

קלקראת שבת מלאכתא

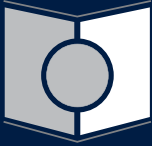
Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת חוקת

לקראת שבת מלכתא

"אתה לא תלמד אותי איך אומרים המלאך הגואל... את הנוסח הזה הבאתי מבית אימי, כך היא לימדה אותי, ואיך הינך מעז לדרוש ממני לשנות את המסורת... אתה תמשיך להגיד כמו שאתה רגיל, ואני אגיד בנוסח שאמא שלי לימדה אותי'... הפעם החליט הבעל שזה לא עסק וצריך לקדש על כך מריבה של ממש... הוא החזיר לה בצעקות רמות וה'ששון ושמחה' הגיעו כבר אל הבית שזה עתה נבנה

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על המחלוקת בנוסח 'המלאך הגואל'...

"הַפְּזָה מִי מְרִיבָה" (במדבר כ', י"ג)

שמעתי על מעשה שהיה בכפר קטן אחד בו התגוררו איש ואשה שנישאו זה לזו, ותקופה קצרה לאחר החתונה נפל ריב ביניהם. ותשמעו על מה הייתה נסובה המחלוקת...

כאשר האיש התכונן לעלות על יצעו, הוא שומע את אשתו אומרת קריאת שמע בנוסח מוזר במקצת; כשהגיעה ל'המלאך הגואל', אמרה: 'המלאך הגואל אותי מכל - רע יברך את הנערים'... את ה'פסיק' היא הניחה אחרי המילה 'מכל', וכך יצא שסיומן של הפסוק היה 'רע יברך את הנערים'...

מששמע הבעל את הדברים, נזעק מאוד, וגער באשתו על שהיא מסלפת את הפסוקים. שהרי צריך לומר 'המלאך הגואל אותי מכל רע - יברך את הנערים'. לפי הנוסח שלך, את עלולה להביא את המלאך הרע אל תוך הבית, אמר.

האיש היה בטוח שרעייתו השתכנעה ובלילה הבא היא תאמר כבר את הפסוקים בפיוסוק הנכון. מה גדלה הפתעתו כשגם למחרת היא ממשיכה לומר כאיולתה...

ועוד השיבה לו בדברים, באומרה: "אתה לא תלמד אותי איך אומרים המלאך הגואל... את הנוסח הזה הבאתי מבית אימי, כך היא

לימדה אותי, ואם כן יש לי על כך מסורת, ואיך הינך מעז לדרוש ממני לשנות את המסורת... אתה תמשיך להגיד כמו שאתה רגיל, ואני אגיד בנוסח שאמא שלי לימדה אותי'... הפעם החליט הבעל שזה לא עסק וצריך לקדש על כך מריבה של ממש... הוא החזיר לה בצעקות רמות וה'ששון ושמחה' הגיעו כבר אל הבית שזה עתה נבנה.

מלאך רע יענה אמן בעל כרחו

יום אחד עבר במקום כ"ק האדמו"ר מסקולען זצ"ל, שהיה ידוע בחוכמתו ובהרפאות מששמעו הבעל והאשה שהצדיק הגיע לכפרם, החליטו לגשת אליו ולשטוח את טענותיהם לפניו, וכפי אשר ישפוט כך יעשו.

ננסה לחשוב לרגע, כיצד היינו מגיבים אם היה מקרה כזה מגיע לאוזנינו; האם לא היינו פורצים בצחוק למשמע דברים אוויליים שכאלה, שאין להם לא טעם ולא ריח...

אבל האדמו"ר מסקולען זצ"ל לא נהג כך. הוא ביקש להחזיר את השלום אל הבית הזה, והיה מוכן להשפיל את עצמו ולהראות לבני הזוג שגם זוטות כאלו עומדים אצלי ברומו של עולם...

הרבי עשה עצמו כשומע את הטענות בעיון רב, והניח ידיו על ראשו כמי שמתעמק לחשוב בשאלה שהונחה לפניו.

רק לאחר כמה דקות של 'מחשבה', פנה הרבי אל הבעל ואמר:

מדוע הינך סבור שאשתך טועה בנוסח שלה; אני דווקא חושב שהמסורת שהביאה מבית אמה היא צודקת ונכונה, ואסביר לך את כוונתה במה שהיא אומרת 'רע יברך את הנערים'

הרי מן הסתם גם אתה יודע ששני מלאכים מלווים תמיד כל יהודי בדרכו, אחד מלאך טוב והשני מלאך רע. במיוחד בליל שבת קודש, שבו מלווים אותו המלאכים עד הבית וכידוע

כאשר אמא של אשתך אמרה 'המלאך הגואל אותי מכל' היא ייחדה את מחשבותיה אל המלאך הטוב, והתפללה שמלאך זה יגאל אותה מכל צרותיה; ואחר-כך הוסיפה ואמרה רע יברך את הנערים, שגם המלאך הרע יצטרף לברכה זו, ויענה אמן על כרחו...

הבעל שמע את הדברים והחל להבין מה קורה כאן. פתאום הוא תפס שאשתו צודקת בדבריה...

'הוראת שעה'

לאחר שהבעל נרגע, פנה הרבי אל האשה ואמר לה: חושבני שאמא שלך אמרה את הנוסח הזה רק כ'הוראת שעה'. בגלל מגיפה קשה שהיתה בזמנה שפגעה באנשים רבים, ולכן היא 'פעלה' שגם 'המלאך הרע' יברך את הנערים.

אבל עכשיו שהמגיפה חלפה ועברה מן העולם, ולא נשקפת לנו סכנה מיוחדת אפשר לחזור אל הנוסח הרגיל ולומר 'המלאך הגואל אותי מכל רע' - יברך את הנערים..

ולמרבה הפלא גם האשה הבינה את דברי הרבי, והדברים שנאמרו בנועם ובחן. השיבו את השלום אל הבית ההוא.

הוא שאמרנו: המתעסקים בענייני שלום הבית צריכים להתאזר בסבלנות אין קץ כדי לשמוע את טענותיהם של המתדיינים, למרות שלפעמים אין בטענות אלו ולא-כלום. ולפעמים הם צריכים אף להשפיל את עצמם, ולעסוק ב'פשטים' שכאלה שְׁזָר שישמע אותם מן הצד יְמַלֵּא פִּיּו בְּצַחוּק...

כיצד הרגיע אביה של הרבנית קרליץ את

אחותה שסיפרה שאחת החברות מציקה לה...

המריבה שתוארה בקטע הקודם נראית כקטטה בין ילדים קטנים... אז בואו נשמע סיפור שהתרחש באמת אצל ילדים...

סיפר לנו הרב יעקב-ישראל פוזן, שהרבנית קרליץ ע"ה (אשתו של מרן הגר"נ) סיפרה לו שבתקופת ילדותה, באה אחת מאחיותיה הביתה, ובכתה בפני אביה, הגאון רבי צבי קופשיץ זצ"ל, ש'חברה הציקה לי בכיתה'...

אחותי בכתה מאוד, סיפרה הרבנית קרליץ. עכשיו צריך לשמוע כיצד האבא החכם הרגיע אותה:

מדוע תבכי ילדתי? הרי אם מישהי עשתה לך דבר רע, את תמיד יכולה לסלוח לה, ולפתור את כל הבעיות... אם היית מספרת לי הפוך, שאת עשית משהו רע לאחת מחברותייך - אז הייתי אומר שיש לך בעיה... אבל במקרה שלך, מה הבעיה, תסלחי לחברה ההיא, וגמרנו' - - -

דבריו של אבא זצ"ל, סיפרה הרבנית, כל-כך הרגיעו את אחותי, שאפשר היה לראות את השמחה על פניה. במשפט אחד, תכלית, חינוכי ומוסרי מאין כמוהו, הצליח אבא לשמחה! להפוך לה את היגון לשמחה!

(מתוך הספר 'שמחה בבית' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

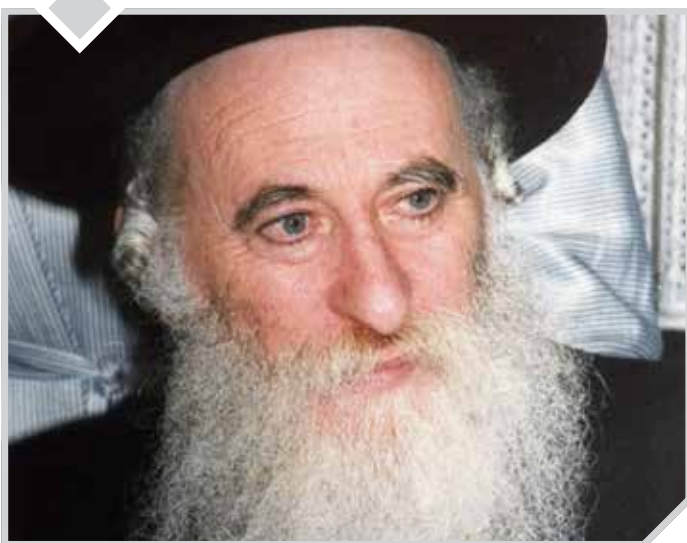
זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

ביום מן הימים נודע הדבר לגאב"ד ירושלים, בעל ה'מנחת יצחק' זצ"ל, הוא פנה לרבי והודיע לו שבגזירת מרא דאתרא הוא גוזר עליו שלא יצא לרחובה של עיר מבלי שיצעד עמו בן לוויה. הרבי התחנן על נפשו בפני ה'מנחת יצחק' שיוותר לו, ולבסוף הצליח לשכנע אותו לצמצם את גזירת המרא דאתרא לשעות הלילה בלבד

שיחה מרתקת עם החסיד הרב שרגא ויינבך שליט"א, שזכה לשמש את כ"ק מרן אדמו"ר מרחמסטריווקא זצ"ל

יעקב א. לוסטיגמן

כ"ק מרן אדמו"ר רבי ישראל מרדכי מרחמסטריווקא זצ"ל

"האמת שדמותו של הרבי היתה כל כך מיוחדת וכל כך רבת אנפין, שגם אם אני אספר לכם במשך כמה שבועות רצופים אודותיו, זה לא יהיה מספיק כדי לתאר את אישיותו המופלאה.

"מה גם, שאני לא הסגנון של האנשים שזוכרים הכל. יש אנשים שזוכרים כל פרט, אני שכחתי כמעט הכל רגע אחרי שזה קרה. מדי פעם אני נזכר במשהו, אבל אין לי את הדברים בצורה מסודרת אחת" כך נפתחה שיחה מרתקת עם החסיד הרב שרגא ויינבך, שזכה לשמש את כ"ק מרן אדמו"ר מרחמסטריווקא זיע"א.

מדמויות ההוד של ירושלים, היתה ללא ספק דמותו של כ"ק מרן אדמו"ר רבי ישראל מרדכי מרחמסטריווקא זצ"ל, איש אשר רוח בו, אשר היה ספון כל ימיו בחדרי חדרים, הוגה תורה הקדושה ללא הפוגה, בעודו משפיע מברכותיו אל הבאים להסתופף בצלו ולקבל את ברכתו.

בתחילת שנות הנהגתו את העדה, סירב הרבי לנהוג בגינוני אדמו"רות, ולא הסכים בשום אופן לכך שגבאים ילוו אותו בצאתו מביתו.

הרבי היה מתגורר בבתי אורנשטיין ובהמשך ברחוב חגי בירושלים, בית מדרשו הישן והקטן היה ברחוב שפת אמת, ובהמשך נבנה בניין הישיבה ומרכז המוסדות ברח' דוד ילין. הרבי היה צועד רגלית מהבית לבית המדרש ובחזרה, בלי שום גבאי או משב"ק.

ביום מן הימים נודע הדבר לגאב"ד ירושלים, בעל ה'מנחת יצחק' זצ"ל, שהודיע לשמוע על כך. הוא פנה לרבי והודיע לו שבמצוות ובגזירת מרא דאתרא הוא גוזר עליו שלא יצא לרחובה של עיר מבלי שיצעד עמו בן לוויה. הרבי התחנן על נפשו בפני ה'מנחת יצחק' שיוותר לו, ולבסוף הצליח לשכנע אותו לצמצם את גזירת המרא דאתרא לשעות הלילה בלבד. ה'מנחת יצחק' התיר לו לצאת בשעות היום בלי גבאי, אבל בשום אופן לא הסכים שיעשה זאת בשעות הלילה.

אבל הרבי לא רצה גבאים, ולכן הוא מצא פתרון מסוג שונה. אחד היושבים הקבועים בשעות הערב בבית המדרש הקטן והישן שברחוב שפת אמת, היה הרב שרגא ויינבך, שבאותם ימים עדיין לא היה נשוי אבל גם היה מבוגר מעט משאר בחורי ישיבת רחמסטריווקא, ולכן הוא מצא לעצמו פינה בבית המדרש שברח' שפת אמת, שם היה

יושב וקופץ על כל הזדמנות שהיתה לו כדי לשמש את הרבי. "הרבי היה יושב בחדרו, שקוע בגמרא", מספר הרב ויינבך בשיחה עם 'לקראת שבת'. "הוא לא היה מרים את העיניים מהגמרא. השקיעות שלו בלימוד היתה ממש באופן מופלא ביותר. אם היה מגיע יהודי עם קוויטל או שאלה, הוא היה צריך להפריע את הרבי מלימודו, והרבי היה מקבל כל אחד בסבר פנים יפות, שומע על צרתו או את צדדי הספק שבו הוא מתקשה להכריע, מייעץ מברך, קורא את הקוויטל, ונפרד לשלום. ברגע בו היהודי היה פונה ללכת, הרבי כבר שוב היה שקוע בגמרא.

"את המחזה הזה ראיתי מאות פעמים אולי אפילו אלפי פעמים. בשניה שבה הוא התפנה מהעיסוק הקודם, הראש היה שוב שוקע בתוך הגמרא. רגע כמימריה,

"כשהרבי היה קם ממקומו כדי ללכת לביתו, הוא היה ניגש אלי ושואל אותי "שרגא, האסט צייט יעצט?", יש לך זמן עכשיו? תמיד זה היה בצורה של שאלה, בסגנון של מי שמבקש טובה: אתה יכול לעשות לי טובה וללוות אותי הביתה???

"כמובן שאני תמיד הייתי קופץ בשמחה כדי ללוות את הרבי, ומאחר והוא סבל ממחלה שהחלישה מאוד את רגליו, הדרך מרח' שפת אמת

ל'רח' חגי, דרך שאמורה היתה לקחת ארבע או חמש דקות, נמשכה קרוב לחצי שעה.

"אני זוכר שהייתי ממש מרחם על הרבי שהוא מתייסר עם הרגליים החולניות שלו. פעם אפילו שפכתי בפניו את לבי וגיליתי לו את צערי על כך. אמרתי לו שאני רוצה שהמחלה הזאת תעבור אלי, ושהרבי יהיה בריא. הוא צריך רגליים בריאות שיוכל לעבוד את ה', אבל אני, בשביל מה אני צריך רגליים בריאות?... הרבי ממש כעס עלי. בודדות הפעמים שראיתי אותו כועס כך. "אל תדבר כך", הוא פקד עלי, "חלילה וחס מלדבר כאלו דיבורים!"

"פעם אחרת שהרבי כעס עלי היתה בנסיבות די דומות, הוא מספר, "אני החלטתי שאם אני כזה 'חסיד שרוף' של הרבי, אני לא יכול לוותר על הזכות הגדולה לשתות את המים שבהם נטל ידיים. כשהוא יושב ל'טיש', היו מביאים לו ספל עם קערה ליטול ידיים סמוך לשולחן כמנהג האדמו"רים, ואני לקחתי קצת מים מהקערה ושתיתי.

"הרבי שם לב למעשי וממש נזף בי בחומרה רבה: "אל תעשה כך", הוא צעק עלי, "אסור לעשות כאלו דברים. אל תשתה ממי הנטילה!"

איך תיראה השבת?

את השעות הרבות שהעביר במצטבר בחברת הרבי, כשליחה אותו לביתו מדי ערב, ניצל ר' שרגא כדי לשאול את הרבי שאלות שחסידי רגיל אינו יכול לשאול את רבו. הוא בירר אצלו מנהגים שונים, ביקש לפעמים לדעת טעמים למנהגים של חצר הקודש רחמסטריווקא וכדו', וגם שמע מפיו סיפורים, רעיונות שונים של מוסר וחסידות ועוד ועוד.

"תמיד כשהיו מגיעים אליו 'קוויטלאך' קשים, מקרים של אנשים שסבלו ממצוקות נוראות כמו מחלות או קשיי פרנסה חריגים וכדו', הרבי היה מספר לי על כך כשליווייתי אותו באותו ערב הביתה. הוא לא היה נכנס לשמות ולפרטים, אבל היה מספר לי על הכאב הגדול שהוא מרגיש, ועל כך שיש מקרה שמדיר את מנוחתו כי יש אדם חולה מאוד ויש לו ילדים קטנים ומקרים מצערים אחרים.

(בהקשר זה נציין שאיש שיחנו ר' שרגא עצמו מתמודד בימים אלו עם מחלה קשה. ואנו מבקשים מקוראי 'לקראת שבת', לעורר עליו רחמי שמים בתפילה לרפואת רפאל שרגא פיבל בן רבקה פראדל בתושח").

"אני זוכר שפעם העליתי את הנושא של אמירת תפילת הדרך", הוא מספר. ברחמסטריווקא "היה המנהג שלא לומר תפילת הדרך בלילה, רק כשנוסעים ביום אומרים. כשדברתי על זה עם הרבי הוא אמר לי שכיום כן צריך לומר תפילת הדרך בלילה. היה זה אחרי שהיו כמה תאונות קשות, באותה תקופה היו מקרים שנהגי משאיות כבדות נסעו בפראות והורידו כלי רכב על נוסעיהם מהכביש, מה שהסתיים לא פעם בתאונות קשות מאוד, הרבי אמר אז שכשהמצב נורא כל כך בכבישים, צריך לומר תפילת הדרך גם בלילה, על אף שהמנהג היה שלא לומר.

"כמו כן שאלתי אותו פעם על עניין הנסיעה להר ציון, לקבר דוד המלך, בליל שישי. אביו של הרבי, הרה"ק רבי יוחנן מרחמסטריווקא,

היה מורה שלא לנסוע בליל שישי להר ציון. הרבי עצמו כן היה נוסע בקביעות, הוא היה נוסע ב'טנדר של יהודה', היה זה טנדר מפורסם שהיה עושה כל ליל שישי מסלול של הכותל המערבי, הר ציון וקבר רחל, והרבי היה נוסע איתו בקביעות כל שבוע.

"שאלתי את הרבי מדוע הורה אביו שלא לנסוע לשם, והרבי הסביר לי שהכוונה היתה מאוד פשוטה. באותה תקופה היו מתלקטים להר ציון כל מיני אנשים בליל שישי, וחלקם היו אינשי דלא מעלי, ולכן אביו חשש על הבחורים שלא יושפעו מהם והורה להם שלא להגיע לשם. "ואם בנסיעה בליל שישי עסקינן, אני נזכר כעת בעוד מקרה: באחת הפעמים ארגנתי נסיעה לבחורי הישיבה של רחמסטריווקא. באותם זמנים הישיבה לא היתה כל כך גדולה ומפורסמת כמו היום. למדו בה בעיקר חסידי רחמסטריווקא, והיינו כשבעים בחורים בסך הכל ב'ישיבה גדולה' וב'ישיבה קטנה' גם יחד. לקחתי נהג ותכננתי נסיעה למירון - צפת - טבריה כמקובל..."

"אבל אני הנהגתי לעצמי מנהג שלא לצאת מהעיר בלי להיפרד מהרבי, ולכן אמרתי לרבי מבעוד מועד שאני מתכוון הלילה לנסוע עם הבחורים למקומות הקדושים בצפון.

"הרבי שאל אותי, "הלילה? למה דווקא הלילה?", ואני הסברתי שהלילה יהיה ליל שישי, וביום שישי ממילא הישיבה מסתיימת יותר מוקדם, כך שהבחורים לא יפסידו לימודים בגלל הנסיעה.

"הרבי הסתכל עלי ושאל אותי: "שרגא? ווי וועט אויס זעהן די שבת נאך אזא נסיעה???" איך תיראה השבת אחרי נסיעה כזאת? הבחורים יהיו עייפים, הם לא יוכלו לקבל את השבת בנחת ובשמחה כראוי..."

"כששמעתי את הרבי מדבר ככה, כבר לא היתה שום שאלה. באותו רגע הודעתי שהנסיעה בטלה ומבוטלת, ושנמצא בעז"ה הזדמנות אחרת לנסוע, אבל לא בליל שישי..."

"פעם אחרת, כשכבר הייתי נשוי, שמעתי שהרבי נוסע למירון לשבת. היתה זו נסיעה פתאומית, בלי ציבור ובלי מלווים כמעט. כששמעתי את זה, נטלתי רשות מאנשי ביתי, לקחתי איתי כמה בגדים וטלית, ואצתי רצתי כדי להספיק להצטרף אל הרבי לנסיעה למירון. אבל הרבי עצר בעדי ואמר לי "שרגא, אתה לא נוסע איתי הפעם. אתה צריך להיות בבית!". ואכן באותה שבת נולדה בתי. התברר שבאמת הייתי צריך להיות בבית. אלו שהיו עם הרבי במירון סיפרו לי אחר כך שכשהוא שמע על כך במוצאי שבת, שלשרגא ויינבך נולדה בת, השמחה שלו היתה עצומה כי הוא באמת אהב אותי ודאג לי באופן מיוחד."

עם אספן העתיקות

הרב ויינבך מספר שהיו שתי תכונות שבלטו אצל הרבי יותר מהכל: שקיעות מוחלטת בתורה הקדושה, ופשטות נפלאה. הוא לא החזיק לעצמו טובה ולא היה חושש לכבודו בשום דרך וצורה. לא היתה לו שום בעיה לנסוע בטנדר יחד עם עוד קבוצת יהודים כל ליל שישי, והוא לא היה חוסך מעצמו שום מאמץ כדי לעזור ולסייע לאחרים.

"פעם שאל אותי הרבי אם יש לי זמן, כי הוא רוצה ללכת לחתונה כלשהי. כמובן שהיה לי זמן... בדרך שאלתי אותו מה יש לרבי עם

המחותנים האלו? הם לא חסידי רחמסטריווקא, הם לא מבאי ביתו של הרבי, הם לא מתפללים בבית מדרשו, בעצם אין להם שום קשר אליו... "ענה לי הרבי" באמת אין לי שום קשר מיוחד איתם, אבל מאחר ואחד המחותרים נתפס על ידי השלטונות ונשלח לכלא, וכעת הוא השתחרר מהכלא במיוחד לכבוד החתונה, החלטתי ללכת לחתונה ולכבד אותו. הוא בוודאי ישמח שבאתי, ואם יש לי אפשרות לשמח את לבבו של יהודי שבור, איך אני יכול לוותר על ההזדמנות הזאת?". "פעם אחרת, ליוויתי את הרבי בנסיעה לבני ברק, לאסיפה של אדמו"רים ורבנים שהתקיימה בעניין ציבורי כלשהו את האסיפה אירח יהודי שהיה אספן גדול של חפצי עתיקות ויודאיקה. מאחר והרבי הקדים מעט לפגישה, אותו יהודי רצה להנעים את זמן ההמתנה והחל לשלוף מאוצרותיו קלסרים עם מכתבים עתיקים מגדולי החסידות, וכן חפצי יודאיקה כאלו ואחרים.

"הרבי הפגין התעניינות כדי לשמח את האיש, אבל הזמן חלף והמארח מראה עוד חפץ ועוד מכתב. כשהוא הלך לרגע כדי להביא קלסר אחר, הרבי לחש לי "שרגא, זה לא מעניין אותי בכלל כל המכתבים האלו. אני רוצה לפתוח ספר, ללמוד משהו!".

"הבעיה היתה שלא היה שם ארון ספרים, ואני הייתי צריך למצוא איזה תירוץ כדי להיכנס לחדר השני שבו היה הארון, שלפתי איזה ספר מהארון והבאתי לרבי שבתוך רגע כבר היה שקוע בתוך הספר. היהודי עם הקלסר הבין שהוא יצטרך למצוא מישהו אחר כדי לספר לו על האוסף שלו".

"שמעתי פעם מיהודי שביקש מהרבי הדרכה לפני נישואיו. אמר לו הרבי, שהוא מוכן להבטיח לו הבטחה מאוד גדולה, בתנאי שיעמוד בדרישה שהוא מציב בפניו: "אם אתה לא תרים את קולך ולא תצעק בבית, אני מבטיח לך שיהיו לך חיים טובים...".

התלהבות שקטה

"היה לו, לרבי, 'ברען' פנימי מאוד חזק", מספר ר' שרגא, "הוא לא הראה את זה כלפי חוץ. הוא היה אדם מאוד רגוע ומאופק, אבל כל יום כשהוא היה מגיע ל'אהבת עולם' לפני קריאת שמע של שחרית, ראית את הפנים שלו מאדימות. הוא לא אז ממקומו, אבל הוא בער מבפנים.

"כך גם כשהוא היה מקדש על היין בליל שבת. הוא לא אז כמעט, אבל ראו עליו שהוא מאוד מאוד מתרגש ומתלהב. כך גם כששרו 'קה אכסוף' בטיש.

"גם דברי התורה שהיה אומר, היו מאוד מאופקים, אבל מי שמסתכל ב'דברות מרדכי' רואה שמונחים שם ווארטים שיש בכך להלהיב את הנפש מאוד מאוד.

"עם זאת, ההתלהבות הזאת לא ניתקה אותו גם מהדברים הפשוטים. הוא היה מתפלל שחרית כל בוקר בישיבה ברח' דוד ילין, יחד עם הבחורים. כל יום ראשון, היה הרבי מקדים לבוא חצי שעה לפני התפילה, כדי לנקות ולסדר את השולחנות שנשארו מלוכלכים מהטיש של סעודה שלישית שהתקיים גם הוא בהיכל הישיבה.

"כמוכן הבחורים לא נתנו לרבי לנקות את השולחנות, כולם היו

ממהרים לסדר את השולחנות לפני שהרבי יגיע. אבל הוא המשיך לבוא מדי שבוע ביום ראשון חצי שעה לפני הזמן, למקרה ששכחו לנקות את השולחנות, שהוא יספיק לסדר אותם לפני שתתחיל התפילה... הבחורים שלמדו שם זוכרים היטב את העול שהיה לנו לקום מוקדם ביום ראשון בבוקר, כדי שהרבי לא יצטרך לנקות בעצמו את השולחנות.

"למרות שלרבי היה קשר מאוד חזק עם הישיבה, הוא לא היה מוסר בה שיעורים. אבל לפני החגים היינו נכנסים אליו, כל הבחורים, לשמוע שיחה מפיו בחדר הלימוד שלו.

"אני לא יכול לשכוח את המשל של הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב, שהרבי היה מספר כל פעם לפני החגים, על איש שהמלך התחייב לפתוח בפניו את האוצרות ולאפשר לו לקחת כל מה שהוא רוצה במשך זמן קצוב, ובגלל שהמלך חשש שהלה ירוקן את כל אוצרותיו, הוא הציב בפניו שולחנות מלאים במיטב המאכלים והמשקאות, ובתזמורת שניגנה מוזיקה יוצאת דופן בנעימותה.

"מי שאין לו שכל, פונה לבשר והיין, נהנה באותו רגע ומפסיד את העושר הרב, ומי שיש שכל בקדקודו מקדיש את כל הזמן כדי לאסוף אוצרות מבית המלך, ולאחר מכן הוא יהיה כזה עשיר שהוא יוכל לקנות לעצמו בשר ויין ולשכור מכספו הרב נגנים שינגנו לו את המוזיקה הכי טובה והכי נעימה בעולם...

"כך היה אומר לנו הרבי, לנצל את המועדים ואת הימים הטובים, לשאוב מהם את ההשפעות והאורות. הוא היה מספר את המשל הזה בכל פעם מחדש, אבל כל פעם הוא היה מספר זאת כאילו זאת הפעם הראשונה שבה אנחנו שומעים את הסיפור, עם כל הפרטים, עם גישמאק, בשפה ברורה ונעימה, והדברים אכן עשו רושם בלבבות השומעים".

ואם בערבי חגים אנו עוסקים, נזכר הרב ויינברך במנהג המיוחד שהיה לו, לרבי: כל שנה, בערב ראש השנה הוא היה מכין מעטפות עם כסף ושולח לכתובות שונות. תמיד הוא היה קורא לי נותן לי כמה מעטפות ואומר לי לחלק לכתובת פלונית ופלונית: "אל תגיד כלום", הוא פקד עלי, "תדפוק בדלת, כשפותחים אותה, אתה תכניס את המעטפה ותלך. בלי לדבר מילה!".

"לא פעם ביקשו ממני ברחמסטריווקא שאני אבוא לדבר בפני הבחורים או האברכים, לספר להם על הרבי זצ"ל, אבל אני מעולם לא עשיתי זאת, כי אין לי מה לספר. אני רק זוכר קצת פה וקצת שם. לא משהו מסודר.

"האמת שפעם החלטתי להעלות על הכתב את הדברים, בעודי עומד ומשמש את הרבי. במשך כמה חודשים, כל פעם ששמעתי מפיו איזו אמרה מעניינת או סיפור כלשהו, הייתי כותב את זה, אבל אחרי כמה חודשים המחברת נעלמה. יותר לא חזרתי לעניין ולא המשכתי לכתוב, ואכן שכחתי כמעט את הכל.

"אבל דבר אחד אני לא יכול לשכוח. את דמותו הפלאית של הרבי, שתמיד מצטייר בעיני רוחי כשהוא יושב על יד הגמרא, שקוע בלימוד, כך אני זוכר אותו, כי כך היה נראה רוב הזמן. רק כשהוא נאלץ להיפרד מהגמרא הוא עשה זאת, וברגע שיכול היה לחזור אליה, הוא צלל אל תוכה בתוך שניה בודדת".

אני זוכר שפעם אחת הלכתי ברחוב בשווייץ, כשאני אוהז בידי תיק ג'יימס בונד. מרחוק הלכה אשה יהודיה צעירה עם טיולון ובתוכו שני ילדים. שמעתי כיצד היא פונה אל בורא העולם בבקשה חרישית: ריבוננו של עולם! אנא תן ליהודי הזה הצלחה, שיקבלו אותו בכל מקום בסבר פנים יפות, ויתנו לו צדקה ביד רחבה!" למרות שלא עסקתי באותה עת בהתרמה לצדקה, התרגשתי מעצם דאגתה של אשה יהודיה לאחיה היהודים על אף שאינה מכירה אותם

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל על אהבת ישראל ששוברת את כל המחיצות

"הַפְּהָ מִי מְרִיבָה" (במדבר כ', י"ג)

לפני כמה עשורים הוזמנתי לדבר בבנייני האומה בפני עשרת אלפים נשים במשך עשרים דקות. נכנסתי לרבי חיים ברים זצ"ל ושאלתי אותו: "על מה לדבר? מה אפשר לומר בעשרים דקות?" תשובתו הייתה: "דבר על אהבת חינו!"

אם אנחנו רבים עם השכן על המרפסת, יתכן שנרוויח את המרפסת, אבל נפסיד את העיקר שהוא אהבת ישראל. הגמרא (שבת) אומרת: "הנותן פת לתינוק צריך להודיע לאמו", ואיך הוא יודיע לה? "שייף ליה משחא ומלי ליה כוחלא". יתן שמן בין עיני התינוק ויכחל סביב עיניו, כדי שבשעה שאם התינוק תשאל אותו מי עשה לו זאת, ינקוב התינוק בשם האיש, ויוסיף ויאמר שאותו אדם גם נתן לו פת על נותן הפת לעשות זאת, כדי שהאם תדע שיש מי שדואג לילדיה וכך ירבו השלום והאחדות בקרב עם ישראל.

אני זוכר שפעם אחת הלכתי ברחוב בשווייץ, כשאני אוהז בידי תיק ג'יימס בונד. מרחוק הלכה אשה יהודיה צעירה עם טיולון ובתוכו שני ילדים.

האשה לא ידעה שיש לי שמיעה חדה, כך שיכולתי לשמוע מה היא מדברת. למרות שדיברה מאד בשקט, שמעתי כיצד היא פונה אל בורא העולם בבקשה חרישית: ריבוננו של עולם! אנא תן ליהודי הזה הצלחה, שיקבלו אותו בכל מקום בסבר פנים יפות, ויתנו לו צדקה ביד רחבה!...

למרות שלא עסקתי באותה עת בהתרמה לצדקה, התרגשתי מעצם דאגתה של אשה יהודיה לאחיה היהודים על אף שאינה מכירה אותם.

תפילתה שבאה מעמקי הלב, יצרה אצלי הרגשה שכולנו אחים. אם ננהג בדרך זו נביא לחזרה בתשובה בכלל ישראל.

כאשר היו שואלים את האדמו"ר מוויז'ניץ זצ"ל כיצד ניתן לקיים את מצוות "ואהבת לרעך כמוך" כלפי אדם השונא ומציק לזולת הוא היה משיב: "יש לאהוב, לאהוב ולאהוב אותו עד שלא תזוותר לו כל ברירה, ואף הוא יהיה מוכרח לאהוב את אלו שהציק להם בתחילה!" תאמינו לי, ניסיתי את זה לא פעם אחת, וזה עובד!

בעת שהתנהל משפטו של הצורך אדולף אייכמן ימ"ש, פעל בבני ברק קו אוטובוס חמישים ושש, שתופעל על ידי שני נהגים בשם שלמה ומשה. באותה תקופה התגוררתי ליד העירייה, והחברותא שלי התגורר בשיכון ויז'ניץ, כך שיצא לי לנסוע בקו זה ארבע פעמים ביום. שני הנהגים היו טובי לב, והיו עוצרים לכולם גם שלא בתחנות העצירה הקבועות. וכך אירע שעם הזמן התיידדתי עם שניהם, ובעיקר עם שלמה.

באחד הימים קראתי בעתון 'המודיע' כתבה על כך שהערבים טוענים: באיזו זכות בן גוריון שופט את אייכמן, מדוע שאייכמן לא ישפוט את בן גוריון? הרי שניהם שותפים באותה מידה לחיסולה של יהדות הונגריה!"

כשעליתי לאוטובוס שחתי על כך לשלמה לפי תומי, הנהג שהיה מפא"ניק שרוף התרגז לשמע הדברים, ונעשה אדום כמו סלק. הוא

כל התזות שעלו בעת הקמת המדינה התנפצו לרסיסים. הקב"ה הבטיח שניסי הגאלה יהיו גדולים יותר מניסי יציאת מצרים. ואכן אנחנו נמצאים בעידן הגאלה. הניסים המלווים את ציבור שומרי המצוות בארץ ישראל הם כה מופלאים. מי שלא רואה זאת בחוש הוא עיוור. בזמן שהציבור החרדי הולך וגדל, הציבור החלוני הולך ונעלם, או חוזר בתשובה. שני מיליון ישראלים יוצאים בקיץ לחו"ל, ורבים מהם לא שבים ארצה ומתבוללים בגויים. היחידים שנשארים בארץ ולא יורדים לארצות נכר, הם החרדים, אוהבי הארץ האמיתיים. לפני שלושים שנה ערכנו סמינר לאקדמאים. באותה תקופה עדיין בערה האש של הקמת המדינה, והותקפת באמירות על כך שהחרדים שונאים את המדינה.

השבתי להם כך: "הבה ונחלק את הדיון לשלוש נקודות שונות. אהבת ארץ ישראל, אהבת עם ישראל והשמירה על חוקי המדינה. ראשית החרדים אוהבים את ארץ ישראל יותר מהחילונים. וראיה לדבר שאנו באים אליה בהמונינו, וכמעט שלא יורדים ממנה לחו"ל. עתה נעבור לנקודה הבאה. החרדים אוהבים את עם ישראל יותר מהחילונים, והחילונים עצמם יודעים זאת בליבם. וראיה לדבר שאם חילוני יזדקק לטובה, הוא יפנה לחרדי ולא לחילוני. חילוני שנתקע ברחוב בלי כסף לאוטובוס, יגש דווקא לחרדי ולא לעמיתו החילוני. ובהקשר לשמירת החוקים, אבקש ממי שלא משלם מס הכנסה כמחויב על פי החוק, שלא יטיף לנו מוסר ויספר סיפורים על כך שהוא מכבד ואוהב את חוקי המדינה".

כל הנוכחים חייכו ולא הוסיפו לדבר עוד.

בעשורים האחרונים שלחו את הציבור החרדי לגור בין הערבים. כך קמו עמנואל, ביתר, ברכפלד ותל ציון. מנהיגי המדינה היו בטוחים שלא נצליח להקים ישובים ראויים לשמם, והנה להפתעתם אלו הערים היפות בארץ, והן מנוהלות בצורה מקצועית, ושוררת בהן אורה רוחנית טהורה ונעימה.

מחדלי הנהגת המדינה מזרזים את החזרה בתשובה

פעם אמרתי לרב אורי זוהר (שליט"א) כי אם נקים מפלגה של בעלי תשובה, נקבל עשרות מנדטים ויהיה לנו כח לשנות דברים רבים. "ר' אריה, מהלכלוך הזה לא תבוא לנו כל תועלת!" השיב לי הרב זוהר. "הקב"ה עושה להם טיפול שורש, הם בעצמם יעשו לנו את העבודה באמצעות הפשעים והמחדלים של המנהיגים המתגלים חדשים לבקרים".

(מתוך אריה שאג דברים)

רצה פשוט לחסל אותי, אבל מחוסר ברירה התעלם ממני ולא דיבר אתי מילה. הייתי אמור לנסוע עמו ארבע פעמים ביום, אבל לא יכולתי להמשיך לשהות במחיצתו בצורה כזאת. מה עשיתי? במשך הימים הבאים עליתי לאוטובוס בכל יום וברכתי בברכת 'בוקר טוב', כשהוא נותר בפנים חתומות. כשירדתי שוב ברכתי אותו לשלום. כשנסעתי עמו שוב בצהרים ברכתי אותו 'צהרים טובים', ושוב הוא בהה בחלל. במשך ששה ימים התמדתי בעקשנות לברך אותו בכל נסיעה עד שהוא נשבר, פרץ בצחוק, וחזר להיות ידדי כמקודם.

אהבת ישראל שוברת את כל המחיצות, וממילא ניתן לפעול ולהחזיר בתשובה. ומי שפועל להשיב את עם ישראל לקב"ה, נאמרה כלפיו ההבטחה הנפלאה: "ואם תוציא יקר מזולל כפי תהיה" אדם שמשיב יהודים יקרים לאביהם שבשמים, זוכה שפיו נעשה כפיו של הקב"ה. אני מכיר לפחות אלף אנשים שהיו בעבר מחללי שבת, וכיום הם ראשי ישיבות, ראשי כוללים ומגידי שיעורים. הכרתי בני זוג שהשתתפו בארבעה סמינרים, ורק לאחר הסמינר הרביעי חזרו בתשובה. היום הבעל הוא תלמיד חכם עצום ומשמש כמגידי שיעור. ביתם של בני הזוג מהווה סמל ודוגמה, עד שאם רוצים לגרום למישהו להרגיש את טעם השבת, או לראות מה זה שלום בית, יש לשלוח אותו אליהם.

"קודשא בריך הוא, אורייתא וישראל חד הם". וכפי שאין לנו השגה במהותו של הקב"ה, כך אין לנו השגה במהותו של היהודי. במהלך חיי צברתי מאות סיפורים על יהודים, שכאשר רק גירדו מהם מקצת מהקליפות, מיד הציץ החוצה היצר הטוב. כל יהודי הוא צדיק גם אם חווה מעט נפילות הנגרמות על ידי היצר הרע.

אסור לנו להמעיט בערכנו. אם נתנהג כמצופה מאתנו, תהיה זו המחאה הטובה ביותר על כבוד שמים, שתגרום לחזרה בתשובה של כל עם ישראל.

פריחתו המופתית של ציבור שומרי המצוות

בימינו החל הנוער החילוני להתבונן ולשאול שאלות. כאשר נער חילוני מתבונן לשם מה הוא בא לעולם, הריהו ממש כאברהם אבינו, שאף הוא שאל את אותה השאלה. לבי אומר לי שישנה התעוררות שלא מדברים עליה. ישנן נשמות גבוהות שנולדו בקרב אחינו התועים! אם הייתם יודעים איזו התלהבות היתה בקרב החילונים בקום המדינה.

"סוף סוף יש לנו מדינה משלנו, שלא צריך להתגנב אליה בספינות מעפילים, כולם יכולים לבוא ארצה מכח חוק השבות!" "יש לנו קיבוצים עם אהבת ישראל, ואנחנו שרים ביחד בערבות הנגב ואוכלים פלאפל!" "אנו חדורי אידאולוגיה, ויש לנו צבא חזק ומוכן, לעומתנו יש כמה פנאטים חרדים גלותיים שנותרו מאחור..."

ומה נשאר מכל זה? כלום!

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

שאלה אחרת הטרידה אותה יותר מכל השאלות, איך תוכל להתמודד עם החינוך של בנה יקירה חיים פינחס, אמנם הולך הוא מידי יום למלמד שמלמד אותו תורה, אבל, איך אדע אם הוא לומד כראוי, הרי אני חייבת לדאוג שיגדל לתלמיד חכם. והלא אין לי את בעלי שיוכל לבדוק זאת... רעיון עלה במוחה...

סיפורים מרטיטים שסיפר הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל על מסירות הנפש ואהבת התורה של אמו ושל נשים יהודיות מדורות עברו לגדל בנים תלמידי חכמים

"על פן יאמרו המושלים באו חשבון" (במדבר כ"א, כ"ז)

סמוך לעיירה ישנה משפחה שברשותה פרה חולבת, אולם היות והיתה זו משפחה גויית, לא היתה כאן רק שאלה של העברת החלב מהכפר לעיר, אלא לצורך כך עליה ללכת בעצמה לכפר מידי לילה דרך מפחידה ומסוכנת על מנת להשיג ולהיות נוכחת בעת חליבת הפרות שלא ישלחו הקונים בחלב עכו"ם, אולם ההכרח לא יגונה וכך עשתה. היא הלכה לאותו כפר והיתה נוכחת בשעת החליבה ורק אז, בשעות הקטנות לפנות בוקר, לאחר לילה טרוט שינה חזרה לאוסטרובה עם כדי החלב, שם יכולה היתה למכור את החלב ולהרוויח את הפרוטות היומיות שהצטרפו בסוף החודש לסכום שיסיק למלמד הפרטי שילמד עם בנה ויעמוד על השגיו, על מנת שיזכה לצמוח תלמיד חכם.

אם לא די בכך ללמדנו על אהבת התורה שבערה בה, סיפרו בני המשפחה שמיד כאשר הגיעה לעיירה שלחה חלק מהחלב שהביאה לבית המדרש כדי להרוות צמאונם של יושבי בית המדרש. גם בסופו של יום אם היה נותר חלב בכדים, לא היתה שומרת אותו ליום המחר, אלא היתה מחממת אותו ושולחת אותו לבית המדרש, כדי שעמלי תורה יזכו להרוות בו את צמאונם ולשקוד על תלמודם ביתר שאת ועוז. זאת ועוד, לא אחת בימי חורף פולניים קשים, היתה שולחת מבייתה שמיכות ליושבי בית המדרש, ביודעה שחלק מהם לנים על

עיירת אוסטרובה, פלך לזמז'ה, פולין. השנה: תרע"ד מלחמת העולם הראשונה שפרצה זה עתה העמידה את גב' יוספה שיינברג ע"ה במבוכה כפולה ומכופלת. הן הלא נשארה בבית לבדה, שכן בעלה רבי יעקב יצחק שהיה מבוקש על ידי הצבא הפולני על כך שלא התגייס לשורותיו, נאלץ לברוח לארה"ב מחשש שייענש חמורות על ידם והיא נשארה בודדה, כאשר עליה מוטל להתמודד לבדה עם אימי פחד המלחמה והקושי לכלכל את עצמה ואת שני ילדיה, אברהם נתן, וחיים פינחס.

המחשבות טרדו את מחשבותיה, מי יודע מה טומן בחובו העתיד הבלתי נודע, ההריגות והפציעות אותם חוו בעיירות, ועליהם שמעו מאזורים אחרים על ידי חיילי הצבאות השונות שרצו להוכיח בעלות על המדינה... ובכלל, מי יודע מה יהיה בעתיד הרחוק יותר, מי ינצח במלחמה ותחת איזה ממשלה נחיה, ומתי יוכל בעלי לחזור, אם בכלל... אולם, באהבת התורה העזה שייקדה בה, שאלה אחרת הטרידה אותה יותר מכל השאלות, איך תוכל להתמודד עם החינוך של בנה יקירה חיים פינחס, אמנם הולך הוא מידי יום למלמד שמלמד אותו תורה, אבל, הציקו מחשבותיה, איך אדע אם הוא לומד כראוי, הרי אני חייבת לדאוג שיגדל לתלמיד חכם. והלא אין לי את בעלי שיוכל לבדוק זאת...

רעיון עלה במוחה... היא תבקש מאיזה יהודי תלמיד חכם שילמד איתו ויעמוד על הישגיו. אולם איך תוכל לעשות זאת, הלא מלמד פרטי הוא דבר שעולה ממון ובקושי לכלכל את עצמה היא מצליחה במחסור והמצוק החמורים ששררו.

המחשבות לא הרפו ממוחה, אולם לפתע צץ בראשה רעיון. מכירת החלב בעיירה הינה מצומצמת במדה ובמשורה, בעקבות המצב המלחמתי, היא תחפש משפחה שיש להם פרה חולבת, תקנה מהם כמה כדי חלב ליום, תמכור אותם ומהם תוכל להשיג כסף כדי לשכור לבנה מלמד פרטי שיעמוד על צמיחתו.

איך מוציאים מחשבה כזו לפועל, בעיצומו של מצב מלחמתי שסכנה להלך ברחובות. אולם היא לא ויתרה, היא שמעה שבכפר

ספסלי בית המדרש ואין להם אפילו שמיכה דקה להתכסות בה בשנת הלילה.

נס ההצלה

סיפורים מרטיטים אלו, היה רבינו הגדול מרן הגאון רבי חיים פינחס שיינברג זצ"ל מספר בהתרגשות, הוא היה מראה איזו מסירות נפש ואהבת התורה מופלאה היתה מנת חלקם של נשים יהודיות מדורות עברו לגדל בנים תלמידי חכמים. אולם למעלה מזה היה מביע את רגש הקודש של הכרת הטוב המופלגת שחש בלבו כלפי אמו.

בערוב ימיו, ביום פטירתה של אמו ע"ה, ביקש פעם ממניין תלמידים שיתלוו עימו לפקוד את ציונה, והסביר להם מדוע הוא כה טורח בגילו המופלג וחולשתו הרבה לפקוד את ציונה בהיותו מלא הכרת טובה כלפיה. הוא הוסיף וסיפר איזה מסירות היתה כרוכה בהליכה הלילית לאותו כפר: באחד הימים בהם יצאה בשעות הערב לכפר השכן, כדי להשגיח על החליבה, החל לרדת גשם זלעפות. יחד עם חברתה שהיתה עימה ביקשה מגוי שהתגורר בסמוך להכנס לחצרו שהיתה מלאה בחציר, מאכל של סוסים שהיה בחצרו, ולהתכסות בו מפני הגשמים העזים שהרטיבו אותם עד לשד עצמותיהם. באמצע הלילה בעיצומה של סערת הגשמים ורעמים עזים הרעידו השמים לפתע ברק חזק ואז הבחינו מרחוק שבעל הבית הגוי מגיע אליהם עם גרזן גדול על מנת להרוג אותן, הם שמו נפשן בכפן ונמלטו, כשהן מודות להשי"ת שהצילם מתחת ידו.

כל ימי חייה היתה מרת יוספה מודה להקב"ה שהציל אותה ואת דורותיה באותו לילה מכליון ומספרת נכדתה תליט"א הרבנית אלטוסקי, שכאשר היתה ילדה קטנה ובלילה גשום וסוער היו הנכדות ישנות בבית הסבתא והיו חוששות מהברקים והרעמים שנשמעו, היתה מרגיעה אותם ואומרת להם: איזה נפלאות הבורא שאנחנו ראינו בזכות הברקים והרעמים!

בית אב

בבית ספוג אהבת תורה שכזה נולד רבינו בז"ך אלול שנת תר"ע, להוריו רבי יעקב יצחק ז"ל, בן המגיד מישרים בעיירה ואמו מרת יוספה ע"ה.

את שנות ילדותו, עשה במחיצת אמו שחינכה אותו לאהבה וקדחת לתורה ולומדיה. כאמור את אביו לא ראה ולא הכיר באותם שנים, אמנם הושפע מרוח אהבת התורה ויראת השמים אותה יצק האב אל אדני הבית בשנים קדמוניות וממסירותה העצומה של אמו, שלמרות שנשארה לבדה בעוני ומחסור עשתה הכל למיחתו בתורה.

אביה רבי שלום טומבק זצ"ל, יהודי ליטאי טיפוס, אוהב תורה שהתגורר בעיירתם, היה משכים לקום לבית המדרש בטרם יעלה השחר לשקוד על תלמודו לפני שייצא לעמל יומו. לפרנסתו החזיק חנות מכולת קטנה וגם שם היה יושב בקביעות עם ספר פתוח על דוכנו וביני לביני היה משרת את קהל הלוקחות. בתקופות קשות בהם לא היה לאנשים כסף לשלם גם עבור המינימום שנצרכו לו

היה דואג שהוא ובני ביתו ישתכרו מעבודות אחרות כדי לכסות את החזקת המכולת, כשנשאל פעם מדוע הוא מחזיק את המכולת והלא כבר הרבה זמן אינה רווחית השיב: "ומה יעשו העניים, מהיכן יקחו את הלחם והחלב למחייתם".

כאמור היה רבי שלום משכים קום לצאת לבית המדרש, רבינו שהתגורר בביתו היה מתעורר לא אחת, עודנו ילד צעיר מאד וביקש מאמו להרשות לו ללכת עם הסבא לבית הכנסת ללמוד. אמו התלבטה מאד, ילד כה צעיר שיקום בארבע וחצי וילך ללמוד בבית המדרש קודם תפילת שחרית, אולי עדיף שישן כל צרכו, הן ילד קטן הוא וצריך הוא להיות במלא כוחותיו בלימודיו. אולם נפשו של חיים פינחס חשקה בתורה, והיה מתלבש במהירות להצטרף לסבו והיה מבקש ממנו שיקשור לו את נעליו שיוכל לצאת איתו, שכן היה כה צעיר שאפילו לקשור את נעליו עדיין לא ידע. כשראתה אמו את חשקו הרב ניאותה להרשות לו ללכת ללמוד עם הסבא. לימים סיפרה שאביה היה אומר לה: "שמרי על חיימ'ל, יבוא יום שכולם יעמדו בפניו, הוא יהיה לגדול בישראל". ואכן, למרות כל העוני והקשיים עשתה הכל לסייע לו ולעמוד לימינו ולא להפריע לו בצמיחתו.

עוני ומחסור

לא רק בפולין סבלו באותם שנים מעוני ומחסור נוראיים, גם רבי יעקב יצחק - אביו שהגיע לארצות הברית, סבל אף הוא מעוני רב. למרות שהיה אדם מוכשר, נאמן ואחראי, שלא היה אמור להיות לו קושי לפרנס את עצמו ולהשיג לעצמו מקום עבודה לכלכלתו, בכל זאת לא הצליח בשום אופן למצוא מקום עבודה, זאת משום שעמד בתוקף על שמירת השבת בכל פרטיה ודקדוקיה, כידוע שבאותם השנים מי שלא הסכים לעבוד בשבת לא יכול היה להשיג עבודה. יהודים רבים לא עמדו בנסיון ועבדו רח"ל בשבת, חלק מתוך סברא שמצב כזה שאם לא ידאגו לפרנס את עצמם ולדאוג שיהיה להם את הצורך המינימלי, לחם לאכול ובגד ללבוש, הם מכניסים את עצמם בידים למצב של פקוח נפש, וחלקם משום שהושפעו מהאווירה הקלוקלת והמתירנית ולאט לאט הושפעו וחשבו שכך המנהג כאן, וניתן אולי להקל, אולם רבי יעקב יצחק לא ויתר, הוא לא יעבוד בשבת ויהי מה! נוצר מצב שבכל עבודה שהתקבל, פוטר ממנה בכל יום שני לאחר שלא הופיע לעבודה בשבת.

הוא נדד ממשרה למשרה וכמובן לא קיבל בשום מקום את שכרו וממילא חי בעניות ודוחק כה רב, עד שלעתים אף את מעט הכסף הנדרש לשכירת מקום לינה לא היה לו יהיה נאלץ לסבול חרפת רעב ואף לישון על ספסלי בית הכנסת ולעיתים אפילו על ספסל בגן ציבורי, אך הוא על דבקתו במצוות התורה לא ויתר.

לאחר תקופה ממושכת בה חסך וצירף פרוטה לפרוטה עלה בידו לפתוח מתפרה קטנה בשכונת איסט סייד, באותם ימים היתה מתפרה כזו משמשת לסירוגין לתפירה ולמשלוח בגדים לניקוי יבש, פתיחת החנות פתרה את בעיית שמירת השבת שכן בהיותו עצמאי

אני נורא נעלבתי כששמעתי שהוא אומר על אבא שלי שהיתה לו בעיה כזאת. סליחה? לאבא שלי היו בעיות? מה פתאום! אבל הבחור לא נבהל. "תשאל אותו בעצמך", ענה לי...

הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א רב בית המדרש 'היכל צבי' - צאנז, בירושלים, בשיחה מרתקת על דרך
החינוך במשנת אביו הגאון הנודע הגר"א שמרלר זצ"ל ראש ישיבת צאנז וחבר נשיאות מפעל השי"ס

יעקב א. לוסטיגמן

אבי מורי, הגאון הגדול רבי אליהו שמרלר זצ"ל, היה מגדולי החסידים של הרבי בעל ה'שפע חיים' מצאנז. זיע"א, אומר הרב שמרלר שליט"א. אבא היה ראש ישיבת צאנז, הוא היה חבר נשיאות מפעל השי"ס מיסודו של הרבי מצאנז, הוא היה ה'בעל מקרא' אצל הרבי זצ"ל בתקיעות בימים הנוראים, ולאחר מכן אצל בנו ממשיך דרכו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. הוא היה כותב את התשובות של הרבי זצ"ל שרוכזו בשו"ת 'דברי יציב', וכן את ה'פשטעלך'-הפלפולים המפורסמים שלו, מדי יום הוא היה נכנס לרבי ויושב אצלו שעות כדי לעמוד על מינו.

אבל כשהיו מספרים איזה 'מופת' מהרבי, כשהיו מדברים על הרוח קודש שלו או על ההנהגה הפלאית שלו, אבא זצ"ל לא היה שבע רצון מכך: "תדברו על התורה שלו", הוא היה אומר, "תדברו על המידות שלו! על הענווה שלו!".

וכל כך למה? וכי המופתים האלו לא היו? היו גם היו!

וכי הוא לא היה בעל רוח הקודש? בוודאי שהיה.

אלא מה? אנחנו, האנשים הפשוטים, לא יכולים ללמוד מהסיפורים האלו הרבה. הם אומנם מלמדים אותנו כמה גדול היה הרבי מצאנז זצ"ל, אבל הם לא מלמדים אותנו איך גם אנחנו יכולים להיות אנשים גדולים.

אם אנחנו נלמד מההתמדה העצומה שלו, אם אנחנו ננסה ללמוד מהמידות המיוחדות שלו, או אז נוכל גם אנחנו להתקרב צעד אחד נוסף למעלתו הגדולה, להיות אנשים קצת יותר טובים...

כשאנחנו מספרים על זה שהרבי זצ"ל, כשהיה אומר 'ולירושלים עירך ברחמים תשוב', הוא היה נמש מרוב בכי, ונחלים של דמעות ניגרו מעיניו, יש לזה השפעה עלינו ועל הילדים והתלמידים שלנו. זה ממחיש לנו איך אנחנו צריכים להשתוקק לגאולה השלמה, איך אנחנו צריכים לכסוף ולצפות ליום שבו יבנה בית המקדש השלישי. אבל אם מספרים שהוא בירך מישהו ואחר כך נולדו לו ילדים וכדו', זה סיפור חשוב, הוא מלמד אותנו אמונת צדיקים והוא מלמד אותנו על גדולתו של הרבי וכו', אבל זה לא דומה לסיפור שנותן לנו גם הדרכה איך להתנהג בעצמנו!".

התשובה של רבי מאיר

ידוע ומפורסם בפי כל, שהחינוך הטוב ביותר הוא הדוגמה האישית שנותנים ההורים לילדים שלהם. הרש"ר הירש זצ"ל אומר שחינוך

הילדים מתחיל 20 שנה לפני לידתם. ההורים צריכים לחנך את עצמם, וממילא הילדים שלהם יהיו גם הם מחונכים בהתאם. מספרים שפעם בא יהודי מודרני לגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, ראש ישיבת חכמי לובלין ומייסד 'הדף היומי', ושאל אותו שאלה קשה. "למה אצלנו בהיכלי התפילה של ה'מתקדמים', הסדר שולט. הניקיון מורגש, כל אחד יושב במקומו, וכל אחד מקפיד שהילדים שלו ישבו גם הם לצדו ולא ישתוללו ויפריעו לאחרים.

"אצלכם, לעומת זאת", כך טען אותו 'מתקדם', "יש בלגאן, רעש. אחד מתפלל מהר ואחד לאט, אחד מתפלל בשקט והאחר צועק בקול, הילדים משתוללים בתוך בית הכנסת ומחוצה לו, לפעמים הם קופצים אפילו על מדרגות ארון הקודש או הבימה... זה הכבוד שאתם חולקים לתורה? כך אתם מכבדים את בית הכנסת, אם אצלנו יעז ילד אחד לטפס על מדרגות ארון הקודש, אוי ואבוי לו, אחת דתו... ואצלכם, עולם כמנהגו נוהג, זה לא מפריע לאיש...".

השיב לו רבי מאיר שפירא ואמר: "אצלנו, כשהאבא מביא את בנו לבית הכנסת, הוא גם משתדל שהילד יתנהג יפה. הוא מאוד רוצה שהילד לא יפריע לאחרים, ושלא יקפוץ על מדרגות ארון הקודש. בהתחלה זה מצליח לו, אבל אז, כשמגיעים ל'ויברך דוד' או ל'נשמת כל חי', האבא כבר מתלהב כל כך בתפילה, עד שהוא מכסה את פניו בטלית, ומשתפך בתפילה נלהבת ושוכח את מה שקורה מסביבו ואת הילד השובב שלו. אבל יצר לב האדם רע מנעוריו, ולכן הילדים,

אף אחד אינו חף מקשיים ובעיות. אף גדול בישראל לא נולד גדול בישראל. כולם נולדו עם אפס ידיעה בתורה, וכולם התמודדו עם יצר הרע גדול שניסה להקשות עליהם

נולדו ראשי ישיבות. אם אני לא מבין אותם ואני איזו דמות מעולם אחר, איך אני קשור אליהם בכלל?
"לכן אני אומר להם על כל מיני בעיות, שגם אני התמודדתי עם בעיה דומה. כך הם אומרים לעצמם, אם ראש הישיבה שלנו התמודד עם אותן בעיות שאנחנו מתמודדים, ובכל זאת הצליח לגדול ראש ישיבה, זה אומר שגם אנחנו יכולים...
"דבר שני", הוסיף אבא ואמר לי, "מה אתה חושב, שבאמת לא היו לי בעיות? אתה חושב שאני באמת נולדתי על ההר? תדע לך שאכן היו לי בעיות! אבל אני התאמצתי ונכשלתי וניסיתי שוב ושוב עד שבחסדי שמים הצלחתי להתגבר על אותן בעיות ולהגיע למקום גבוה יותר, שבו מתמודדים עם בעיות מסוג שונה".
כי אף אחד אינו חף מקשיים ובעיות. אף גדול בישראל לא נולד גדול בישראל. כולם נולדו עם אפס ידיעה בתורה, וכולם התמודדו עם יצר הרע גדול שניסה להקשות עליהם ולפגוע בהם ולמנוע מהם את היכולת להצליח, ובכל זאת הם התאמצו ונכשלו ושוב התאמצו עד שבחסדי שמים הצליחו להתקדם.

הפשט של הרב ואזנר

הדברים האלו מחזקים מאוד, אבל גם מחייבים מאוד, הן את הילדים והן את ההורים והמחנכים. יש מקרים שילד נכשל שוב ושוב, או שהוא בכלל לא מנסה, וההורים או המחנכים שלו רואים אותו בקלקלתו ואומרים לו: ממך כבר לא יצא כלום... אתה כבר לא תהיה תלמיד חכם... אין לי כח להסביר לך פעם נוספת את המשנה או הגמרא, אתה ממילא לא תבין".

ה' ירחם, ישמור ויציל מכאלו דיבורים!

אנחנו צריכים להאמין בכל ילד ובכל בחור, וגם בעצמנו. גם אם כולם מסביב אומרים לך שממך לא יצא כלום, אל תאמין להם! קל וחומר שאל תגיד כך לילד שלך. לכל אחד יש פוטנציאל עצום, וכל אחד יש בכוחו

שרואים שאבותיהם כבר איבדו קשר למציאות ונמצאים עמוק בתפילה, מנצלים את ההזדמנות ומתחילים לחגוג...

"אז נכון", הוסיף רבי מאיר שפירא, "אצלכם הילד לומד שאסור להשתולל בבית הכנסת, אבל מה הוא רואה? מה הוא לומד? שאבא יושב כל הזמן עם העיניים מחוץ לסידור, כל הזמן מסתכל עליו לראות שהוא לא עושה בעיות, ותוך כדי מפטפט עם השכן שלו שגם הוא עסוק בלשמור על הילד שלא ישתולל.

"מה יעשה הילד הזה לכשיגדל ויתחתן ובעז"ה יהיו לו ילדים משלו? הוא יעשה את אותו הדבר. גם הוא ישב בבית הכנסת יפטפט עם השכן שלו ויגער בילד שלו שלא ישתולל...

"הילדים שלנו, לעומת זאת, כשהם יגדלו גם הם יתלהבו בתפילה, גם הם יכסו את ראשם בטלית ויגביהו עוף יחד עם מילות התפילה המלהיבות את הלב ומדליקות את הנפש".

הבעיות של אבא

אבי מורי זצ"ל, היה מאוד קרוב לתלמידי, בחורי הישיבה. הם היו באים אליו כדי להשיח את לבם ולספר על הבעיות השונות שאיתן הם מתמודדים. בחור אחד אמר שהוא לא מצליח להתרכז, אחר אמר שקצת קשה לו לקרוא, היו שסיפרו שהם לא יכולים לכוון בתפילה, וכן על זה הדרך, כל סוגי הבעיות וההתמודדויות.

אבל אבא, לא פעם ולא פעמיים, היה אומר לבחור שהשיח את לבו: "כן... אני מבין אותך מצוין. גם אני כשהייתי בגילך, היתה לי את אותה בעיה..."

יום אחד, כשלמדתי בעצמי בישיבה, סיפר לי אחד החברים שיש לו איזו בעיה מסוימת, ואז הוא 'הרגיע' אותי ואמר לי... אבל אני לא דואג... גם לאבא שלך, ראש הישיבה שלנו, היתה לו בעיה דומה מאוד, ובכל זאת תראה איך הוא יצא כזה ראש ישיבה גדול. גם אני אוכל בעז"ה לצמוח ולהצליח למרות הבעיה עמה אני מתמודד..."

אני נורא נעלבתי כשמעתי שהוא אומר על אבא שלי שהיתה לו בעיה כזאת. סליחה? לאבא שלי היו בעיות? מה פתאום!

תקפתי אותו, ושאלתי למה אתה אומר ככה על אבא שלי? מאיפה אתה יודע בכלל מה היה לאבא שלי כשהוא היה בגילנו??? וכי נביא או בן נביא אתה?

אבל הבחור לא נבהל. "תשאל אותו בעצמך", ענה לי, "אבא שלך בעצמו אמר לי שהיתה לו בעיה כזאת. אתה לא מאמין לו???"

בערב שאלתי את אבא שלי: "למה אתה אומר ככה שהיתה לך בעיה כזאת? הרי זה לא נכון בכלל. אני בטוח שלא היו לך כאלו בעיות..."

אבא השיב לי תשובה שמורכבת משני חלקים: "קודם כל", הוא אמר לי, "אתה צריך להבין שהתפקיד שלי הוא לחנך את הבחורים. להראות להם דוגמה אישית איך צריכים להתנהג ואיך אפשר לצמוח ולגדול בתורה.

"אם הבחורים יחשבו שאני נולדתי על הר סיני, כלומר שאני נולדתי מושלם בלי שום בעיה, ושככה גדלתי, ראש ישיבה... איך הם יוכלו ללמוד ממני משהו? איך הוא יוכלו לקבל ממני הדרכה? הרי הם לא

התמודדות חסרת סיכוי

איני זוכר היכן שמעתי או קראתי את המעשה הבא שאספר עכשיו, אבל המסר שלו כל כך חזק וכל כך מתאים לענייני, שאיני יכול להימנע מלספר אותו.

מעשה שהיה בעיירה אחת, שחיפשה רב חדש במקומו של הרב הקודם שהלך לעולמו או שאולי קיבל משרת רבנות במקום אחר. היה יהודי אחד, תלמיד חכם מופלג בשם רבי יעקב, שהחליט להתמודד על משרת הרבנות. כעבור ימים אחדים הודיעו לו שיש עוד תלמיד חכם שמתמודד גם הוא על המשרה. בירר רבי יעקב מי הוא המתמודד הנוסף ואמרו לי שמדובר בתלמיד חכם פלוני, קוראים לו רבי שמעיה.

מיד נענה רבי יעקב ואמר, אם המתמודד מולי הוא רבי שמעיה הזה, אין לי סיכוי להיבחר לתפקיד, אני מבקש להסיר את המועמדות שלי...

שאלו אותו: רבי יעקב, למה אתה מוותר כל כך מהר? הרי גם אתה תלמיד חכם מופלג בדיוק כמו רבי שמעיה. מי אמר לך שהוא יזכה בתפקיד ולא אתה???

נענה רבי יעקב ואמר, שמעו ואספר לכם מעשה: "בהיותי ילד, נקרעה לי פעם הגרב. לאמי לא היה זמן פנוי כדי לתפור לי את הגרב באותו יום, ולכן נתנה לי חצי רובל, ושלחה אותי לאשה זקנה היושבת בצדי השוק ומתקנת גרביים בתשלום.

"הגעתי לאותה זקנה, הושטתי לה את חצי הרובל ואת הגרב הקרועה, וביקשתי ממנה שתתפור לי את הגרב.

ואז ראיתי דבר נורא: מעינייה של הזקנה נשרה דמעה רותחת, ושמעתי אותה ממלמלת בינה ובין עצמה: ברוך ה', זכיתי להרוויח עוד חצי רובל לשלם למלמד שילמד את שמעיה'לה שלי תורה!!!". "עם הגאונות של רבי שמעיה אני יכול אולי להתחרות", אמר להם רבי יעקב, "אבל עם הדמעות של אמא שלו אני לא יכול להתחרות!!!".

הורים יקרים! אימהות צדקניות! אל תחסכו בדמעות, אל תמעיטו בתפילות. עם הדמעות שלכם, אף אחד לא יוכל להתחרות! הילדים שלכם יכולים לגדול ולהיות פוסקי הדור הבא, גדולי ראשי הישיבות, מרביצי התורה ומחברי הספרים. זה תלוי בדמעות שלנו, של ההורים!

לנתן את החומות ולהתגבר על הקשיים. צריך רק לרצות ולהתאמץ. ההיפך הוא הנכון, התפקיד של ההורים והמחנכים הוא לתת לכל ילד את ההרגשה הזאת שהם מאמינים ביכולת שלו להצליח, גם אם הוא מאוד מאוד מתקשה בתחילת הדרך.

בא אלי תלמיד, ואמר לי: "אבא שלי איש פשוט, סבא שלי היה איש פשוט, ה'עלטער זיידע' שלי גם הוא היה איש פשוט. שבעה דורות אחורה שאנחנו אנשים פשוטים, אין שום גדול בתורה, שום רב עיר או עיירה, שום מגיד שיעור או ראש ישיבה לא נמצא בשושלת היוחסין שלי... נו? מה כבר יכול לצאת ממני? גם אני אהיה איש פשוט... אין לי סיבה להתאמץ בכלל".

מסתבר שגם הוריו של הבחור הזה לא תלו בו ציפיות גדולות, והם 'הבינו' את מה שהוא 'הבין', שבאמת אי אפשר לצפות ממנו לכלום, כי הוא ימשיך את המורשת והשושלת וישאר עם הארץ כמו אבותיו ואבות אבותיו.

אלו שגם יודעים לצטט קצת מאמרי חז"ל, כבר מוצאים לעצמם חיזוק במאמר חז"ל "תורה מחזרת אחר אכסניה שלה".

אני רוצה לומר לכם ווארט נפלא ששמעתי במו אזני מפה קדשו של מרן פוסק הדור רבינו בעל ה'שבט הלוי' זיע"א.

היה זה שבאתי לקבל ממנו הסכמה לספרי הראשון 'דרכי הלכה', לפני כארבעים שנה. הרב ואזנר זצ"ל אמר אז על מאמר חז"ל ש'תורה מחזרת אחר אכסניה שלה', שהתורה הקדושה הולכת ומסתובבת ומחזרת על הפתחים, עד שהיא מוצאת אכסניה שבה היא יכולה לשכון!!!

אתם שומעים??? התורה הקדושה מסתובבת ומחפשת מישהו שיסכים לארח אותה, וכל יהודי שמחליט שהוא רוצה להיות אכסניה לתורה, היא שוכנת בתוכו והוא נעשה גדול בתורה!!!

ובאמת אנחנו רואים בחוש בדורות האחרונים, שיש גדולי עולם, ארזי הלבנון אדירי התורה, שבאו מבתים פשוטים מאוד. לא אחד ולא שניים. רואים עין בעין שאכן כדבריו של רבינו בעל 'שבט הלוי', התורה שייכת לכולם, וכל מי שרוצה להיות גדול בתורה, יש בכוחו להיות גדול בתורה.

את המסר הזה אנחנו חייבים לנטוע בלבו של כל ילד וכל תלמיד. הדור הבא שלנו חייב להבין את זה ולהאמין בזה באמונה שלמה. רק כך הוא יוכל להצליח ולצמוח.

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

החלום הכמוס שלי

לכל אחד יש חלומות ומאויים מעומק הלב, שבו הוא חולם שיום אחד הם יתגשמו כמובן שכולנו חולמים ורוצים חיים טובים ארוכים, בריאות, נחת ופרנסה טובה אבל יש את הדברים המיוחדים... **לי יש חלום מיוחד ומתפלל שזה יתגשם:** והנה בחלומי שמתגשם: יום אחד אולי בשבת קודש בצהריים או סתם באיזה יום חול, אראה פתאום את הבן שלי (בלי שהוא יודע שמישהו רואה), ניגש מעצמו לארון הספרים ולוקח את הגמרא ומעיין במשהו שפתאום חשב עליו... **למה אני חולם על זה?** כי ביום שחלומי יתגשם, אני אדע שהגמרא הקדושה נמצאת במחשבות לבו, אני אדע אז שיש לו 'גישמאק' ומתיקות התורה, ויש לו אחיזה בעומק הנפש עם תורתנו הקדושה... **כן זה החלום שלי.. ואני מתפלל על זה...**

אם גם לכם יש חלום שלבנכם יהיה 'גישמאק' בלימוד ויזכה למתיקות התורה - ארגון 'אחינו' זרוע החיזוק של 'דרשו' מזמין אתכם ליצור קשר ולקבל כלים ראשונים, וכך גם בנכם יזכה ל'גישמאק' ומתיקות התורה

התקשרו למוקד הייעוץ להורים 073-789-2310

המוקד פתוח כל ערב בין 7.30-10.30

זכיתי שהרב ירחמיאל התארח בביתי באחת משבתות החיזוק הרבות שערך ב'מודיעין עילית'. באותה שבת הוא דרש לא פחות מעשרים וחמש דרשות והרצאות. לפני כל תפילה באמצעה ובסופה ב'בית ראשון' וב'בית שני', לפני הסעודות ולאחריהן, דרשה לנשים, ושיעור לילדים, לבהורים הלשים, ולבחורי ישיבה מתעלים'

הצצה על 'זיכוי הרבים' של הרה"ג רבי ירחמיאל קראם זצ"ל

"על כן יאמרו המשלים באו תשובון" (במדבר כ"א, כ"ז)

'זיכוי הרבים' של ר' ירחמיאל הוא שם דבר, מושג הכולל בחובו מגוון נושאים, קשת רחבה של עניינים כפי שנראה לפנינו. החל מאמירת שיעורים, שיחות, הרצאת הרצאות, עבור דרך מכירת מוצרי מזון כשרים בתכלית ההידור לחג הפסח שאף בזה זיכוי הרבים ממדרגה ראשונה, או בהבאת מכוונות גילוח כשרות לאנשים הרחוקים מתורה ומצוות, וכלה במערכת ענפה של ישיבות בין הזמנים, או הקמת קעמפ לבני הישיבות, והרשימה עוד ארוכה. הצד השווה שבהן, שבכל הפעילויות הברוכות והמגוונות היה 'זיכוי הרבים'.

'שולחן ערוך' שלם עם סימנים, סעיפים וסעיפים קטנים היה לו לר' ירחמיאל בהלכות 'זיכוי הרבים', כי כשם שאין רגע פנוי ביממה של האיש הישראלי שאין לו התייחסות ב'שולחן ערוך', כך בהלכותיה החמורות של זיכוי הרבים וריבוי כבוד שמים יש לו לר' ירחמיאל סעיפים ותתי סעיפים.

האחרונה ממנה לצערנו לא קם. מעולם הוא לא אמר לי 'אין לי כוח' ותמיד הוא הופיע עם כל הפרישקייט והשמחה.

'כשאתו הרבנית שתבדל לחיים נאלצה בשנים האחרונות לסעוד את אמה בשבתות רבות, או אז היה הרב ירחמיאל מתקשר אלי לעיתים מזומנות ומעדכן כי השבת הוא פנוי. הוא לא היה מחכה שיזמינו אותו, אלא היה מזמין את עצמו, וכי קלה בעיניך זיכוי הרבים!'

'זכיתי וסידרתי לו בשבתות אלו קרוב לשלושים (!) דרשות. החל משעתיים לפני כניסת השבת, וכלה במוצאי השבת בשעה 12.00. בליל השבת הוא היה מדבר עד השעה 12.30 בכמה בתי כנסת. רשמתי לו על דף 'תכנית עבודה' היכן הוא צריך לדבר ובאיזו שעה, וכך הוא היה מסודר ומאורגן.'

'בשבת שכזו הוא לפעמים הלך ארבע פעמים לשכונות 'ברכפלד' ו'חפציבה', כאשר לכל צד יש ללכת כמחצית השעה. עיקר פעילותו בשבתות אלו הייתה לחזק אנשים רבים ככל הניתן, לתורה וליראת שמים. אף בתוך סעודות השבת הזמינוהו לשאת דברים בישיבות במודיעין עילית, והוא לא היה מוותר על שום דרשה!'

'אף כשהיה מגיע למודיעין עילית בימות החול הייתי מסדר לו 'תכנית עבודה' מסודרת, משעה 10.00 בבוקר עד השעה 11.00 בלילה.'

מאחורי המרתונים העצומים של שיחות, דרשות, והרצאות שהתקיימו לעיתים קרובות בעיר מודיעין עילית, עומד אדם אחד. איש עשיה במלוא מובנה, מזכה הרבים באופן הנעלה ביותר, ונחבא אל הכלים הרב אהרון פלד שליט"א, שנטל על עצמו לתפעל את הארגון החשוב לחיזוק לימוד המוסר 'ארחות חיים'. וכך הוא מספר: 'לפני כעשרים שנה לערך הקמנו את הארגון על שם הגאון רבי חיים זליבנסקי זצוק"ל ראש ישיבת 'מאור התלמוד' בעיר רחובות. מני אז הבאנו לעירנו עשרות דרשנים, ראשי ישיבות ומגידים להאדיר ולחזק את לימוד המוסר.'

'אולם מכל המגוון הרחב והעצום של הדרשנים שבאו ונשאו דברים, האחד והיחיד הבולט מכולם היה הרב ירחמיאל קראם.'

'במה זה בה לידי ביטוי? שאלנוהו. 'הרב קראם אף פעם לא סירב! זהו משהו נדיר בכל קנה מידה. אימתי שביקשתי ממנו לבוא ולשאת דברים, הוא התייצב, מוכן ומזומן עם כל מרץ הנעורים שהיה לו ובשיא כוחותיו, עד שחלה את מחלתו

'אומר בגילוי לב', שח הרב פלד, 'לא פספסנו אף לא מוסד אחד במודיעין עילית! בין ליטאי, חסידי או ספרדי.

גם הרב ישראל ליוש שליט"א מארגון 'דרשו' ואחינו מספר: "זכיתם שהרב ירחמיאל התארח בביתי באחת משבתות החיזוק הרבות שערך ב'מודיעין עילית'. באותה השבת הוא דרש לא פחות מעשרים וחמשה דרשות והרצאות. לפני כל תפילה באמצעה ובסופה ב'בית ראשון' וב'בית שני', לפני הסעודות ולאחריהן, דרשה לנשים, ושיעור לילדים, לבחורים מתמודדים, ולבחורי ישיבה מתעלים'.

'הוא דיבר לכל אחד בשפתו שלו. כולם הבינו אותו והוא הבין את כולם. כי הדיבור שיצא מגורנו היה אכפתיות וכנות ורצון עז לחזק את כל מי שרק מוכן לשמוע אותו. ובאותה מידה שהדברים יצאו מן הלב הם אף נכנסו ללבבות'.

'כשנאלץ לשבות בבני ברק בזמנים שאשתו תחי' סעדה את אמה ע"ה, הוא לא ניצל זאת למנוחה. אף שעבר עליו שבוע עמוס וגדוש בפעילות, הוא היה מחזר אחר בתי מדרשות וישיבות בהם יוכל לדרוש ולהלהיב את השומעים לתורה ויראת שמים. ולא, לא בגלל שהוא אהב לדרוש, הוא פשוט ראה בכך את שליחותו בעולם, הוא הכיר את כוחו הגדול, ומיראת בוראו ניצל את כישורו למען שמו יתברך'.

מוסיף הרב ישראל ליוש: 'היו שיאמרו שהוא היה עניו גדול, אחרים יפריזו ויאמרו שהוא בז לכבוד, ואני אומר שהכבוד לא היה אצלו מושג שצריך אפילו לבוז לו, הוא היה מנותק מהמושג הזה מכל וכל. הדבר היחיד שהניא אותו הוא 'כבוד שמים' ו'זיכוי הרבים', ולמענם הוא עשה הכל, גם אם בעיני אחרים היה בכך בזיון, כי עבורו אין בזיון או כבוד כשמדובר ב'כבוד שמים'.

הרב אבנר רפאלי שליט"א מספר כי שאלו פעם, 'תגיד לי ר' ירחמיאל, למה רק אותך הזמינו לתת דרשה, ואילו אותי אף אחד לא הזמין לתת דרשה?'

ענה לו ר' ירחמיאל: 'אני קיבלתי על עצמי בשעת נעילה להוסיף עוד דרשה בליל שבת, נישתי לגבאים וביקשתי רשות לדבר דרשה מידי ליל שבת בשבתו, ומאז אני עומד ומדבר...'

הספק של שבת אחת

סיפר המחנך הרב סנדר פרייזלר שליט"א: 'הרב ירחמיאל לימד אותי פרק בהלכות 'זיכוי הרבים'.

וכך היה המעשה:

'לפני שנים רבות התגוררתי בישוב החרדי 'חזון יחזקאל', הנקרא כך על שם מרן רבי יחזקאל אברמסקי זללה"ה. מלבד המשפחות המתגוררות בישוב, היה שם 'כפר נוער' שהכיל מוסדות לתפארה: 'ישיבה קטנה' ו'מתבתא'. בראש המוסדות עמד הרב ירחמיאל קראם כמנהל המתבתא וראש הישיבה קטנה בין השנים תש"מ - תשמ"ט'.

'מידי יום נסעתי לישיבת 'קריית מלאכי' ללמוד בסדר א' עם בחורים

מקשיבים, וכך הכרתי בישיבה את מנהלה המסור הלא הוא ר' חיים אהרון יוספי הי"ו שמשקיע את כל מרצו כבר שנים רבות למען שגשוגה ופריחתה של הישיבה'.

'באחת משיחותנו נסובה השיחה אודות הרב ירחמיאל קראם שעושה נפשות ומרביץ תורה לאלפים ללא לאות וללא עייפות. בקשתי מר' חיים אהרון שהיה ידיד נפש של הרב קראם, שיקשר בינינו משום שחשקה נפשי אף אני בהרצאת תורה לעם שבשדות, ורצוני ללמוד את המלאכה שאינה אלא 'חכמה'.

'ר' חיים אהרון, איש של עשייה ויוזמה, ארגן מיד לרב ירחמיאל שבת של הרצאות בעיר טבריה, והרב ירחמיאל כמובן שלא סירב לחזק יהודים באשר הם. כך יצא שאני הצטרפתי לשבות עם הרב ירחמיאל בטבריה כשאני בא ללמוד על מנת ללמד'.

'מה אומר ומה אדבר, כל מה שידעתי על זיכוי הרבים היה מעט שבמעט ממה שראיתי באותה שבת. מלבד זאת שמבחינה גשמית היה לנו את המינימום, אמנם את סעודות השבת אכלנו אצל הרב דוד דרלי הי"ו מגדולי העסקנים בטבריה החרדית, אך השינה הייתה במקום אחר על מזרונים בלבד. ר' ירחמיאל אפילו לא שת ליבו לכך, כל כולו היה חדור מטרה ומלא מוטיבציה למצות את השבת עם מספר רב ביותר של הרצאות דרשות ושיחות'.

מאלפי זהב וכסף

'כל המבט שלי על 'זיכוי הרבים' התהפך מאותה שבת, ממשיך ומספר הרב פרייזלר, 'אני הייתי רגיל לומר הרצאות רק לקבוצות של חמישים איש ומעלה... וגם זאת, רק עם סאונד מעולה וכל התנאים הטכניים האמורים לשפר את הרגשת המרצה. אך מה שראיתי כמו עיני היה מדהים בכל קנה מידה: ללא תנאים, בלי כללים, כמעט בלי אנשים... איפה שרק רוצים לשמוע, הולכים - רצים להשמיע'.

'בית הכנסת עם עשרה אנשים, הרי זה מתכון משובח לאמירת דרשה'...

כי הכל כשר בדרך להרבות כבוד שמים.

'באותה שבת דיבר הרב ירחמיאל כעשרים דרשות. לפני התפילה, באמצעה, ולאחריה, בבית כנסת זה, ובבית מדרש הסמוך לו, עונג שבת אצל משפחת פלוני, והרצאה לנשים באולם אלמוני וכו' וכו' סחרור של דרשות ללא הפסקה. מדבר ומחזק גם אם הגיעו רק שלושה אנשים, כי אין ערוך לחיזוקו של אדם אחד, קל וחומר בשלושה אנשים'.

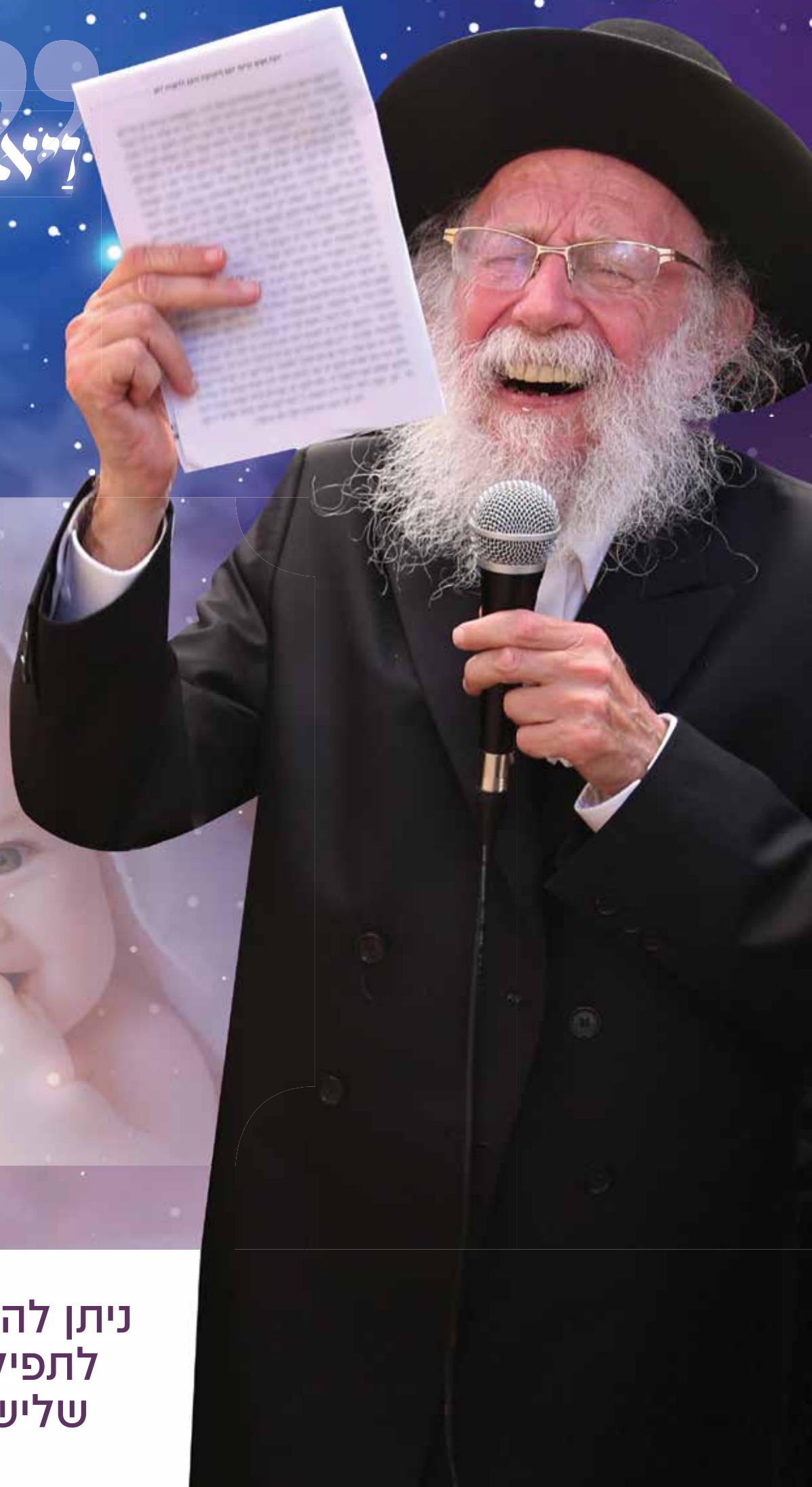
'הפינוק היה ממנו והלאה, אינני יודע אם אצליח לחקות אותו במרץ הבלתי נדלה שהיה לו, אבל קיבלתי פרספקטיבה נכונה על 'זיכוי הרבים' ועל ריבוי כבוד שמים. הלימוד שלמדתי לעצמי משבת זו היה עצום ויקר מפז, ראיתי באופן מוחשי כיצד מזכים את הרבים בעוצמה, בחשק, למעט ולרב, כי עיקר העיקרים הוא התועלת של השומעים ולא של המרצה'...

הרב יוסף חיים ברכץ, מפעילי הארגון החשוב 'אחינו' סיפר אנקדוטה מעניינת בנושא זה.

היה זה לפני כחמש עשרה שנה, כשארגון 'אחינו' הקים עשרות

”
ליאמר למדע

את

ניתן להעביר שמות
לתפילה עד יום
שלישי ו' תמוז

... כַּעַת חִיָּה

חוזבַקַת בַּן

מרן הגה"צ רבי שִׁמְעוֹן גִּלְאִי שְׁלִיט"א

נוסע לְהַבִּיא יִשׁוּעָה

לְחִשׁוּכֵי בָנִים

במעמד תפילה נודא בבית השונמים

1800-39-47-47

אני אוהב לספר מעשע'ס, בתנאי שזה מעשה אמיתי. אספר שני סיפורים - את האחד שמעתי מחסידים יראי ה' ולא ביררתי האם זה מעשה שהיה, אבל מוסר השכל רב נובע ממנו. והשני ודאי מעשה אמיתי

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על הבטחון בהקב"ה

”וְדַבַּרְתֶּם אֶל הַסֵּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִיָּמִינו” (במדבר כ', ח')

אנו אומרים כל יום בשחרית: "קווה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקווה אל ה'". אמרו על כך חז"ל: "אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל, שנאמר: קווה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקווה אל ה'" (ברכות לב ע"ב).

נשאלת השאלה, מדוע להתפלל שנית, וכי בפעם השניה יהיו סיכויים נוספים שתתקבל תפילתו, הרי כבר התפלל ולא נענה?! רבי עזרא ברזל זצ"ל באר זאת בנסח פרקטי מאד: משל למה הדבר דומה, יהודי דופק בביתו של עשיר ותחנונו בפיו: "ר' עשיר יקירי, בתי הגיעה לפרקה ואין לי כסף להכניסה בברית הנישואין, אנא סייע לי!"

העשיר דוחה אותו בסירוב, בהחלטיות: "ידידי הנכבד, אין לי אפשרות!". אינו רוצה לתת לו כסף, או באמת אין לו כעת אפשרות לסייע, זו המציאות. הוא עוזב את המקום בכאב לב.

"טוב, אנסה ללכת למישהו אחר" - מהרהר לעצמו. אך הנה לאחר חצי שעה הוא דופק שנית על דלתו של העשיר: "ר' עשיר, עשה נא חסד, אני ממש מסכן, אין לי פרוטה לחתן את בתי..." "לפני כחצי שעה כבר היית, וכבר שמעתי על מצבך העגום, למה חזרת שנית?" תמה העשיר.

"אומר לך את האמת, חשבתי וחשבתי - אולי לנסות אצל אחר, אך ראיתי שאין לי שום כתובת אחרת. אין. רק אתה. לכן נאלצתי לדפוק שוב".

"טוב, בסדר, אנסה לעזור לך". העשיר משתדל להשתתף בצערך, מתאמץ ומוציא מהכיס סכום הגון של כסף.

"יחזור ויתפלל" משמעותו - אין לי כתובת אחרת! ריבוננו של עולם, אני חוזר אליך שוב: חננו מאיתך רפואה, גאולה, פרנסה. אין לי כתובת אחרת לדפוק! וכאשר ה' רואה כי אין לו תקווה מאחרים, יש סיכויים שתפילתו תענה.

המותיר למחר - מקטני אמנה

בזמן מלחמת העולם השניה ברח הרב מבריסק זצ"ל לוורשה עם בנו. בוורשה, כמו בכל האזור, היה קשה להשיג כזית לחם, וכאשר השיגו פרוסת לחם או שתיים - אכלו הרב ובנו את כולה, ולא השאירו למחרת כלום. הבן אכל את החלק הקשה שבלחם, והרב אכל את הרך שבתוך הפרוסה.

היה להם בבנין שכן שהכין לעצמו בית מלא אוכל, ואכל ממנו פרורים בלבד, כי פחד כמו כולם - שמא מחר ומחרתיים גם זה לא ישאר לו. אך הרב מבריסק עשה על פי דברי הגמרא (סוטה מח ע"ב): "כל מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אכל למחר - אינו אלא מקטני אמנה". הוא אכל כפי הצורך, ולא שמר מאומה מהיום למחר.

יום לפני ערב יום הכפורים (תש"א) חשב הרב מבריסק כי היום, בשונה מימים אחרים, מוטל עליו להשתדל ליום המחר, כיון שמחר ישנה מצוה לאכול. הוא השיג לחם והטמינו למחר - לסעודת ערב יום כיפור. במהלך הלילה נפל על הבית פגז, ורסיס ממנו קלקל את הלחם.

הרב ראה בכך אות משמים כי אפילו ביום זה, היה עליו לסמוך על הקב"ה, ולא לעשות השתדלות עבור סעודת המחר.

בטחון! בטחון! כל כך מוראדיג, תשמעו שתי עובדות.

אני אוהב לספר מעשע'ס, בתנאי שזה מעשה אמיתי. אספר שני סיפורים - את האחד שמעתי מחסידים יראי ה' ולא ביררתי האם זה מעשה שהיה, אבל מוסר השכל רב נובע ממנו. והשני ודאי מעשה אמיתי. ובכן, המעשה הראשון -

פעם בחודש היו החסידים נוסעים לרבים מהכפר לעירה. עגלון יהודי פלוני היה לוקח אותם מדי חודש, אך לא נכנס אתם יחד לרבי. העגלון התאכסן באכסניה קטנה והתפלל בבית הכנסת של פשוטי העם.

בעת הוציא הרב את השקית עם מטבעות הנחושת. העגלון שפך את תכולתה ובקש לספר. אמר לו הרב: "די, עד כאן! וכי אין לך מח בקדקודך, אם היתה לי אפשרות לגנוב מטבעות זהב וכסף ולא נטלתי, האם אגנוב את מטבעות הנחושת הפשוטות...?!"

מה עשיתי, הפקדתי כסף בידי מי שאינני מכיר, הכסף הזה הנו כל פרנסתי ומי יודע... "כסף! כסף!" צעק לו הלב. אבל מה אפשר לעשות. תפלת מעריב עברה עליו כשהפחד מכרסם בלב פנימה. הוא התישב לסעודת שבת בפנים חמוצות, והתאבון ממנו והלאה. הגישו דגים ודחה אותם, "אני לא מסוגל כך התנצל, אין לי תאבון". גם מהמנה העקירית בקושי טעם. כל העת היה נתון בפחד ובמחשבות - מה יהיה עם הכסף, כך חלפה השבת בחששות ודאגות.

מיד בצאת השבת רץ לבעל הבית וביקש: "את הכסף שלי!".

"רגע, קודם מתפללים מעריב, אחר כך נדבר על הכסף".

אחרי מעריב אמר שוב בקול נרגש אך בעדינות: "הכסף שלי...".

"רגע, קודם נעשה הבדלה", השיב הרב...

נשמתו כמעט פרח. לאחר הבדלה הוציא הרב את השקית עם מטבעות הזהב, ספרם לו על השלחן ואמר: "הנה הסכום שהפקדת בידי".

אחר כך הביא את הארנק עם מטבעות הכסף והושיט לו. העגלון שפכם על השולחן וספר, סיים והתמלא שמחה - גם מהם לא חסר דבר.

בעת הוציא הרב את השקית עם מטבעות הנחושת. העגלון שפך את תכולתה ובקש לספר. אמר לו הרב: "די, עד כאן! וכי אין לך מח בקדקודך, אם היתה לי אפשרות לגנוב מטבעות זהב וכסף ולא נטלתי, האם אגנוב את מטבעות הנחושת הפשוטות...?!"

פנה אלי האדמו"ר ואמר: "אתה ר' יהודי, עגלון יקר, הקב"ה נטל את נשמתך בלילה, ובבקר השיב לך את הפקדון בשלמות, העינים נפקחות, הרגלים צועדות, הידיים מתנועעות, וכי את הדבר הקל - הפרנסה, לזה הקב"ה לא יכול לדאוג לך?!"...

ערב שבת אחד, כאשר הגיעו לעיר, אמרו לו החסידים: "התבונן כיצד משאירים אנו את בני הבית לבד, ונוסעים מרחקים על מנת לשבת בצל האדמו"ר ולהכנס לחדרו. הכנס גם אתה פעם אחת בשנה - כדאי לך, אם כבר הגעת עד הלום חבל שלא תזכה".

אבל הוא דחה אותם באמרו: "מה כבר הרבי יעזור לחיי האומללים, לאשתי החולה וילדי הרעבים ללחם? הוא יניח את ידו על ראשי ויאמר ברכה, וכי זה יושיע אותי בחיי הקשים?!" הוא לא נכנס.

פעם אחת, לאחר הפצרות מרבות, נאות העגלון להכנס אל הרבי. הוא שהה שם בחדר הרבי זמן רב, ויצא. בצאתו לא שאלוהו החסידים דבר.

בדרך חזור ישבו החסידים בעגלה ושוחחו ביניהם. אחד אמר כי התעלה מאד בסעדה שלישית, ואחר אמר שהיתה לו תועלת מדברי התורה בטיש בליל שבת קדש וכו'. פתח העגלון את פיו ואמר: "אני התעליתי יותר מכלם. ואספר לכם כיצד ומה". הוא פתח את פיו וספר:

כאשר שהיתי בחדרו של הרבי, הוא שאל אותי מה סדר היום שלי. השבתי כי הדבר תלוי אם זה יום שיש בו עבודה או לא. ביום שאין עבודה אני קם בבוקר, מתפלל במנין, ובסיום התפלה מצטרף לשיעור משניות. לאחר מכן אני יושב בבית המדרש ואומר תהלים, ואז אני שב לביתי, טועם פת שחרית ונח קמעה. אחרי הצהרים, אני מקדים לתפלת מנחה ושומע שיעור ב'עין יעקב' אחר כך מתפלל מנחה ומעריב וכך עובר היום. וביום שיש עבודה - אני קם השכם בבוקר, משמן את גלגלי העגלה כדי שלא יוצרו, חלילה, בעיות במהלך הנסיעה, וכבר בשש וחצי אני חונה ליד ביתו של הלקוח. בדרך, אם ישנה אפשרות לחנות בצדי הדרך, אני מניח תפלין, קורא קריאת שמע, מקפל את התפלין וכו', ואם אין זמן - אני מתפלל כאשר מגיעים לעיר".

שאל הרבי: "ומדוע לא תקום להתפלל במנין, ורק אחר כך תצא לשוק לחפש קליינטים, בשבע וחצי אחרי תפלה, ואם בכל זאת מישהו כבר הזמין בלילה - תתנה עמו כי רצונך להתפלל בבית הכנסת לפני הנסיעה?"

"אבל אז הקליינטים יהיו מועטים", עניתי באנחה.

הגביה הרבי את עינו ואמר, אספר לך סיפור קצר:

עגלון פלוני שעבד קשה לפרנסתו ונסע בדרכים, צבר בכיסיו עשרות רובלים. היו באמתחתו שקית עם מטבעות זהב, ארנק עם מטבעות כסף, ועוד ארנק ובו פרוטות נחושת רבות שנשאם עמו תמיד.

יום שיש אחד הוא היה בדרכו, השבת התקרבה והבין כי לביתו כבר לא יגיע. נכנס לאחד הכפרים היהודיים בדרך, ושאל את הרב אם יוכל לשבות בביתו. הרב נאות בשמחה הכניסו לביתו, והחלו בהכנות האחרונות לשבת קודש.

והנה נזכר העגלון שהכספים בכיסו. מהר לרוץ אחרי הרב שכבר יצא לבית הכנסת, ושאל אם יש לו מקום להטמין את הכסף. הרב שב, נטל את כל המטבעות, ספר אותן, הטמין היכן שהטמין, ויצאו שניהם יחדיו לקבלת שבת.

באמצע קבלת שבת החלו להתעורר מחשבות בליבו של העגלון:

את המעשה השני סיפר הגאון מוילנא. שמעו נא. מי שידע, הגר"א זצ"ל היה עורך גלות. כאשר שב מגלותו ספר לבני ביתו את הסיפור דלהלן.

באחת העיירות הוא התאכסן בבית יהודי ירא ה'. באחד הלילות שומע הוא את בעלת הבית שואלת את בעל הבית בקול רם: "האם אתה יודע כי מחר ממש התאריך לשלם לפריץ, ואם לא - ישליך אותנו לבור חלילה". הפחד והחרדה נשמעו בקולה.

אמר לה בעל הבית בשלווה: "מה את דואגת, הקדוש ברוך ישלח את הכסף".

עם שחר, לפני שבעל הבית יצא לבית הכנסת, אמרה בעלת הבית לבעלה בקול רועד: "נסה בבית הכנסת להשיג כסף. אהה, אלוקים! אנו בסכנה, היום הוא היום האחרון!" ובעלה השיב לה ברגע: "מה את דואגת, היד ה' תקצר?"

כאשר שב מבית הכנסת, קדמה את פניו בקוצר רוח: "נו, נו, הבאת משהו?"

"היד ה' תקצר, בינתיים תגיש ארוחת בוקר", אמר בשלווה.

מה, אתה מסוגל להכניס אוכל לפה?! תמהה אשתו.

טוב, הגישה לו ארוחת בוקר בסיום אכילת פת שחרית ברך ברכת המזון בכוונה: תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו פלאי פלאים. אחר כך נעמד ליד פתח הבית, שם היה תלוי המעיל, לבש את המעיל וחבש את הכובע.

שאלה האשה: "להיכן אתה הולך?"

"את בעצמך אמרת שהיום צריך לשלם לפריץ, מה את שואלת", הפטיר לעברה...

"אבל אין לך כסף", תמהה.

"הקדוש ברוך הוא ישלח", ענה.

מבהיל, הוא יוצא בדרכו לשלם לפריץ, בכיסים ריקים.

הגר"א ראה שהאיש כל כך בטוח באלוקי השמים והארץ, הוא היה משוכנע שאכן יתרחש לו נס, וביקש לראות במו עיניו כיצד יפול דבר. מהר אפוא לצאת בעקבותיו, לראות.

בעל הבית פסע לעבר בית הפריץ שהיה בעיירה הסמוכה. כאמור, לא היה מובן מדוע הולך, אך ברור היה כי הוא פוסע בשלווה מאין כמוה. והגרא בעקבותיו.

בעמדו לפני פתח בית הפריץ אמר לו המשרת: "אם אתה מבקש להיכנס, עליך להמתין, כי לפני שעה קלה נכנס פריץ מאחד הכפרים הסמוכים, הוא משוחח עם הפריץ בעל הבית. היהודי התיישב על אבן סמוכה, והמתין.

כאשר יצא הפריץ, התרומם היהודי להיכנס פנימה. עצר אותו הפריץ היוצא: "רגע! המתן רגע, אני מבקש לדבר איתך כמה מלים: תראה, אני מעוניין לקנות מהפריץ בעל הבית, שדה מסויים, הפריץ דרש ממני מחיר יקר, אני נקבתי בסכום זול, בתקוה שהוא יתפשר עמי על מחיר ביניים, אך הוא התעקש על הסכום היקר. לא התפשרנו. אני זקוק לשדה גם במחיר יקר, אך אין זה מכבודי להיכנס שוב ולהביע הסכמה מיחלטת למחיר שלו. אבקש ממך, יהודון, שתכנס אתה לרכוש את השדה כביכול, בשביל עצמך, אני סמוך ובטוח בך

שתעביר לי אחר כך את השדה, תהיה מתווך נאמן, אני אשלם לך גם דמי תווך..."

היהודי עשה כבקשתו. נכנס, ניהל עמו בחכמה דברים קצרים של משא ומתן, רכש את השדה במחיר מלא, יצא וקבל דמי תווך - בדיוק בסכום שאותו היה חייב לפריץ.

נכנס שנית, שילם ויצא. שב לביתו. והגר"א בעקבותיו.

לא נותרו כמעט סיפורים מימי הגלות של הגר"א, אבל עובדה זו היא מהמועטות.

"יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך" - כפי ה"חלנו" כך "חסדך ה' עלינו". למדנו מעובדה זו כי השלווה והרוגע מכח אמונתו האיתנה בה, כאשר משליך את כל יחבי על ה' בלבד, זוכה אף לנסים מפלאים.

יבטח "שיעשה הטוב והנכון לו"

אגב, במצות הבטחון אנו מבינים ורגילים לומר: "אני בוטח בה' כי יהיה כך, כי יקרה לי כך, אך לא ברור כי זו מצות הבטחון.

רואים בספר "חובות הלבבות" (שער ד פרק א), שמהות הבטחון היא, כלשונו: "מנוחת נפש הבוטח, ושיהיה לבו סמוך על מי שבטח עליו, שיעשה הטוב והנכון לו בענין אשר יבטח עליו". הינו, לאו דוקא שבוטח שהענין יסתדר כרצונו, ויקרה כך וכך, אלא, בוטח בו כי מה שעושה ויעשה - הוא הטוב ביותר בשבילו, והוא רגוע ללא דאגה.

ביטחון היא אמונה אמתית עמוקה

ה"חזון איש" זצ"ל המשיל ואמר: האמונה היא האילן והבטחון הנו התוצאה של האמונה, הפרות. כאשר האמונה חזקה ועמוקה - פרותיה הם הבטחון בה', "מנוחת נפש הבוטח, ושיהיה לבו סמוך על מי שבטח עליו, שיעשה הטוב והנכון לו בענין אשר יבטח עליו".

ה"חפץ חיים" זצ"ל אמר על הפסוק בתהלים (לב, י) "רבים מכאובים לרשע והבוטח בה' חסד יסובבנו": לא נאמר בפסוק כי לבוטח אין מכאובים אלא - "חסד יסובבנו". מה הכוונה "יסובבנו", את מי יסובב? מסביר ה"חפץ חיים", שפתים ישק: משל למה הדבר דומה, לחולה הזקוק לבלוע תרופה מרה. הרוקחים עוטפים את החומר בקפסולת פלסטיק, כדי שתהיה לו יכולת לבלע את האבקה, שלא יחוש בטעמה המר.

כך הוא הבטחון, אשר "חסד יסובבנו" - כאשר הבוטח יודע כי כל התרחשויות נופלות לפתחי חיים, מישהו עושה אותן, והם נובעים מחסד ה' המטיב לו, אזי המכאובים עטופים בחסד. ידיעה זו היא קפסולה העוטפת את המכאובים, עד שכמעט לא חש בהם, אין מרירות, ובד בבד הוא מתרפא בזכות הבטחון.

אגב, גם מדברי ה"חפץ חיים" אלו משתמע כנ"ל, שבטחון אין הכוונה שאני בוטח שלא יהיו לי מכאובים כלל, ושהעולם יתנהל כפי מאווי, אלא אפילו אם יבואו עלי מכאובים - אני מאמין כי יש מי שאחראי להם ואליו תקותי, וסמוך אני ובטוח שה' יעשה הטוב והנכון בשבילי". יש מי שדואג לי ולמכאובי... ומנוחת נפשי שלמה.

(מתוך 'יחי ראובן' דברים)

הרב גוסטמאן סיפר לי פעם, כי באחד השיעורים הוא שם לב שהמנקה הגוי של הישיבה, נכנס בלאט לבית המדרש והאזין לשיעור... היה ברור כי הוא אינו מבין את תוכן הדברים, וכשחזר הדבר על עצמו, שאל אותו בהקשר לכך. זו היתה תשובת הגוי: "אני כאן כדי להנות מ'הצגה' טובה... אני נהנה לראות כיצד הראב"י בתחילת דבריו מדבר עם פנים עצובות, כמו אדם שעבר הרבה צרות בחייו. אך בסיום השיעור הפנים כה שמחות ומאושרות

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

הרב גוסטמאן סיפר לי פעם כמסיח לפי תומו, כי באחד השיעורים הוא שם לב לדבר מעניין: המנקה הגוי של הישיבה, נכנס בלאט לבית המדרש והאזין לשיעור... היה ברור כי הוא אינו מבין את תוכן הדברים, וכשחזר הדבר על עצמו, שאל אותו הרב גוסטמאן בהקשר לכך.

זו היתה תשובת הגוי בשפתו: "אני כאן כדי להנות מ'הצגה' טובה... אני נהנה לראות כיצד הראב"י בתחילת דבריו מדבר עם פנים עצובות, כמו אדם שעבר הרבה צרות בחייו. אך בסיום השיעור הפנים כה שמחות ומאושרות!...". הוסיף הגוי ואמר לרב גוסטמאן בחיוך: "אני אמנם רגיל ללכת להצגות, אבל כזו הצגה מעניינת לא ראיתי מימי..." סיפרו בישיבה, כי פעם הגיעה לידי הרב גוסטמאן שאלה הלכתית מייד עם סיום השיעור. אך סירב להורות בה, באומרו: "אני יכול לענות, משום שכעת סיימתי את מסירת השיעור - ויש לי דין של שיכור, שאסור לו להורות..."

מרגלא בפי הרב גוסטמאן בשם מרן הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל: "מגיד שיעור מחוייב להעביר את שיעורו בצורה כה ברורה ובהירה, שאפילו אַ טְרַעְגֶּר [סבל נושא משאות] יוכל להבינו בקל". ואכן, הרב גוסטמאן היה משתדל ביותר להבהיר ולפשט את דבריו שיהיו

חז"ל דורשים במסכת שבת (פג, ב): "אמר רבי יונתן: לעולם אל ימנע אדם את עצמו מבית המדרש ומדברי תורה..., אמר ריש לקיש: אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר 'זאת התורה אדם כי ימות באהל'".

כשאנו עוסקים בסוגיית עמלה של תורה ויגיעתה עד קצה היכולת, ועל קיום התורה אצל מי שממית עצמו עליה כפשוטו, אין מתאים יותר מלהרחיב את הדיבור אודות דמותו ההדורה של הארז בלבנון, מורי ורבי הגאון האדיר רבי ישראל זאב גוסטמאן זצ"ל.

שקידתו הנוראה בתורה, היתה מופלאה ביותר והפכה לשם דבר. חלק מהמעשים אודות התמדתו העצומה נחשבים בעינינו כבלתי נתפסים, ובוודאי שאין אנו מסוגלים לחקותם; למרות שלא נוכל להידמות לדרגתו הגדולה - עלינו לכל הפחות לתת את הדברים על ליבנו ולהתחזק בהתמדת התורה על פי ערכנו.

כאשר עברתי להתגורר בירושלים, היה זה כבר בשנותיו האחרונות של הרב גוסטמאן, ואבי מורי זצ"ל, האיץ בי ללכת להסתופף בצילו, והשתתפתי במשך כמה שנים בשיעוריו בישיבת 'רמי"לס' בשכונת רחביה. מי יוכל לתאר את אותן הרגשות נפלאות שהיו מנת חלקם של יושבי בית המדרש, בשעה שמסר הרב גוסטמאן את שיעורו הקבוע. אשרי עין ראתה זאת.

מדי יום ביזמו, היה מוסר שיעור שארך כמעט ארבע שעות, כשבאמצעו הפסיק רק הפסקה קצרה של דקות ספורות. במשך כל הזמן הזה, היה כארי המתגבר בתורה, ללא רפיון וללא לאות.

בשיר השירים רבה (פרשה ד) דרשו חז"ל: "דבש וחלב תחת לשונך - כל מי שאומר דברי תורה ברבים, ואינן ערבין לשומעיהן כדבש וחלב המעורבין זה בזה, נוח לו שלא אמרן". מבואר כאן, כי במסירת דברי תורה לתלמידים יש תנאי מיוחד לאמנם בחביבות ועריבות, ותנאי זה לעיכובא הוא - "נח לו שלא אמרן!"

בשיעורים שמסר הרב גוסטמאן תמידין כסדרן, ראינו בחוש כיצד דברי תורתו "ערבים כדבש וחלב המעורבים זה בזה". כל חידוש וכל דבר תורה שיצא מפיו היה בפינו כדבש מתוק, והיו הדברים מאירים ושמחים כנתינתם מסיני.

ברורים ונהירים, ולימד אף יסודות עמוקים באופן כה פשוט וקל - עד שגם פשוטי העם יכלו להבינם.

לא ניתן לשכוח את הרגעים המתוקים, המאושרים, בהם הרב גוסטמאן היה נוטל ט"ז ארוך ומסובך, אשר בראיה שטחית עושה רושם כאילו יש בו אריכות דברים או כפילות לשון, והרב גוסטמאן היה מחלקו לחלקים זעירים, מפורר אותו עבורינו באהבת עולם ובסבלנות אין קץ. כשלתע את שום אריכות ושום כובד. כל שורה ממתקת את קודמתה, וברור ונהיר לנו לשם מה כל מילה ומילה נכתבה... איזו שמחה שפעה שם, איזו חדות הלב, איזו נהרה של המח!

באותן שעות הרגשנו בחוש את דבריו המפורסמים של ה'אור החיים' הקדוש בפרשת כי תבוא (כו, ח): "אם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה, היו משתגעין ומתלהטין אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה!"

לאחר פטירתו של הרב גוסטמאן, התבקשתי על ידי הגאון רבי שמואל יעקב בורנשטיין זצ"ל, ראש ישיבת 'קרית מלך', להשאל לו קלטת של שיעור מסויים על מסכת גיטין אותו מסר הרב. רבי שמואל יעקב האזין לו בקשב רב, והתבטא בפני לאחר השמיעה: "אמנם את החידוש עצמו ידעתי גם קודם לכן, אולם יש אצלו יחודיות במתיקות והנעימות כיצד הוא מוריד את הדברים". הוא הוסיף ואמר לי: "אני חש צער של ממש על כך שלא זכיתי להכירו, להתקרב אליו ולקבל לקח מפיו".

כל מי שהכירו ידע את הסוד כיצד זוכים למעלות כה גדולות באהבת התורה: הרב גוסטמאן היה אדם קדוש ופרוש מהבלי העולם לחלוטין. בתקופות ששהינו בצילו, ראינו בחוש כי כמעט לא היתה לו שייכות עם הנאות גשמיות - הוא שאב את חיותו מן התורה עצמה, ולא נטל מן העולם הזה כי אם את הצרכים המינימליים ביותר.

פעם שמעתי מתבטא לאחר השיעור, שכפי שהזכרנו, לא היה קצר כלל: "מצידי יכול הייתי להמשיך את השיעור שעות רבות ללא הפסקה, כי היום כבר איני ניזון מלחם ומים - אלא רק מן התורה הקדושה. אך מה אעשה, שאין התלמידים יכולים לעמוד בכך!..."

אני זוכר מקרה מעניין שאירע פעם באחד השיעורים בהם השתתפתי: הרב גוסטמאן הזכיר יסוד מסויים בשם מרן הגאון רבי מאיר שמחה מזדינסק זצ"ל, בעל ה'אור שמח'. בסיומו הפטיר כלאחר יד בנוסח מדהים שמוכיח את שליטתו העצומה בכל מכמני התורה: "היסוד הזה מוסכם בכל הבבלי, הירושלמי, ספרא, ספרי, תוספתא ומכילתא..." כולנו היינו בטוחים כי הוא אכן בדק בכל רשימת הספרים שהזכיר, ולפי רוחב ידיעותיו הסיק כי אין חולק על יסוד זה בכל חלקי התלמוד. זה לא היה מופקע אצלו כלל. אולם כאן היתה לו כוונה אחרת, להעצים בעינינו את גודל החידוש.

מהיכן אני יודע זאת? כי הוא הוסיף ואמר לנו: "אמנם לא בדקתי זאת בכל המקומות שהזכרתי, אולם ברור לי כי רבי מאיר שמחה לא אמר חידוש כזה קודם שבדק אם אינו נסתר, כי אחרת כיצד שייך להגיד כזה יסוד עצום?!"

"מי דופק בשעות כאלו? זוהי שעת מנוחה כעת?"

לאחר שתיארנו מעט את דמותו הגדולה של הרב גוסטמאן, נרחיב

כעת על גודל גיעתו בתורה, כיצד 'המית עצמו' על התורה, כפשוטו ממש.

אבי מורי זצ"ל פעל פעם בשליחות מסויימת שהוטלה עליו על ידי גדולי ישראל, ולצורך כך ביקש להיכנס אל הרב גוסטמאן. הוא הגיע לירושלים בשעות הצהריים, בשעות המקובלות למנוחה, והתלויתי אליו לבית ראש הישיבה.

דפקנו על דלת ביתו, ולאחר רגע שמענו אותו אומר בקול רועם: "ווער קלאפט דא אין אַ זעלכע שעות? יעצט איז אַרױען שְׁטױנדע?" [מי דופק כאן בשעות כאלו? הרי זוהי שעת מנוחה כעת?].

אבא אמר לי: "בא נברח מכאן", לא היתה לו אפילו הוי אמינא כי נקישה בשעה כזו בביתו תהיה הפרעה. אולם תוך כדי שהתחלנו לסגת נפתחה הדלת, ולעינינו נגלה מראה מפעים שנתן לנו מושגים לגבי 'שעות המנוחה' של הרב גוסטמאן: על שולחנו ניצבו שתי ערימות גדולות של ספרים פתוחים, זה על גבי זה, והוא יושב באמצע, ו'מדלג' מספר לספר במהירות רבה...

זו היא שעת המנוחה של גדולי התורה!

ואם בכל ימות השבוע שקד הרב גוסטמאן על התורה, בשבת קודש היה מוסיף התמדה על התמדתו ושקידה על שקידתו, עד קצה גבול היכולת.

קביעות מיוחדת והנהגה מופלאה היתה לו - לא לקדש בליל שבת קודם שיסיים מסכת. לשם כך למד ביום שישי מסכת שלמה מתחילתה עד סופה! כמדומה, שבדרך כלל עסק במסכת ביצה.

בליל שבת לאחר הסעודה נהג הרב גוסטמאן ללכת להתפלל בכותל המערבי, ולאחר ששב בשעות הקטנות של הלילה התיישב שוב ללמוד בעומק העיון, עד תפילת שחרית ברצף, כשראשו נשטמ מדי פעם על השולחן לנמנום קצר.

מה סבורים אתם, שלאחר סעודת הבוקר סוף סוף היה פורש למיטתו? לא ולא - שוב היה הרב חוזר לתלמודו, בהטעימו: "כיצד אפשר להפסיד את קדושת השבת, ולהעביר את הזמן בשינה!..." כך קרה פעמים רבות שהרב נותר ער מכניסת שבת עד ליציאתה, בלא לתת שינה לעיניו כלל...

הגאון רבי אריה הכהן פרעדמאן שליט"א סיפר לי, כי פעם הוא טס יחד עם הרב גוסטמאן מארצות הברית לארץ ישראל, ובדרך היתה עצירת ביניים קצרה באנגליה. סך הכל הם היו בדרכים בערך יום אחד. כשהגיעו לייעד, אמר לו הרב כבדרך אגב, שהוא הספיק במהלך שעות הטיסה לחזור על כל סדר זרעים מתחילתו ועד סופו, כהכנה לקראת הכניסה לארץ הקודש.

למרות כשרונו האדיר ומוחו הגדול, כאשר כתב את ספריו המופלאים 'קונטרסי שיעורים', היה מתייגע עליהם ביגיעה עצומה, ועמל ימים ולילות על מנת לכונן לאמינות של תורה ולהוציא דבר מתוקן תחת ידיו. פעם התבטא: "כשכתבת את הספר היו לי נדודי שינה, והיו ימים שלמים שמחמת טירדתי לא יכולתי אפילו לשתות כוס תה חם..."

על עמלו הגדול בכתיבת הספרים סיפרה אחת מנכדותיו, כי לעת זקנותו, שהתה עימו פעם בבית הבראה. הרב גוסטמאן ישב בחורשה בצל העצים, ועסק בכתיבת אחד הסימנים בספרו. מנהל בית ההארה

בכל לימוד ושינון, המח קולט ומפנים, שאת המחלוקת הזו והמימרא הזאת, אנו רוצים וצריכים לזכור ולדעת עד סוף המחזור, למבחן הגדול והמקיף על כל הש"ס. הדבר ברור, חותם הוא בפשטות שזה מוסיף מאוד הרבה לזיכרון הלימוד לטווח הארוך

סדרת שיחות עם אנשים מופלאים הנבחרים על כל הש"ס

הרה"ג נתנאל ברדה הי"ד

הרה"ח אהרן כהן

בכל שיחה וראיון שאני זוכה לשוחח עם אחד מחברי הנבחרים החשובים ב'דרשו' ובאופן מיוחד כשמדובר באחד החבר בלגיון של מלך במסגרת 'קניין ש"ס' הנודעת לשם ולתהילה, מוצא אני את עצמי נדהם ומופתע מכיוון החשיבה המקורי והמחכים. נדמה שבהחלט אפשר לומר; אין שום נבחן הדומה לרעהו או חברו. כל אחד בגישתו האישית ובדרכי לימודו והשקעתו בשינון וחזרה. כשכולם יחד מגיעים ומתקדמים ליעד לזכות ללימוד ולדעת.

כך זכיתי השבוע לשוחח עם הרה"ג נתנאל ברדה הי"ו מחשובי האברכים בכלל 'יודעי תורתך' בבני ברק ומג"ש ב'דף היומי' ועוד ב'קול הלשון' ובבית המדרש המרכזי בשיכון ה' בראשות הרב הגאון רבי מרדכי בונם זילברברג שליט"א. כיוון החשיבה המקורי והמרגיע יש להודות, לוודאי יביא הרבה תועלת לאלפי הקוראים החשובים.

מתי התחלת ולמה? חזרתי איתו לתחילת הצטרפותו לדרך.

היה זה כשלמדתי בישיבה קטנה, חוזר הוא כ-15 שנה אחורנית. הצטרפתי ללימוד ה'דף היומי' כשלארבעון ההשקעה לשנן ולחזור החלטתי להצטרף למסגרת 'דרשו'. כשזאת הבנתי והפנמתי, שלימוד בלי מסגרת מבחנים גורם שיהיה ח"ו 'כבולעו כך פולטו' אך כשזוכים ומצטרפים למסגרת מבחנים, מרוויחים גורם ה'מחייב' שהלימוד יישאר בראש לזיכרון ולא יישכח מיד ל"ע.

הצלחת בכל שנות הישיבה להיבחן בכל חודש?

פשוט חששת? משתף הוא בגילוי לב. ידעתי לעצמי שבאם חודש אחד אני לא אשתתף במבחן. בוודאי אמצא עצמי מחסר ומדלג על כמה חודשים. כך שהשתדלתי אף בחודשים שהיה עומס בלימודי הישיבה ומטבע הדברים לא שלטתי היטב בחומר החודשי, שיהיה מה שיהיה, אני על המבחן לא מוותר. והאמת. נשמע הוא מתחייך. מה קרה כשלא הצלחתי במבחן, האם משהו הרביץ לי על כך?!

מתי הצטרפת למבחני 'קניין ש"ס'?

האמת, זה היה פשוט המשך טבעי. הייתי כבר אברך בכלל, כשהתחיל מחזור חדש בסדר ה'דף היומי', וחשבת לעצמי, למה לא להצטרף? בסך הכל ארוויח מסגרת מדרבנת, כשאלביא דאמת יש בזה כח אדיר המביא רב תועלת. כשהוא מרחיב ומבאר. בהשתתפות במבחן החודשי, עם כל המעלות שבדבר המוסיף הרבה לחזרות על הלימוד והבנת הלימוד באופן ברור ועוד. אך סוף כל סוף, יחסית, הלימוד נכנס לנו לראש לטווח קצר' שאנחנו יודעים במודע ובתת-מודע, שאנחנו

צריכים לחזור ולזכור את החומר עד יום המבחן בעוד כחודש. אך כשמדובר במסגרת 'קניין ש"ס'. כשקולו גובר בהתלהטות פנימית כמישהו שכבר זכה להרגיש זאת בעצמו ובשרו. בכל לימוד ושינון, המח קולט ומפנים, שאת המחלוקת הזו והמימרא הזאת, אנו רוצים וצריכים לזכור ולדעת עד סוף המחזור, למבחן הגדול והמקיף על כל הש"ס. הדבר ברור, חותם הוא בפשטות שזה מוסיף מאוד הרבה לזיכרון הלימוד לטווח הארוך.

איך באמת מצליחים לעשות עושים את זה?

מן הזהירות שלא להיזהר הרבה. פותח הוא ומשיב הוא בחן. הרבה פעמים דווקא בגלל הרצון הטוב והפנימי השואף לשלימות, דווקא זה מה שעומד בעוכרינו ועוצר לנו בתכל'ס את ההתקדמות. אישית, מגלה הוא נסתרות. לא תמיד הייתי מספיק לשנן ולחזור על כל החומר לפני המבחנים הגדולים שכבר כללו אלפי דף. אך זאת ידעתי, עצם השתתפותי במסגרת, והידיעה שאני יעמוד למבחן עוזר ומסייע במאוד ללימוד ברור בהבנה אמיתית לצד דרבון לשנן ולחזור כסדר. למעשה, בעניין החזרות לפני המבחנים הגדולים, כל לומד צריך לבדוק מהו הסדר החזרות המתאים יותר עבורו. ישנם כאלו האוהבים להשקיע בשבועות האחרונים ולעבור בכל יום על מאה דפי גמרא, ישנם כאלו העקביים יותר, החוזרים ומשננים בכל יום במשך כל ימי השנה עשר-חמש עשרה דפי גמרא. כך או כך. מסכים רבי נתנאל עצמו, יש היום איזה עצלות לחזור על הרבה דפי גמרא, אך זה בעצם עמלנו ותפקידנו להתאמץ...

המשך בעמוד 30

48 שעות אחרונות

* כריכה רכה, פורמט רגיל, 19 חוברות

* כריכה רכה, פורמט כיס, 38 חוברות

3
תרום 20
למשך 12
סך כל התרומה
וקבל
סט 'משנה
כריכה רכה
ספר 'ה
על המשנ"ב
ספר 'מו
'דרש דו

2
תרום 20 ₪ לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 240 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
כריכה רכה בפורמט גדול
ספר 'המפתח'
על המשנ"ב

1
תרום 18 ₪ לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 216 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
כריכה רכה בפורמט קטן
ספר 'המפתח'
על המשנ"ב

להשתתפות: בעמדות נדרים פלוס סופס

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

למבצע הגדול

מבצע המתנות הגדול של 'דרשו' ו'אחינו' חוזר לרגל חידוש מלאי הספרים תורמים לפעילות הקירוב של ארגון 'אחינו' וזוכים במתנות מ'דרשו'

5

תרום 24 ₪ לחודש
למשך 15 חודשים
סך כל התרומה 360 ₪

וקבל מיידית

סט 'משנה ברורה'

כריכה קשה

ספר 'המפתח'

על המשנ"ב

ספר 'מועד לדוד'

'דרש דוד' אבות

4

תרום 22 ₪ לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 264 ₪

וקבל מיידית

סט 'משנה ברורה'

כריכה רכה בפורמט גדול

ספר 'המפתח'

על המשנ"ב

ספר 'מועד לדוד'

'דרש דוד' אבות

3

תרום 20 ₪ לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 240 ₪

וקבל מיידית

המשנה ברורה

בפורמט קטן

מפתח

על המשנ"ב

ספר 'מועד לדוד'

'דרש דוד' אבות

'דרשו' או במוקד 'דרשו' 02-5609000

את מה שהיה באותו ליל רביעי לא אוכל לשכוח. אני זוכר היטב איזה דף למדתי ובמה בדיוק התקשיתי אז. שלוש שעות תמימות התאמצתי להבין את דברי הגמרא, ועדיין לא הספקתי להתקדם לעמוד ב'. השעה התאחרה יותר ויותר, ועדיין לא מצאתי מנוח לנפשי בהבנת דברי רש"י. היה קשה לי. שתיים בלילה. אני יושב לבדי בבית הכנסת, מטושטש, מסוחרר, עייף. קמתי ממקומי. מצאתי עצמי פוסע לאט לעבר ארון הקודש...

על האתגר והתענוג בלימוד הלכות תפילין בדף היומי בהלכה

הרב חיים ברגר

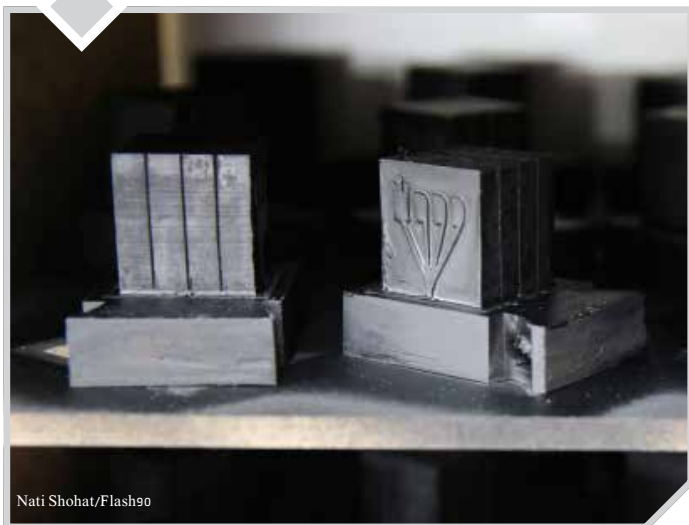
שלושה חודשים אחורה -

תחילת חודש אדר שני תשפ"ב. עם ישראל מסיים במסגרת הדף היומי את סדר מועד, ומתקדם בדחילו ורחימו לקראת היעד הבא - סדר נשים מתלמוד בבלי. עבורי היתה זו חגיגה מרגשת. לראשונה בחיי זכיתי לקצור הישג כה מרשים, לסיים כשליש מהש"ס לאחר לימוד יומי קבוע חסר פשרות, דף ליום, דף ליום!

הכל התחיל בעיצומו של חורף תש"פ. וכשאני כותב 'הכל' אני מתכוון לכך, כי אלו החיים שלי שהחלו אז מחדש. חבר שלי השיג עבורי כרטיס כניסה למעמד סיום הש"ס, לא היה נעים לי לסרב לו, כך שמצאתי עצמי מתלווה אליו לאירוע הענק. ראיתי את השמחה על פניהם של יהודים מהשורה, אברכי כוללים וקובעי עיתים, שהגיעו ליעד הנכסף של סיום כל הש"ס, והחלטתי שגם אני זכאי לאושר היומי של לימוד בקביעות ללא פשרה. האירוע הזה, וגם קצת יענקלה הכונס.. חיברו אותו למסלול הלימוד, שמאז הפך למסלול החיים שלי עצמם - -

ערבי פסחים תשפ"ב. תחילת לימוד מסכת יבמות חלה בעיתוי הקשה והמאתגר ביותר. הקפיצה מחציו השני של סדר מועד הקל יחסית (!) לעבר הפרקים הראשונים של מסכת יבמות, כמוה כמעבר בין טיול נינוח סמוך לשפת הנהר בשעת ערב אביבי, לטיפוס מייגע ומתיש על צוקי סלע במדבר צחיח בצהרי יום שרבי. הסוגיות הקשות, ההבנה הנדרשת ביסודות פרשת הייבום והחליצה, השרטוטים של מקרי המשפחה וה'היכי תמצ'י הסבוכים והבלתי נגמרים, כל אלו סוגרים על הלומד ודורשים ממנו את מיטב הכוח והריכוז. וגם הרבה מאוד סבלנות - - והמון זמן.. תשאלו את מי שהיה שם - -

וכל זה כאמור התחיל מעט יותר משלושים ימים לפני חג הפסח. עם השינוי הזה ניגשתי אל הימים העמוסים ביותר בשנה. למען האמת, מיד בהתחלה חששתי להצלחתי בהמשך, אך ניסיתי להדחיק את הקושי. קיוויתי שתיכף אתרגל ללימוד המסכת החדשה כך שהכל יזרום פחות או יותר, אבל בפועל, לא נדרשתי לזמן רב מדי כדי להבין שאני די נאיבי - - זמן הלימוד התארך עוד ועוד ודרש ממני שעות

Nati Shohat/Flash90

ארוכות מעבר ליכולתי. התקשיתי בהבנה הבסיסית, התאמצתי לקלוט את המינימום הנדרש בהבנת דברי הגמרא והרש"י. כל שורה הכבידה עלי יותר מקודמתה. הרגשתי חסר אונים.

לא מצאתי ידי ורגליי במסכת יבמות - -

אלו היו ימים בלתי אפשריים. ההכנות וההתארגנות לפסח יחד עם שעות העבודה הקבועות סחטו ממני את כל כולי. מדי ערב, לאחר תפילת ערבית, מצאתי את עצמי פותח את הגמרא ומנסה ללמוד את הדף של היום, דף נוסף, קשה ומפרך, של מסכת יבמות - - השעות הקטנות של הלילה הפכו לי ליותר ויותר מוכרות. לעיתים אפילו נדרשתי למהר לסיים מפאת עלות השחר המתקרבת. הייתי עייף, מותש, כמעט מיואש - - טרחתי כל כך, התאמצתי, ולא בדיוק זכיתי להצליח - -

את מה שהיה באותו ליל רביעי לא אוכל לשכוח. אני זוכר היטב איזה דף למדתי ובמה בדיוק התקשיתי אז. שלוש שעות תמימות התאמצתי להבין את דברי הגמרא לפי שורש מחלוקת האמוראים, ועדיין לא הספקתי להתקדם לעמוד ב'. השעה התאחרה יותר ויותר, ועדיין לא מצאתי מנוח לנפשי בהבנת דברי רש"י. היה קשה לי. זה היה לאחר ימים ושבועות ארוכים של עבודה מאומצת בהכנות לחג.

הייתי סחוט פיזית ונפשית, מיוגע ומיוזע. זה היה אני מול הגמרא. אברך שרוצה ומתאמץ ביותר להבין את לימודו, מול מסכת קשה בלתי ניתנת לפיצוח - -

שתיים בלילה. אני יושב לבדי בבית הכנסת. בלעד"י לא היה שם איש. עיני בוחות בגמרא שלפניי, מטושטש, מסוחרר, עיף. אובד עצות. חשתי שאיני יכול עוד. קמתי ממקומי, לא בדיוק יודע מדוע. מצאתי עצמי פוסע לאט לעבר ארון הקודש - -

נישקתי בפי את הפרוכת, הושטתי זרועותי והתרפקתי על ארון הקודש. לאחר רגעים ספורים פרצתי בבכי. הדמעות שטפו את פניי ומשם החליקו על אותיות הרקמה. האריות כאילו תלו בי את מבטם החודר, ואני עומד ובוכה. בחוץ שקט וחשוך, ואני לבדי בבית הכנסת, ראשי כבוס בהיכל ומתייפח - - עיני מאומצות, בגדי מוכתמים מעבודת ערב החג, רגלי דואבות, ואני בוכה, ובוכה - - - בכי של יגיעה, בכי של מאמץ, בכי של תפילה ובקשה מה' יתברך שיעזור לי להבין, שיתן לי את הכוח להמשיך - - שאזכה לצלוח גם את הדפים הקשים, שלא ארפה ידיים חלילה, שאזכה לסיים את הש"ס - - - היינו שם רק שלושתנו, אני, בוראי, והתורה הקדושה. דקות ארוכות עמדתי כך, כשאני מרגיש שהמעמד הזה נוסך בי כוחות מחודשים. זהו היה בכי טהור, בכי של התחברות מחדש. בכי של קושי שהפך לבכי של הבטחה, לי עצמי, לה' יתברך, ולתורה הקדושה, שאני ממשיך קדימה, לטפס, להתאמץ, להצליח - - הדר קבלוה באהבה ביומי דניסן תשפ"ב.

הקושי לא חלף, הסוגיות ביממות לא השתנו. הן רק הלכו והחמירו. ככל שהתקדמתי במסכת פנימה הבנתי שהפלונטר סוגר על"י יותר ויותר. אבל התחושה היתה שונה. הידיעה שה' יתברך רוצה אותי דווקא כאן, בתוך הקושי הזה, נסכה בי כוחות מחודשים ללא הרף. זכרתי כל הזמן שהניסיון האמיתי הוא כשהחומר אינו מאיר לי פנים כל כך. הניסיון מגיע בסיבוב, כשקשה, כשהמסלול מעוקל ואיני רואה את האופק. והנה, למרות כל הקושי, את השכינה כנגדו' הרגשתי בהתאם. מאז אותו לילה, ניגשתי ליממות מתוך אהבה, מתוך התרפקות. ליל חג הפסח, יממות דף ל"ט, תשפ"ב. פסוקי ההגדה המתארים את הגלות והקושי במצרים תפסו אצלי משמעות נוספת, עומק מיוחד. נגד עיני עלו דברי הזוהר הקדוש שממשיל את הקושי ביגיעת התורה לגלות ישראל במצרים: 'זימרו את חייהם בעבודה קשה - זו קושיא. בחמר - דא קל וחומר. ובלבנים - דא ליבון הלכה. ובכל עבודה בשדה - דא ברייתא. את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך - דא תיקו' (רע"א מהימנא ג').

הרגשתי שאני מתחבר היטב לפסוקים. חזרתי עליהם שוב ושוב תוך שאני מגלה בהם טאצ' ייחודי, פירוש אקטואלי מתמיד שכאילו נאמר במיוחד לגביי בחג פסח זה. וירא ה' את ענייני - זו המשנה של 'צרות צרותיהן'. ואת עמלנו - זה הרש"י הארוך בדף ט' שמשרטט את הצירים המשפחתיים הסבוכים לעיפה. ויתנו עלינו עבודה קשה - פרק ארבעה אחים שחל כולו בעיתוי מדויק בשבועיים הראשונים של

חודש ניסן העמוס, ועוד ועוד.

ואז, מול שלוש המצות וגביע הכסף, נפל לי האסימון. ענן גדול של התרגשות החל לעטוף את ליבי, ללטף אותי מכל עבר. שמחה עצומה בכך שזכינו להיגאל ממצרים, להיות לעם ה' ולקבל את התורה הקדושה, לעסוק בה בכל יום ולקיים את המצוות. אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה. חשתי עצמי מתחבר מחדש לה' יתברך ולתורה הקדושה.

ההתרגשות שלי עלתה על גדותיה. השמחה שלי, האושר הגדול, בקעו מעומק הלב. 'אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה.. אילו נתן לנו את התורה ולא נתן לנו את - - - מסכת יבמות - - - העיניים שלי ברקו משמחה: אבא בשמיים, אני כל כך אוהב את מסכת יבמות, אני כל אוהב להתעמק בדפים הקשים האלו ולהתאמץ להבין אותם. תודה לך ה' על המסכת הנפלאה הזו!

באותה שעה הבטחתי לעצמי: ריבוננו של עולם, גם על סימן ל"ב במשנה ברורה אני לא אוותר - -

באותו לילה יצאתי ממצרים שלי - - והתקרבותי אל הר סיני.

רבבות אלפי ישראל עוסקים בחודשים אלו בלימוד הלכות תפילין בספר משנה ברורה. החומר הנלמד מגוון למדי. ישנם סימנים קלים יותר וקלים פחות. החומר הזה מאופיין בריבוי פרטים וסעיפים, מושגים חדשים ובלתי מוכרים שדורשים העמקה ייחודית. אבל אני כבר זוכר היטב, לעולם לא יאמר האדם צר לי המקום. אני לא מרים ידיים. כי אני כבר יודע, שה' יתברך רוצה לראות אותי דווקא כאן, מתאמץ מול הקושי, ממשיך בנחישות למרות האתגר הגדול.

וגם ברגעים של חולשה אני משנן לעצמי, שגם הסימנים הקשים והמורכבים יותר, כמו למשל סימן ל"ב או ל"ו, נכתבו בשבילי ומחכים שאלמד ואבין אותם. אני לא מרפה, אני עקבי ומתמיד ברצף, לא חושב לרגע על קיצורי דרך, ומתאמץ יום אחר יום ללמוד את הדף היומי בהלכה. כי כאמור, דווקא מול הקושי, נוכח אי ההבנה וההתאמצות הרבה והמייגע, או אז מתרחש החיבור האמיתי לתורה הקדושה.

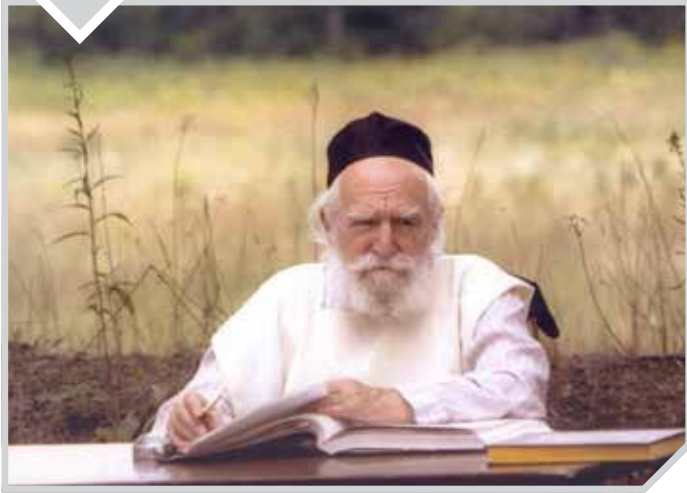
מאותו לילה מול ארון הקודש, אני משתדל לשנן לעצמי: ה' יתברך נתן את התורה הקדושה לי, ולכל אחד ואחד. מסכת יבמות, כמו גם הלכות תפילין במשנה ברורה, שייכות לכל לומד ומבקש באשר הוא. לא ייתכן שיש סימנים ופרקים שכביכול נשגבים מבינת הלומד שבסך הכל רוצה ומבקש לקיים את רצון ה', לשמור ולעשות.

עם הכלל הזה בידי, אני חוצה את הים, מסתער מדי יום על החומר היומי, לומד על דרכי תפירת התפילין, על 'דוכסוסטוס' ועל 'חק תוכות', מתאמץ, משקיע, ולא מתייאש. דבוק ביסוד זה אמשך בעז"ה להתקדם עוד ועוד, ללמוד, להבין, ולהצליח בס"ד. כי כשהאדם רוצה ללמוד את התורה הקדושה מדי יום בהתמדה וללא פשרות, העקוב הופך למישור, וכל קושי נרקם לסיפור של הצלחה בס"ד.

כי 'רחמנא ליבא בעי', יותר מהכל רוצה ה' יתברך את הלב - - את הלב של הלכות תפילין!

"הרי חיכית לפגישה איתי כמה שבועות, פעלת והפעלת עבודה את כל העולם, וכשזה כבר קורה, אתה מוותר עליה במחי יד, רק כדי לא להזיק לסוחר אחר? הרי זה דרכו של מסחר, גם הסוחר ההוא עושה כך לאחרים! אני קונה ממך סחורה באלפיים דולר בחודש... הקלה היא בעיניך?!"

סגולת רבי משה פיינשטיין לזרע של קיימא

הרב ישראל ליוש

"זאת חקת התורה..." (במדבר י"ט, ב')

בשיחה מעבר לים, אך רבי משה עומד כסלע ואינו פוסע לאחוריו. גם ההסברים של בני הבית על דחיפות השיחה מארץ ישראל, לא הועילו, רבי משה עומד ואינו עובר לפני המתפלל... אחר שיחת הטלפון הדחופה שהתקיימה רק לאחר שסיים הלה את תפילתו ורבי משה יכול היה לפסוע לאחוריו, שאלו אותו קרוביו מדוע לא מיהר לחזור לביתו ולקיים את שיחת הטלפון? "וכי לא ראיתם שהיה מאחורי קיר...?! - ענה להם רבי משה בפשטות ובתמימות - "כשאדם עומד בתפילת שמונה עשרה מאחורי, זה כמו קיר... אי אפשר לעבור...."

עקשנותו הבלתי מתפשרת לקיום ההלכה בדקדוק ללא התחכמויות, היתה עבור רבי משה פיינשטיין מקור לברכה משמיים, ולדעתו פעלה כסגולה נפלאה לשומרי ההלכה במלואה... "אני נשוי כבר כמה שנים ולא נתברכתי בפרי בטן" - טינה האברך את צרתו בפני רבי משה - "הרופאים מציעים לי לערוך בדיקה מסוימת, מה דעת הרב בעניין?" "הבדיקה הזו אינה מותרת עפ"י הלכה" - פסק רבי משה "כבוד הרב" - התחנן האברך - "הבדיקה הזו היא תקוותי האחרונה לזכות בזרע של קיימא, אולי אפשר למצוא איזה היתר בכל אופן...?" רבי משה נטל את ידיו של האברך ברחמים, ובאהבה רבה אמר לו: "כמה ברכות צדיק ביקשתם לישועתכם...? דע לך! ששמירת

'חוקת הפרה' לא נאמר, אלא 'חוקת התורה', מדוע? מבאר הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל: הנה קודם מתן תורה נצטוו ישראל במרה כמה מצוות: פרה, שבת, כיבוד אב ואם ודינים, וזאת משום שהקב"ה רצה להודיע לישראל לפני מתן תורה, שהם עתידים לקבל שם שלושה סוגי מצוות, ולנסותם אם יאותו לקבלם, כדאי בקרא (שמות טו כה) 'ושם נסהו'. על כן צווה להם מצוות אלו, כי כל אחת מהם מייצגת סוג מסוגי המצוות הללו. ה'דינים' מייצגות את המצוות המושכלות, כי האדם מביין בשכלו שעליו להתנהג עפ"י דין ועפ"י השכל הישר, ומצוות אלו רמוזות בפסוק (שם) 'והישר בעיניו תעשה'. אף 'שבת' ו'כיבוד אב ואם', נצטוו במרה והם מהמצוות המקובלות שאינן מובנות מעצמן בשכל האדם, אך יש בהם טעם, ועל האדם להתבונן ולהטות להן אזן, כדאי בקרא (שם) 'והאזנת למצוותיו'. ו'פרה' היא מהחוקים, הכתובים בפסוק (שם) 'ושמרת כל חוקיו', ואין טעמן מובן כלל. ובחר דווקא בחוק פרה אדומה לייצג את החוקים, כי מלבד שהיא חוק ואין בה טעם, יש בה גם סתירה, כי מצד א' היא מטהרת את הטמאים ומנגד היא מטמאת את הטהורים. על כן אמר 'חוקת התורה' ולא 'חוקת הפרה', כי היא מייצגת את כל חוקי התורה הנפלאים ממח האדם.

קיומם של חוקי התורה, כחוק ולא יעבור, על אף שההבנה בהם נפלאים ממח האדם, באה לידי ביטוי בחיי היומיום בשמירת ההלכה בדקדוק רב ללא פשרות, גם כאשר יש הוראות היתר, או כביכול הבנה אחרת בטעמי ההלכה, ורבים הסיפורים על גדולי התורה בענין זה... דקות ארוכות עברו מאז שהגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל סיים את תפלת שמונה עשרה, אך הוא לא פסע לאחוריו, כי לנגד עיניו עמדה ההלכה שאסור לעבור לפני המתפלל, ומאחוריו עמד יהודי שהאריך מאוד בתפילתו. "יש שיחה דחופה מארץ ישראל..." - פנו בני הבית לרבי משה. שיחות טלפון בכלל בימים ההם היו נדירות, וקל וחומר כאשר מדובר

לא להזיק לסוחר אחר? הרי זה דרכו של מסחר, גם הסוחר ההוא עושה כך לאחרים! אני קונה ממך סחורה באלפיים דולר בחודש... הקלה היא בעיניך?! "יעקב הסוכן לא התרגש מדבריו, הוא היה איתן בדעתו שלא לעבור על הוראות ההלכה בכי הוא זה, הוא קם וסיים את הפגישה..."

הקונה הפוטנציאלי לא נרגע וסיפר על כך למפעילו של יעקב שכמובן כעס מאוד וקרא לסוכן החדש לסדר: "הכי צד מוותר אתה על עסקה של אלפיים דולר לחודש?" - שאל בעל המפעל "זאת ההוראה שקיבלתי מהרב שלי, אסור להשיג את גבולו של יהודי אחר..." - ענה הסוכן בתמימות

"הרב שלך מחמיר מידי... חפש לך רב אחר..." - זעק בעל המפעל "לא אחליף את הרב" - ענה לעומתו הסוכן - "אך מלבד כל זאת, מדוע הנך כועס, הרי קבענו שעלי להביא מכירות בסך עשרים וחמש אלף דולר, החודש הזה כבר הבאתי שלושים וחמש אלף דולר..."

"אתה צודק" - ענה בעל המפעל - "איני יכול לפטר אותך, אבל אני עוד אזכור לך שהפסדת לי כל חודש אלפיים דולר..."

כעבור שבועיים מקבל יעקב שיחת טלפון: "אתה יעקב הסוכן... נפגשת לפני כמה שבועות עם הקונה פלוני..."

"כן, זה אני" - ענה יעקב בתדהמה - "במה אוכל לעזור...?"

"אני הוא היהודי שמוכר לאותו קונה את הסחורה... שמעתי שלא רצית למכור לו כדי לא להזיק לי... על כן מחמת ישרותך הרבה, כיון שגם אני קונה את הסחורה ממישהו אחר, אקנה מעתה את הסחורה ממך בשווי של חמש עשרה אלף דולר כל חודש..."

יעקב התרגש מאוד, לא לפני שבירר שאכן אותו מוכר שמכר לו עד עתה, אינו יהודי, כדי לא להשיג את גבולו.

עתה פנה יעקב אל בעל המפעל ואמר לו: "אתה רצית להרוויח אלפיים דולר נגד ההלכה וההלכה נתנה לך חמש עשרה אלף דולר..."

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

ההלכה בדקדוק גם כשקשה מאוד, היא סגולה יותר מברכת צדיק..." האברך שמע את הדברים והחליט שלא לחפש קולות ולא ערך את הבדיקה. דברי רבי משה התקיימו והם זכו לחבוק כמה ילדים...

את הסיפור הבא סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על יהודי שעל אף הניסיון הגדול שמר על הוראות ההלכה בדקדוק רב ולא הפסיד...

עבודה חדשה הציעו ליעקב, סוכן מכירות מנוסה וממולח, אך כדרכו בקודש הלך להתייעץ עם מורו ורבו. הוא שמע ממנו את פרטי ההסכם ולפיו עליו להביא בארבעת החודשים הראשונים קונים חדשים בסך כולל של עשרים וחמש אלף דולר בכל חודש, ולאחריהם לעלות מידי חודש את סכום המכירות, כאשר כעבור שנתיים ימכור בכל חודש בסך שבעים וחמש אלף דולר.

"אני רואה שאתה צריך להביא הרבה קונים חדשים למפעל" - אמר לו הרב - "היזהר שלא תיכשל באיסור 'השגת גבול', ועל כן אסור לך למכור סחורה לאדם שהיה רגיל לקנות עד עתה מיהודי, כי בזאת אתה משיג את גבולו של היהודי שקנו ממנו עד עתה...", הסוכן קיבל על עצמו את הוראות ההלכה ויצא לדרך.

תוך כדי חיפוש קונים, שמע הסוכן על קונה פוטנציאלי שרגיל לקנות סחורה בכמות גדולה, וחשקה נפשו לפגוש אותו, ופעל רבות כדי לפגוש אותו ולשכנעו להעביר את קניותיו אליו.

ההשתדלויות הרבות עשו את שלהן וכעבור שלוש שבועות זכה בפגישה הנכספת, אלא שתוך כדי שיחה עם הקונה, הבין כי עד עתה רגיל היה לקנות את הסחורה מיהודי. מיד אמר הסוכן לבן שיחו שעל אף רצונו הטוב הוא לא מסכים למכור לו את הסחורה, כי אינו רוצה להזיק ליהודי שמכר לו עד עכשיו. הקונה התפלא מאוד: "הרי חיכית לפגישה איתי כמה שבועות, פעלת והפעלת עבורה את כל העולם, וכשזה כבר קורה, אתה מוותר עליה במחי יד, רק כדי

למבצע הגדול

מבצע המתנות הגדול של 'דרשו' ו'אחינו' חוזר לרגל חידוש מלאי הספרים תורמים לפעילות הקירוב של ארגון 'אחינו' וזוכים במתנות מ'דרשו'

48 שעות אחרונות

פרטים בעמודים 24-25

רק אצלו, זאת מתוך הערכה עמוקה לישרותו וצניעותו ושמתו החיים המיוחדת שלו, הוא זכר כל לקוח עם רצונותיו ובעיותיו והיה מתעניין אצל כל אחד על מצבו, כך שכל אחד היה יוצא ממנו עם חיוך ושמוחה. מלבד זאת לא היה מצב שיהודי ירא שמים יצא מחנותו בלי שישמע איזה דבר תורה חדש.

(מתוך הספר 'מגדלתו ומרוממתו')

היתה החנות סגורה בשבתות על סוגר ובריו. בעלי החנויות שבאותו רחוב לגלגו עליו בתחילה ואף הזהירו אותו שבדרך זו הוא עלול לאבד את לקוחותיו, כאשר יבחינו שישנו יום בשבוע בו הוא סוגר את חנותו, המציאות היתה ששנים לאחר מכן, כאשר רבים מחנויות אלו סגרו ופשוטו את הרגל, חנותו של רבי יעקב יצחק שיינברג פרחה ושגשגה וקונים רבים היו מגיעים אף ממרחקים לתפור ולכבס

המשך מעמוד 15 | הרה"ג רבי ירחמיאל קראם זצ"ל

ברכב ואני אצא לקנות את הפלאפל... הלא זו בושה שכבוד הרב ייצא לקנות פלאפל...
'מה??? נזדעק ר' ירחמיאל, 'זו בושה יותר גדולה שאתה צריך לקנות לי פלאפל!'

'כשעושים מעשים לכבודו של ה' יתברך אין שום חשבון של כבוד! אני כאן עבד של הקב"ה ואיני צריך להתבייש מאיש'. סיים ר' ירחמיאל.
כך, בהחלטיות שאין שני לה, דחה את סממני הכבוד מכל וכל.
'כי עבד ה' - הוא לבד חפשי'. (רבי יהודה הלוי).

(מתוך הספר העומד לצאת לאור - 'קווים לדמותו של גדול מזכי הרבים - הרב ירחמיאל קראם')

מדרשיות לבעלי תשובה ברחבי הארץ, באופן טבעי ר' ירחמיאל היה הרוח החיה במדרשיות אלו, הוא היה נוסע ממקום למקום מתעניין, מייעץ, מרצה ומחזק.

באחד הימים בהם הוא היה אמור לעבור ממדרשיה למדרשיה הצטרפתי אתו לסבב מדרשיות. כמדומני שעברנו באותו יום בשבע עשרה (!) מדרשיות, החל מאשקלון שבדרום ועד מעלות שבצפון. ובכל מדרשיה ר' ירחמיאל מרצה הרצאה אחרת.

בשעת אחר הצהריים שח ר' ירחמיאל באוונני כי עדיין לא בא אוכל לפיו משעות הבוקר המוקדמות. יחדיו חיפשנו חנות פלאפל בהכשר מהודר. לאחר שנמצאה חנות כזאת אמרתי לו: 'אולי כבוד הרב ימתין

המשך מעמוד 22 | הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

בערוב ימיו, בזמנים הכי קשים, ואולי דווקא בהם, ראו מול העינים את התגלמות המשמעות - 'ממית עצמו עליה' כפשוטו. את אהבת התורה המופלאה שלו, שיקדה בקרבו כאש בוערת שמים רבים לא יוכלו לכבותה. כשעסק בתורה, ראו הכל מחזה כביר של תלמיד חכם הדבוק בעונג שעשועים של אוקיינוס התורה, עיניו נוצצות ופניו מאירות מחביבות הדברים ומת'קותם, מתוך עמל ויגיעה אין סופית, עד קצה היכולת ממש.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

עבר שם פעם ופעמיים, ובכל פעם נעצר והתבונן ברב בפליאה. לבסוף פנה אל נכדת הרב גוסטמאן ואמר לה: "מימי לא ראיתי אדם בגיל כזה, בכזה ריכוז, שכותב זמן כה רב". במושגיו המצומצמים המשיך ושיער בהתעניינות: "ודאי הוא עסוק בכתיבת פרקי חיוו..."

כשביקשתי פעם לקנות ממנו את אחד מספריו, הוא נענה בחיוב. כששאלתי למחירו הוא השיב לי בחיוך: "באמת הספר עולה מליונים... כי השקעתי בו כוחות ודמים, לילות כימים. אולם אני מוכן להתפשר ולמכור לך בסכום פלוני".

המשך מעמוד 23 | הרה"ח אהרן כהן

כל הווא אמינא ומסקנא. כל דבר באופן ברור ובהיר. זה מה שגורם שהלימוד נחקק טוב בראש, והחזרות נעשים בצורה מענגת בהרבה כשהכל נכנס ועומד בזיכרון לאורך זמן.

מה אתה משיב לחבר/מכר המתעניין אצלך על הצטרפות למסגרת מבחנים וכדומה?

מבחינתי אין בכך שאלה, אין סיבה לא להבחן, ואין ממה לפחד, להיפך יש בדבר ברכה ותועלת רבה, ואיזשהו תזכורת למבחן הגדול שנצטרך בעז"ה למסור בבא היום. ואשרי הדור שזכו לכזה מפעל תורני ענק בדמות 'דרשו' המסייע בידי כל הרוצה. וכל הרוצה יבוא ויטול...

מהן בעצם סדרי הלימוד החודשי לקראת המבחן החודשי? חוזרים אנו לבסיס ידיעת הלימוד.

ברוך השם, אני זוכה למסור שיעור בבית המדרש המרכזי בשיכון ה' בראשות הרב הגאון רבי מרדכי בונם זילברברג שליט"א שניתן לשומעו בקול הלשון, כך שאני זוכה להתכונן לשיעור לצד מסירת והעברת השיעור, דבר המסייע במאוד לידיעת הלימוד על בוריו.

בהמשך, מדי שבת אני זוכה למסור 'שיעור סיכום שבועי' במסגרתו אנו חוזרים על שבע הדפים השבועיים, דבר המוסיף במאוד לתמצות וסיכום הלימוד השבועי כאחד. היו פעמים שזכיתי גם לעבור על כל החומר החודשי בליל המבחן, אך זה דבר שלא זכיתי לזה כסדר.

מה שברור. מבקש הרב ברדה להדגיש; כמה שאנו זוכים יותר בהתחלה להבין היטב את הדף והלימוד על בוריו. כל קושיא ותירוץ,

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

◆ כיצד ניתן לתקן מרווח שנוצר באמצע מילה בכתיבת סת"ם?

◆ סופר שכתב ספר תורה מתוך הזכרון - האם הספר כשר?

◆ האם מותר לחדש דיו דהוי באמצעות אדים כימיים?

מהלכות תיקוני אותיות סת"ם

• בכתיבת סת"ם, אם קיים מרווח באמצע מילה, והיא נראית כשתי מילים, הריהי פסולה. אך במקרים רבים ניתן למלא את המרווח שנוצר, באמצעות הארכת האות הכתובה לפני האות המחוקה, באופן שתגיע עד סמוך לאות שלאחרי האות המחוקה. אך אם מבצעים תיקון זה בתפילין ובמזוזות, יש להיזהר מאוד שלא לקלקל את צורת האות אף לרגע תוך כדי הארכתה.

• פרשיות התפילין והמזוזות צריכות להיכתב 'כסדרן', ולכן, במקרה שאחת האותיות בפרשה איבדה את צורתה, כך שתיוקן האות נחשב ככתיבה מחדש של האות - כל מה שנכתב לאחר אות זו, פסול.

• אות בפרשיות תפילין ומזוזות, ש'נחתכה' באמצעה בחתך ניכר, והיא עלולה להראות כשתי אותיות - פסולה, ותיקונה פוסל משום 'שלא כסדרן'. ואם אינה עלולה להראות כשתי אותיות - יש אומרים שדינה כנ"ל; אך יש אומרים, שצריך להראותה לילד שאינו בקי בקריאה, ואם יזהה אותה, אין תיקונה פוסל משום שלא כסדרן. ואם החתך אינו ניכר, והאות עלולה להראות כשתי אותיות - נחלקו הפוסקים אם היא כשרה או פסולה; ואף לדעת המקלים, ראוי להראותה לילד. ואם אינה עלולה להראות כשתי אותיות - יש אומרים שצריך להראותה לילד, ותיקונה אינו פוסל משום שלא כסדרן. ויש אומרים שהיא כשרה.

• בכתיבת ספרי תורה, תפילין ומזוזות, יש להקפיד שראש האות ל', וכן ה'תגים' שעל ראשי שאר האותיות, לא יכנסו לחלל האותיות שמעליהם, הפתוחות בתחתיתן; וכן, יש להקפיד שרגלי האותיות הארוכות, לא תפנסנה לחלל האותיות שתחתיהן, הפתוחות בחלקן העליון.

• אסור מדאורייתא למחוק אותיות מאחד משמות הקודש.

ומחיקת חלק מהאות באופן שצורתה עדיין קיימת - אסורה מדרבנן.

מהלכות כתיבת סת"ם

• כתיבת סת"ם - חובה לעשותה בהעתקה מתוך הכתב, או על פי הקראה של אדם אחר מתוך הכתב. וכן צריך הסופר לקרוא כל מילה בפיו לפני כתיבתה. ובדיעבד, אם כתב מתוך הזכרון, וללא קריאה בפיו, הכתיבה כשרה.

• בפרשיות התפילין והמזוזות, צריך הסופר להותיר בראש הקלף מרווח בשיעור של מעט יותר מאורך ראש האות ל'. ובתחתית הקלף, צריך להותיר מרווח בשיעור של מעט יותר מאורך רגל האות ק'.

• ספרי תורה, תפילין ומזוזות, יש לכותבם בשורות שוות משני צידיהן. וכתבו ראשונים, כי יש להקפיד שלא תצאנה שלוש אותיות מחוץ לגבול העמוד. וכן פסק השולחן ערוך בנוגע לתפילין. אולם, לדעת הרמב"ם, ניתן להקל אף בשלוש אותיות ויותר, כל עוד אינן מהוות את רוב המילה. וכן פסק השולחן ערוך בנוגע לספר תורה. ויש מהאחרונים שכתבו, שיש להחמיר בספר תורה ככתפילין.

• בשמות הקודש, נדרשת הקפדה מיוחדת, שאותיותיהם, עם האותיות הנטפלות אליהם, תהיינה בתוך גבול העמוד. ובדיעבד, אם חרגו אותיות השם עצמו מגבול העמוד, ואין אפשרות לתקן זאת - נחלקו הפוסקים אם הכתיבה כשרה.

• ספר תורה שנכתב בדיו שחור, ולאחר זמן רב השתנה צבעו לחום אדמדם - יש שפוסלים, ויש שמכשירים, משום שלדעתם, שינוי זה נגרם מהתיישנות הדיו, ואדרבה, כך דרכו של כל דיו, ודי בכך שהיה שחור בעת הכתיבה.

והידוש צבע הדיו באמצעות אדים כימיים - יש מהפוסקים שהתירוהו, אך יש שאסרוהו, והוסיפו, כי מצוי מכשול באמצעי זה, שהוא ממלא בדיו סדקים הפוסלים את האות.

התיבה התמלאה במהירות במבול של מאות (!) הודעות שהקליטו בחורים מכל רחבי הארץ, סביב גורלו של מיילך בלומנשטריך, והשאלה איך אפשר לעזור לו...

כשהבחורים התחילו להתווכח בכל מקום אפשרי אודות הדרך הנכונה לעזור לבחור מסכן שלא מצליח למצוא טעם בלימוד התורה...

החלק המעניין הגיע לאחר פרסום העלון. התברר שבלומנשטריך דנו, הצליח לנגוע בנקודה חשובה, כשהתיבה התמלאה במהירות במבול של מאות (!) הודעות שהקליטו בחורים מכל רחבי הארץ. ספרדים ואשכנזים, ליטאים וחסידים, כולם כאחד, השאירו הודעות ובהן 'טיפים' ועצות איך לחוות תחושה טובה בזמן שלומדים גמרא. חלק מהבחורים גם סיפרו למוקד הגישמאק, שהנושא הפך לשיחת היום בישיבות שלהם, בחדר האוכל, בפנימייה, הבחורים החלו להתווכח ולדון בצורה אינטנסיבית בשאלה הזאת. מה גורם להם להרגיש מתיקות בלימוד, ומה גורם חלילה לתחושה הפוכה.

"כבר חמש שנים אני לומד בישיבה", סיפר לנו בחור אחד, "וזמנעם לא הרהרתי בנושא אפילו ביני ובין עצמי, מתי אני נהנה ללמוד ואיך אני יכול לחדד את התחושה הזאת ולהביא לידי כך שאחרי שאסגור את הגמרא, אני אתגעגע אליה וארצה לשוב וללמוד בה בשניה הראשונה שהדבר יתאפשר לי".

סיפר לנו אחד מאנשי הצוות בישיבה חשובה, שהוא שם לב לכמה וכמה בחורים שהלימוד שלהם אכן השתפר והשתבח לאחר שעסקו בנושא וחיפשו דרכים ליהנות יותר מהלימוד: "עצם העיסוק בנושא, כבר הביא תועלת עצומה", הוא מעיד. הרב שלמה אופנהיים מנהל המוקד, מסכם במילה אחת: גם אנו הופתענו משטף הפניות, אנו מרגישים סיפוק גדול. ונקוה שנוכל הלאה להגדיל תורה ולהאדירה. מס' הטלפון של המוקד ליעוץ להורים: 073-7892310 המוקד פתוח כל ערב בין 7.30-10.30

במסגרת זו אנו מספקים לא פעם הצצה קטנה לרגעים מרגשים במרוץ החיים השוטף של הפעילות והעשייה בארגון 'דרשו' ובארגון 'אחינו' - זרוע החיזוק של 'דרשו'.

הפעם זכינו לחוות לא רק רגע אחד מרגש, אלא מאות רגעים של התרגשות גדולה במיוחד, בגלל הנושא שתפס בישיבות רבות, סביב גורלו של מיילך בלומנשטריך, והשאלה איך אפשר לעזור לו ללמוד טוב יותר.

חלק מהקוראים בוודאי מרימים גבה ותוהים מי הוא מיילך בלומנשטריך הזה, ועל מה אנחנו מדברים, אז כמה מילים..

על 'מוקד הגישמאק' כבר סיפרנו במסגרת זו בעבר. מדובר במוקד שעושה עבודת קודש יוצאת דופן, ביעוץ טלפוני לתלמידים ולהורים, כשהמוקד מוציא לאור חוברות מיוחדות, ועלונים מלאי תוכן מרתק (כמעט כמו 'לקראת שבת'...) המעודדים את בני הישיבות המסולאים מפז (וגם את אלו שכבר התחתנו ולומדים בכולל או קובעים עיתים לתורה), להפעיל את המחשבה שלהם ולבדוק את עצמם, איך אפשר לקבל את 'מתיקות התורה'

מה אתה יכול לעשות כדי לעזור לעצמך ולילדים שלך להרגיש את תחושת ה'גישמאק' בלימוד התורה? למה אתה לא מצליח לחוש את המתיקות הנפלאה הזאת בפיך, אם דוד המלך הצהיר עליה שהיא מתוקה מדבש ונופת צופים? כיצד זה ייתכן שהאור החיים הקדוש אומר שהתורה היא כל כך מתוקה עד שאנחנו אמורים להשתגע ולהתלהט אחריה, וכשאתה לומד אותה אתה לא מרגיש אפילו לא מעט מזעיר מהטעם הנפלא הזה???

השלב הבא הוא כמובן, ליצור קשר עם המוקד, ולקבל הדרכה וכיווני פעולה, שיסייעו ללומדים לחוות את חוויית הגישמאק בלימוד עצמו. וכאן מגיע תורו של מיילך בלומנשטריך... הוא בחור שרוצה ללמוד וגם לומד בפועל, אבל לא מצליח ליהנות מהלימוד. בלומנשטריך, שלא קיים כמובן במציאות, פנה בפעם האחרונה לבחורים הקוראים את עלון 'גישמאק בלימוד' שהופץ בישיבות הקד' וביקש מהם שיפנו ל'מוקד הגישמאק' של 'אחינו' - 17-18-20-1800, ויקליטו את העצה שלהם למיילך, כיצד הוא יוכל ללמוד וגם ליהנות מהלימוד.

עד כאן מדובר בפעילות שגרתית ורגילה לחלוטין של 'מוקד הגישמאק' וארגון 'אחינו'. אין כאן שום דבר חדש.

סיפורי צדיקים

גליון 529
שנה י"א תשפ"ב

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

16666

סיפורי חז"ל

וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך אדום וגו'. (ב' - י"ד)

וישלח משה, אמר משה לפניו, נשלח אליו שליחים לבקשו, שיתן לנו לעבור דרך ארצו. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אני אמרתי "החל רש והיתגר בו מלחמה" ואתה אומר לשלוח אצלו שלוחי שלום? אמר משה לפניו, ממך למדתי להקדים במשלוח שליחים תחילה, כשבקשת להוציא את ישראל ממצרים, אמרת לי 'לכה ואשלחך אל פרעה', ויכול היית לשלוח ברק אחד על פרעה ועל מצרים ולשרפם, אלא שלחתי מן המדבר אל פרעה, לאמר לו במתון, 'שלח את עמי', וכן כשבאת ליתן תורה לישראל בסיני, הקדמת וחזרת אתה על האומות, אף על פי שגלוי לפניך שלא יקבלוה, פתחת להם לשלום. אף אני מקדים את סיחון בדבר שלום. אותה שעה אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה יפה דיברת, מכאן ואילך, כל עיר שישראל מבקשים לכנס לתוכה, אינם נכנסים עד שיהיו פותחים להם בדברי שלום,

(תנ"ב דברים י')

פרשת השבוע

ותמת שם מרים ותקבר שם (ב' - א')

אומר רש"י: למה נסמכה מיתת מרים לפרשת פרה אדומה לומר לך מה קרבנות מכפרין אף מיתת צדיקים מכפרת. מסופר: סמוך לתפילת נעילה של יום הכיפורים תש"ך עמד הרה"ק רבי אליהו לאפיאן זיע"א בישיבת כנסת חזקיהו בכפר חסידים, ובהתעוררות גדולה כשדמעות זולגות מעיניו וחונקות את גרונו אמר: יש צדיק שמיתתו מכפרת על קרוביו ובני משפחתו, יש צדיק שמיתתו מכפרת על כל בני עירו, אך כאשר מסתלק גדול הדור הריהו מכפר על כל הדור. שורש דברים אלו הוא בדברי הגמרא, 'אמר ר' אמי למה נסמכה פרשת מרים לפרשת פרה אדומה, לומר לך מה פרה אדומה מכפרת אף מיתתם של צדיקים מכפרת, אמר רבי אלעזר, למה נסמכה מיתת אהרן לבגדי כהונה? מה בגדי כהונה מכפרין אף מיתתן של צדיקים מכפרת, (מועד קטן כח).

איש לא ירד לסוף דעתו, אך במוצאי היום הקדוש התבררו הדברים, כאשר פשטה הידיעה בכל רחבי הארץ, שסמוך לשעת אמירת 'כל נדרי' הסתלק

בירושלים מרן הרב הקדוש מבריסק גדול הדור לגנוי מרומים, ויהי הדבר לפלא.

וכפר עליו מאשר חטא על הנפש (ו' - יא)

כל היושב בתענית נקרא חוטא (תענית יא)

הרה"ק רבי צבי מיכל שפירא זיע"א מייקרי ירושלים שבין החומות, היה מרבה בתעניות ובסיגופים שונים, רוב שנות חייו בימי שני וחמישי בשבוע היה צם מבקור עד ערב, ובשאר ימות החול הסתפק בסעודה דלה פעמיים ביום, אחרי הצהריים לאחר שהתפלל מנחה גדולה, ובשעות הערב בתום תפילת ערבית ושיעורי התורה שלאחריה. אמרו לו פעם מקורביו לרבי צבי מיכל, מדוע הנך ממעט כל כך באכילה ושתייה? הלא חז"ל דרשו בפרשת נזיר כל היושב בתענית נקרא חוטא. נתחייך רבי צבי מיכל והשיב לשואלים, בדרשה זו נתכוונו חכמינו ז"ל למי שיש לו מה לאכול, ובכל זאת מונע עצמו ממאכל וממשתה, ומסגף את גופו שלא לצורך, אבל אני ברוך השם ביתי ריק בדרך כלל ממיני מאכל, ולכן אין דבר נאה לדידי מן התענית וההסתפקות במועט.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:31 ת"א: 8:34 ר"ת: 9:04

חוקת

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:13 ת"א: 7:29

קשה זו שפתחתי בה, האם כקודמותיה תסתיים אף היא בניצחון כביר, או חלילה אסון נורא אורב לי אי שם בדרכי? חשוף מחשבותיך לפני בגילוי לב וללא מורא.

פתח ר' חיים וענה: אמשול לך משל למה הדבר דומה, נסיך אחד עשה את דרכו במרכבה רתומה לארבעה סוסים אבירים ומשובחים מטובי היחס והאיכות, והנה בהגיעו לתוך יער עבות מעדו רגלי אחד הסוסים לתוך ביצה טובענית, הסוס משך אחריו גם את שלושת חבריו והמרכבה התהפכה על צידה, כל מאמצי העגלון והמשרתים לחלצם מן הבוץ עלו בתוהו. עברו שעות אחדות, והנה איכר פשוט מתקרב עם עגלתו הרעועה רתומה לשלושה סוסים כחויים, ואף הם החלו מועדים ושוקעים בביצה, אולם האיכר שלף תיכף את שוטו, הצליף על הסוסים, אלו אזורו את שארית כוחם ופתאום משכו את העגלה אל מחוץ לביצה, ויהי הדבר לפלא בעיני הנסיך ומשרתיו.

ניגש הנסיך אל האיכר ותמה באזניו, לי ארבעה סוסים אבירים ומיוחסים, ולך שלושה סוסים צנומים ודקים, ובכל זאת דווקא אלו שלך נחלצו ברגע אחד מן הבוץ, ואילו שלי כבר שעות מתבוססים בבוץ ואיננו יודעים כיצד נחלץ מצרה זו. השיבו האיכר, שום סוד מיוחד לא עמד לי להצלחה זו, אלא שסוסיך שלך טהורי גזע ומיוחסים המה, נטלת אחד מכאן ואחד משם, מהטובים והמובחרים שבכל מדינה, לפיכך כשמצליף אתה על גבם, מושך כל סוס לרוח אחרת ואינם מצליחים להתאחד למען המטרה, אדרבא, כשמוכה האחד שמחים לאידו כל עמיתו, מה שאין כן סוסי הדלים והכחויים, כולם משפחה אחת המה, אימא ושני בניה, לכן כשמכה אני את האחד, חשים זאת גם השנים האחרים ונחלצים מיד לעזרתו.

כיוצא בזה אמר הגר"ח בענין זה שאנו דנים בו, אתה כבוד המלך נפוליאון דומה הינך לנסיך ההוא, לרשותך צבא אדיר מחומש ומאומן היטב, אלא שאינו עשוי מעור אחד, מורכב הוא מצבאות אוסטריה, פרוסיה, ספרד ואיטליה, שנלוו אל הצבא הצרפתי אשר תחת פיקודך, לפיכך מתאמץ כל אחד מהם להסב לעצמו את תהילת הניצחון, ועוד שמח בנפילת עמיתו בן ארץ אחרת. מה שאין כן צבא רוסיה, אף כי דל הוא באמצעים, כיון שבנוי הוא כמקשה אחת מבני עם אחד, הלוחם להגנת ארץ אחת ארצו שלו, הרי כל אחד חש בסכנה המשותפת, ועושים יד אחת לחרף נפשם למען הצלתם, מכאן הוד מלכותו נובע הפקוק שלי בניצחונכם, סיים הגר"ח את פרשנותו על עתיד המלחמה. בהמשך המלחמה נחל נפוליאון מפלה גדולה ליד מוסקבה, לאחר מכן הוא נחל מפלה מוחצת במעבר הנהר ברזינה, כמעט כל חייליו אבדו בקרבות. הערכתו של רבי חיים מוואלוזין התאמתה במלואה.

פגישת נאפוליון עם הרה"ק רבי חיים מוואלוזין זיע"א
 כאשר המלך נפוליאון במפרטה שהיה שליט צרפת לפני למעלה ממאתיים שנה, כבש חלקים גדולים מרוסיה, הוא נהג מידי פעם להתייעץ עם גדולי ישראל אודות סיכוייו לנצח במלחמה. מסופר שהוא נפגש גם עם הרה"ק רבי חיים מוואלוזין זיע"א. היתה זאת שעת לילה מוקדמת, כאשר הגיעו חיילי הצבא הצרפתי לחניית לילה סמוך לוואלוזין, עיירה זו השוכנת על הצטלבות דרכים ראשיות, איננה עיר מבצר ונוחה היתה להיכבש, רוב תושביה ברחו מאימת המלחמה, או שהתחבאו מאחורי סורג ובריח.

כשנכנסו שליחו של נפוליאון ושרי צבאו אל העיירה, לא מצאו בה אלא בתים חשוכים ורחובות שוממים ריקים מכל נפש חיה, רק מבית המדרש של וואלוזין גילה להפתעתו כמה קרני אור בוקעים מבעד לחלונות, הוא ניגש אל הבית, פתח את דלת בית המדרש ונכנס פנימה, והנה בקצה האולם יושב אדם זקן בראשית שנות השבעים שלו, בידו נר דולק וספר פתוח לפניו, היה זה ר' חיים מוואלוזין, אשר בעת מצוקה כבעת שמחה מצא למפלט לו את בית המדרש. כל כך היה שקוע בתלמודו שלא חש בקצין הנכנס ומתקרב אליו, אך משפתח זה בקולו הרועם, ניתר הגר"ח ממקומו, הקצין ניסה את כוחו של ר' חיים בצרפתית, אך משהראה סימנים כלא מבין את דבריו, עבר לדבר גרמנית, שואל את הגר"ח אם מבין שפה זאת, השיבו ר' חיים אינני בקי בה ביותר, אולם אשתדל להשיבך בשפה זו.

אם כך אמר הגנרל, אולי תגיד לי היכן גר פה הראבינער שלכם חיים שמו, עליו שמענו רבות כידוע צפונות ועושה נפלאות. ענהו רבנו חיים, האיש המבוקש על ידיך נמצא כאן בבית המדרש, אולם מה שאמרת כי עושה הוא נפלאות, יכולני להגיד לך, כי אין זה אמת. הבין הקצין כי הוא הוא האיש המבוקש, ומיד ניגש אל הענין, המלך בכבודו ובעצמו רוצה להיפגש עמך, עליך להמתין כאן עד שיבואו לקחתך, הפטיר והלך לו.

לא חלפה שעה, וכיתת אנשי חיל באו במרכבה קרבית מאובקת, והסיעו את ר' חיים אל אהל נפוליאון המהודר, אשר במרכז המחנה. בראותו את פני רבינו המקרינים אצילות תורנית טהורה, שמח נאפוליון לקראתו, ואף הוא פתח במה ששמע כבר מיהודי המדינה, על כוחות נסתרים הטמונים בו כמחולל נפלאות. גם הפעם הכחיש ר' חיים בביטול כל קשר בינו לבין מעשי נפלאות, בסך הכל יהודי פשוט אנכי, השקוד ללמוד תורה לא יותר. שוב פנה אליו נפוליאון, שאינך מסכים אודות סיפורי הנפלאות ניחא, אבל שהנך איש חכם ופיקח זאת כבר לא תוכל להכחישני, אם כן, אמור לי אפוא מה דעתך על עתיד מלחמה

משל ונמשל

להודות לבורא יתברך שמו גם על המובן מאליו

משל ליהודי, בעל משפחה, שעבד באחד המפעלים המשגשים באיזור מגוריו, ופרנס את בני משפחתו בכבוד. אך לא לעולם חוסן, המפעל נקלע לקשיים, ותוך זמן לא רב מצא האיש את עצמו, יחד עם עוד עשרות עובדים ותיקים, מחוסר עבודה. תחילה ניסה את מזלו במפעלים אחרים, ניסה את מזלו גם בתחומים אחרים, לא בחל בהצעות עבודה. מוכן היה לעשות את כל מה שידרש, ובלבד שיוכל להמשיך לפרנס את בני ביתו בכבוד. אך לשווא. והוא נותר "מובטל". בלית ברירה מצא האיש את עצמו אוסף תרומות, ומקבץ פרוטות כאחד מעניי העיר. הבושה צורבת, הבזיונות נוראים, הלב נצבט מכאב. הוא כמעט נסוג. אך קולות הילדים הרעבים גברו על הבושה הטבעית והוא נותר לקבץ נדבות. ימים עברו, שבועות חלפו, והוא התחיל להתרגל. הבושה כבר לא צרבה כמקודם. אולם האור שבעיניו כבה, גבו שהיה פעם זקוף בבטחון עצמי, הפך לכפוף. ביום מן הימים, בעודו גורר את רגליו מדלת לדלת, מצא את עצמו עומד מול ידיד משכבר הימים שהיה עשיר. הוא עמד נבוך, הידיד קיבל אותו בסבר פנים יפות, וביקשו להכנס עמו אל הבית פנימה. ראובן פרץ בבכי. סיפר על המצוקה הנוראה, על הבזיון והבושה, על כאב הלב ויסורי הנפש. בעל הבית מחה דמעה מקצה עינו. הוציא פנקס המחאות ואמר: ידידי רעי, מצוקתך נגעה לליבי מאד. מוכן אני איפוא להקציב לך סך חודשי של אלף וחמש מאות דולר לפרנסת ביתך, אולם בתנאי שתבטיח לי שלא תעסוק יותר בקיבוץ נדבות. החל מהיום תוכל לבוא אחת לחודש לביתי ולקבל את הסכום, עד שתמצא עבודה כלבבך. במילים מרוסקות מהתרגשות הוא הודה מעומק לבו על החסד העצום. הבעת פניו אמרה הכול. וכך, מדי חודש בחודשו ניגש אל בית ידידו, קבל את המעטפה, ולא שכח להודות על החסד. כעבור תקופה פונה ראובן לידידו הנדיב בשאלה: אולי תואיל בטובך בדרכך למשרד לשים את המעטפה בתיבת הדואר שלי? העשיר בעל לב הזהב מסכים, ומדי חודש שוכנת לה מעטפת האלף וחמש מאות בתיבת הדואר. שלוות החיים חזרה לשכון בביתו של ראובן. משהגיע ראש חודש ניסן המבשר את בואו של חג הפסח, החל ראובן לדאוג, כי באלף וחמש מאות דולר, שבהחלט מספיקים להוצאות הבית החודשיות, לא יספיקו לחגוג את חג הפסח כהלכתו. כשירד לתיבת הדואר להוציא את המעטפה החודשית, הופתע מאד שבנוסף לאלף וחמש מאות הדולרים נוספו אלף דולר נוספים, כשאליהם מצורפת ברכה חמה לחג כשר ושמת. האור חזר לעיניו. שמחה מילאה את לבו, הוא יוצא אל הרחוב, וממהר למשרדו של מיטיבו. הוא מתפרץ לחדר ובבכי נרגש הוא מודה על אלף הדולרים ששלח לו לכבוד החג. "אלף?? זה כל מה שהיה במעטפה?!" תמה האיש. "לא, על האלף חמש מאות אני כבר לא מדבר, נו... זה הרי... קבוע!"

הנמשל: כוחו של הרגל, נזכור להודות לבורא יתברך שמו גם על המובן מאליו, גם על מה שכבר הורגלנו שלא להודות לו.

(בשם אחד המגידים)

הליובאוויטשער רבי הוא איש קדוש

(יומא דהילולא ג' תמוז)

מרגלא בפיו של הגה"צ רבי אלחנן היילפרין זיע"א אב"ד ראדומישלא ונשיא "התאחדות קהילות החרדים בלונדון סיפור נפלא אודות כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש זיע"א הדברים נשמעו מפיו מילה במילה ונכתבו כלשונו:

"באחת משיחותי עם הגה"צ רבי משה מונד זצ"ל אב"ד מיקולייב, שהיה מחשובי חסידי בעלזא בדור הקודם, (התגורר בפאריז ואח"כ בלונדון ושם מנו"כ) הזדמן לדבר אודות כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש זיע"א, וברגע שהזכרתי את הרבי, אמר הרב מונד בהתרגשות רבה: "הליובאוויטשער רבי הוא איש קדוש". והמשיך רבי אלחנן וסיפר: אני הכרתי אותו שאינו רגיל להגדיל ולפאר את הצדיקים שאינם מאדמו"ר בעלזא, והתפלאתי שמתבטא בלשון זה אודות האדמו"ר מליובאוויטש.

ואז הוא סיפר לי כך: "פעם נזדמן לי לנסוע ברכבת "בין ארצית" באירופה בדרכי מפאריז לוורשה. והנה הבחנתי באברך בעל צורה עדינה ומרשימה שחיפש את התא שלו והתיישב באחד המושבים מתוך הארבע שהיו בתא. לאחר כמה תחנות נכנסה נוכרית אחת לאותו התא, לפי המקום שהיה רשום לה בכרטיס, ואז קם אותו אברך, יצא מהתא (אע"פ שהיה פתוח והיו שם עוד אנשים) ונעמד בירכתי אחד הקרונות, וכך היה שקוע בלימוד בגמרא קטנה שהיתה בידו במשך כעשר שעות. "כל זה נמשך החל מזמן קצר לאחר תחילת הנסיעה שיצאה בשעה שמונה בלילה מפאריז, עד שהגיעו לתחנת קטוביץ בשבע וחצי בבוקר. נוסעים עלו וירדו, רוכלים הסתובבו, וכל הרעש וההמולה כלל לא נגעו ולא פגעו באותו אברך, שעמד ולמד בלי הפסקה לרגע אחד. נפעמתי מאד מן המחוזה, אבל לא ידעתי מיהו האברך.

בתחנת קטוביץ ירדו הרבה נוסעים וגם אותה נוכרית, האברך ראה שהתא התפנה ונכנס לשבת והמשיך ללמוד. בהגיעה הרכבת לתחנה, ראיתי קבוצה מחסידי ליובאוויטש שבאו לקדם את פני האברך בבית התיבות, ואז נתברר לי כי זהו חתנו הצעיר של אדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש".

צ'ין אדם לחברו

התחשבות בזולת בשעה קשה

מסופר על בתו היחידה של הרה"ק רבי חיים עוזר גרודזינסקי מוילנא זיע"א, שבימי נעוריה חלתה במחלה אנושה ונטתה למות רח"ל, בשעה ששעותיה היו ספורות, התיישב אביה ר' חיים עוזר לכתוב תשובה מסובכת ומורכבת בהלכה, לשאלה שעמדה אז על הפרק בקהילה אחת, ונימוקו עמו, מאחר שראה שקיצה קרב, ואז לא יוכל לענות על התשובה למשך כל ימי השבעה, לכך הזדרז לכתוב בשעות האחרונות כדי שאנשי אותה קהילה לא יצטרכו להמתין שבוע ימים.

איפוק מבעס

הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א היה אומר, כי פעם אחת של איפוק מלבעוס, חשוב יותר מאלף תעניות.

לעבור את החיים בלי לפגוע באדם
מספרים ששאלו פעם את הרה"ק ה"חזון איש" זיע"א, מהי הדרגה הגבוהה ביותר שיהודי יכול להגיע אליה בעולם הזה? והשיב ה"חזון איש": הדרגה הנעלה ביותר היא, "לעבור את כל החיים מבלי לפגוע באף אחד"

מתי לחתום ערבות

מסופר על הרה"ק רבי שמואל רוזובסקי זיע"א, שהיה נוהג לחתום ערבות לכל אברך שהיה מבקש ממנו. פעם נכנס אברך וביקש ממנו לחתום לו ערבות, והפעם הוא סירב. שאל אותו האברך מאי האי? ענה לו ר' שמואל, כיון שכשחתמים ערבות זה על מנת לשלם, עשיתי חשבון כמה

שווה הדירה שלי כדי שיהיה לי לשלם את הערבויות שחתמתי עד כה, ועבשיו זה כבר מעבר לסכום, א"כ אני לא יכול לחתום לך, כיון שאין לי מהיכן לשלם.

גדול המעשה יותר מהעושה

מסופר על הרה"ק רבי יחזקאל אברמסקי שבא לבקש מגביר סכום עצום לטובת וועד הישיבות. עלה לביתו ודפק על דלתו, וביקש את הסכום, אמר לו הגביר המתן עד למחר ואז אחשוב בדעתי. למחר אמר לו הגביר, הצ'יק מוכן על השולחן, בתנאי שתבאר לי כוונת חז"ל "גדול המעשה יותר מהעושה", אני נותן חמישים אלף רובל, ושכרך גדול משלי שאתה הוא המעשה. השיב לו רבי יחזקאל בוודאי שכרך גדול למאוד, בכסף מצילים עשרות אברכים בני תורה לצורך פרנסת החג, אך את הבושה והדפיקה בלב שהיתה לי בשעה שבאתי לדפוק על דלתות ביתך לבקש סכום נכבד כזה, דפיקה זו עולה יותר מחמישים אלף רובל.

להימנע מכינוי גנאי

מספרים על הרה"ק רבי יהושע מאוסטרובצא זיע"א, ששמע פעם אדם אחד פונה לחברו שהיה חיגר, ואמר לו "חיגר בא הנה". פנה אליו רבי יהושע ואמר לו: מי התיר לך להעליבו? אמר לו הכל קוראים לו כך, אמר לו הרבי ומה בכך? הרי הגיהנום די רחב להכיל את כל האנשים האלו.

תלמוד תורה

שבת קודש ג' תמוז

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר לוי יצחק מליובאוויטש (תשנ"ד)

יום ראשון ד' תמוז

רבנו יעקב ב"ר מאיר (ר"ת - ד"א תקל"א) הרה"ק רבי פינחס ב"ר צבי הירש (ההפלאה - תקס"ה)

הרה"ק רבי יהושע העשיל פרנקל תאומים מקאמרנא ב"ר ברוך (תר"ד)

יום שני ה' תמוז

הרה"ק רבי בצלאל יהושע ב"ר יחיאל מיכל מגלינא (תרע"ה)

יום שלישי ו' תמוז

הרה"ק רבי דוד צבי מנישטאט ב"ר יחזקאל מקאזמיר (תרמ"ב)

יום רביעי ז' תמוז

הרה"ק רבי ברוך פרענקל תאומים ב"ר יהושע יחזקאל פייבל (ברוך טעם - תקפ"ח) הרה"ק רבי שמחה בונים ב"ר אברהם מרדכי מגור (לב שמחה - תשנ"ב)

יום חמישי ח' תמוז

הרה"ק רבי מאיר מדזיקוב ב"ר אליעזר (אמרי נועם - תרל"ז)

הרה"ק רבי מרדכי מקוומיר ב"ר אברהם המגיד מטריסק (תרע"ז)

יום שישי ט' תמוז

הרה"ק רבי יעקב מטעמילש ב"ר אליעזר ליפמן (ספרא דציעותא דיעקב - תכ"ז) הרה"ק יקותיאל יהודה מצאנז-קלויזנבורג ב"ר צבי הירש (תשנ"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטיבין שליט"א
מח"ס "גם אני אדוך" רמזים וסיק התורה על המצוות.

תלמוד תורה (ד')

א) אם מוציא בשפתיו אף על פי שאינו מבין אפילו פירוש המילות, מפני שהוא עם הארץ, הרי זה מקיים מצות ולמדתם, ולפיכך כל עם הארץ מברך ברכת התורה בשחר, לפני הפסוקים, וכן כשעולה לספר תורה. במה דברים אמורים בתורה שבכתב, אבל בתורה שבעל פה, אם אינו מבין הפירוש, אינו נחשב לימוד כלל. ואף על פי כן יש לאדם לעסוק בכל התורה, גם בדברים שלא יוכל להבין, ולעתידי לבוא יזכה להבין ולהשיג כל התורה שעסק בה בעולם הזה, ולא השיגה מקוצר דעתו. (שו"ע הרב הלכות ת"ת פרק ב' סעיפים י"ב-י"ג)

ב) כל תלמיד חכם שמרבה בעסק התורה, ואינו מתפרנס הרבה, סימן יפה לו, ואם תאמר אם הקב"ה אוהב תורתו, למה אינו מעשירו, הוי אומר שאם יעשיר, יפסע מדברי תורה. (תנא דבי אליהו - רבא, פרק ג', ס"ק ב')

לע"נ

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר לוי יצחק מליובאוויטש זיע"א
מלבי"ע ג' תמוז תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחטות "דודי קאר"

הסוכן החרדי והאמין שלך להשכרת ומכירת רכב בכל הארץ

052-7655-222

פני עין חמד

יוצא לאור 7"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מקלחת ציון

פְּרֻשֶׁת חֻקַּת – לְשׁוֹן הָרַע

"וַיִּשְׁלַח ה' בְּעַם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרְפִים... וַיָּבֹא הָעָם... וַיֹּאמְרוּ חֲטָאנוּ כִּי דִבַּרְנוּ בְּה' וּבְךָ... וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה בְּעַד הָעָם. וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה... וְהָבִיט אֶל נַחֲשׁ הַנְּחָשֶׁת וְחָי" (במדבר כא, ו-ט)

הנחוש, כמו שנאמר: "וְהָבִיט אֶל נַחֲשׁ הַנְּחָשֶׁת וְחָי" (במדבר כא, ט).
במשנה בראש השנה (פרק ג' משנה ח') כתוב: "וכי נחש ממית, או נחש מחיה. אלא, בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהן שבשמים, היו מתרפאים, ואם לאו, היו נמוקים".

רק כאשר האדם עשה תשובה על החטא של לשון הרע היה בכוחו לבטל את המקטרג שברא והיה מתרפא. כמו שנאמר בגמרא: "אמר רב אמי: אין מיתה בלא חטא, ואין יסורין בלא עון, אין מיתה בלא חטא" (שבת נ"ה ע"א).

אין מציאות של יסורים שבאים על האדם בלי שלפני כן אותו האדם עבר עבירה. כתוצאה מאותו החטא שעשה הוא ברא מלאך רע. דרך אותו מקטרג נמשכים יסורים על האדם.

יהי רצון שנזהר לא לעבור חלילה על אף עבירה ובמיוחד נשקול כל מילה שיוצאת מהפה שלנו ולא ננזק חלילה על ידי המקטרג שאנחנו במו ידינו יצרנו אותו.

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

7"י	כנסת לכת	צאת לכת	יבין חס
19:14	20:26	21:21	י"ג
19:32	20:24	21:18	ת"א
19:35	20:27	21:22	מ"ב
19:31	20:23	21:18	כ"ב

צריך להבין למה התורה בהתחלה מתארת אותם בשם שרפים ומסיימת בתואר נחש בלבד? עוד צריך להבין למה משה רבינו היה צריך להתפלל לסילוקן ובמכת הצפרדעים משה רבינו גרם בדיבור בלבד לסילוקן?

מין הרב ישראל מאיר הכהן (ה'חפץ חיים') זצ"ל ביאר שידוע שמכל עבירה נברא מלאך רע.

אותו מלאך, שנברא מעבירה שהאדם עשה, מקטרג על האדם שברא אותו רק מעצם קיומו ומציאותו. אבל אין הוא מקטרג בפיו על מי שברא אותו.

אבל מלאך שנוצר מחטא של לשון הרע, מקטרג בפיו על האדם שברא אותו, מכיוון שיצירתו היתה מעבירת הפה הרי שהקטרוג מתבצע באותה צורה.

הסיבה שעם ישראל ביקשו ממשו רבינו להתפלל עליהם להסרת הנחש היתה בעיקר שיתפלל עבורם לעקור ולבטל את אותו נחש מקטרג שנוצר כתוצאה מדיבור לשון הרע שלהם.

כשמשו רבינו ע"ה התפלל על כך לה' יתברך, הקב"ה השיב לו שאת המקטרג הזה אי אפשר לבטל בכח התפילה, אפשר לבטל אותו רק על ידי שהאדם יעשה תשובה על החטא שלו.

לכן משה רבינו יעץ להם להביט אל נחש

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרוו בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דורי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עונת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה – שבת- כְּבוּי- חֶלֶק א'

מה יעשה אדם אם שכח לנתק את הנורה של המקרר מערב שבת?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

מקרר, ששכחו לנתק את הנורה שבו מערב שבת, אסור לפתוח או לסגור אותו בשבת. אבל אם יש צורך בדבר, מותר לבקש מגוי לפתוח את המקרר, וטוב שהגוי יקח מהמקרר משהו עבור עצמו. **הערה:** למרות שאסור לבקש מגוי לעשות מלאכה דאורייתא בשבת, פתיחת המקרר אינה מלאכה רק דרך אגב נדלקת הנורה. אף על פי שהוא פסיק רישא, לא אסרו אמירה לגוי בפסיק רישא, כמבואר במשנה ברורה (סימן רנג ס"ק צט). כן העלה בשו"ת יביע אומר ח"ט (עמוד רסח) ובספר הליכות עולם ח"ג (עמוד קפג). כן פסק בשו"ת שבת הלוי ח"ז (סימן לט), ובשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ב סימן סח). יחמיר לתת לו להינות מדבר מאכל שנמצא בתוך המקרר. דעת הגר"ז אויברך בספר שמירת שבת כהלכתה (פל"א הערה א) שאין לומר לנוכרי לפתוח את דלת המקרר, אלא אם כן הנוכרי לא יודע שהנורה תדלק בפתיחתו.

לאחר שהגוי פתח את דלת המקרר, אפשר לבקש ממנו לנתק את הנורה. **הערה:** מכיוון שכיבוי הנורה אסור מדרבנן, הוי שבות דשבות במקום מצווה.

כאשר לא נמצא גוי באיזור וצריך את האוכל שבמקרר, אפשר לנתק את התקע בזמן שהמנוע של המקרר הפסיק לעבוד. יש להקפיד להוציא את התקע בשינוי, כגון: על ידי תחביבת עץ או פלסטיק בין השקע לתקע. **הערה:** בספר שמירת שבת כהלכתה (פ"י הי"ד) התיר לגדול להוציא את התקע בשינוי רק כאשר רגילים להוציא ולהחזיר את התקע, דאל"כ יש חשש לאיסור סותר. בספר מנוחת אהבה ח"א (פכ"ד ה"כ) לא חשש לזה, ע"ש. מה שהותר לנתק, למרות שכיום ברוב המקררים מתרחשת כל הזמן פעילות חשמלית, ותיכף בעת הניתוק היא תיפסק והוי כיבוי, מכיוון שאיסור כיבוי מדרבנן והניתוק נעשה בשינוי, הוי שבות דשבות לצורך מצווה.

אסור לפתוח בשבת את דלת המקרר על ידי קטן כאשר ידוע בודאות, שהנורה תידלק כתוצאה מהפתיחה. **מקורות:** שו"ת יביע אומר ח"ד (רס"י לד) וח"ט (עמוד רסח).

יש מקילים, אם יש אוכל במקרר שנצרך לקטן או חולה. **מקורות:** בשעת הדחק כאשר האוכל שבמקרר נצרך לקטן יש שמקילים שהדלקת הנורה אסורה מדרבנן. הרשב"א והגרע"א סוברים שאיסור דרבנן לקטן לצורכו אין למחות בו, ואף מותר לומר לו שיעשה כן לצורכו כמבואר בביאור הלכה (סימן שמג), אבל לדעת השו"ע (או"ח סימן שמג) אבא חייב להפריש את הקטן גם מאיסורי דרבנן. עיין בספר מנוחת אהבה ח"א (עמוד תקפב). בהסכמת הרה"ג מאיר מאזוז שליט"א לספר כתב שיש להתיר על ידי קטן שלא הגיע לגיל חינוך. עיין משנה ברורה (שם סק"ג).

במקרים החדשים שיש בהם מנורה מסוג 'לד' שאיסור הדלקתה מדרבנן, מותר לפתוח את המקרר על ידי קטן.

כְּבוּד הוֹרִים וְשִׁכְרוֹ

להלן סיפור מופלא שסיפר ד. פ. מירושלים על בנו. יש בו כדי ללמדנו עד כמה גדול השכר של כבוד הורים גם בעולם הזה ולא רק בעולם הבא. להלן הסיפור מפי בעל המעשה: בפרשת נשוא הייתי אמור לנסוע לשמחת ברית המילה של נכדי. הברית היתה אמורה להתקיים בדרום הארץ. באותה התקופה הדרום היה תחת מטר של טילים שהמחבלים ירו. חששתי מאוד לנסוע, ולכן אמרתי לבני בצער שלא אוכל להשתתף בברית של בנו.

בני אברך ירא שמיים. הוא נזהר מאוד בקיום מצוות כבוד הורים. כששמע את דברי הוא הצטער מאוד. הוא רצה לכבד אותי להיות הסנדק. הוא חשב כיצד בכל זאת אוכל להשתתף בברית. מה עשה? הוא שינה את תוכניתו המקורית. הוא ביטל את האירוע עם האולם שבדרום תמורת תשלום קנס.

לאחר מכן הוא סיכם עם אולם בירושלים לערוך בו את הברית. הוא עדכן אותי על השינויים בתכנית. כמובן שהסכמתי ברצון להשתתף בברית בירושלים. בני נסע לירושלים ביום של הברית. בדרך נשמעה אזעקה, שגרמה לו ולבני ביתו להסתתר בתנאים קשים. הוא לא התרעם על כך, אלא עשה את הכל בשמחה. הברית התקיימה על הצד הטוב ביותר. בברית דיברתי על מעלת האירוע הזה. עד כמה הוא כרוך במסירות כדי לקיים את מצוות כבוד הורים. בוודאי זכות זאת תעמוד לילד לגדול בתורה ובמעשים טובים. אחד המשתתפים באירוע היה יהודי עשיר גדול. כשהוא שמע מה שבני עשה, הוא כתב לו צ'ק עם סכום גדול, שכיסה את כל הוצאות הברית והקנס ששילם לאולם בדרום ואת שאר ההוצאות הכרוכות בזה.

בזה לא תם הסיפור. כאשר בני הגיע חזרה לביתו, הוא גילה שטיל פגע בחניה הסמוכה לביתו. כאשר הוא התקרב לאזור שבו היתה הפגיעה, הוא גילה שהטיל נחת בדיוק על מקום החניה הקבוע של רכבו. בשבת קודש הוא עשה קידוש בבית הכנסת שסמוך לביתו. הוא הודה לבורא עולם בפני כל הנוכחים על הנס הגדול שעשה לו, תוך כדי הדגשה שזכות כבוד הורים עמדה לו לזכות בנס זה.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חייב במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב יהושע ישעיה נויבירט זצ"ל

הגאון הרב יהושע ישעיה נויבירט זצ"ל - נולד ב-י"ד אדר א' ה'תרפ"ז (1927) בהלברשטאדט שבגרמניה. בהתחלת מלחמת העולם השנייה המשפחה חשבה כי מדינת הולנד הוא מקום מוגן שכן שבהתחלה מדינת הולנד לא היתה שותפה במלחמה. לכן הוריו, שני אחיו ואחותו ברחו לשם. בשנת ה'ת"ש (1940) הנאצים ימ"ש כבשו את הולנד. משפחתו של רבינו הסתתרה בחדר אחד במשך כשלוש שנים, כאשר השכנים הגויים סיפקו להם לחם ומים. היה זה נס גלוי, שכן הנאצים עברו מבית לבית וחיפשו יהודים. בשנת ה'תש"ו (1946) שוחררו. רבינו הגיע לנמל ליד מרסיי שבצרפת. בשבת הודיעו לפליטים שיש אוניה שמפליגה לארץ-ישראל. הם אמרו שזאת ההזדמנות היחידה שלהם להגיע לארץ. מכיוון שאף אחד לא ידע מה שמתרחש בעולם, היה חשש ניכר כי מדובר בפיקוח נפש, לכן רבינו התיר לעצמו להפליג.

בדרכו לארץ נדר שאם יזכה להגיע לארץ-הקודש יחבר ספר שיאדיר את כבוד השבת. מיד כשהגיע לארץ התחיל ללמוד בישיבת 'קול תורה'. לאחר שהתחנן והיה לאב צעיר, נחשף לשאלות רבות על הטיפול בתינוק בשבת. כשראה עד כמה הציבור לא מודע למה שאסור לעשות, התחיל בכתיבת ספרו 'שמירת שבת כהלכתה'. הספר התמקד בהתחלה בענייני טיפול בתינוק ושאלות רפואה בשבת. בהמשך התווספו הלכות רבות.

רבינו יסד בבית וגן את הישיבה לצעירים 'פני שמואל' ואת הישיבות הגבוהות 'חכמת שלמה' ו'נתיבות חכמה'. העביר שיעורים בקביעות בעיקר בהלכה גם בישיבת 'קול תורה'. במשך עשרות שנים מסר שיעורי דינים בסמינר הישן. שימש כפוסק ההלכה של המרכז הרפואי 'שערי צדק' (יחד עם ר' אשר וייס). שימש כרב ארגון 'החובש הר נוף' למעלה מ-15 שנים. מספר פעמים במשך השנה הגיע לתת שיעורים בהלכות שבת והנהיג את נושא גוי של שבת. הפעיל גמ"ח גדול של הלוואות, וסייע ליהודים רבים בכל התחומים. נפטר ב-ג' תמוז ה'תשע"ג (2013). חי כ-86 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: ר' אהרון (כיהן כרב ומו"צ במגנצא, הלברשטאט וברלין). **אימו:** מרת שרה חיה לבית במברגר (נינה של ר' יצחק דב במברגר ושל ה'ערוך לנר'). **מרבותיו:** הגאון הרב שלמה זלמן אוירבך (רבינו היה תלמידו המובהק). **ילדיו:** ר' שמחה (משמש במקום אביו בישיבת 'חכמת שלמה'), ר' ברוך (משמש במקום אביו בישיבת 'נתיבות חכמה'), יוסף (נפטר מיטת עריסה כשהיה תינוק). **מספריו:** **שמירת שבת כהלכתה** - הלכות שבת ויום טוב **יקצור דיני שמיטת קרקעות** • **אהל שרה** - דיני טהרת המשפחה. **חינוך הבנים למצוות ודיני קטן** • **מדריך הלכתי לאחיות בבתי חולים לשבתות וחגים**.

אחד הספרים המפורסמים ביותר בדורינו על הלכות שבת הוא ספרו של רבינו 'שמירת שבת כהלכתה'. רבינו סיפר פעם על הסיבה להוצאת ספרו. לאחר שעבר את השואה הנוראה ועלה לארץ ישראל באוניית מעפילים, נאלץ לעלות עליה בשבת קודש מחמת חשש לפיקוח נפש. הדבר ציער אותו במיוחד, מכיוון שבמשך כל שנות המלחמה הקשה הצליח לשמור מצוות עד כמה שאפשר, ובמיוחד שמר על שבת קודש. איך יתכן שדווקא עכשיו לאחר המלחמה, כשיצא לחופשי, יחלל את השבת? רבינו קיבל על עצמו, שה' יזכה אותו ויעשה משהו עבור השבת. כך עלה הרעיון לכתוב ספר על שמירת שבת.

הקפדתו של רבינו על שמירת שבת גם הצילה אותו מסכנת מוות. רבינו לא חש בטוב והרופא נתן לו מרשם לתרופה. באותה תקופה המשפחה סבלה ממכת עכברים בבית והרופא נתן גם מרשם לרעל עכברים. בליל שבת רבינו רצה לקחת מהתרופה שנתן לו הרופא ומצא שטעמה מר. רבינו החליט שאין ליטול דבר מר בשבת משום עונג שבת ויתחיל לקחת את התרופה רק לאחר השבת. למחרת, כאשר הרופא ערך אצלו ביקור נוסף, התברר שהרוקח טעה והחליף בין התרופות - את רעל העכברים רשם כתרופה למיחושים ואת התרופה רשם כרעל עכברים. בזכות הקפדתו על שמירת שבת בדקדוק, השבת שמרה עליו והצילה את חייו.

רבינו הקים גמ"ח בשם 'זכרון יוסף' ע"ש בנו, שנפטר מיתת עריסה כשהיה תינוק. בתקופת החגים הבית היה הומה אדם. אנשים באו לקבל צדקה והרב חילק. הרב היה מקבל בממוצע ביום מאה מכתבי צדקה! רבינו פיתח שיטה מסודרת ומדוקדקת לחלוקת הצדקה - מי שמגיע עם המלצות מסודרות מעשרה רבנים שהרב הכיר אותם וסמך עליהם - מקבל את הסכום ע"פ דירוג מיוחד. עוזריו שביקשו לעשות 'שימוש' חכמים אצל רבינו היו בודקים ומעבירים לרב בצד פתק - למשל דרגה 3. הרב היה מכניס את היד לכיס מסוים, מוציא סכום כסף ונותן לעני. דרגה אחרת - כיס אחר. הכול מאורגן.

יום אחד אישה קשת יום ועניה הגיעה לחלוקת הצדקה. היא הושיטה מכתב המלצה, שנראה קרוע ומטושטש, מהשנה שעברה, עם כתב לא ברור ומרבנים לא מוכרים. העוזר לא ידע מה לעשות ופנה לרב שיחליט. הרב בדק את המכתב ואמר לאישה: "מצטער, אני לא יכול לתת לך כסף". האישה התחננה: "באתי לעזרה, והרב דוחה אותי?" הרב ענה: "אני נאמן ע"י האנשים שנותנים לי כסף - שיש לי תנאים מיוחדים וקריטריונים, שעליהם אני מקפיד. אני פשוט לא יכול, מאוד מצטער". האישה כעסה, והתחילה לדבר דברים קשים.

הרב נכנס לחדרו, יצא עם שטר של 100 ש"ח, נתן לאישה ואמר: "זה מהכסף שלי, זה מה שאני יכול לתת". האישה ענתה: "אני רוצה שטרות ירוקים כמו כולם ובסכום של כולם!". ענה הרב: "אני מאוד מצטער, אני לא יכול. נותני הכסף סומכים עלי. הם נתנו לי כדי שאקפיד על הכללים". האישה התחילה לצעוק ולקלל את הרב. עוזריו רצו להוציא אותה מביתו. אבל הצדיק אמר להם: "לא! אל תעשו דבר". הרב נעמד ליד החלון, הסתכל לרצפה, שמע ושתק. האישה המשיכה לקלל ולא התקררה דעתה עד שאמרה: "**הלואי שימותו כל בניך בחייל!**".

אשת הרב שמעה את הצעקות, נכנסה לחדר ואמרה לאישה: "בואי בבקשה, יש לי משהו לומר לך". כך היא הצליחה להוציא אותה מהחדר. הרב אמר לעוזריו: "עד היום לא ידעתם מה זה 'שימוש'. רק היום למדתם. אתם חושבים, שכשתהיו רבנים תיהנו מהכבוד שיחלקו לכם? לא ולא. להיות רב או איש ציבור זה אומר לסבול ביזיונות, חשדות ולספוג הכל. רק עכשיו אתם יודעים, לקראת מה אתם הולכים. רק אם אתם אומרים - אעפ"כ ולמרות הכל אנחנו רוצים להיות רבנים ואנשי ציבור - רק אז זה נקרא קבלת עול הציבור באמת".

נשמח מאוד אם מישהו מהקוראים יש לו את תמונת הציון של הצדיק שיעביר לנו אותה

מְסִירוֹת נְפֹשׁ

לישיבה בירושלים. כעבור זמן לא רב הוא יצא מהבית כשעל גבו 'מיטת סוכנות', שהוא קיבל מן השלטונות, כאשר הוא ומשפחתו עלו לארץ ישראל.

באותם הזמנים מיטות מסוג זה 'פיארו' את בתיהם של רבים. אלו היו מיטות ברזל כבדות, מוצקות וגדולות. לשבחן אפשר לומר, כי מעולם לא נשברו!

הוא עשה את דרכו בקושי רב ברחובות עירו לעבר תחנת ההסעות. כשהגיע האוטובוס העמיס את המיטה על גגו. לפני שהנהג התחיל בנסיעה, הבחור הזדרז, נכנס לתוך האוטובוס, פתח את חלון הברזל שבגג האוטובוס ואחז בידיו את רגלי המיטה.

מהצפון עד לירושלים. במשך שעות ארוכות הבחור עמד, כשהבת התורה יקדה בליבו בלא מיצרים. אצבעות ידיו האדימו מן המתכת הלוהטת.

כפות ידיו נצרבו בחום השמש. זרועותיו התחככו ללא הרף במסגרת החלון. שריריו רעדו ממאמץ. והוא - פניו לירושלים עיר הקודש, ללמוד ולשקוד על דלתות התורה הקדושה.

סוף סוף, לאחר שעות ארוכות ומייגעות, האוטובוס הגיע לשערי ירושלים והמיטה על גגו. ברחוב קינג ג'ורג' בבניין העמודים היתה התחנה האחרונה של מסלול האוטובוס.

הנהג כיבה את המנוע והודיע על סיום הנסיעה. בימים ההם לא היתה תחבורה מסודרת ממרכז העיר לשכונות השונות בירושלים.

הבחור תפס את מיטת הסוכנות והעמיס אותה על גבו. ביד אחת אחז את המזוודה שלו ויצא לדרך. מגמתו היא אחת-ללמוד את התורה הקדושה!

רק בשעות הערב דמות צנומה נראתה בפתח ישיבת 'קול תורה', כשעל גבה מיטת מתכת ענקית. סוף כל סוף הוא הגיע אל המנוחה ואל הנחלה.

הרב מ. א. הי"ו מירושלים, ששלח את המעשה ל"מאורות הדף היומי", הוסיף וציין כי ה'בחור עם המיטה', הפך ברבות השנים לתלמיד חכם מופלג.

הוא עדיין גר ליד הישיבה שבה למד תורה במסירות נפש עילאית. למעשים מעין אלו דרוש נחישות, אהבת תורה ויראת שמיים בדרגה גבוהה.

יש לשאוב לקח ומוסר מאורח חייהם של אותם אנשים שאהבת התורה שפיעמה בהם המריצה אותם לפעולות ומעשים מעוררי השתאות, עוד כשהיו נערים. לא פלא שזכו למה שזכו!

עד כמה רבותינו היו מוכנים למסור את נפשם כדי לזכות ללמוד בישיבות הקדושות, זאת ניתן ללמוד מהסיפור המופלא הבא, שמעובד מתוך 'מאורות הדף היומי':

לפני שנים, לא היתה תחבורה כפי שהיא כיום. האוטובוסים היו של חברת 'המקשר'. האוטובוס לפעמים לא הגיע. עד שהגיע לתחנה, אם האוטובוס היה עמוס ודחוק, הנהג לפעמים לא עזר. הנוסעים היו עומדים צפופים, נתלים ברצועות עור שהשתלשלו מהגג.

כדי לפתוח את החלון היית צריך להשקיע כוח רב. כדי להודיע לנהג כי ברצונך לרדת בתחנה הבאה, היה עליך למשוך חוט שהיה מחובר מקצה האוטובוס ועד סופו.

ספסלי עץ ארוכים היו קבועים בדפנות האוטובוס. הנסיעה בו לא היתה קלה. הרעש של המנוע, שהיה ממוקם במרכז האוטובוס, הוכיח זאת היטב.

פעמים רבות היית מוצא, מבלי משים, כי ידיך נמצאים על הכיסא שעליו אתה יושב כדי להימנע מטלטולי הדרך הקשים.

בחודש אב לפני שנים רבות, אוטובוס שכזה עשה את דרכו בעצלתיים בכבישי הצפון, כשהוא נושא על גגו חפץ מוזר ביותר.

ישיבת 'קול תורה' שבשכונת בית וגן בירושלים שוכנת היום בבניינים מרווחים. אולם היו ימים, בתחילת דרכה של הישיבה, שראשיה ומייסדיה, הגאון רבי יחיאל מיכל שלזינגר זצ"ל והגאון רבי ברוך קונשט זצ"ל, נאלצו לנהל את ישיבתם בצמצום רב.

ביום מן הימים בחור צעיר, שנפשו חשקה ללמוד את התורה הקדושה, נקש על דלת הישיבה. הרב קונשט זצ"ל שמע את בקשתו של הבחור.

הרב השיב לו, כי בשמחה וברצון הוא מסכים לקבל אותו לישיבה, אלא שאזלו ה... מיטות. הבחור פער את פיו בתימהון וראש הישיבה הסביר.

"מצבה הכלכלי של הישיבה לא קל. הישיבה נמצאת למעשה בחובות גדולים. לא נותר במשרדי הישיבה כסף, אפילו לא לרכישת מיטה".

"בני היקר, אם נפשך חשקה בתורה הקדושה, מצא מיטה, שים אותה בישיבה, והצטרף אלינו לשקוד על דלתות התורה והעבודה", ראש הישיבה סיים את דבריו.

הבחור שליבו חפץ ללמוד בישיבה בירושלים, מצא את עצמו מספר שעות אחר כך בדרך חזרה אל ביתו בצפון הארץ.

כאשר הגיע לביתו הוא סיפר להוריו כי עליו להוביל מיטה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרוזי זצ"ל	ולד יחיאל בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברוך דב ז"ל
אביבה בת איירון ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק יצחק בן רחל ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
לטיף בן פרחיה ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרחיה ז"ל
אביבה לוי ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
שרה בת נרקיס ע"ה	אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה	רחמה בת מסעודה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה
חי זידי בן קלרה ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	חי זידי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זרהרה ע"ה	דב בן יצחק ז"ל	אברהם בן טובה ז"ל
אברהם בן טובה ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	
	סלים בן פרחיה ז"ל	
	יעקב בן סלימה ז"ל	
	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	
	יהודה בן סעידה ז"ל	
	עפאת בת השמת ע"ה	

גליזון באר הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

חוקת

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2022

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת הוקת

- ב..... עצת ה' היא תקום - הקב"ה מנהיג את העולם כפי רצונו
- ה..... אליך נשאתי את עיני - תכלית הניסים כדי שנהיה תלויים בה'
- ו..... כי ארנן גבול - גדרים וסייגים בשמירת גבולי הקדושה
- ט..... המושלים ביצרם - עיקר הנחת רוח במרומים הוא דייקא ממלחמת היצר
- יב..... הרוצה בתשובה - מעלת השבים בתשובה יותר מצדיקים גמורים
- יד..... ממיית עצמו עליה - עיקר מעלת עסק התורה כשהיא ב'גיעה'

פרשת חוקת

בסיחון'. וזהו שאמר הכתוב 'ויקה ישראל את כל הערים האלה - כי חשבון עיר סיחון והוא נלחם במואב'.

מכאן הרווחנו יסוד איתן לכל העניינים הנוגעים לחינוך, בראותנו כיצד א-ל נורא עלילה מסבב ומנהל עולמו להביא הדבר לתכלית טוב, כפי הכוונה העליונה, ורק בעיני בשר נראה שסיחון הוא גיבור חיל ואיש מלחמה היוצא למערכה לכבוש את מואב בכדי להגדיל את מלכותו, אבל באמת 'יושב בשמים ישחק', כי אין כאן גבורה ואין 'כאן' סיחון... אלא הכל הם כ'כלי משחק' בידיו של הקב"ה להעביר מקומות אלו לידו ישראל, ורבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום". ומעתה יאמרו המושלים בואו חשבון - בואו ונחשב חשבוננו של עולם, כי מכאן נלמד לכל תהלוכות החיים, שאין ביד האדם לעשות מאומה, ולא יועילו לו כל

עצת ה' היא תקום - הקב"ה מנהיג את העולם כפי רצונו בפרשתן (כא כז), 'על כן יאמרו המושלים בואו חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון', ובגמ' (ב"ב עה:) 'בואו ונחשב חשבוננו של עולם'. יש שרמזו בזה, כי בפסוקים שלפניהם כתיב 'ויקה ישראל את כל הערים האלה וישב ישראל בכל ערי האמורי בחשבון ובכל בנותיה, כי חשבון עיר סיחון מלך האמורי הוא והוא נלחם במלך מואב הראשון ויקח את כל ארצו מידו עד ארנון', והכוונה, כמבואר ברש"י (ומקור הדברים בחולין ס:) שעל בני ישראל נאסר להילחם במואב ולכבוש מהם את ארצם, מה עשה הקב"ה, נתן בלב 'סיחון מלך האמורי' להילחם במואב ולקח את ארצם, ומעתה אין הארץ של 'מואב' אלא של 'אמורי', ומותרים בני ישראל לכבוש ערים אלו מידו, והיינו דאמרי 'עמון ומואב טיהרו

א. וכבר אמרו לפרש את הפסוק (משלי יט כא) 'רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום', ש'המחשבות הרבות אשר בלב האיש' - שהוא מחשב שפעולותיו יגרמו שיהיה כך וכך... והוא אינו יודע שבאמת הקב"ה מסבב אל לב האיש' אלו המחשבות כדי שעצת ה' תקום ותצא לפועל.

ואכן, רבות מצינו בקורות הימים שפעמים ופעולת אדם ברצונו להרע לרעהו ולמעשה היא גופא תקרב אליו טובתו. וכן ביאר הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (ד"ה לכן, תקנ"ד) במעשה דיפתח הנ"ל אשר גירשו אותו אחיו, והלך לארץ טוב והתלקטו אליו אנשים ריקים, 'ויהי כאשר נלחמו בני עמון עם ישראל וילכו זקני גלעד לקחת את יפתח מארץ טוב, ויאמרו ליפתח לכה והייתה לנו לקצין ונלחמה בבני עמון, ויאמר יפתח לזקני גלעד הלא אתם שנאתם אותי ותגרשוני מבית אבי ומדוע באתם אלי עתה כאשר צר לכם, ויאמרו זקני גלעד אל יפתח לכן עתה שבנו אליך והלכת עמנו ונלחמת בבני עמון והיית לנו לראש לכל יושבי גלעד', ולכאורה קשה מה תשובה ענו לו על טענתו כנגדם שאתם שנאתם אתי ותגרשוני וכו', וכן מהו שאמרו 'לכן', ומבאר ה'חתם סופר' שכך אמרו לו, אמת שהיתה מחשבתנו להרע לך כשגירשו אותך מבית אבינו, אך למעשה פעולה זו עצמה היתה לך לטובה, שעל ידי זה נתלקטו אליך אנשים ריקים והיית לכן חיל, ומחמת כן אנו מבקשים ממך לשוב ולהיות ראש על כל יושבי גלעד, והרי זה דומה למה שאמר יוסף לאחיו 'ואתם חשבתם עלי רעה אלוקים חשבה לטובה' (בראשית נ ט), וזהו אומרם 'לכן שבנו אליך' - שעתה נעשית מוכן להתמנות עלינו לראש.

באופן דומה מבאר הגה"ק החיד"א זי"ע (צווארי שלל, הפטרת פרשתן) את הכתוב, בהקדם ביאור דברי המשנה (אבות ד א) 'אל תהי בז לכל אדם' כי סוף דבר מה שביזה את חברו יגרום שחברו יעלה לגדולה וזה המבזה יצטרך לבקש ממנו טובתו... וזהו המשך דברי המשנה, 'שאין לך אדם' שתבזהו אשר לא כדת 'שאין לו שעה' - בשביל שסבל בזיון וחטאת לו. וכזאת אמרו זקני גלעד ליפתח, כי אכן, זה עצמו שגרשונו אותך לכן שבנו אליך, כי דייקא בזכות זה עלית לגדולה ונגרם שנצטרך לבוא להתחנן אליך שתיטיב לנו (ובזה רמזו לו שלא יקום ויטור להם רעה, כי כל גדולתו באה לו בזכות רדיפותיהם, נמצא ש'טובה' הם גרמו לו ולא רעה. ומעתה ידע כל 'בעל המחלוקת' כי סוף דבר שישוּב ויחזור ה'גלגל' בעולם).

ב. מעשה ביונה שנקלעה לבית הרב שליט"א, משראתה לאיזו צרה נכנסה... מיהרה לעוף החוצה דרך החלון שהיה נראה לעינייה כפתוח, אבל באמת היו חלונות הזכוכית נעולים על מסגר ובריה, וממילא בבואה עד חלון הזכוכית

לכם לאביהם שבשמים היו מתרפאין, ואם לאו היו נימוקים'. והקושיא ידועה, שאם אין הנחש מחיה אלא הכל היה תלוי אם מסתכלים כלפי מעלה, אם כן לאיזה צורך הוצרכו להסתכל בנחש ורק מי ש'ראה אותו וחי', הרי באותה מידה היו יכולים לצוותם 'והיה כל הנשוך - יביט כלפי מעלה, ישעבד ליבו וחי'. ומבאר ה'אמרי אמת', שהא גופא רצה הקב"ה ללמדם שגם מה שניזוקן מתחילה לא היה מהכשת הנחש, אלא כי כן היה דבר המלך^ד (והחשא גרס), וראויה, שגם הרפואה באה ע"י נחש

תחבולות אנוש וכל אופני ודרכי ההשתדלויות שבעולם להרבות הונו ולהשיג אפילו כמלוא נימה יתר ממה שנקצב עליו^ג.

בדברים הללו ביאר הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (תר"צ) בכתוב בפרשתן (כא ח) 'עשה לך שרף ושים אותו על נס והיה כל הנשוך וראה אותו וחי', והקשו בגמ' (ר"ה כט.). 'וכי נחש ממית או נחש מחיה, אלא בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את

נתקלה בו נחבלה ונפלה, לא התייאשה היונה, הגביהה עצמה מן הקרקע ושוב פרשה כנפיה ו'עפה' אל החלון, שוב נחבטה כהוגן וצנחה לארץ כשהיא מוכה וחבולה. אדהכי והכי שמע בעל הבית את קולות נפילתה וראה את אשר לפניו, נכמרו רחמיו ופתח את החלון לרווחה, יונה זו שוב התחזקה ועפה לעבר הכותל ההוא, והפעם יצאה לחירות עולם. והנה, אותה יונה בטוחה בעצמה ש'הצליחה', דפקה עצמה בחלון פעם ופעמיים עד שבפעם השלישית הצליחה לצאת... ואינה יודעת כי מעשיה לא הועילו ולא כלום, והיתה יכולה להטיח ראשה בחלון כל היום וכל הלילה ולא היה 'זו' מאומה, אלא שהיה כאן מאן דהו שפתח את החלון ורק מחמתו השתחררה מ'בית האסורים'...

ובאמת מעשה זה הוא משל וציור על כל צורת חיי עולם המעשה, שיוצא אדם לעבודתו, ונדמה לו שכוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה, הנה עשה מעשה ועלתה בידו, ולעיתים כשאינו מצליח בפעם הראשונה מוסיף לעשות עוד פעולות עד שמצליח... ואינו יודע כי כל מעשים אלו אין בידם להביא לו מאומה, והרי הוא כמטיח ראשו בקיר שאינו מועיל אלא לפצוע גופו ונפשו ולייגע עצמו, וסיבת ההצלחה היא כי מן השמים 'פתחו לו חלון' ושערי פרנסה... הן אמת שצריך לעשות 'השתדלות' כי גזירת מלך היא על כל באי עולם השוכנים בעולם המעשה, ואף אותה יונה, אם לא הייתה דופקת עצמה בחלון לא היה בעל הבית משים ליבו לדבר ולא היה נחלץ לעזרתה (כן נראה בעיני בשר), אך צריך לזכור שאין זה אלא השתדלות ותו לא, אבל הפרנסה עצמה מגיעה בלא שום שייכות למעשיו.

ג. מעשה בעני מרוד שלא הצליח למצוא שום מקור לפרנסתו ונמלך בדעתו להגר לארה"ב, כי שמע ששם הכל מתפרנסים בכבוד ואף באים לידי עשירות, ובטרם נסיעתו הלך לשאול בעצתו של הגאון רבי חיים מבריסק זי"ע, נענה לו ר' חיים, אילו היית עני בדרך הטבע אכן היה נאה ויאה שתפליג לעבר הים שם תמצא את עושרך, אך מאחר שעניותך אינה בדרך הטבע אלא כי כן הוא רצון השי"ת, אם כן מה לך לטרוח ולנסוע לארץ מרחק, והרי העשירות יכולה לבוא אליך גם בהיותך כאן... והיינו כי 'ממה נפשך', אם נשתנה דינך ונגזר עליך מהיום והלאה עשירות, א"כ אין כל צורך בנסיעה הרחוקה עבור זה, ואם גזירת העניות עדיין עומדת בעינה אזי מה טעם יש לעבור לארה"ב, שהרי עניותך תרדוף אחריו עד שמה, וכי עדיף לך להיות עני ואביון בארץ מרחקים מאשר בביתך זה.

כיוצא בדבר סיפר הגאון רבי יעקב גאלינסקי זצ"ל, פעם נכנס יהודי (שלא היה מחסידי טשורטקוב) אל הרה"ק מטשורטקוב זי"ע לקבל ברכת פרידה, כי כאן בארצות אירופה (יורופ) הנו 'מחוסר פרנסה' ובדעתו לעקור דירתו לארה"ב שם תבוא הרווחה לביתו. א"ל הרה"ק, אברכך בברכת הדרך, אבל שליחות אחת אבקשך לשלחך, שתמסור 'פריסת שלום' אל האלוקים של ארה"ב, נחרד האיש ושאל את הרבי וכי יש ח"ו שני רשויות... והרי הקב"ה יחיד הוא בעולמו ואותו הקב"ה שברא את כל העולם כולו נמצא בארה"ב ובאותה מידה גם כאן בטשורטקוב, ברחבי אירופה ובכל פינה נידחת שבעולם. א"ל הרה"ק, אכן, לזאת כוונתי, מדוע תדמה בנפשך כי בארה"ב תצליח בפרנסה יותר מכאן, הרי אותו הבורא שיפרנס אותך בארה"ב בידו לפרנס אותך כאן באירופה. אגב, הלה אכן לא נסע, וניצלו חייו, כי היה לו טיקעט (כרטיס) להפליג בדרך ים באנייה הנקראת 'טיטאניק' ששקעה באותה הפלגה למצולות ים.

ד. דבר נפלא אמר כ"ק אדמו"ר מקאלוב שליט"א לרפו"ש לבאר בדרך רמז מה שנאמר בפרשת 'פרה אדומה' 'גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה', ובפשוטו הכוונה למצוות פרה אדומה, אך יש לומר עוד, כי הנה פרשה זו עוסקת במיתת נפש מישראל, שהרי הפרה באה לטהר מטומאת מת, ועל כך נאמר גזירה היא מלפני, כי פעמים הרבה לב הבריות נוקפן - אילו היינו מטפלים כהוגן בחולה, אילו עשינו כך וכך היה קרובינו עדיין בארץ

באר הפרשה - פרשת חוקת

שכל פעולותיו לא מעלים ולא מורידים, אלא הכל תלוי במה שנגזר עליו, וכך ביאר הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרל"ו ד"ה בפסוק) את טעם ההבטחה בנחש הנחושת, כי הקב"ה הפליא לעשות ונתן בנחש את הכח לרפא הנשיכה, וכמו שכתב הרמב"ן (פסוק ט) שכך דרכו של הקב"ה להמתיק מר במר, והכנים בנחש המזויק את הכח המרפא, אולם רצונו ית' היה שתוך כדי שעושים פעולה טבעית לרפאות גופם ידעו שאין הנחש מחיה אלא יסתכלו כלפי מעלה וישעבדו את ליבם לאביהם שבשמים באמונה תמימה כי הוא רופא חולי עמו ישראל. וז"ל, 'באמת היה הנחש מסוגל לרפואה זו ששם בו הקב"ה רפואה זו וכו', אעפ"כ זה הרצון - שבהיותו

זה - בהבטחה עליו, והרי לא יתכן שהנחש ממית ומחיה בחדא מחתא, ובעל כרחך תבין שאין כאן 'טבע' כלל, אלא כשחטאו נענשו וכששבו בתשובה נתרפאו, והכל בגזירת שמים ולא בגלל הנחש, וזהו שאמרו אלא בזמן שהיו מסתכלים כלפי מעלה - שהביטו אל שורש העניין ומה שמלמעלה מפעולת הנחש.

בעין זה כבר כתב הרמב"ן (פסוק ט) 'וכשיהיה האדם מביט בכוונה אל נחש הנחשת שהוא כעין המזויק לגמרי היה חי, להודיעם כי השם ממית ומחיה'.

ולא זו בלבד, אלא רצונו של הקב"ה שיעסוק האדם ב'השתדלות' ובשעת מעשה, עם זה יחד ידע ויאמין

החיים, ובאמת עליהם לדעת שמיתה זו היא בגזירת ה' היתה, ואין לך להרהר אחריה, אין מציאות בעולם שהיתה יכולה להביא עוד שנות חיים על מי שהגיע זמנו כי גזירה היא מלפני, והכל היה בידי ההשגחה העליונה. ועל דרך שאמרו צדיקים לרמז בלשון הכתוב בפרשתו (יט טז) 'וכל אשר יגע על פני השדה בחלל חרב וכו' יטמא שבעת ימים', כי הנה 'שבעת' נוטריקון 'שב עת', ור"ל, כי זה החושב שהחלל מת מחמת שפגע בו החרב ובדרך הטבע והמקרה ח"ו הרי הוא יטמא עד עת שישוב בתשובה מדעותיו הכוזבות, שהרי אין מקרה בעולם... כיו"ב יש להעמיס גם במה שאמר יעקב אבינו 'ויצא האחד מאתי ואומר אך טרוף טורף' (בראשית מד כח), כי רק על ידי 'ויצא האחד מאיתי' - שהוציא מלבו ומוחו את הבורא האחד יחיד ומיוחד, לכן אמר כי יוסף 'מת' על ידי שחיה רעה טרפה אותו, אכן המאמין בא-ל חי יודע שאין 'חיה רעה אוכלת', אלא הכל הוא מאת ה' (לא נאמרו הדברים כלפי יעקב אבינו ח"ו, אלא רק לדרוש לגבי דידן).

סיפר הגה"ח רבי זלמן בריזל זצ"ל שהרה"ק ה'באר מים חיים' זי"ע עשה פעם 'עליית נשמה' בליל שבת קודש, ובעמדו בעולם העליון, ראה שעומדים נשמות רבות שכבר היו בזה העולם, ועתה נגזר עליהם לרדת שוב לעולם הזה. החלו נשמות אלו למרר בבכי, באמרם הנה אנו סובלים כל כך בגין כל פגם ועוון שחטאנו כשהיינו בעלמא דשיקרא, מה לנו ולצרה הזאת להסתכן שוב בירידה לעולם הגשמי. ענו להם מלאכי מרום, כי בדורות האלו נקל יותר לחיות בזה העולם ולעברו בשלום, כי כל מעשה קטן וכל פעולה קטנה עושה רושם רב למעלה, ולאידך גיסא אף אין מדקדקין עם האדם כל כך כבימים מקדם. אמנם בדבר אחד יש להתחזק באלו הדורות, והוא בעניין האמונה בחי העולמים, והיינו לעקור את קליפת ה'איך וואלט' (הייתי עושה כך וכך), כי המחשב שאם היה עושה כך וכך לא היה קורה מה שקרה, וכגון אם הייתי מנהל כך את עסקי לא הייתי מפסיד את כספי, אם הייתי מהלך להתם הייתי מרוויח יותר, וכל הדומה לכך, ידע שאלו המחשבות אפיקורסות גמורה הם, שהרי אין כח בשום נברא שבעולם לעשות אפילו דבר כלשהו שהוא כנגד רצון ה'...

מנקהי הדעת שבירושלים היה הגה"ח ר' לייביקע גלויבערמאן זצ"ל, יהודי משכמו ומעלה שעוד זכה להסתופף בצילו של הרה"ק רבי ישראל מסטאלין [ה'ינוקא'] זי"ע. בערוב ימיו קבעו הרופאים שמחמת סכנת חייו יש לכרות את רגלו. באמצע הניתוח שנערך על ידי כמה רופאים, יצא אחד הרופאים ונענה למול בני המשפחה ש'טעות' היתה כאן, וכלל לא הוצרכו לכרות את הרגל, אך את הנעשה אין להשיב. אחר גמר הניתוח - משהקיץ רבי לייביקע, שוחח עמו אחד מבני המשפחה, וב'טעות' פלט מפיו שהרופאים הודו שטעות היתה בידם, ועל פי ה'רפואה' היה אפשר למנוע את הכריתה, נזדעק אותו חסיד ואמר - תוך כדי שהוא מראה על אזניו, אזניים אלו שמעו מפי רבינו הקדוש ה'ינוקא' זי"ע, ש'וואלט איך, זאלט איך' זה אפיקורסות גמורה (פי"א אם האדם אומר אם הייתי עושה כך וכך, היה נמנע מאתי דבר פלוני, וכיו"ב - הרי זו אפיקורסות גמורה), כי אינו מאמין שהכל משמים בא. ואמר ר' לייביקע, ב'ספרי הרפואה' שלהם, יכולים הם לכתוב שרגל כעין זו אינה צריכה כריתה, אך 'רגל זאת' וודאי היתה צריכה כריתה, וראיה לכך, שהרי כרתו אותה, מכאן שכך ציווה הבורא יתברך.

באר הפרשה - פרשת חוקת

ה

ולשון, שניתן לנו 'מן' - לחם מן השמים, רק דבר יום ליומו - ולא לזמן ארוך, ואפילו המים שהן הפקר לעולם ואין לאדם מחיה זולתם גם כן נסתלקו מאתנו כשמתה מרים, ומוטל עלינו להיזהר ולהישמר בכל מעשינו שיהיו כראוי לרצון לפני הבורא יתברך בכדי שיומשך לנו שפע הפרנסה, אלא רצוננו בפרנסה מסודרת ומובטחת¹.

אכן, מהאי מעמא נענשו, כי כפרו בטובת המזון שבא להם לכבוד ומעלה, כי דייקא לרום ערכם של דור המדבר שהיו כמלאכי השרת היה המן בא להם דבר יום ביומו (ולא בפעם אחת לזמן ארוך), כדי שיהיו עיניהם תלויות תמיד אל ה', כי זה עיקר מעלת האדם, כענין שכתוב (תהלים קכג ב) 'הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם' וגו', והענין היה להם להרגיל נפשם במידת הבטחון והאמונה בה' יתברך².

עפ"ז מבאר עוד הרבינו בחיי, שלכן נענשו מיד - 'וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים', כי נחשים שרפים לא נאמר, אלא הנחשים השרפים בה' הידיעה.

עוסק ברפואה הגשמית יסתכל ויהיה ליבו לשמים ע"י שמיישב עצמו וכי נחש מחיה³.

אליך נשאתי את עיני - תכלית הניסים כדי שנהיה תלויים בה' בפרשתן (כא ה-ו), 'וידבר העם באלוקים ובמשה... כי אין לחם ואין מים ונפשנו קצה בלחם הקלוקל... וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים'. ודבריהם תמוהים עד מאד, כי היאך אמרו אין לחם ואין מים בשעה שהקב"ה ממטיר להם בכל יום ויום לחם מן השמים, ואף גם באר מים לפניהם מנס הסלע שנתחדש להם זה עתה.

ומבאר הרבינו בחיי (ד"ה כי אין) כי מענתם היתה - הנה כל אומות העולם יש להם לחם לשובע נפשם, וכל מזונותיהם מוכנים להם לזמן ארוך - מבלי שיצטרכו לשאול 'מה נאכל', ואצ"ל שיש להם מים בשפע, וכל זה מבלי שיהיה הדבר תלוי אם הם זכאים או חייבים. ואמרו בני ישראל, מה נשתנינו מכל אומה

ה. בדרך צחות מספרים על מי שמצאו אותו מתפלל שיזכהו ה' לזכות בלוטו (לאטערי) השבועי בהגרלה שנערכה על סך מיליון \$, כשהוא מסביר שהיות ויש לו עשרה ילדים בלעה"ר על כן ברצונו להכין עצמו ולהניח 100,000 \$ עבור כל אחד מצאצאיו, שאלוהו, אם כן, מדוע הנך זקוק עכשיו לכל הסכום, מדוע אינו בוטח בהקב"ה שישלח לו עזרו בכל עת שיצטרך להכניס את בנו תחת החופה, השיב להם, איני יכול להשאיר אצלו את הכסף... כי אם אדבר לשון הרע וכיו"ב אזי ברגע אחד יקח את כל המעות... וחלילה לנו להידמות לאותו כסיל באיוולתו...
ו. והרי הקיווי אל ה' הוא הא-ב' של יהודי, וכמו שאמרו בעלי הרמז כי מנין תיבת 'קוה' עולה לקי"א (111), והוא כמנין תיבת אות 'אל"ף', ללמדך כי תחילה וראש ו'האל"ף' של יהודי הוא שיהיה תמיד במצב של 'קוה' אל ה'.
ז. כשאמר לבן ליעקב 'נקבה שכרך עלי ואתנה' (בראשית ל כח), לא אבה יעקב לקבל 'הצעתו' אלא ביקש לקבל שכרו בכבשים העקודים נקודים וברודים, ומבאר הרד"ק (ד"ה לא) 'לא תתן לי שום דבר קצוב בשכרי, אלא יהיה שכרי דרך מקרה וטובת הא-ל כמו שיזמין לי'. והיינו כי לבן רצה לעקור את הכל - לתת לו שכר קבוע, ובזה לא ירגיש שכל פרנסתו תלויה בידי שמים. אך יעקב אבינו ענהו שאינו רוצה בשכר קבוע, כי על ידו יתמעט בטחונו בה', כשהוא מרגיש ששכרו בטוח וקבוע ועומד, אלא רצה לחיות על פי מעשים שבכל יום, ועי"ז יהיה תלוי בבורא ית' בכל עת ובכל שעה.

פעם באה שאלה לפני הגאון רבי יחזקאל לעווינשטיין זצ"ל מבחור שעמד בפרק 'האיש מקדש' ומדברים עבורו נכבדות בת ת"ח, אך דא עקא שתובעים את אביו שיתחייב בעד השידוך סכום כסף נכבד וכבד עד מאד, שאל הגר"י את הבחור האם אביו שכיר (Employee) או עצמאי (Self employed), ענה הבחור - שאביו עצמאי, א"ל הגר"י, אם כך, אמור לאביך שיגמור השידוך ויתחייב בעדך את כל אשר המחותן דורש בעדך ובעזר השי"ת יוכל לעמוד בהתחייבויותיו. הבחור ענה אמון, והוסיף לשאול מתוך דרך ארץ, ילמדנו רבינו, למאי נפק"מ אם אבי שכיר או עצמאי, ענה לו הגר"י, דע לך, שפע הפרנסה בא לו לאדם כפי מה שהוא נושא עיניו לשמים, והנה, השכיר בוטח גם על הבוס שלו - שביום המיועד והקבוע ישלם לו משכורתו השלימה, אבל העצמאי בוטח בה' בשלימות, בכל שעה ורגע הינו תלוי בחסדי הבורא שישלח אליו קונים הרוצים בסחורתו, ולפי שהוא כ"כ תולה עצמו בחסדי הבורא הנני מובטח שבוודאי יעזרהו ה', ואכן, כך הווה, כי האב היה מניצולי המלחמה, ובתוך הזמן שבין האירוסין לנישואין קיבל כספי פיצויים מדייטשלאנד (גרמני) כאותו הסכום שהמחותן דרש ממנו, ויהי לנס.

באר הפרשה - פרשת חוקת

ה' דרך המדבר שאין שם סיפוק ולא הביאם דרך מקום אשר רגיל היות שם בר ולחם, כי ה' הפין שעניניהם יהיו תלויות לאלוקים יושב בשמים על מחיתם ועל כל צרכיהם באין מבטח זולתו, ומטעם זה עצמו לא הסיר הנחשים, והניחם לנושכם ויהיו מתרפאים כשיסתכלו כלפי מעלה לאביהם שבשמים... שה' הפין בזה כדי שיהיה לבם תמיד באין הפסק קרוב לה', כבן המצפה לשלחן אביו ערב ובקר ובכל עת וזמן^ט, ואם היה מביאם דרך ישוב לא הייתה להם הדביקות בתמידות כשיהיה מזומן לפניהם סיפוקם, ומה מאוד יסובב דבר זה הרחקת הלב מהברת השגחת הבורא ויראת רוממותו, עכל"ק'.

כי ארנן גבול - גדרים וסייגים בשמירת גבולי הקדושה
בפרשתן (כא כו), 'על כן יאמרו המושלים בואו חשבון
תבנה ותכונן עיר סיחון', ובגמ' (ב"ב עה):

וכלומר, שאלו הנחשים והשרפים כבר היו שם מקדמת דנא וכדכתיב (דברים ח טו) 'במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב', אלא שעד אותו היום הגן עליהם הקב"ה מכל פגע רע - שהיה ענן אחד משבעה עננים לפניו הורג נחשים ועקרבים שלא יזיקום, והיה הענן ההוא מיוחד לפלא הזה, אך מאחר שהתלוננו על כך שהם תלויים בה', ורצו לחיות כשאר האומות בהנהגה שבדרך הטבע, על כן הסיר מהם הקב"ה את השגחתו, וכביכול עשה רצונם - שיהיו מופקרים לפגעי הטבע, וממילא נשכום הנחשים השרפים כדרכו של עולם^ח.

כדברים האלה איתא נמי ב'אור החיים' הק', המבאר מדוע לא ריפא אותם הקב"ה תיכף ומיד, אלא ציוה עליהם להביט על נחש הנחושת. כי רצה הקב"ה 'להעירם בתשובה על שהתרעמו למה הביאם

ח. ובזה פירשו עוד, מה שנאמר 'וַיִּשְׁלַח ה' בעם את הנחשים השרפים' ולא נאמר וַיִּשְׁלַח, כי 'וַיִּשְׁלַח' הוא מלשון שחרור לחרות, וע"ד שנאמר (שמות יג יז) 'וַיְהִי בְּשִׁלַּח פָּרַעַה אֶת הָעַם', ובא הכתוב ללמד שלא הביא הקב"ה נחשים מקצווי ארץ וגם לא ברא נחשים לנושכם, אלא התיר ממאסר את הנחשים שהיו עד עתה בסמוך אליהם - קשורים בדבר ה' לבלתי הזיק את העם, ומאחר שחטאו ניתנה להם הרשות להזיק כטבעם, וכביכול שחררם מכבליהם.
ט. אמרו חז"ל (פסחים קיח). קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף וקשה פרנסתו של אדם כקריעת ים סוף, ידועה הקושיא מה שייך דבר 'קשה' כלפי הקב"ה. אלא, שהנה איתא במדרש (שמו"ר כא ה) שהקב"ה סיבב את ישראל במדבר באופן שיהיו המצרים בצד אחד והים בצד השני, ולא יהיה להם דרך להינצל מן הצרה, 'ולמה עשה הקב"ה להם כך אלא שהיה הקב"ה מתאוה לתפילתן'. ומסמיך על זה מה שנאמר (שה"ש ב יד) 'יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה וכו' השמעני את קולך כי קולך ערב', שהיה הקב"ה מבקש לשמוע את קולם (ועיי"ש באריכות). ולאחר שצעקו בני ישראל אל ה' רצה להושיעם ולקרוע להם את הים, אך ידע שמעתה יחדלו מלצעוק ולהתפלל אליו, ודבר זה - היה קשה בעיניו, וכדרך שאמרו קשה עלי פרידתכם... כענין זה הוא גם לגבי הפרנסה וזיווגו של אדם, שהקב"ה מתאוה לתפילתן של ישראל ועל כן אינו משפיע בבת אחת פרנסה בהרחבה, וכדאיתא בגמ' (יומא עו). לגבי ירידת המן, כך גם מצאית הזיווג, שהקב"ה מחכה שבניו אהוביו וחביביו יעמדו בתפילה ויזעקו 'מאין יבוא עזרי'. אמנם קשה למלאות משאלותיהם כי שוב לא יתלו עיניהם בו ולא ירבו בתפילה...

על כן זאת עשו וחיו, להתרגל לפנות אל הקב"ה בכל עידן ומצב, הן קודם שתבוא הישועה והן לאחריה בשבח ובהודאה, ואם לא יהיה 'פרידתכם' גם לא יהיה 'קשה'... וכמסופר על הרה"צ רבי יצחק דוד גוטפרב זצ"ל מיקירי ירושלים, אשר פעם היה נצרך לישועה בביתו והלך ארבעים יום לכותל המערבי לבקש שם ולהתפלל על אותו ענין, ובמלאות הימים האלה הלך עוד ארבעים יום בכדי להודות על כל הטוב והחסד.

י. רבות מצינו בשבח הסמיכה והתליה 'במי שאמר והיה העולם', וידועה דרכם של הרבה צדיקים (הרה"ק רבי מרדכי מנעשכ"ז זי"ע, הרה"ק הדברי חיים זי"ע ועוד הרבה) שלא עלו על יצועם כל עוד שהייתה הפרוטה מצויה בכיסם, ואולי י"ל כי כשיש לאדם אפילו פרוטה אחת כבר איננו תלוי כ"כ בבורא, שהרי עדיין בידו מעות לקנות למחר לחם לשובע נפשו. ורק אחר שסילקו מעליהם כל מעותיהם עד הפרוטה האחרונה הרגישו היטב כי הם תלויים בה' והשליכו יהבם על ה' שבוודאי יפרנס ויזון אותם בחן ובחסד וברחמים, אז הלכו לנוח לבטח על משכבם.

ידוע שהרה"ק רבי שלמה קלוגער זי"ע ציווה קודם פטירתו (לשון צדיק, בצוואה מיום א' ח"י חשון תרי"ג, אות א) עוד אני מצווה... לא יקברוני אצל עשיר - אפילו מוחזק בכשרות, רק אצל עני יהיה עני שבעניים רק שיהיה מוחזק בכשר. והיינו כי פעמים אדם שיש לו רוב כל אינו מרגיש כל כך שהוא נצרך בכל רגע לחסדי הבורא יתב"ש.

של מואב והיתה עומדת בספר, ואילו היה מואב משגיח עליה לא היה ביד סיחון לכבשה, אך מכיוון שלא הייתה עיר גדולה לא שמר עליה בכל כלי מלחמתו, ובנקל כבשה סיחון מלך האמורי ומשם הייתה הדרך סלולה לו לכבוש את כל מואב. ומכאן יקחו 'משל' לעצמם, להיזהר ולשמור היטב את כל גבולות הקדושה לבל

'המושלים - אלו המושלים ביצרים, בואו חשבון - בואו ונחשב חשבוננו של עולם', כתב הגה"ק רבי יונתן אייבשיץ זי"ע בספרו 'יערות דבש' (ח"א דרוש ה) בביאור הדמיון של מלחמת היצר למלחמת סיחון, שלא יאמר אדם מה כל כך נפקא מינה בגדר פלוני, הרי אינו אלא סייג בעלמא, אלא יקח משל מ'חשבון' שהייתה עירו

יא. הרה"ק ה'קדושת לוי' זי"ע (בשלה ד"ה א"י ע"פ) מבאר במה שאמרו חז"ל (תמיד לב.) 'איזהו חכם הרואה את הנולד', שהכוונה היא שמתבונן ורואה את התכלית שלשמה נולד ומה חובתו בעולמו. עפ"ז שמעתי לפרש במה שאמר נעים זמירות ישראל דוד מלכא משיחא (תהילים קטו ה-ז) 'פה להם ולא ידברו עיניים להם ולא יראו, אזנים להם ולא ישמעו אף להם ולא יריחון, ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא יהלכו לא יהגו בגרונם', ולכאורה מדוע לא אמר על זה הדרך ממש 'ראש להם ולא יתבוננו'... אלא כי 'ראש' שאינו מתבונן אינו בגדר ראש כלל, אין זה כי אם אבר בנוי מעצם ובשר אשר בין כתפיו שכן וממנו בולט עיניים, אזנים, פה וחוטם... אבל לא נקרא בשם 'ראש'.

יב. כה זעק בעל ה'שבט הלוי' צוק"ל מנהמת ליבו (שלה תש"ע) דהנה איתא בגמ' (מנחות מג:) רבי אליעזר בן יעקב אומר כל שיש לו תפילין בראשו ותפילין בזרועו וציצית בכגדו ומזוזה בפתחו הכל בחיזוק שלא יחטא [וברש"י, עומד בחזקה שלא יחטא] שנאמר (קהלת ד יב) 'והחוט המשולש לא במהרה ינתק', ואומר (תהילים לד ח) חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם, ופירש רש"י 'ויחלצם מהחטא'. ונתבאר במהרש"א שם, כי מכל עשיית מצוה נברא מלאך, ומאותם ג' מצוות, תפילין ציצית ומזוזה, נברא מלאך החונה סביב האדם ומשמרו מן החטא.

ומעתה הכל תמהים תמיהה רבתית, מי מאחינו בני ישראל אינו מדקדק ונוזהר לקיים מצוות הללו בתכלית השלמות 'למהדרין מן המהדרין', ולמה יארע כזאת שאינם ניצולים מן החטא רח"ל, היכן היא הבטחת חז"ל שלא יחטאו. ומבאר השבט הלוי, אכן נודע הדבר, כי הגם שמרבים בדקדוקי המצוות כהלכתן, אך לאידך גיסא מכניסים אל הבית כלים טמאים מאררים 'אשר אין צמיד פתיל עליו'... המכלים מנפש ועד בשר, ואם כן, מה תועיל ומה תוסיף קביעת מזוזה מהודרת בפתח הבית כאשר בתוך הבית מונח כלי טמא ומשחית, ועל כגון דא יש להעמיס מה שנאמר (בפיזט לשחרית דיו"כ קודם קדושה) 'אוי לבית אשר מחריביו מתוכו'... והמשיך בדבריו עוד 'וכמו כן הסיבה בתפילין ובציצית, שאם מחזיק בכיסו פלאפון שאיננו כשר, ומחובר לכל אתר טמא ולכל מבוי פרוץ, אשר על ידה יכול לירד לשאול תחתית וכל באיה לא ישובון, אם כן מה יתן ומה יועיל לו שמוכתר בתפילין מהודרים ביותר ויקרות עד למאוד, או מסובב בציצית טוויית גברא ומנופצים לשמה מתחילת עשייתן אחר שמבפנים ובתוכו שוקע בו בטומאה חמורה'. ועל משקל דבריו המזעזעים כל לב מרגיש נוסף ונאמר אודות התפילה מתוך מכשיר שאינו כשר בתכלית, וכאשר מסופר שפעם נכנסה אלמנה להרה"ק ה'דברי חיים' זי"ע ובכתה מאין הפוגות ובקושי הצליחה להוציא בשפתיה ולספר שיש לה בת יחידה שנישאה לעלם חמודות, והנה שוד ושרר... כי אם בתחילה היה עוסק בתורה אך לאחרונה חתן דנן מעיין רבות בספר 'עבודה זרה'... וככל שמנסים היא ובתה להסיח דעתו מאותה ע"ז לא עולה בידם... ואוי לה לבתה ש'נפלה' עם חתן מומר... הרגיע אותה ה'דברי חיים', שספר זה הוא ספר קודש, אחד ממסכתות הש"ס, והוא נקרא מסכת 'עבודה זרה' ובו נכתב כל הדינים וההלכות. ולדאבון לב בימינו התהפכו היוצרות, כי אם בזמנם 'עבודה זרה' הוא ספר קודש... הרי בימינו, יש שלוקחים 'עבודה זרה' לידם, וכששואלים אותו מה מעשיך, יענה ויאמר, הנני אומר תהלים, קורא קריאת שמע ומתפלל, מברך ברכהמ"ז... והקודש נהפך לחול ולאיסור.

מעשה היה בעשירי שזה דרכו כסל למו לענג עצמו בכל מיני תענוגות בלא שהכניס עיניים לביתו, והנה אירע שהתקלקלו הדגים ויבאשו ותעל צחנתם השמימה, ויאמר אותו עשיר למשרתיו עושי רצונו שממש עון פלילי הוא להשליך הדגים לפח האשפה... ובכדי שלא לעבור על 'בל תשחית' מן הראוי להעניקו במתנה לאחד העניים למען ישיביע רעבונו. ואכן מלאו אחר דבריו ונתנו לעני שבגודל רעבונו לא שת ליבו לסרחון הדגים ואכלם, ובעקבות כך נתקלקלו מעיו עד שהגיע לשערי מות. כשמוע כן העשיר מיהר לבקרו ולראות בשלומו שהלא 'ידידו' הוא ומלחמו אכל. כעבור כמה ימים מת העני במחלתו, ויצא העשיר ללוותו בדרכו האחרונה, ואף פנה לבית האבלים לנחם אותם באבלם על מות אביהם. או אז התפאר העשיר במעשיו 'הנאצלים', ואמר לבני ביתו, הנה ראו נא כי צדק היה

באר הפרשה - פרשת חוקת

יפרצו בשום אופן¹, כי היצר אורב לאדם ב'גדרים' בידעו וכבר כתב המהר"ט (צפנת פענח כי תצא) לבאר מה כי משם תבוא נפילתו². שנאמר (קהלת ז ב) 'אין צדיק אשר יעשה טוב

בדברי שלא להשליך את הדגים לאשפה, כי על ידם זכיתי לקיים ארבע מצוות, צדקה והכנסת אורחים, ביקור חולים, הלווית המת וניחום אבלים. וכמה שוטה ורשע הוא, אשר תחת שיכה על חטא על מעשיו הנלוזים הרי הוא מתפאר בעצמו כי טוב הוא. וככה ייאמר לאותם המצטדקים ב'הוראת היתר' ואומרים כי ניתן להתפלל באותו כלי משוקץ ולומר תהילים, ואפילו אומרים בו את סדר ה'סליחות'... ובמקום להשליך נבלה סרוחה זו לאשפה ולקיים מצות ובערת הרע מקרבך, אזי שלום על נפשם שצדיקים גמורים הם המקיימים מצוות רבות 'בדגים' מקולקלים וסרוחים. יג. הקשה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל, דהנה אמרו חז"ל (סוטה ג.) 'אין אדם חוטא אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות', ואם כן, מה טענה יש על זה שנפל ברשת החטא, הרי הרוח שטות הפילתו לחטא, וכמו שלא שייך לגעור במי שנפל לבור מאחר שבאה רוח והפילתו פנימה. והשיב הגר"ח, דאדרבה, משם נלמד, כמו שלא יעמוד אדם קרוב לבור עמוק מאה אמה – מחשש שמא תבוא רוח עזה ותשליכהו הבורה, אלא יתרחק מעיקרא ממקום הבור הרחק הרחק, כיוצא בו ממש לענין עבירה, על האדם להעמיד עצמו ממרחק מרחקים – שאפילו אם תגיענו רוח שטות לא יפול בבור עמוק כל כך...

בעיר 'חעלם' המפורסמת היה בור גדול ועמוק באמצע השוק ורבים חללים הפיל, כי אנשים תמימים היו מגיעים ליריד כדי להתעסק במשא ומתן ולקנות ולמכור סחורה, ובהיותם טרודים בענייניהם לא הבחינו בפתח הבור ונפלו לתוכו וניזוקו קשות, וכמה מהם נפצעו עד כדי מיתה רחמנא ליצלן. וכבר כמה וכמה דורות שמנהיגי העיר וחכמי לא הצליחו למצוא פתרון לבטל תקלה זו (כי היו משתמשים בבור, ולא יכלו לכסותו או לסתמו בעפר), וכיון שנתרבו מספר הנופלים מיום ליום, על כן החליטו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר להתאסף ב'אסיפת חרום' בה ישתתפו כל גאוני וחכמי העיר, וכולם יקבצו ויבואו כאחד וישבו במשך שלשה ימים ולילות רצופים כדי לעיין בסוגיא זו עד אשר יצליחו להסיר את המכשול הנורא המרחף על ראש אנשי העיר זה עידן ועידנים, ואכן לאחר שדנו בכובד ראש כדת מה לעשות התקבלו ארבע החלטות חשובות, ואלו הן:

א. היות ובתחתית הבור יש מים מלוכלכים אשר כל הנופל לשם מתלכלך מן הבוץ ועליו לעמול ולהתייגע מאד לנקות את בגדיו, על כן חייבים ראשי העיר לשכור פועלים להוציא את כל המים ולנקות את תחתית וסביבות הבור מכל לכלוך. ב. יש לרפד את תחתית הבור בכרים וכסתות, כדי שלא יתסקו אבריו של הנופל, ולא יחבל בראשו וברגליו מקרקע עולם הקשה. ג. עוד זאת החליטו להאיר את החשיכה והאפילה השוררת בעמקי הבור, שהרי מה יעשה האיש הנופל למחשכים ואין נוגה לו, הלא הפחד הבא לאדם על ידי החושך יכול להעבירו על דעתו חלילה, ועל כן באורים יאירו את החשיכה. ד. לקבוע סולם אשר ראשו מגיע עד למעלה מן הבור, ועי"ז יוכל הנופל בבירא עמיקתא לצאת ולעלות למקום אשר נפל משם.

לאחר האסיפה, יצא הכרוז והודיע בשמחה רבה שבעזרת 'התאחדות החכמים' הצליחו למצוא פתרון נפלא ותקנו את הדרכים אשר היו בחזקת סכנה, ואכן במשך כמה ימים עמלו הפועלים להוציא את ארבע ההחלטות מן הכח לפועל, והעיר חעלם צהלה ושמחה.

לא עברו אלא ימים ספורים, וכבר נפל ה'ראשון' לתוככי הבור המתקון הפלא ופלא ולא נחבל במאומה אחרי שהותקנו בקרבו כרים וכסתות, 'זירא כי טוב' כי האורה שולטת בבור גם כרים וכסתות לשכב עליהם, לכן לא ראה כל סיבה לטפס ולעלות בסולם החדש שנתקן לשם כך... מה עלה בסופו, אחרי כשעתיים עבר עוד אורח שנפל על ראשו של זה הראשון, ובכח נפילתו פצע את ראשו וכמעט שלא פרחה נשמתו – אף זה השני שבר את ידיו ורגליו מכח המכה שהיכה בראשו, ותרב בבת תעלם תאניה ואניה...

שוב נקראו כל ה'חכמים' לאסיפה דחופה – כדת היום מה לעשות, עד שעבר שם אורח מבחוץ, וגער בהם, וכי מסירים את התקלה – ע"י שמייפים את הבור, זאת עשו וחיו – העמידו גדר חזקה סביב הבור, וממילא לא יפלו עוד לעולם בתוכו...

והנה, אנו שומעים 'מעשה' (משל) זה והננו מצחקים מטפשותם של הני חלמאי טפשאי, אבל האמת היא שאף אנו דומים לאותם טפשים – בנוגע לדין בענין ה'מכשירים' וה'כלים' למיניהם, דהנה כל אותם כלים טמאים הם בורות עמוקים שיש בהם כדי להזיק ולהמית את נשמת ישראל ולהפילה לבאר שחת, לו ולדורותיו אחריו ה' ירחם,

בידי שמים חוץ מיראת שמים (ברכות לנ), לפי שכבר הוא נתנהג בחסידות מרובה ובמשמרת מעולה, וזהו שאמר (תהלים פו, ב) שמרה נפשי כי חסיד אני'.

המושלים ביצרים - עיקר הנחת רוח במרומים הוא דייקא ממלחמת היצר

בפרשתן (יש ב), 'זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמור דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה

אדומה תמימה' וגו', ואיתא במדרש (במ"ר יט א) 'זה שאמר הכתוב (איוב יד ד) מי יתן טהור מטמא לא אהר,

ולא יחטא', כי 'צדיק' פירושו זה ההולך בשורת הדין ומקיים את כל מצוות התורה, לא פחות ולא יותר, ואיש זה לא שייך בו אשר יעשה טוב ולא יחטא, כי מאחר שלא הלך לפני משורת הדין להוסיף גדרים וסייגים על מה שחייבתו תורה, א"א שלא יבשל^{טו}. ולכן צריך להיות 'חסיד' ולעשות לפני משורת הדין בהוספת סייגים, ובזה יזכה לשמירה עליונה שלא יחטא.

והוסיף לומר, 'נראה לי שהוא מה שהיה מתפלל הוד ע"ה לשמור נפשו מן החטא, ואל תאמר הכל

אך מה עושה החכם מחעלם, מרפד את הבור מבפנים ומאיר את החשיכה, אף כאן הוא מבקש 'הקשר' כדי שיוכל להשתמש במכשיר, והגם שעם ה'הכשר' לא יוזק ולא יחבל הנופל, מיהו המשתמש בו נמצא בשאול תחתית, ובמקום לעלות למעלה ולהתנתק מן הבור הרי הוא עושה לו מקום ישיבה נוח בתוך הבור. ולא עוד, אלא שעדיין הוא בכלל סכנה מחברים רעים שיפלו עליו, כי מילתא דשכיחא היא שלפתע פתאום יפול עליו חבר רע שאינו מקפיד להשתמש רק במכשיר 'כשר', וכיון שהוא מתקרב עמו וכותב אליו 'שאלות ותשובות' עלול הלה ליפול עליו ויהיו נחבלים איש מרעהו רחמנא לשיזבן, ועל כן צריך להשריש הדבר היטב בלבו ולא לחפש אחר היתירים שונים בענין זה, רק יגדור גדרים וסייגים חזקים ולשמוע בקול חכמים בלי פקפוק, ואז יהא טוב חלקו בזה ובבא.

יד. ובכלל שמירת הגדרים שישמור מסורת אבותיו ובכלל זה בשמירת הלבושים כל חד וחד בדיליה (הלבושים' הנם רק משל לכל ה'הלוך ילך' של האדם). וכן רמזו בפרשתן דכתיב (כא א) 'וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב' וגו', ופירש רש"י, זה עמלק וכו', ושינה את לשונו לדבר בלשון כנען - כדי שיהיו ישראל מתפללים להקב"ה לתת כנענים בידם והם אינם כנענים, ראו ישראל לבושיהם כלבושי עמלקים ולשונו כנען, אמרו נתפלל סתם שנאמר (פסוק ב) 'אם נתון תתן את העם הזה בידך'. והקשה הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (הובא בליקוטי הרי"ם בפרשתן) מדוע לא שינו גם את לבושם ללבוש כנען, שאז יהיו נראים לגמרי ככנענים (הן דיבורם הן בלבושם) והיו בני" מתפללים שינתנו הכנענים בידם, ולא היתה תפילתם מתקבלת - שהרי אינם כנעניים, מדוע נשאר במלבושיהם - מלבושי עמלק, שבזה גרמו לישראל להסתפק בטיבם ובמוצאם. ומבאר, שאם היו משנים גם את מלבושם הרי אז אכן היו נהפכים להיות כנעניים ממש, משום שמהות האדם וטבעו נגרר אחר לבושו ודיבורו, והיתה מתקבלת תפילת ישראל שיתן את הכנענים בידם, על כן לבשו מלבושי עמלק בכדי שישארו עמלקים, ורק רימו אותם בדברם לשון כנענים. וממוצא הדברים אתה למד על האדם שמדמה אורחותיו שלא כדת יהודית שכל מהותו משתנית לרעה.

שמעתי בשם חכם אחד ששאל פעם את אחד ממכריו, מדוע שינה מארחות אבותיו (בעניני גדרי חסידות במלבוש וכיו"ב), ענהו האיש, שבמהותו הוא רחוק מלהיות 'ירא שמים', ומידת ה'אמת' שבו איננה נותנת לו לחיות תוך כדי 'סתירה' בין תוכי (פנימיותו) לברו (חיצוניותו), אמר לו החכם, בשלמא, אם היו אומרים בגמרא ברו כתוכו - כלומר שיש לדמות את החיצוניות לפנימיות, היה איזה צדק בדבריך, שהרי ב'תוכו' חסרה לך היראה ולכן אף 'ברו' היא החיצוניות אין לה להראות 'מעלה' יותר מה'תוכו', אבל מכיוון שאמרו תוכו כברו נמצינו למדים, שאדרבה, זוהי הדרך ישכון בה אור, תחילה יעמיד האדם את 'ברו' בצורה הראויה (כמנהג אבות), ולאחמ"כ יתייגע להתאים את ה'תוכו' שגם יהיה באופן הראוי.

טו. פעם נסע הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצוק"ל ברכבו של מאן דהו, שלא היה משומרי תורה ומצוות, על אם הדרך נענה הלה ואמר - הרבנים האלו אינם נותנים לחיות... זה איסור גמור וזה איסור חמור, מזה יש להתרחק ומזה יש להתנזר... ולא ענהו הגרשז"א מאומה, אלא שבהגיעם לרמזור (רע"ד ליי"ט) ועמד הרכב מלכת כי היה בפניהם אור אדום, נענה הגרשז"א ואמר לו הממונים על הדרכים האלו אינם נותנים לחיות... כאן אסור ליסע כלל... וכאן מותר רק בכל עת שהאור מורה על 'ירוק' אך ב'אדום' איסור חמור ליסע וכו'... נענה אליו הנהג, יסלח נא כבוד הרב, האם הרב יודע אלו סכנות עצומות יש במקום הזה, אם לא האור האדום הלז, היו כאן הרוגים ופצועים דבר יום ביומו... עתה אמר לו הגרשז"א הרי תשובתך בצידך, אם הרבנים לא יגזרו כל מיני גדרים וסייגים

את מה שנאמר 'מי יתן טהור מטמא לא אחד', שהקב"ה שהוא יחידו של עולם הוא גור וציוה שעיקר עלייתו של עולם הוא על ידי הרע - על ידי שהיצר הרע מתגבר ומערים עליו קשיים ונסיונות רבים והאדם נלחם בנגדו", דייקא על ידי זה 'מהרע נעשה טוב'. והדרך לזכות ל'עולם הבא' הוא דייקא מכח ה'עולם הזה' - מכל פיתויי היצר ומדוחיו בדמיונות שונים ומשונים בהבלי העולם, ואין לך נחת רוח גדולה לפני המקום ב"ה ממה שהאדם מתגבר על יצרו.

כגון אברהם מתרח [שאברהם אבינו שהוא 'טהור' בתכלית הגיע מתרח שהוא 'טמא] וכו', העולם הבא מהעולם הזה, מי עשה כן מי צוה כן מי גזר כן לא יחידו של עולם'. וביאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (אמרי הרי"ם לפר' פרה) בזה"ל, הגם שנראה שהיה מוטב בלי הרע, אבל עם כל זה היצר הרע הוא תועלת להיצר הטוב, כאשר היצר הרע מונע את האדם והוא מתגבר עליו ועובד את השי"ת יותר בחשקות זה הוא נחת רוח לפני השי"ת יותר^{טז}, עכ"ל, והוא שדרשו חז"ל

- יהיו כאן בכל עת ובכל שעה הרוגים ופצועים ברוחניות - שיבואו לעבור על איסורים מן התורה ממש, אך כעת שהרבנים עוצרים את האדם הרחק הרחק ממקום הסכנה, ירווח לכולנו.

טז. סיפר הגאון רבי משה ברנשטיין זצ"ל חתנו של הגה"ק רבי ברוך בער ליבאוויטש זי"ע בעל ה'ברכת שמואל', שכאשר נסע חותנו הגדול לארה"ב להתרים נדיבי עם עבור ישיבתו הרמה בעיר קאמעניץ ושהה שם תקופה ממושכת ניצלו זאת מקורביו ואנשי ביתו והקימו עבורו בית דירה חדש גדול ונאה, והנה אותו בית עמד מול דירתו של גלח (כומר) ומעל הגג התנוסס 'שתי וערב' גדול, אלא שאיש לא שם ליבו לכך.

כעבור כמה שנים קרא רבי ברוך בער לחתנו הנ"ל וסיפר לו בשמחה, היום נזדמן לי לקרוא אודות קורות ותולדות הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע וראיתי מעשה אשר הציל את חיי כפשוטו... וגולל לו אשר על ליבו, באמרו, מיום שנכנסתי לבית החדש לא היה קץ לסבלי, כל ימי התרחק מעבודה זרה והנה שתי וערב כנגד עיני... ובעל כרחי לא הייתי יכול לעשות כלום שלא לפגוע באותם דורשי טובתי שסידרו עבורי דירה זו, והרגשתי שהצער העמוק הממלא את ליבי מקצר את ימי... היום הזה ראיתי כתוב מעשה, שפעם נסע הגה"ק רבי נתן אדלער זי"ע לדרך רחוקה בימות השלגים ונתלווה אליו תלמידו הרה"ק החתם סופר זי"ע, והנה באמצע הדרך באישון לילה מת אחד הסוסים והלך ה'בעל עגלה' להביא סוס אחר ולא עלה בידו אלא להביא חמור, ורתם את החמור לעגלה ורצה להמשיך בנסיעתו, בו ברגע הבחין הגה"ק רבי נתן אדלר במתרחש וקפץ מהעגלה והחל לרקוד ברוב דיצה וצהלה, ולא ידע החת"ס לשמחה מה זו עושה... ובפרט שהכפור שלט בכיפה... אמר לו רבי נתן, הנה זו פעם ראשונה בחיי שנזמן לידי לקיים מצוות 'לא תחרוש בשור וחמור יחדיו', וכי מילתא זוטרתא היא... מן הדין שאתמלא בשמחה גדולה ומופלגת על המצוה הנדירה שזכיתי בה...

המשיך רבי ברוך בער ואמר, אחרי רואי מעשה זה חשבתי לעצמי, הנה פירשו חז"ל (ברכות יב:) הא דכתיב (טו לט) 'ולא תתורו אחרי לבבכם' - זו מינות, ואחר שאינה ה' לידי לקיים מצוה זו בכל רגע ורגע כשאותו שיקוץ מול עיני ממש - כמה עלי להיות בשמחה רבה על שאני זוכה לעשות רצונו ית'...

אף אנו נוסיף לומר, כי הנה עוד איתא שם בהמשך הסוגיא לפרש מה שנאמר 'אחרי עיניכם' - זו הרהור עבירה, אמור מעתה, רבים המהלכים מלאים דאגות אודות ה'נסיונות' הרבים המצויים ברחוב העיר, אדרבה ישישו וישמחו כאשר הם נפגשים עם 'שפע' של נסיונות, וכמה תגל נפשם על כך. פשיטא ואין צריך לומר שמחובת האדם להתפלל על נפשו ש'אל תביאני לידי נסיון', אך אם כבר בא נסיון לידו עליו להתמלאות בשמחה, וצהלה ורינה לזכר מלכותו... יז. וכבר פירש הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע בלשון הפסוק 'מי יתן טהור מטמא לא אחד', במשל לשיכור שקיבל על עצמו להפסיק מלשתות יין ושאר דברים המשכרים, ויהי ביום הראשון התעוררה בו תאוה עזה לחזור להרגלו ולשתות מידי דמשכר, אך הוא התאמץ בכל כוחו ולא שתה, ואף שכמה פעמים כבר עמד ללכת אל 'בית המזיגה' (קרעטשמע) התחזק ברוחו ולא נגרר אחרי תאוותיו, באותה שעה אמר לעצמו, 'הרי התגברתי ועמדתי בגבורה עצומה נגד היצה"ר, אם כן מגיע לי עכשיו לשתות מעט יי"ש...' ובזאת הלך לשתות ונמשך אחריו עד שהשתכר כבראשונה. והיינו שחזר להרגלו הרע כי לא היתה ה'קבלה' אצלו כחומה בצורה, אך מי יתן טהור מטמא, כיצד יתהפך לטהור, על ידי 'לא אחד', פירוש שיאמר 'לא' אחד בכל התוקף... בלא פשרות, אלא יסרב תמיד לשמוע לקול היצר הרע, ואיסורי התורה יהיו אצלו כחומה בצורה, ולא יעבור עליהם בשום פנים ואופן.

אל יפול רוח האדם בקרבו בראותו את גודל הנסיונות שמביא לו היצר, כי אדרבה דייקא אלו הנסיונות יגבירו ויתמידו את צד הטוב שבו ללא גבול וקץ.

וזאת ישיב אל ליבו בעת שקשתה עליו המלחמה כנגד הצר הצורך, כי אותם נסיונות קשים ומרים 'המה מעידים' על כוחו הגדול להתגבר עליהם¹⁰, שהרי אין הקב"ה מביא את האדם לידי נסיון אלא אם כן יכול לעמוד בו¹¹, וכל תכלית הנסיון הוא רק לרוממו ולהגביה קרנו למעלה למעלה. וכמו שפירש מרנא הבעש"ט הק' זי"ע בדברי המדרש (ויק"ר יא ט) על הפסוק (תהילים מח טו) 'כי זה אלוקים אלוקינו עולם ועד הוא ינהגנו על מות' - 'עלמות פאָרין עולמָתא', כלומר, ש'על מות' נדרש מלשון 'עלם' ותינוק, וביאר הבעש"ט הק' בדרך משל, לאב הרוצה ללמד את בנו התינוק ללכת, הרי הוא מעמידו לפניו, וכשהתינוק מתקרב אליו מתרחק האב מעט לאחוריו, וכל זה כדי שיהלך הקטן עוד כמה

וכדברים הללו כתב ה'שב שמעתתא' (בהקדמה, אות ו) לבאר מה שאמרו חז"ל (בר"ר ט ז) על הפסוק (בראשית א לא) 'והנה טוב מאד' - טוב זה יצר טוב, מאד זה יצר הרע, שלכאורה תמיהה רבתי יש כאן, וכי מה טובה יש בכריאת היצר הרע המסית ומדיח אותנו יומם ולילה מעבודתו יתברך, ולא עוד אלא שנקרא בכינוי 'טוב מאד' שהוא טובה גדולה יותר מן היצר הטוב. ומבאר עפ"י דברי הגה"ק מהר"ם אלמושיניו זי"ע (בביאורו לקהלת פ"י) שהשופך מעט מים על אש גדולה, לא די שלא תכבה האש אלא אדרבה היא מתלקחת ביותר, והכי נמוי, ע"י התגברות על היצר הרע מתגבר ונגדל כה הטוב שבו, ואלמלא יצה"ר ונסיונותיו היה האדם מהלך שאנן בשלוה ולא היה מתגבר ומתעלה בו כח הטוב. ובוזה יתפרשו שפיר דברי המדרש - 'טוב' זה יצר טוב, כי אכן 'טוב' הוא כשמו - יצר ה'טוב', אמנם 'טוב מאד' זה יצר הרע, כי מחמתו תגדל הלכה של צד הטוב שבו, מעתה

יח. ועל דרך שאמר הגה"ק 'חזון איש' זי"ע שמה שביטלו חכמים את יצרא דעבודה זרה (יומא סט:) אין זה נחשב 'מעלה' לבני ישראל, אלא אדרבה הרי זה מורה על פחיתות העם, שכל כך נחלשו הדורות עד שכבר אין בכוחם לעמוד בקשרי המלחמה כנגד הצר הצורך... ומכאן נלמד שכל מאבק והתמודדות מורה בעליל שיש בכח האדם לעמוד בו בגבורה.

וכאותו מעשה נורא באיש שלא היה שומר תורה ומצוות שירד מטה מטה עד שאול תחתיה רח"ל, וכבר רצה לישא בת אל נכר, וניסו לדבר על ליבו שלא ינתק עצמו ממסורת אבות ומשרשרת הדורות, אך הלה בעקשנותו ל"ע... לבסוף הצליחו לפעול אצלו שטרם כל מעשה יכנס לקודש פנימה אצל כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע, משעמד לפני הרבי וסיפר על כך, נענה לו הרבי, אני מקנא בך... השתומם הלה למשמע הדברים, והסביר לו הרבי, אם מן השמים העמידו אותך בפני 'נסיון' כזה, הרי זה מורה לנו שיש בכוחך להרחיק מעליך אותו יצר ולדחותו ממך, אותי לא ניסו... הדברים אלו חדרו אל ליבו ונכנסו בו כארס של עכנאי עד שחזר למוטב.

יט. מספרים על בחור שהתאונן בפני ה'ראש ישיבה' שלו כי כל ענין של תורה ועבודה בא לו בקושי עצום ונורא, בעוד שכל חבריו לומדים עם געשמאק וחיות, והיה מבכה מרה על עצמו 'למה נגרע'... מה נשתנה חלקי משל אחרים, אמר לו רה"י, עלה אלי בליל שב"ק ואז נדבר בניחותא, הבחור שלא היה 'פקח' גדול, עלה לבית ראש הישיבה עם שקית 'גרעינים' בידו, כשהוא מפצח ומקלף את הגרעינים ואוכלם לאיטו בעת שהמה מדברים... פתח רה"י ואמר לו, הנה אמרו חז"ל הדלקת הנרות כשרה בזר, ואילו הטבת הנרות דווקא בכהן, ומדוע, כי כשהנרות כבר מוכנים אין בזה כל 'חכמה' ועבודה להדליק, אמנם, כל עוד שאין הנרות מוכנים יש כאן 'עבודה', ויש חשיבות לעבודה זו, ולזה צריך דייקא את הכהן, אף אתה בחור יקירי, עבודתך - כאותה 'הטבת' הנרות, להיטיב את הנרות ולסלק את הפסולת, ועבודה זו חשובה יותר והיא אכן צריכה כהן דייקא, תיטיב ותקן עצמך, אך הבחור בשלו שהיה מעדיף 'לוותר' על עבודה זו ולהיות כאותם שאין בהם יצר הרע... אמר לו רה"י הסבר נא את התענוג אשר יש לך כעת בפיצוח הגרעינים... וכי לא היה עדיף לקנות גרעינים קלופים כפי המידה אשר תרצה לאכול, לשם מה קנית את הגרעינים עם מורסן וקליפתן, והנך עובד ומתייגע כל כך קשה סביב אכילת כל יחיד ויחיד מהם... ענה הבחור, אין כל טעם וענין באכילת גרעינים קלופים, אדרבה, כל העונג והגעשמאק הוא לפצח את הגרעין, לקלפו עד שמגיעים לנקודה הפנימית ה"ה הגרעין הנאכל בכבודו ובעצמו... החזיר לו הרה"י מיניה וביה, ישמעו אזניך מה שפיך מדבר, כל התענוג הוא רק ב'פיצוח' - בעבודה הבאה על ידי קושי, ואין שום עניין ב'אכילה' בלא טורח...

באר הפרשה - פרשת חוקת

הרוצה בתשובה - מעלת השנים בתשובה יותר מצדיקים גמורים בפרשתן (ב יב), 'ויאמר ה' אל משה ואל אהרן יען לא האמנתם בי להקדישני וגו'. ראשית דבר נקדים לאמר שאין לנו שמוץ השגה במשה רעיא מהימנא^{כא} (וברמב"ן כתב שהחטא אינו מפורש בקרא, ומוה נבין עד כמה אין הפנים אלא כי אם דקה מן הדקה), מכל מקום לדידן ייאמר, ללמוד מכאן ארחות חיים ליישר נתיבותינו בדרך התורה והמצווה^{כב}.

פסיעות, והנה, מי שאינו 'בר דעת' נדמה לו שהאב מתרחק מבנו ואינו מראה לו אהבתו, אך באמת אין כאן 'ריחוק' והסתר' אלא הרי זה לטובת הבן שיתרגל ללכת. כיו"ב הקב"ה מתנהג עמנו, כשברצונו להרגיל אותנו ללכת לעלות ולהתעלות (בעבודת ה' או בכל ענין) אזי 'יתרחק' מאתנו ויסתיר פניו, ובאמת, אין זה אלא לטובתנו השלימה כדי שיתחזק האדם לעבוד את השי"ת אף מתוך 'הסתר' וקושי^כ.

כ. הגה"ק 'החפץ חיים' זי"ע נשא את משלו, למלך שהיה לו גדוד אנשי חיל נאמנים ומסורים, והיו לבושים בגדי כבוד (מדים) מפוארים כראוי להם ולמעמדם, יום אחד החליט המלך לפאר עוד יותר את בגדיהם ולעטרם במצנפות פרווה דובים לבנים, פרווה נאה ויקרה, ונדירה עד מאוד, כי הדוב הלבן שוכן בקרחוני העד בירכתי צפון, וקשה לצוד אותו בהיותו מזה רעב ושוחר לטרף, בחר המלך את הגבורים והאמיצים בגדודו, ושלחם לצוד דובים לבנים ולהביא את פרוותם, לשם כך היה עליהם לפשוט את מדיהם ההדורים ולעטות לבוש מסורבל של צמר ופרווה, להגן עליהם מפני הקור הנורא, שיוכלו לשרוד בסופות השלגים וברוח המקפיאה, ואכן מסרו הנבחרים נפשם ועמדו במשימתם, שבו עם הפרווה המבוקשת, וזכו להעלאה בשכרם ובדרגתם ולמדים מפוארים עוד יותר.

ועתה, כל מי שהיה רואה באותה שעה את חיילי הגדוד שומרי הארמון במדיהם ההדורים, ואת ה'משלחת' בבגדיהם העבים והגסים, עלול היה לשפוט שאלו חביבי המלך ואלו נדחו מלפניו ואין המלך חפץ ביקרם, אך המבין דבר לאשורו יודע שההפך הנכון, בני המשלחת נבחרים וחביבים שבעתיים, אלא שלצורך משימתם חייבים היו לעטות ביגוד זה, וכשישבו יפשוטו, ויזכו לקירבה וגמול והארת פנים נפלאה.

זה ההבדל בין המלאכים לבני האדם, אלו ואלו משרתי עליון, אבל המלאכים המשרתים במרום יכולים להיות רוחניים וזכים כרוממותם, ואילו האדם שנשלח למשימתו לעולם השפל חייב לעטות בגדים גסים, עור ובשר גידים ועצמות, לשכן את נשמתו הנאצלת בגוף עכור למען משימתו, אך אין זה גורע מחשיבתו, אדרבה, כשישוב עטור נצחון ושבע מצוות יפשוט בגדי החומר וילבש שוב מחלצות, וישב בגן העדן לפנים ממלאכי השרת (רש"י להלן כג כג) ויהנה מזיו השכינה וקרבת אלוקים לנצח נצחים (הובא במשלי הח"ח טז).

כא. הגה"ק 'הקול אריה' זי"ע אמר בעידן רעוא דרעוין בפרשה זו, בעת שנשא מדברותיו בעניין מי מריבה כשפלגי מים יורדים מעיניו, הלוואי ונזכה שיהיה לנו בשעת 'ציאת נשמה' אותם כוונות שהיה למשה רבינו כשהיכה את הסלע...

כב. חיזוק עצום למדו צדיקי הדורות מ'פרשה סתומה' זו, עד כמה מתעלה זה ששב בתשובה ומתקרב ביותר אל הבורא ית"ש, וכה ביאר הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע (ד"ה יען) הטעם שהכה את הסלע ולא דבר אליו, מפני שנשא קל וחומר בעצמו, אם לאחר יציאת מצרים וקריעת ים סוף כשהיו ישראל ברום המעלה ציוה הקב"ה להכות את הצור, הרי 'קל וחומר' שלאחר שנפלו ישראל בחטא העגל ובמרגלים, כבר אינם ראויים להתגלות גדולה כזו, שיעשה להם נס שיצאו מים מן הסלע בדיבור גרידא. ובאמת, ק"ו זה מופרך מעיקרא, כי ההתחזקות הבאה לאחר הנפילה חשובה לאין ערוך - להעלות את האדם למעלה מהמקום שעמד עליו בטרם נפילתו, ואף שבתחילה היו ראויים למים רק ע"י הכאה על הצור, הרי מעתה ראויים הם שיעשה להם נס בדיבור.

וכבר פירשו מה דאיתא בגמ' (שבת לא.) 'שוב מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת, דחפו באמת הבנין שבידו, וביאורו, כי רגל הכוונה על הילוכו של אדם, ואותו הגר רצה להתגייר בתנאי שיהא תמיד במצב של עליה - רגל אחת - רק עליות, וכתשובה לכך דחפו שמאי באמת הבנין, לרמז לו שכשם שאי אפשר לבנין בלא מדרגות העשויות הן לעליה הן לירידה וכך הוא שלמות הבנין, כך אי אפשר לאדם בלא עליות וירידות, ולא עוד אלא שמהירידות מתעלה האדם כאשר מתגבר עליהם לעבוד את השי"ת ומתחדש כנשר נעוריו.

נוראות איתא ב'שפת אמת' (תרל"ז ד"ה במדרש) לבאר מדוע ב'שירת הבאר' (האמורה בפרשתן) לא נזכר שמו של משה רבינו אלא רק 'אז ישיר ישראל' (כא יז), ואילו ב'שירת הים' כתיב 'אז ישיר משה ובני ישראל', כי בים סוף - קודם

עדיין הפתח פתוח - אם ישוב מיד יתקבל באהבה וחיבה יד לרחמים ולרצון לפני קונוגיה.

ביסוד זה פירשו צדיקים את דברי רש"י בריש הפרשה 'לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצווה הזאת ומה טעם יש בה לפיכך כתב בה חוקה, גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה'. לכאורה קשה, והרי רש"י בעצמו הביא את טעמו של רבי משה הדרשן ש'פרה אדומה באה לכפר על חטא העגל'.

אלא ביאורו, שאכן היצר מרמה את האדם ומפתהו להתבונן במצוה הזאת ובטעם שיש בה, כלומר, שהיא באה לכפר על עוון העגל, כי בזכירת האדם את נפילותיו וכשלונותיו יתייאש לגמרי מלשוב אל צור מחצב נפשו². לזה אמרה תורה גזירה היא מלפני ואין

הרה"ק ה'בת עין' זי"ע (דיבור הראשון בפרשתו) מבאר בענין מי מריבה³, שמשנה רבינו עשה חשבון לעצמו, היות אשר פגם בדיבורו על ידי שקרא לישראל גוי קדוש בשם 'מורים', מעתה אין כוח בדיבורו לפעול להוציא מים מסלע, ולכן לא דיבר אל הסלע, אלא הבחן, וזה היה כביכול הפגם - מה שלא האמין שבהרהור תשובה אפשר לו למחוק את כל ה'פגם', ועל זה הוכיחו הקב"ה 'היה לך להקדישני', להאמין בי שאני מקבל שבים, והרי תיכף ומיד אחר הפגם חזרת בתשובה בלב נשבר ונרכה ותיכף קיבלתי התשובה, והיה לך להתחזק במידת החסד שבוודאי נתקן הפגם, ותוכל להמשיך בחינת מים על ידי ה'פה' שלך. והגם שאין לנו כלל דעה ובינה בענין נשגב זה, מכל מקום לימוד גדול יש כאן שאף מתוך שפל המצב

שחטאו ישראל בעגל היו שווים במעלתם עם משה והיה יכול לומר שירה עימם. אמנם שירה זו הייתה לאחר תיקון החטא ע"י ששבו בני ישראל בתשובה, לכן בשירה זו לא נזכר מרע"ה כי הם נעשו גבוהין ממנו, כענין 'במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד'. ישמע חכם ויוסף לקח לחזק את עצמו בכל עת ובכל שעה, שעל ידי נפילותיו הרי הוא מתעלה יותר ממי שלא חטא.

כג. עפ"י דעת הרמב"ם (שמונה פרקים סוף פ"ד) שעיקר החטא היה במה שאמר משה רבינו לישראל 'שמעו נא המורים', לפי שקרא לעם בני ישראל הקדושים בשם 'מורים' נחשב לו הדבר לחטא ופשע.

כד. כעין זה איתא מהגה"ק רבי שלמה קלוגער זי"ע (בספרו חכמת התורה) כשהוא מקדים לבאר מהיכן למד משה להכות את הסלע שיוציא מים, והרי הקב"ה אמר לו 'ודברתם אל הסלע', ומאחר שלא הועיל בדיבורו (כי נזדמן לו סלע אחר וכמבואר ברש"י) א"כ היה לו לחזור ולשאול את הקב"ה מה לעשות עתה. ומבאר, כי הנה בתחילה עשה משה את כל האותות והמופתים על ידי המטה, בו הכה את מצרים, בו קרע את הים, גם במלחמת עמלק עלה לראש הגבעה ומטה האלוקים בידו (שמות יז ח), וכמובן שהכה בו את הצור ויזובו מים. אלא שכל זה היה קודם מתן תורה, אך מכאן ואילך נתעלה משה למדרגה גבוהה יותר, ושוב אינו נצרך למטה אלא בדיבור פיו יכול לעשות פלאות גדולות ונצורות, וזהו שאמר לו הקב"ה ודברתם אל הסלע. וחשב משה שפגם בעצמו במה שאמר 'שמעו נא המורים', ואם כן נפל ממדרגתו העילאית והרי הוא כקודם מתן תורה, וממילא צריך להכות את הסלע במטה, אך הא גופא נחשב לו לחטא במה שלא התחזק לשוב מחטאו שע"ז היה חוזר ומתעלה למדרגה הגבוהה שזכה לה לאחר מתן תורה.

כה. מסופר שפעם נכנס הרה"ק רבי ברוך ממעז'יבוז' זי"ע (מובא גם על הרה"ק הר"ן מלעכאוויטש, שאמר לאברכים בשם הרה"ב) לבית מדרשו וראה את החבריא יושבים מתוך שברון הלב, מחוסר אונים כנגד היצר הרע, אמר להם מקרא מלא דיבר הכתוב (תהילים קד ג) 'השם עבים רכובו' שכביכול הקב"ה שם מרכבתו - משרה שכינתו על אנשים עבים וגסים, אך בתנאי ש'מהלך על כנפי רוח', שהם מנסים להתרומם אליו כמי שיש להם כנפים.

בגמרא (חגיגה יג:) איתא שבשעה שנחרב בית המקדש בחורבן בית עולמים, נחסרו לחיות הקודש שני כנפיים מששת כנפיהם, ומבואר שם כי שש כנפיים הם - שניים שמכסים את רגליהם, שניים שמכסים פניהם, ובשניים הם מעופפים (שעמהם הם אומרים שירה), ושניים אלו ה'מעופפים' נלקחו מהם בעת החורבן. ואנו נלמד מכאן שבזמן שחסרים לאדם הכנפיים לעוף ולהתעלות הרי הוא במצב של 'לאחר חורבן'...

כו. ביאור יקר כתב הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע (בניהו שבת סג:) בהא דאיתא בגמ' שם, 'אמר רב הונא מאי דכתיב (קהלת יא ט) שמח בחור בילדותך ויטיב לבך בימי בחורותיך והלך בדרכי לבך ובמראה עיניך ודע כי על כל אלה יביאך האלוקים במשפט', עד כאן דברי יצר הרע מכאן ואילך דברי יצר טוב' (ובפשוטו הכוונה כי מ'ודע כי על כל אלה' וגו'

באר הפרשה - פרשת חוקת

לך רשות להרהר, החזק בכוחה של תשובה^{כז} מבלי להרהר אחריה אם תועיל לך או לא, ישבת האדם מכל עוונותיו ונפילותיו^{כח}, ויאמין בכוחה שבודאי תועיל לו ותהא מקובלת בכל זמן ועל כל חטא^{כט}.

ממית עצמו עליה - עיקר מעלת עסק התורה כשהיא ב'גיעה' בפרשתן (יט יד), 'זאת התורה אדם כי ימות באהל', ודרשו חז"ל (ברכות סג: ועוד) אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליהם, וגילו לנו

הם דברי יצר הטוב להזהירו מן החטא ומן הרע), ומבאר בזה הלשון, פירוש דברי יצר הטוב אשר דיבר בהם יצר הרע, אחר שכבר הפיל את האדם בעצתו בכמה מיני עוונות, דעתה חושש (היצר הרע) פן האדם יפנה לבו לעשות תשובה וכו', ולכן יגש אליו יצר הרע ויפתח לדבר עמו את הדיבורים השגורים בפי יצר הטוב - ובא להפחידו ואומר לו - דע, כי על אלה יביאך האלוקים במשפט, ברם, מטרתו של יצר הרע בדברים אלו כדי שיתרשל מלעשות תשובה, דאומר לו כמה חבילות של עוונות יש בידך שהם עבירות חמורות ותולדותיהן עצמו מספר וכו', ולכך נכתבו דברים אלו בפסוק כי באמת גם דברים אלו יצר הרע אומר אותם לבסוף כדי למנעו מן התשובה. עכ"ל.

כז. נפלאות כתב הרה"ק ה'שפתי צדיק' (אות נד), ועיקר הלימוד מאפר פרה, דלאחר כל המעשים שנשרף ונכלה לגמרי עד שנעשה אפר, ואין הוה אמינא שיהיה עוד מזה משהו, דייקא מזה נעשה כל הענין שמטהר כל הטמאים, ואלפים מישראל שנטמאו יש להם טהרה על ידי האפר הזה, כמו כן יש לכל אחד מישראל לחזק את עצמו, ושלא לייאש עצמו - לחשוב את עצמו כ'אפר' שכבר אין בו כל תועלת ותקווה, אלא ידע ויבין שעדיין יש לו תקנה ותכלית טוב.

ידוע מאמר הרה"ק מראדזין זי"ע (סוד ישרים עיו"כ אות לט) כי המת הוא 'אבי אבות הטומאה', ורמז בדבר כי כל עוד האדם חי עדיין תולים בו תקוות טוב, אבל המת כבר אין לו כל תקווה על כן טומאתו גדולה מכל הטומאות. מה תקנתו הזאת 'אפר פרה אדומה' - שהיא מרמזת על ה'אמונה' (כמאמרם, אין לך רשות להרהר אחריה) כי ע"י האמונה יש לו כבר תקווה, וממילא נטהר מאותה טומאה איומה.

כח. נוראות מצינו ב'אבות דרבי נתן' (פכ"ה מ"ג, וכע"ז גם בסנהדרין סח.) בעניין יום הסתלקותו של רבי אליעזר, שאמר לחכמים 'תמה אני על תלמידי הדור שמא יענשו מיתה לשמים, אמרו לו רבי מפני מה, אמר להם מפני שלא באו ושמשו אותי, ואח"כ אמר לרבי עקיבא 'שלך קשה מכולן' (ופירש רש"י בסנהדרין, 'מפני שלבך פתוח כאולם ואילו שמשתיני היית למד תורה הרבה'), נכנס רבי עקיבא וישב לפניו ואמר לו, רבי מעתה שנה לי, והנה זה וודאי, שאין לנו שמץ השגה להבין אפס קצהו מה'משא ומתן' שבין ר"א לר"ע, אך זאת נלמד מכאן - לפי דרגתנו, כמו שאמר רבי עקיבא מעתה שנה לי, והגם ששמע 'בשורות איוב' כאלו על סופו מתוך טענה ותביעה, לא נשבר ופרץ בככי וביללה... אלא התחזק לכל הפחות מעתה...

כט. והזמן גרמא להתחיל בעסק התשובה, וכנודע ש'תמוז' ר"ת זמני תשובה ממשמשים ובאים, ועל זה הדרך אמרו עוד כי 'תמוז' ר"ת זריזין מקדימים ועושים תשובה, כי הרי ה'תשובה' היא אחת ממצוות עשה שבתורה, ובפרט בימי הרחמים והרצון, עשרת ימי תשובה ויום הכיפורים (רמב"ם פ"ב מהל' תשובה ה"ז), ואם כן שייך בה עניין ה'זריזות' כבשאר המצוות.

אמנם זאת התשובה לא תיעשה בעצבות ח"ו כי אם בשמחה, וכפי שהמליצו עוד בתיבת 'תמוז' העולה לר"ת תפאר ותרוםם זכרך מלכנו... וכך יש ללמוד מכל הפרשיות העוסקות בחטאי דור המדבר, שכולם היתה ההתחלה ב'זיבכו'... ב'מתאוננים' - ויהי העם כמתאוננים, וישבו ויבכו גם בני ישראל. ב'מרגלים' - ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא, וכן בעדת קרח - וילונו, וגם בפרשתן, וירב העם עם משה, הא למדת שאין דבר טוב יוצא מה'בכיה'... אלא על ידי ההתחזקות מתוך שמחה נוכל לשוב בתשובה שלימה לאבינו שבשמים.

עוד נציגה מה שכתב הגה"ק רבי משה דוד וואלי זי"ע, תלמיד חבר לרמח"ל (ספר הליקוטים, סדר הזמנים, עניין חודש תמוז) כי 'תמוז' ר"ת 'תוציאני מרשת זו טמנו לי' (תהילים לא ה), והיינו כי בחודש זה יש להתפלל הרבה הן שיינצל הן ברוחניות הן בגשמיות, ושחלילה לא יפול באותה 'רשת זו טמנו לי'.

כי חודש זה מסוכן הוא ברוחניות ובגשמיות [וכן כתב בספה"ק מגלה עמוקות פנחס דרוש ה', עיי"ש בהרחבה], וראייה לדבר שגם הזבובים מתרבים ביותר, והם רומזים על היצר הרע הנקרא 'זבוב' (ברכות סא.), וצריך להתפלל הרבה להינצל מאותה 'רשת זו טמנו לי'... ובוודאי עם התפילה יצא מכל מיצר ומציק.

שאינו מצליח כל כך להבין סוגיא קשה, ואינו מתייאר אלא מתגבר ומתייגע בכל כוחותיו להבין ולהשכיל, וכלשון בני אדם, שהוא 'שובר את הראש' להבין, או כשהוא טרוד בפרנסתו ואף על פי כן מייגע עצמו לקבוע עיתים לתורה^{לד}, כי אין לך שמחה גדולה בפני הקב"ה יותר מזה, כמו שאומרים בפיוט 'אקדמות' (לפני קריאת התורה בחג השבועות) 'צְבִי וְחֲמִיד וְרִנִּי דִּילָאֵן בְּלְעֻתָא', פירוש שהקב"ה חפץ ומתאוה שיתייגעו בני ישראל בתורה^{לד}, ולהכי דייק וקאמר דילאון בלעוּתָא כלומר שיעמלו ויתייגעו בתורה ולא אמר 'דידעין אורייתא'^{לה}, כי אין הקב"ה מונה כמה הצליח האדם להספיק ללמוד ולדעת, אלא כמה שעות הקדיש מזמנו

צדיקי הדורות כי עיקר מצות עסק התורה הוא ב'עמל' ויגיעה (ואף אם מרגיש מעט 'מיתה' ח"ו בלימודו לא ירפה, ובוודאי שיהא ה' בעזרו לתמוך ולסעדו בכל מה שיצטרך) ובוה שווים בעלי הכשרונות למי שאינם כן.

וכבר אמרו בזהר הקדוש פרשת פנחס (ח"ג דף רט"ו): 'בל האשתדל באורייתא בטל מיניה חוביא דבוכביא ומזליא', היינו שבטל ממנו רוע מזלו ומשתנה המזל לטובה ולברכה, וכל זה בזכות אישתדל באורייתא, כלומר ביגיעה והשתדלות בעסק התורה^{לא}.

ובלשוננו ייאמר - עיקר חשיבות לימוד התורה הוא בשעה שאין לו לאדם חשק ללמוד^{לב}, או

ל. עיקר מעלת וסגולות התורה נאמרו על העמלים בה. ידוע כי לפני כשמונים שנה היה בעיה"ק ירושלים 'קמיע' שכתבו ה"ט"ז בכבודו ובעצמו, סיפורי מופת רבים נקשרו באותו הקמיע, שעל ידו נפקדו עקרות ונרפאו חולים, עד שבא מאן דהו ורצה להעתיקו כצורתו וכמתכונתו (ולא ידע 'חכם' זה כי בפתיחת הקמיע נפסד סגולתו), פתחו ומצא כתוב בו בזה"ל, אני דוד בן שמואל הלוי, עמלתי על התוספות בחולין דף צ"ו (ע"א), בזכות זה יעזור ה' שכל העקרות יושעו וכל החולים יתרפאו. ולפי דרכנו למדנו, שלא ביקש ה"ט"ז שיוושעו בזכות חיבורו ט"ז על שולחן ערוך או שאר עניני צדקותו, רק ביקש בזכות יגיעת התורה, והרי זאת היגיעה שייכת לכל אחד ואחד מאתנו ביתר שאת ועוז.

כתב ב'ספר חסידים' (אות קנה) ומקבל שכר טוב מה שהאדם כופף את יצרו יותר ממאה מצות שאין יצרו מסיתו ותוקפו ודחקו עליה. כי הקב"ה יודע עד כמה קשה לבשר ודם להתגבר על יצרו.

לא. מעשה הובא ב'מעשה איש' (ח"א עמוד ע"ז), בן תורה אחד בא להתייעץ עם הגה"ק החזון איש זי"ע בנוגע לאיזה עניין רפואי שהוא מסובך בו ונראה שעליו לעבור איזה 'ניתוח', החזו"א אכן יעץ לו לערוך את הניתוח במקום פלוני אצל רופא פלוני. אח"כ שאלו הבחור, אם הוא יכול לדבר עמו בלימוד, ודיברו במשך שעה ארוכה בעניין השייך לסדר קדשים, והחזו"א נהנה טובא מבן תורה זה. כשסיימו, אמר לו החזו"א בנוגע לניתוח אינך צריך לניתוח כלל. לא הבין הלה - מעיקרא מאי קסבר ולבסוף מאי קסבר, הסביר לו החזו"א, בתחילה דברתי עמך מצד 'מנהגו של עולם' ואכן עפ"י דרך הטבע עליך לעבור את הניתוח, אבל, משראיתי כי מ'עמלי תורה' אתה, הוריתי לך לבטלנו, כי הקב"ה מתנהג עם עמלי התורה בהנהגה שונה, ואינך זקוק לאותו הניתוח, לפני כמה שנים סיפר זאת בליקוואד ראש הישיבה רבי מלכיאל קאטלער שליט"א, נענה זקן אחד ואמר אני הוא 'בעל המעשה'.

לב. ובכלל זה, בשעה שמתחזק ללמוד על אף ש'מפריעים' לו ללמוד ורוצים לגרור אותו לשיחה בטילה, או בשעה שיש לו טרדות שונות. וכבר אמר הרה"ק הפני מנחם זי"ע לבאר מנהג ישראל להפסיק 'חתן' באמצע דרשתו בשירה ובזמרה, שבאים לרמז לו להתחזק ללמוד למרות כל המניעות והטרדות ולהמשיך בשלו למרות כל ה'רעש' וההמולה שמסביב...

לג. בדרך צחות אמרו לפרש בלשון הכתוב 'אדם כי ימות באהל', שמרמוזו על מי שיש לו 'אהל' - שזכה לבנות בית בישראל, וריחיים על צווארו, ואף על פי כן ממת עצמו לעסוק בתורה - שבוודאי דברי תורה יתקיימו בו.

לד. וכך כתיב (ויקרא כו א) 'אם בחוקותי תלכו', ופירש רש"י 'שתהיו עמלים בתורה', וביארו הטעם שנאמר עניין זה בלשון הליכה, בדרך משל לאיש שבעצת רופאו ערך בכל יום 'הליכה' המשך כשעה תמימה (הליכה שאין בה מטרה אלא ההליכה עצמה...), פעם אחת עבר בסמוך אליו רכב אשר 'מנהיגו' היה 'בעל חסד' גדול, וקרא לאותו 'הולך' שיעלה לרכבו ויקחנו למחוז חפצו, סירב ההולך לעלות, אבל בעל החסד המשיך להפציר בו - את כל הילוכך במשך שעה אקצר למשך שתי דקות... ולא הועיל מאומה, כי אין לו כל מטרה בהגעה לאיזה מקום רק בעצם ההליכה חפצו ומטרתו... וכך הוא לעניין התורה, כי עצם ה'הליכה' והיגיעה היא המטרה והתכלית...

לה. והכי נמי חזינן ממקרא שכתוב גבי יעקב ועשו, דכתיב (בראשית כה כז) 'ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה, ויעקב איש תם יושב אוהלים', וידועה הקושיא מדוע לא נאמר אצל יעקב כמו שנאמר בעשו 'ויעקב איש תם יודע

באר הפרשה - פרשת חוקת

ללמוד להבין ולהשכיל, כי זה עיקר חביבות עסק התורה לפני המקום.

ובלבד שיכווין לבו לשמים, ולא ישב בטל אלא יהגה בכל עת שיכול ל' אע"פ שאין לבו חריף כל כך.

ובן איתא ב'ספר חסידים' (אות תתקמ"ה) 'לפי שאצל הקב"ה לב שאינם פיקחים בדורות האחרונים כלב פקחים שהיו בדורות הראשונים, שאם לא תאמר כך יוכל כל דור לומר, למה לא נבראתי בימים הראשונים שהיו חכמים גדולים והייתי לומד תורה הרבה. אמור לו - מה איכפת לך, אחד המרבה ואחד הממעיט

איתא ב'רוקח' (בפרשתן) על הפסוק 'זאת חוקת התורה', הוקשה חוקת התורה לפרה אדומה, מה פרה אדומה מטהרת אף התורה מטהרת לומדיה לשמה.

ובה פירש הגאון רבי שלמה קלוגער זי"ע (אבל משה' תחילת ההספר על ה'חתם סופר') כי אנו מבקשים ותפתח

ובקי בתורה, ואמר הגאון בעל ה'שבט הלוי' זצ"ל (דרשות ושיחות שבט הלוי תשנ"ט עמוד ס), שאכן זה ההבדל בין צד הקדושה לצד הטומאה, דאין מעלתו של עשו ניכרת כי אם על ידי התוצאות, היינו אם יהא יודע ציד בפועל ממש, אבל אם למד והתייגע ולא הצליח בלימודיו להיות ציד אזי אין בו ממש, לא כן הדבר אצל יעקב אבינו, כי בלימוד התורה העיקר הוא להיות יושב אוהלים וללמוד בהתמדה, ולפניו יתב"ש שוה היודע ש"ס ופוסקים למי שאין לו כשרונות ומתייגע בתורה.

איתא בגמרא (סוטה לה.) דרש רבא מפני מה נענש דוד מפני שקרא לדברי תורה זמירות שנאמר (תהלים קיט נד) 'זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי', אמר לו הקב"ה... אתה קורא אותן זמירות הריני מכשילך בדבר שאפילו תינוקות של בית רבן יודעין אותו דכתיב (במדבר ז ט) ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו, ואילו דוד הביא את הארון בעגלה (ש"א ו ט), וצריך לבאר מהו ה'פגם' בכך שקרא לדברי תורה 'זמירות', ועוד, מדוע הכשילוהו דווקא בעניין נשיאת הארון ומה שייכותו לאותו החטא, ומבארים משם הגרי"ז מבריסק זצ"ל כי כח השירה והנגינה תלוי בב' דברים, במי שמתייחס אחר משפחות משוררים, או במי שניחן בכשרון מיוחד לשורר ולזמר, ולזה אמרו לו לדוד המלך עשית לדברי תורה' כזמירות שרק כעל כשרון או הבא ממשפחת למדנים הוא יצליח בתורה, לא כן, אלא כל העוסק בתורה 'כשור לעול וכחמור למשא' וכדוגמת 'נושאי הארון' אשר בכתף ישאו זה האיש יצליח בעסק התורה.

לו. עיקר חשיבות הלימוד כשהוא בא בקושי ויגיעה ולפום צערא אגרא. וכדברי הרה"ק החתם סופר זי"ע (שו"ת י"ד רל"ד ד"ה ופר"מ) על המשנה (אבות ה ה) שבבית המקדש היו 'עומדים צפופים ומשתחוים רווחים', ולכאורה הרי ביד ה' הכל יכול להרחיב את הנס שגם עמידתם תהיה ב'רווח', אלא, שבכוונה תחילה אינו 'רווחים', בכדי שיקבלו עם ה' את שכרם משלם על הדוחק והעמל, שהרי 'אגרא דכלה דוחקא' (ברכות ו:).

צדיקים המליצו על עניין ה'עמל', בהא דמצינו רבות בש"ס 'עמילן של טבחים' שהוא פת מתבואה שלא הביאה שלישי ומניחין אותה על פי הקדירה והיא שואבת את הזוהמא (עי' פסחים מב:), כך על ידי העמל והיגיעה בתורה ישאב האדם את כל הזוהמא מעצמו, לטהר ולקדש נפשו ורוחו ונשמתו (כע"ז איתא במאור עיניים ישמח לב פסחים, סור מרע ועשה טוב להרה"ק מזידיטשוב).

וכבר נכנס חסיד אחד אל ה'חידושי הרי"ם', והתאונן בפניו שיש לו קשיים בעבודת ה', השיב לו הרי"ם 'א שאנד וואלט גיוועהן [-] לחרפה ולבושה היה לנו], אילו היתה העבודה למלך כה גדול מגיעה לנו בקלות... דמן הדין כך הוא, והדעת נותנת שיצטרך האדם להתייגע בעבודת המלך, לכן צריך לשמוח עם הקשיים ולעמוד בהם בגבורה. לז. כתב הגה"ק החפץ חיים זי"ע (תורת הבית פי"ג) בענין לימוד התורה מצוי מאד אצל הלומדים שיראה שאינו מצליח כל כך בלימודו (להיות בקי בע"פ, או שעצם העסק בתורה יקשה עליו) ממילא יתרשל לגמרי מהלימוד, ובאמת אין נכון הדבר, וכמו שאחז"ל משל לשר אחד שציווה לאיש שימלא הכלי שלו מים, ועבור כל דלי יתן לו דינר זהב, והנה בשולי הכלי היה נקב, וכמה שניסה האיש למלאות נשפכו המים דרך הנקב על הארץ, על כן פסק למלא, עבר שם חכם אחד ושאלו מדוע פסקת, השיב האיש, מה תועלת בפעולתי, הרי הכל נשפך על הארץ, אמר לו החכם, מה איכפת לך, הלא שכר זהובים אתה נוטל, גם השר מכיר את הכלים שלו אלא שהוא רוצה להנות אותך, כן הדבר הזה בק"ו פי אלף אלפים, הקב"ה מכיר כל איש ואיש וטבעו אם הוא זכרן או לא, וכן כל כיו"ב משאר קשיים

באר הפרשה - פרשת חוקת

ז

לבנו בתלמוד תורתך, ואם היה פירושו כפשוטו היה לו לומר 'ותפתח לבנו לתלמוד תורתך', ומהו בתלמוד, אלא הכוונה לפתוח את הלב שייכנס בו יראת ה', או כל מידה נכונה, והנה כל דבר סגור פותחים במפתח, ומהו ה'מפתח' לפתוח בו את הלב, היינו התלמוד, נמצא שעם הלימוד יפתח לבו ויכנסו בו כל דברי התורה אשר ילמד לח.

עזרנו אלוקי ישענו, וברכנו בכל הברכות, ובקרוב נזכה להטהר באפר פרה בביאת גואל צדק בב"א.

ונסיונותיו, ואעפ"כ ציווה לכל ישראל שילמדו תורה, ויחזרו עליה, מה איכפת לו לאדם... כל תיבה ותיבה שהוא לומד היא מצוה בפני עצמה, חטוף ואכול עד כמה שידך מגעת, ונאמן בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך. לח. דברים אלו אמרם הגאון רבי שלמה קלוגער זי"ע בהספידו על החתם סופר זי"ע, וכה היו דבריו, מנהג ישראל להתחיל את ההספד בדברי תורה. והביאור בזה, כי הקב"ה אמר למשה עבדו (במדבר כ ח) 'ודיברתם אל הסלע' ואיתא במדרש (ילקו"ש במדבר כ, רמז תשס"ג) שאמר לו 'ודברתם אל הסלע' - שנה עליו פרק אחד והוא מוציא מים מן הסלע, הרי כשרצה לשבור האבן ולהוציא ממנו מים ציווה עליו לומר דבר הלכה, כי הוא מסוגל להוציא מים מן האבן. וכן בדין כשאנו רוצים לשבור לב האבן להוציא ממנו מים - דמעות על אדם כשר, אומרים איזה דבר הלכה ויצאו המים אף מאלו הנוכחים שליבם לב אבן. וכיו"ב לכל הרוצה שיקויים בו מקרא שכתוב (הושע יג ח) ואקרע סגור לבם יוכל לעשות זאת על ידי שיקרא פרק אחד או הלכה אחת... כעין זה כתב הרה"ק השפת אמת זי"ע שבאם רואה אדם שליבו סתום לדברי תורה אזי הדרך לפתחה היא אך ורק על ידי לימוד התורה הקדושה.

בדומה לזה כתב הרה"ק האמרי יוסף מספינקא זי"ע דברים נפלאים ופתח פיו במשל למה הדבר דומה, לאחד הנכנס אל בית היין, ועז חפצו לטעום מעט מן האדום האדום הזה, אך אין לו כי אם כוס אחת שאינה נקיה, עד שנפשו קצה לשתות בזה הכוס, ואילו מים חיים לתת אל כלי ולשטוף את הכוס גם לא היה שם בנמצא, מה עושה האיש, הרי הוא לוקח מעט מהיין הרב המצוי מימינו ומשמאלו, ועם היין ירחץ את הכוס בכדי שיוכל לשתות הימנו יין ולהתענג מפרי הגפן, וממנו נלמד וכן נעשה גם ביניה של תורה, שאל יאמר האדם הן אני עץ יבש אין בי לא תורה ולא מעשים מלא אנוכי בעוונות עד שאיני יכול ללמוד את התורה הקדושה והטהורה, כי לא כך הם פני הדברים, אלא העצה היעוצה היא שילמד האדם את חוקי חורב ויעסוק בדברי תורה ביגיעה וזאת התורה אשר ילמד תנקה ותטהר את נפשו רוחו ונשמתו, עד אשר יגיע למדרגה הראויה לשתות מהיין הטוב בלימוד התורה ואף להשקות עם רב ללמוד וללמד את תלמוד תורתך.

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת חוקת תשפ"ב

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: agedank@gmail.com

זאת חקת התורה (יט, ב)

במדבר: "בקש קהלת למצוא דברי חפץ, בקש להיות כמשה, יצאה בת קול ואמרה וכתבו ישר דברי אמת".

כתב החיד"א (יוסף תהילות פרק ע"ב): טעם פרה אדומה היה מבקש שלמה לידע, ולא נתגלה אלא למשה רבינו ע"ה, ופירשו רבני אשכנז דהכונה דשלמה חשב שהטעם שנתגלה רק למשה הוא מפני ששמו של משה רמזו בתיבות מעפר שריפת הפרה, ופשפש ומצא שמו רמזו בפ' פרה דכתיב לטמא מעפר שריפת החטאת ר"ת שלמה, ועל סמך זה היה טורח למצוא טעם פרה אדומה, וזהו בקש קהלת למצוא דברי חפץ כלומר לדעת טעם פרה אדומה בטענה ששמו רמזו כאמו" יצאת ב"ק ואמרה וכתבו ישר דר"ת לטמא מעפר שריפת החטאת ביושר הוא למשה ודוקא למשה היה מגלה טעם פרה.

וירם משה את ידו ויך את הסלע במטוה פעמים ויצא מים רבים (כ, יא)

בתיבת "סלע" יש שלש אותיות סמ"ך למ"ד ע"ן, ואם תכה את האותיות הראשונות והאחרונות, דהיינו מאות סמ"ך תשליך את הסי' והר"י וישאר בידך רק מ' וכן מאות למ"ד, תשליך ה' והד' וישאר בידך מ'. וכן ע"ן, תשליך ה' והנ' וישאר בידך י', יהי "מים" וזה שנאמר ויך את הסלע פעמים היינו שהשליך מן האותיות סלע בכל אות שתי אותיות כנ"ל ויצא "מים", וזה מה שאמר הפייטן בתפלת גשם על הסלע ויציאו מים. (מפרשים)

קח את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו והוצאת להם מים מן הסלע וגו' (כ, ח)

כתב הר"ן (הדרוש השמיני) שהש"י לא אמר אליו שיכה הסלע במטה כלל. אבל אמר אליו קח את המטה ודברתם אל הסלע, רצה שיהיה המטה לפני הסלע. כי המצוא שם היה עוזר על נתינת מימיו מפני הכח שנתן בו הש"י. אבל לא צוה שיכה הסלע להיותו בלתי צריך לזה, מפני שכבר היה מוכן לכך יותר מהפעם הראשונה, מאשר יצאו ממנו מים רבים זמן רב אלא שעתה נסתם. ולשון הכתוב ויורה על זה הוראה שלמה. שבתחלה אמר "הכית בצור ויצאו ממנו מים". אבל עתה אמר "ונתן מימיו" כאלו הוא אומר שיתן המים הטמונים בתוכו, אלא שעתה עמד איזה דבר בפניהם וסתם מוצאם. הנה אם כן בפעם הראשונה הצריך הש"י להכות הסלע במטוה, ובפעם השנית לא הצריך כך, אבל שיעמוד המטה בפני הסלע.

והמשל אצלי [בזה] הוא לחינוך אשר בתחלת לימודו יכהו מלמדו במקל ורצועה, ואחרי אשר לומד, אם יסיח דעתו די לו בהראות לו הרצועה. עכ"ל.

ולפי זה נתיישבו כמה משאלותיו של הרמב"ן. דבפעם הראשונה היה צריך להכות על הסלע כאותו תינוק שבתחלת לימודו צריך להכותו במקל וברצועה. אבל אח"כ די להראות לו את הרצועה - וכבר נרמז התלמיד ומבין את כוונת הדברים. ועל כן אמר לו שכתב"ה למשה שיקח את המטה עמו - אבל לא יכה בו - אלא ידבר אל הסלע, ומכיון שכבר הורגל הסלע במשך ארבעים שנה להוציא מים - די לו ברמז כדי להמשיך וליתן מים.

(להעיר להורות ולהשכיל)

קח את המטה.

בפ' זה רבו הדיוקים: (א) מכיון שנאמר "ודברתם אל הסלע", מה צורך יש במטה ברגע זה? (ב) "והקהל את העדה" ובוחרב (כלומר בסנין) צוה רק: "וקח אתך מקני ישראל"? ולא עוד אלא, שלפי חז"ל נעשה נס ועמדו כל ב"י "אל פני הסלע", ומועט החזיק את המרובה (רש"י), ולא יזהר צורך עשה ה' את הנס הזה? (ג) "אתה ואהרן אחיך" - למה צריך הקב"ה דבר זה את אהרן, הלא בין לדבר אל הסלע ובין להכותו די היה במשה לבדו? (ד) "ודברתם אל הסלע" - למה בחרב נאמר "והכית בצור" וכאן "ודברתם"? (ה) "לעיניהם" - ובכל מקום נאמר "ודברת באזניהם" וכדומה. כי האזן היא המקבלת את הדיבור ולא העין? (ו) "ונתן מימיו והוצאת להם מים מן הסלע" - נראה ככפל לשון? (ז) אצל ונתן נאמר "מימיו" ואצל "הוצאת" - סתם 'מים' (ח) התחיל בלשון רבים "ודברתם אל הסלע" וסיים בלשון יחיד "הוצאת... והשקית"?

ונקדים דברי הילמדנו, ודברתם אל הסלע שנה עליו דבר הלכה א' או פרק א', היינו לא שמשנה דבר זה אל הסלע שיתן מימיו, אלא שישנה עליו דבר הלכה או פרק א' לבני, שישמעו כולם את דברי התורה (ולצורך זה היה הכרח, שיעמדו כולם "אל פני הסלע") ואז "ונתן - הסלע - מימיו", לא מים חדשים, אלא המים שהיה נותן כל מי שנה לב"י בזכות מרים ושנפסקו עתה במיתתה, יתן עתה מחדש בזכות לימוד התורה של כל ישראל. וכבר העירו בהעמק דבר (הנצי"ב), שעצירת המים של הסלע דומה לעצירת הגשמים בעון הדור והתקנה לזה תורה ותפלה (היחידים - רבנן - מתחילין ומסיימין את העניות בשעת עצירת גשמים - תענית י', י"ב). ובמגילה ד"ב אמרו, שתלמוד תורה דרבים גדול מהקרבת תמידין, וביארו שם ברש"י, דהיינו ת"ת של כל ישראל. ולפיכך צוה ה' להקהיל את כל העדה ועשה נס, שהחזיק הסלע את כולם, ויהיה זה ת"ת של כל ישראל. ובזכות זה יתן הסלע את "מימיו". אבל דוקא אם כל ישראל ישמעו את דברי התורה בעיון רב ע"מ לקיים תורה לשמה, וזה שנאמר "ודברתם אל הסלע (אולי הכוונה לרמז אל הסלע - אבן - יצר הרע המסיר את לב האדם מאחרי ה', ושדברי תורה תבלין לו, כנאמר "הלא דברי כאש נאום ה' וכפטיש יפוצץ סלע) לעיניהם" -

בספר "לפני האש" - קורות חייו ותהלוכותיו בקודש של מרן קדוש ישראל הגה"ק מצאנז קלויזנבורג ז"ע מובא: ...וכה מספר לדוגמא אחד השרידים, רבי אברהם יעקב קיש, שהגיע פעם בהיותו שרוי במחנה המות למחיצת רבינו זצ"ל ושמע מפיו דברי תורה. הרבי לא דיבר מענינא דיומא ומענינא דאתרא כי אם מעניני... לקנין תורה. הוא תמך יתדותיו בפסוק מפרשת השבוע "זאת חוקת התורה אשר צוה ד' לאמור" והזכיר את הדיוק הידוע שהובא במפרשים "מפני מה הכתוב אינו אומר "זאת חוקת הפרה" כפי שמתבקש מענינה של הפרשה? אלא, הסביר, שחבוי פה רמז לג' דברים המועילים לזכירת הלימוד א. שיחזור על פרקו מאה פעמים ואחד; ב. שיצייר שם הו"ה מול עיניו בשעת הלימוד, כמובא בספרים הקדושים בשם האריז"ל; ג. שילמד בקול רם וישמיע לאזניו. וזה שהכתוב מלמדנו: זאת חוקת התורה, זא"ת נוטריקון זכור אל ת'שכח, אשר צו"ה, בגימטריא ק"א, היינו שתשנה פרקך מאה פעמים ואחד, ה', תצייר שם הו"ה מול עיניך, לאמור, שתגיד בפה ובקול. אם שלש אלה תעשה לך לא תשכח את תלמודך.

זאת חקת התורה (יט, ב)

הקשה האור החיים הק' מדוע לא נאמר 'זאת חקת הפרה', כמו שנאמר בפסח 'זאת חקת הפסח'.

ופי' הרה"ק מקלויזנבורג ע"פ מה ששאל מהר"ח"ל מרבו האריז"ל מדוע ירדו הדורות ואין אנו משגיחים כהשתג הראשונים, וענה האריז"ל שכל זה מחמת שחסר לנו טהרת אפר הפרה אדומה, כמה שנתחבק הדור יותר מאותו דור שזכה לאפר פרה. כך יורדים הדורות מדור לדור. כי רבינא ורב אשי גם לא היה להם אפר פרה, אך זקנם היו עדיין טהורים מטמאת מת ע"י אפר פרה, והחברים היו נוהרים בטהרה. וכיון שהיתה טהרה, הרי היה הפש טהור מכל גלגלים וזהוהמות. וכמה שמתרחקים מאפר הפרה, כך יורדים הדורות, אמוראים, רבנן סבוראי, גאונים, ראשונים ואחרונים, ואחרוני אחרונים, עד שהיום נראה הרחוב כמו שהוא נראה.

וכתב החיד"א במדבר קדמות מערכת א' אות כ"ו 'ברור כשמש שאליהו הנביא הביא אפר פרה אל האריז"ל והזה עליו לטהרו מטמאת המת, ועי"ז זכה למה שזכה'.

לכן כתוב 'זאת חקת התורה', כי זהו החק של כל התורה כולה, לקחת פרה אדומה תמימה, ובכל פעם שנטמאים, יטהר עצמו עם אפר פרה, זהו חק לכל קניין התורה כולה. (הגרמ"י רייזמן)

זאת חקת התורה (יט, ב)

פרש"י ז"ל לפי שהשטן שאומות העולם מונין את ישראל מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה לפיכך כתב בה חוקה גזרה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחרי'.

מפרש בזה בדרך רמז הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן ז"ע (מובא ב'מרגניטא טבא') שבשעה שאדם רוצה לעשות איזה מצוה מיד בא אליו היצר בטענה "מה המצוה הזאת" פי' מה שתעשה כעת הרי אינה מצוה כלל, ואינה נחשבת כלום לפני הבורא ית"ש, שבביל להחלישו ולמנעו מלעשות את המצוה. אבל אם כבר עשה את המצוה אז יבא אליו היצר בטענת "מה טעם יש בה" דהיינו שמכניס בו גאוה שטעם טעם מצוה גדולה כזו.

ידוע מה שכתבו המפרשים שזהו מה שמבקשים "והסר שטן מלפנינו ומאחרינו" דהיינו מטענות היצר לפני המצוה ולאחר המצוה.

וכפי המסופר (מובא ב'ברית אברהם' פרשת וישלח) על הרה"ק רבי ברוך מקוסוב זצ"ל שאמר פעם שאחר התפילה הגיע אליו היצר וניסה להכשילו בהרהורי גאוה שהתפילה היום היתה בכונה גדולה, והשיב לו, שלא יתכן שהתפילה היום היתה כדבעי כי הרי ביקש "והסר שטן וכו'", ובאם כעת אחרי התפילה מגיעה השטן, ע"כ שהתפילה לא נתקבלה...

וזה כוונת רש"י בדברי קדשו - אומר הרה"ק מפרמישלאן ז"ע - "שהשטן וכו' מונין את ישראל "מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה" דהיינו קודם ואחרי המצוה בטענות שונות בכדי להכשילו. והעצה לזה, כתב רש"י, על הטענה דקודם עשיית המצוה תשיב לו: גזירה היא שאחר התפילה הגיע אליו היצר וניסה להכשילו בהרהורי גאוה שהתפילה נחשבת. ועל הטענה לאחר המצוה בכדי שתהיה חזקה ויחזק ע"כ אמרה תורה חקקתי להרהר אחריה". (טעם הצבי)

ברש"י, לפי שהאומות והשטן מונין וכו' למה רק במצוה זו מונין את ישראל, ועוד, שהרי יש בזה טעם של ר"מ הדרשן ולמה נקראת חוקה? מתרץ הרה"ק רבי הירש מליסקא זצ"ל דא"ה רוצים לעשות קטגוריא לישראל וכבר אז"ל מה דכתיב (ויקרא כב, כז) שור או כשב או עז כי יולד, למה קראו שור, הלא רק עגל יולד, אלא שלא להזכיר העגל קראו שור. ואחר שטעם מצות פרה 'תבא אמה ותקנח צואת בנה', מונה הא"ה את ישראל לומר מה טעם המצוה בכדי שיוזכר עוון העגל, ע"כ אמרה תורה חקקתי גזרה גזרתי ואין לך רשות לומר הטעם.

לחיים" מזלוטשוב)

ולקחו לטמא מעפר שריפת הפרה (יט, ז)

ידי כך לחבורת הקודש של 'הנעלבים ואינם עולבים' - זה הזמן הטוב ביותר לבקש ממנו ברכה.

במאמר מוסגר נציין שאכן הבאנו שם כמה סיפורים על אנשים שנושעו בצורה על טבעית, לאחר שחיפשו אדם העונה על התואר הניל, וביקשו ממנו ברכה.

הדבר הזה שהופיע בספר נכנס עמוק עמוק אל תוככי לבי, הוסיף הילד ואמר, גם מפני שמי שאמר את זה הוא אחד מגדולי הדור, וגם משום שהבנתי את עומק הניני, וידעתי - מנסיוני האישי - איזה זכויות עומדות לאדם שנעלב ואינו משיב מלחמה למעליבו. וידעתי גם ידעתי כמה זה קשה, ולכן הבנתי את כוח הברכה שיש ברגעים אלה בפיו של אותו נעלב.

ולפתע פתאום, המשיך הילד, הרגשתי את עצמי מאושר מאוד... מאושר, על כי ניתן בידי כוח עצום ורב, שאין לאנשים אחרים... שהרי אני 'זוכה' מדי יום לקיתונות של גנאי, וכל פעם כאשר אינני מגיב להעלבות הללו, ומכליל את עצמי בין אלה ה'נעלבים' ואינם עולבים, הרי יכולתי לברך את כל מי שזקוק לישועה.

ומהשגתי למסקנה זו, נכנסה בליבי אש קודש ורצון עז לסייע לאנשים אומללים על ידי כוח הברכה שלי. נכון שאנשים לא מגיעים אליי כדי שאברך אותם, אבל הרי יש בכוחי לעשות זאת גם בלי שהם יבואו אליי, וגם בלי שידעו כלל שאני מברך אותם... וזאת התחלתי לאסוף את כל המדעות על שמותיהם של החולים התלויות בבתי הכנסת, ומתוך העיתונים, ואני משנן את השמות הללו בעל פה (מדעים!!! ילד בן 9!!!) וכשפוגעים בי, וכדרכי אינני מגיב, אני מתפלל מיד להשי"ת שירחם על החולים הללו. אני יכול להעיד על עצמי, מסיים הת"ח את מכתבו, שכאשר שמעתי את הדברים יוצאים מפי הילד שלי, חשבתי שאני מתעלף... אם גם עד היום הערכתי אותו במאוד על המאמצים שהוא עושה להבין את החומר הנלמד בכיתה, ועל כך שהוא איננו מגיב כלניות הפוגעניים, היום אני יודע שיש להעריכו בכפלי כפליים.

לדעתי כדאי מאוד לפרסם את הדברים, ללמד לבני ישראל קשה, ולהודיע ולהיודע שלכל יהודי יש תפקיד מיוחד בעולם, ותכונות נפש ייחודיות שאף אחד לא יוכל לקחת אותן ממנו, ואם כל אחד יצל את כישוריו הוא, וישתדל לקדם בהם את שמו יתברך, כל העולם שלנו יהיה נראה אחרת. (ברכי נפשי)

"דאמר ריש לקיש מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה שנתמו וזאת התורה אדם כי ימות באהל" (ברכות סג):

נשמע ארבעה פשטים על דברי חז"ל: "אדם כי ימות באהל - אין התורה נקנית אלא במי שממית עצמו עליה". ראיתי דבר התעוררות בשם כ"ק הרבי מויוניץ (שליט"א) - [צ"ל]:

"כי לא ידע האדם את עיתו" זו הנהגת שמים - אדם לא ידע מתי ימות. דוד המלך ביקש מהקב"ה "הודיעני" ה' נאות לגלות לו רק משהו אחד, כי ימות בשבת, יותר מכך אין אפשרות לגלות - "באיזו שבת לא הודיעו". "ואדעה מה חדל אני - אמר לו: בשבת תמות" (שבת דף ל')

נתאר, מה היה אילו לא היתה גזירה כזו - שלא ידע האדם את עיתו - אלא, היינו מקבלים מידע מדויק באיזה יום כל אחד ימות, מה אדם היה עושה באותו יום? "הרי הפריזידר ריק?", היה חושב לעצמו ורץ לקנות כמה עגבניות ומלפפונים ושיזיפים, גם בבגד צריך לסדר כמה עניינים בחשבון" ומזדרז לבקש לפני שיסגר, כן? האמנם? חס ושלום! לא עגבניות, לא בגד ולא בנות - כי "היום, היום האחרון שלי, אויזי מחר אין", והיה תופס בכל כוחו כל שניה. "אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה" אם יחשוב תמיד שזאת היא הולך למות - ממית עצמו עליה - ממילא אין לי רגע מיותר וזמן של בטלה וכך התורה מתקיימת בידו.

כי ימות - בשעת מיתה

הגמ' דורשת עוד "אדם ימות באהל - אפי' בשעת מיתה יעסוק בתורה" גם באותה שעה, אפילו באותם רגעים צריך ללמוד. על החתם סופר מסופר כי לפני יציאת הנשמה נכנסו ה'חברים קדישא' לחדרו, הם דיברו וישוחחו בקול לגבי כמה עניינים לפתע שמעו את קולו "מדוע מפריעים לי? (אני כעת באמצע הלימוד), וואס שטערן זיי?"

הגר"א נפטר בסוכות עם לולב ואתרוג בידו. כפי המסופר, מתחילת מחלתו הוא מיאן להכניס רופא לחדרו ועל פי לשון הרמב"ן "מה לרופאים בבית יראי ה'" אך יומיים לפני הסתלקותו, כאשר בני הבית ביקשו בתחנונים שיאות להכניס רופא, הבין כי בני המשפחה בצער רב, הסכים, למענם, שיכניסו רופא. הרופא טיפל בו עד פטירתו. שעתים לפני פטירתו נכנס אחד התלמידים ושאל את הרופא "איפה זה אוהז?" כמי ששואל מה מצבו. הגביה הרופא את ראשו: "איפה זה אוהז, אתה שואל? במסכת כלים... אני שומע שהוא חוזר כעת על משניות ממסכת זו" אפילו בשעת מיתה יעסוק בתורה! - "ימות באהל".

הוא ימית עצמו אם יחיה באוהל

לצערי נאלצתי לשהות רבות בארצות הגולה, ולנסוע הלוך חוזר פעמים רבות, כמובן שנסעתי במטוס.

באירון למעלה ישנה "מחלקה ראשונה" - למטה, צפוף מאד. כיון שלכל מקום יש משמעות של כסף - הם מרבים במקומות ומצופפים, אבל למעלה - אוהו! לכל אחד כורסה עם חמש וחצי פאיצים, יש אוירונים ממש כמו בני מלכים - לכל אחד יש רשות היחיד בפני עצמו, פלאי פלאים - מלכות דיג. ויהי היום, פעם אחת, ביקשתי רשות מאחד האחראים כי יתנו לי לראות איך נראה שם בקומה שניה למעלה (במחלקה ראשונה). אמרו לי שם יושבים ה'בעסערע מענטשן'... ביקשתי והשגתי אישור לרגע קצר. עליתי. ראיתי כי אכן לא רע שם, נישט קשה... ירדתי למטה ופגשתי יהודי שהכרתי אותו קצת, איש אמיד ובעל יכולת. הייתי קצת בהתפעלות מההבדל הקיצוני המשמעותי בין המחלקה העליונה לעומת התחתונה, ופניתי אליו: "אתה יושב פה? מילא אני וכמותי, אבל אתה כן יכול להרשות לעצמך להוסיף כסף ולקנות מקום יותר מרווח אני כורסא וכו'" ואכן מה זה בשבילו עוד כמה מאות דולרים!

הוא הביט עלי והגיב בתרעומת (באידיש): "וכי חסר דעה אני, האם אתה חושב כי אני משוגע?!"

"למה משוגע, חלילה, הרי למעלה כל כך טוב?" שאלתי.

מה היה אם במקום לבוא לכאן בעשר ורבע, היית מקבלת טלפון הביתה כי רחמנא ליצלן בעלך קיבל אירוע, ולקחו אותו לבית החולים... ודאי היית ממחרת לבית החולים - מתרוצצת ממקום למקום, טיפול נמרץ וכו', אחרי חצי שעה מודיעים לך בחוץ ש'ברוך דיין האמת', הוא כבר לא חי. וכי גם אז היית נכנסת וצועקת לעומתי: "האם מצאת לך זמן עשוי באמצע היום למות, וכי כעת מתים! תעשה את זה בשש, שבע, בערב, תראה מה נעשה בחנות עושים כאן כסף!..." היית מבינה כי ה' ישמור - הוא מת! מה אפשר לעשות, הרי אינך חסרת דיעה. לכן, מה אפשר לעשות - משעה עשר בבוקר עד שתיים עשרה - אני מת! ("אדם כי ימות"), וכי איכפת לך כי בשתיים עשרה אני קם לתחיית המתים...

פלאי פלאים!

בזכות הציבור נזכרתי במעשה, מעשה שהיה! יהודי יקר, ר' דוד גליק ז"ל - היתה לו חנות של 'ספטים' מול איצקוביץ. מידי יום לקראת השיעור (של רבי שמחה סקלר זצ"ל) היה נופעל את החנות והולך ללמוד.

והנה ערב אחד, רבע שעה לפני השיעור נכנס אדם ואמר שיש לו כמה עסקאות - רצונו לקנות כך וכך ספטים שונים (הוא מצפה קירות של מוסד שלם וכו'). "רגע אדוני, יש לי בסך הכל רבע שעה, ואני רואה שאתה הולך על גדול, ורבע שעה לא תספיק, אזי אני מבקש ממך, תעשה את זה מחר".

"לא! לא! תן לי" התנון, לא שמע להפצרותו והתחיל את הביזעס. הוא הוריד לעצמו גלילים, ומיד היה נראה כי אכן הוא קנין רציני, הוא עתיד לרכוש 'חתיכה הראויה להתכבד... טוב, השעה התקרבה.

"אתה זוכר מה אמרתי לך - בשבע אני סוגר!" אמר לו ר' דוד.
"מה אתה מאייץ בי סתם, זו קנייה דחופה, תעזוב אותי".

"אני סוגר!" הכריז ר' דוד.
"הקונה עלה שוב למעלה והוריד סליל, בחר חמישים מטר ועוד צבע אחד, אני זקוק לעוד כמה צבעים".

השעה שבע הגיעה "אדוני, אני סוגר את החנות!".
"רגע, מה אתה עושה לי בשום אופן!"

"טוב, אתה יודע מה, אני רואה כי רק לבחור גוונים וצבעים יקח לך עוד שעה, א"כ, לא איכפת לי, קח את המפתח ושיאר בחנות תעשה כבתוך שלך, תבדוק, תמדוד ואני אשוב עוד שעה וחצי, כי לשיעור אני הולך בכל מחיר! לשיעור של הרב שלי".

"מה פתאום אתה נותן לי מפתח?!" (הוא הרי לא מכיר אותו כלל) הביט עליו בצורה משונה, "אתה הולך להשאיר בידי את המפתח?!" (הרי אפשר לרוקן את כל החנות ושיאר בשן ועין). אך ר' דוד כבר בדרך החוצה הושיט לו את המפתח.

ר' דוד יוצא, עולה על האופניים בחוץ לנסוע.
כאשר עלה לאופניים, האיש דיגל אחריו.

"הלו, רגע אחד!" קרא.

"אין רגע, אני נוסע זהו".

"לא רק רגע על השעון".

"טוב, מה אתה רוצה?"

"אני לא קונה שום דבר, אני מ'מס הכנסה' לביקורת לבדוק את נאמנותך,

"אני רוצה להגיד לך אדם שבשביל לא להפסיד שיעור מוכן להסתכן כל כך, לוותר כל כך, וגם לתת מפתח, אין לך היום שום ביקורת, הכל חלק. כל הכבוד לך!" מעשה שהיה!
"אדם כי ימות באהלו!"

ה' יעזרנו, ישמע חכם ויוסף לקח.

הגר"ח מבריסק זצ"ל באחת מדרשותיו פירש את הפסוק כנ"ל, והוסיף תוספת נפלאה וכה אמר: יותר מזה כלול במאמר זה, כי הנה דמיינו לעצמכם שיום אחד הוחלט בשמים להרשות לכל הנפטרם לקום למשך שעה אחת מקבריהם, ובאותה שעה רשאים הם לעשות כרצונם. כשהדבר נודע בעוה"ז באו כולם לבית הקברות להפגש עם יקיריהם ולדרוש בשלומם. אך מיד שהקברים נפתחו קמו כל הנפטרם מקברם ורצו במהירות הבזק לבתי המדרשות וישבו ללמוד בהתמדה עצומה ונוראה, ולא רצו להביט ולדבר עם שום אדם בעולם.

זוהי כוונת חז"ל 'אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה' כלומר אין התורה מתקיימת רק אצל מי שמתייחס לזמן בעולם הזה כמו זה שניתנה לו ההזדמנות לקום מקברו לשעה קלה והוא רץ לבית מדרש...

(אוצרות התורה)

זאת התורה אדם כי ימות באהל (יט, יד)

"אדם כי ימות באהל" - באהלה של תורה. אין לו בעולמו אלא ד' אמות של תורה. כל זמנו, כל כחותיו, כל מייניו - בתורה הקדושה, תורת חיים.

בצעירותי למדתי בישיבה קטנה של פוניבז'. פעם בא הרבי רבי שלום שבדרון זצ"ל למסור 'שמועס' לבחורים, ובתוך הדברים סיפר את הסיפור הבא. הוא אמר שהבריסקע רב אמר שאת הסיפור הזה צריך ללמוד בחברותא! הוא שמע את הסיפור הזה מרבי חיים בריסקער, ששמע מה'בית הלוי', ששמע מרבי איצלקע וואלוזינר, ששמע מרבי חיים וואלוזינר - תלמיד ה"שגאת אריה".

וכך סיפר:

כידוע, ה"שגאת אריה" היה עורך גלות. היה לבוש כעני ואביון, נודד מעירה לעירה ומתאכסן בבתי יהודים שהלינו אותו בביתם ונתנו לו מעט אוכל. כמוכן, איש לא הכירו, כולם סברו שהוא איש פשוט.

פעם התאכסן אצל משפחה אחת. נתנו לו לאכול צלחת מרק. בעודו שקוע בעולמות עליונים נשפך מעט מרק על השולחן. כעסה בעלת הבית והתחילה לגעור בו: "מדוע לכלכת את המפה, אתה לא שם לב איך אתה אוכל?!"...

צעקותיה של האשה העירו אותו ממחשבותיו והחזירוהו לקרקע המציאות. הוא שאל לפשר הצעקות, ואמרו לו שהן כוונת כלפיו... הוא לא הבין על מה ולמה, ובעלת הבית שבה והסבירה לו...

כששמע זאת, התנצל על מעשהו, קם מהשולחן, הודה למארחיו על הכנסת האורחים, נטל את שקו ובו מעט ממטלטליו - ועשה דרכו לשוב לעירו. קץ לגלות! תלמידיו הופתעו לראותו שוב מהגלות מהר מן הצפוי. ובקשו לדעת מה הסיבה שקיצר את גלותו.

סיפר להם את המעשה באותה בעלת הבית שגערה בו על ששפך מעט מרק והכתים את מפת השולחן, ואמר כי בעקבות זאת גזע את גלותו.

תמהו התלמידים: "רבינו, תורה היא וללמוד אנו צריכים. ממה נפשך, אם יש צורך בגלות, וכי בגלל צעקה אחת של איזו בעלת בית שמים קץ לגלות?! ובייותר קשה, הרי כלכלת כל הגלות היא לשבור את המידות ולסבול בושות ובזיונות, ומה זו גערה של איזו בעלת בית לזאת כל הסבל והבזיונות שעוברים בגלות?"

אמר להם: "אסביך לכם פשר הענין. כשאני יוצא לגלות, כל זמני מוקדש לתורה ולעבודת ה'. זה עיקר מעלת הגלות. והנה, כשאותה בעלת בית צעקה עלי, באותו רגע הופרעתי מלמדתי. נאלצתי להפסיק את עיוני בתורה ולברר את פשר הצעקה. ואם גלות גורמת לביטול תורה - אין לה ערך! על כן, תכף ומיד הפסקתי את הגלות ושבתי לעירי, לבית המדרש".

מה זה 'ביטול תורה' של ה"שגאת אריה"? כל כולו שקוע בתורה, מנותק לגמרי מהמציאות הארצית. ותוך כדי כך נפסק חוט המחשבה שלו לרגע אחד - זה ה'ביטול תורה' של ה"שגאת אריה"! והביטול תורה הזה של רגע אחד הוא סיבה מספקת לחסל את הגלות ולשוב הביתה!

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהגה חזקה ונכונה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להשיגו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצו, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד-סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

תיכנסו פנימה לתוך חשבון! אתם תראו ש - "בתנה ותכונן עיר סיוחון" - שהעיר הזאת תהיה לבסוף שייכת לסיוחון!

אם אלה הדברים, בואו ננסה להבין מה מונח מאחורי המלחמה הזאת:

בכל שבת קודש, אנחו אומרים מזמור בתהילים שנקרא 'הלל הגדול'; שם אנחנו מקדישים, הן לסיוחון והן לעוג מלך הבשן, 'כי לעולם חסדו' באופן נפרד.

שאלת השאלה - למה לא הכניסו אותם בכ"י לעולם חסדו' של 'למכה מלכים גדלים', או 'ויהרג מלכים אדירים'?

בראש ובראשונה, לפני שניגש לביאור הדברים, עלינו להבין את המסר הטמון כאן בפרשה כפי שכתוב ר' שמעון בן לקיש; רצתה התורה לומר לנו, שהקב"ה משתמש באנשייה על מנת להפיק את רצונו.

הארץ אמורה להינתן לישראל. אבל בארץ יושבים מואב וצריך לסלק אותם, לכן מביא הקב"ה את סיוחון 'לנקות' את המקום, כדי שישראל יוכלו לקבל אותו מאוחר יותר - וזה כוונת דברינו, שהקב"ה משתמש באנשים מסוימים, כדי להפיק את רצונו; סיוחון חשב שהוא מלך גדול מאוד. פתאום נכנס לו רעיון במוחו, לקום ולכבוש את העיר חשבון. אבל בעצם את כל הרעיון הכניס הקב"ה למוחו, שכל מטרתו הייתה להעביר את המקום לידי ישראל, וזו"ש 'לב מלכים ושרים ביד ה'".

אם ככה, יש לנו כאן מסר ראשון שאותו אומר לנו הנביא: "הכרתי גוים נשמו פנותם ... אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר ...".

אומרת הגמרא (מסכת יבמות סג, א) - א"ר אלעזר בר אבינא: אין פורענות באה לעולם אלא בשביל ישראל שנאמר (צפניה ג-1) הכרתי גוים נשמו פנותם החרבתי חוצותם וכתתי (צפניה ג-1) אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר.

דבר נוסף, אומר הירושלמי (מסכת ברכות פ"ט ה"ד) - רבי ברכיה אמר בשם רבי לוי, על שם (תהילים צב, ט) ואתה מרום לעולם ה', לעולם ידך על העליונה.

למה כוונת חז"ל כאן?

הקב"ה משתמש באנשים, כדי להוציא את רצונותיו אל הפועל - למה הכוונה? ישנם אנשים שרוצים לעשות פעולה מסוימת. אבל הם לא מבינים, שבעצם הקב"ה גורם להם לרצון הזה כדי לעשות את רצונו. דוגמא לזה אנחנו יכולים למצוא אצל סיוחון; סיוחון חשב, שאם הוא יכבוש את חשבון יהיה לו יותר מעמד. אבל באה התורה

ומלמדת אותנו, שבעצם הקב"ה השתמש בסיוחון כדי להוציא את רצונו אל הפועל - להוציא את מואב מארץ ולהכניס אליה את בני"י, וכמ"ש הירושלמי: "ואתה מרום לעולם ה' - לעולם ידך על העליונה" - הקב"ה מפיק את רצונותיו מכל אדם ואדם.

נביא כמה דוגמאות לכך:

אחי יוסף, שומעים מיוסף כמה וכמה חלומות - "והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה והנה קמה אלמתי וגם נצבה והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי", ומנגד אומרים לו האחים: "המלך תמלך עלינו אם משול תמשל בנו וגו'"; לאחר מכן, הוא מגיע עם חלום חדש - "ויחלם עוד חלום אחר ויספר אתו לאחיו ויאמר הנה חלמתי חלום עוד והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי".

כמוכן שבעקבות החלומות הללו, מתגברת אצל האחים השנאה כלפיהם; האחים יוצאים לרעות את הצאן, ויוסף נשלח ע"י יעקב אביו לראות בשלומם. ברגע שמגיע יוסף, אומרת התורה: "הנה בעל החלמות הלזה בא: ועתה לכו ונהרגו ונשליכהו אחד הברות ואמרנו חיה רעה אכלתהו ונראה מה יהיו חלמתינו" ... "ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו: לכו ונמכרנו לישמעאלים וינדנו אל תהי בו כי אחינו בשרנו הוא וישמענו אחיו" - הולכים האחים ומוכרים אותו לישמעאלים, מתוך מחשבה שעצם מכירתו, תביא לסיום 'התיק' הזה שנקרא יוסף - "מהישמעאלים הוא יגיע לכל מיני מדינות ... שם הוא יטמא בתוך הגויים, וממילא לא יהיה לו סיכוי לחזור בחזרה".

אבל כבר מלמד אותנו הירושלמי - "ואתה מרום לעולם ה' - לעולם ידך על העליונה"; לקוח הקב"ה את רצונו של האחים להיפטר מיוסף, ומוביל את יוסף ישירות אל המלוכה שלו; אמר הקב"ה: "אדרבא, ברוצח שלכם אני מפיק את רצוני - דרככם אני שולח אותי ישירות למלוכה!"

אמרו איצטנגיני פרעה - "ראינו שנתיד מושיען של ישראל להיוולד, והוא ילקה על המים"; מיד גזור פרעה "כל הבן הילוד היארה תשליכוהו וכל הבת" - ומה קרה מהגזירה הזאת? לקוחים את מושיען של ישראל ומרוממים אותו! - משה מוכנס לתוך תיבה ביאור, מגיעה בתיה בת פרעה ומושה אותו משם, הוא מובא אל פרעה ופרעה מגדל אותו כדרכו??: כדי להכשיר אותו להיות מלך; אמר הקב"ה: אתה גזרת "כל הבן הילוד היארה תשליכוהו" - אתה עוד תראה, שאתה לבסוף תגדל אותו על ברכיך!"

דוגמא נוספת שעומד עליה הגאון ר' יוסף חיים זוננפלד:

יונה הנביא, מקבל ציווי מהקב"ה ללכת ולעורר את תושבי נינוה לתשובה, וכידוע, הוא מסרב ללכת;

אומרים חז"ל (ילקוט שמעוני, יונה, רמז תק"מ) - אמר יונה: אלך לח"ל שאין השכינה נגליתי שם, שהגוים קרובי תשובה הם, שלא לחייב את ישראל.

הוא מגיע אל חוף הים ביפו ומחפש אניה להפליג איתה. הוא מוצא אניה, ומשלים על כל המקומות בסיפניה רק כדי שתצא לדרך.

אומר הנביא: "וה' הטיל רוח גדולה אל הים ויהי סער גדול בים והאניה חשבה להשבר"

מספר המדרש - פרשו לים, עמד עליהם רוח סערה מימינם ומשמאלם וכל האניות עוברות ובאות בשלום ובשתיקה ואתה אניה בצרה גדולה וחשבה להישבר. ר' חנינא אומר: משבעים לשון היו באניה וכל אחד אלוהו בידו ומשתחוים ואומרים: נקרא איש אל אלוהו והאל אשר יענה ויציל הוא האלהים, וקראו ולא העוילו מאומה. יונה בצרת נשמו נרדם ועץ לו, בא אליו רב החובל אמר לו: אנו עומדים בין מות לחיים ואתה נדדם, מאיזה ענין אתה? אמר לו: עברי אנכי. אמרו לו: שמענו שאלהיך גדול, קום קרא אל אלהיך, אולי יעשה לנו ככל נפלאותיו שעשה בים. אמר להם: בשבילי צרה זאת - שאוני והטילי אל הים. א"ר שמעון: עדיין לא קבלו עליהם להשליכו לים עד שהפילו גורלות ונפל הגורל על יונה, מה עשו? נטלו כלים שבאניה והשליכו לים להקל מעליהם ולא העוילו, רצו לחזור ליבשה ולא יכלו, נטלו את יונה והעמידוהו על יכתתי הסיפניה, אמרו: רבון העולמים, אל תתן עלינו דם נקי שאין אנו יודעים מה מעשה של

במלחמת העולם השנייה, במשך כמה שנים, שהו רבני ותלמידי ישיבת מיר בשנחאי. הם חיו שם בתנאים לא תנאים, החום היה נורא ואיום. חוסר הוודאות לגבי גורלם של בני משפחותם שנשארו באירופה היה קשה. ביישיבה בקושי היו להם גמרות וספרים. אבל כל זה לא הפריע להם לקיים את ה"אדם כי ימות באהל" בדרגה על טבעית. השקיעות שלהם בלימוד היתה מבילהה.

לאחר המלחמה הם הגיעו לארצות הברית, ומשם עלו לארץ ישראל. האניה ובה רבים מתלמידי הישיבה שעשתה את דרכה במשך כמה שבועות מארצות הברית לארץ ישראל. מישוה מהנוסעים רצה לדעת היכן בדיק נמצאת האניה, האם קרובים הם לארץ ישראל. הוא ראה את ר' חיים שמואלביץ מתהלך מהרורה על סיפון האניה, ניגש אליו ושאל אותו: "אוו האלט מען - איפה אוחזים? רוצה לומר, היכן האניה נמצאת כעת.

רבי חיים שמע: "אוו האלט מען", והוא משיב לתומו: "בשמעתתא ג" - הוא אחז בשב שמעתתא...

איפה אוחזים? - בסוגיא שבה אוחזים. אין משהו אחר!

סיפר לי בן משפחה של הסטייפלר זצ"ל, שתמיד השתוקק לחטוף איתו איזו שיחה, לשמוע ממנו על שנות בחרותו, איך היה בנובהרדוק וכדומה. אבל אף פעם לא היה שייך לעשות זאת. תמיד למד.

הרעבעצין של הסטייפלר היתה מכינה את המאכלים "חזון איש" [בהליתיה בקש הסטייפלר ברבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל להספיד. ר' משה מרדכי היה אז אברך צעיר כבן שלשים, וניסה להתחמק מזה. אמר לו הסטייפלר: "אינך צריך להאריך, תאמר רק שזכמת לשמש את אחיה הקדוש, החזון איש, במשך עשרות שנים, וגדולה שימושה יותר מלימודה"]

בימים ההם, הכל היה "אייגענע" - תוצרת בית. חלב הביאו מהמחלבה, וממנו היו מכינים חמאה. לא היו מכוונות ומכשירים. היה כלי מיוחד שבו דפקו את החלב הקרוש עד שהפיקו ממנו את החמאה. הכנת החמאה בכלי הזה היתה מלאכה קשה, והסטייפלר לא איפשר לרבנית לעשות זאת. מי עשה זאת במקומה? כמוכן, הסטייפלר עצמו, שאב, היה בעל כח.

אותו בחור ניצל את הזמן שבו היה הסטייפלר מכה בכלי שוב ושוב ומכין את החמאה. הנה, סוף סוף יש לו הזדמנות לשוחח עם הסטייפלר. כעת לא יפריע לו בלימוד...

הבחור נגש אליו ונסה לפתוח איתו בשיחה. אך הסטייפלר התנצל: "מצטער, אני כעת באמצע הלימוד..."

כן, גם כשמיכנים חמאה אפשר ללמוד... להכות בכלי - ולהגות בתורה. לא רק שזה לא סותר, זה מחויב המציאות - אין זמן שהוא פנוי מתורה.

"אדם כי ימות באהל!" (יחי ראובן)

אומרת התורה: "ויקח ישראל את כל הערים האלה וישב ישראל בכל ערי האמרי בחשבון ובכל בנתיה: כי חשבון עיר סיוחון מלך האמרי הוא והוא נלחם במלך מואב הראשון ויקח את כל ארצו מיידו עד ארנן"

זאת אומרת, 'חשבון' היתה שייכת למלך הראשון של מואב (התורה לא מזכירה כאן את שמו), וסיוחון בא וכבש את המקום ממנו.

באה הגמרא במסכת חולין, ואומרת דבר שלכאורה הוא פלא, שמי שקורא אותו ברגע שציל ציממור:

אומרת הגמרא (מסכת חולין ס, ב) - אמר ר"ש בן לקיש: הרבה מקראות שראויין לשרוף והן הן גופי תורה...

אומר רש"י - הרבה מקראות. יש שדומה לקוראיהן שהן ראויין לשרוף שלא היה לו לכתבם שאין להם צורך בתורה וגואי הוא לחברן עם הקדושה.

התורה נקראת 'תורה', מלשון 'הוראה'. כל פס' בה, בא להורות לנו דבר מסוים. אבל אומר כאן ר' שמעון בן לקיש, שלא רק שיש פס' שלא באים להורות לנו שום דבר, אלא שהכאורה הם אפילו מיותרים! - ומהו א' הפסוקים האלה?

אומרת הגמרא (שם) - מיוצא בדרך אומרו (במדבר כא-כ) כי חשבון עיר סיוחון מלך האמורי היא, והוא נלחם במלך מואב וגו' גם פס' זה נדמה כאילו נכתב ללא צורך, כי מאי נפקא מינה מהו יוצא ומה נלמד מדבר זה, ומה בא הכתוב להשמיענו? אבל גם כאן לאמינו של דבר יש ללמוד הלכה מפס' זה, וכך הוא ביאורו: דאמר להו שהרי אמרו להם הקב"ה לישראל (דברים ג-ט) אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה, ונמצא שהיה אסור לישראל לכבוש כלום מארץ מואב, ולכן אמר הקב"ה ליית סיוחון ליפוק ממואב, יבוא סיוחון מלך האמורי ויכבוש חלק מארץ מואב וינציל את מידו המואבי, ועכשיו כבר אינה יורת ארץ מואב, אלא ארץ סיוחון, ולינתו ישראל וליפקו מסיחון ויבואו ישראל ויציאוהו מסיחון. והיינו דאמר וזה מה שאמר גם רב פפא: עמון ומואב טיהרו בסיוחון שע"י כיבוש חלקים מארץ עמון ומארץ מואב בידי סיוחון, הותרה ארצם ונטהרה לישראל, שהותר להם לכבושה.

אם נשים לב לדבריו של ר' שמעון בן לקיש, נראה שכתוב "הן הן גופי תורה" - איזה "גופי תורה יש כאן?"

הביטוי של "הן הן גופי תורה", מופיע בכמה מקומות בש"ס; מופיע בגמרא במסכת שבת (לב, א) - חנינא רשב"ג אומר: הלכות הקדש תרומות ומעשרות הן הן גופי תורה; מופיע במשנה במסכת חגיגה (י, א) - {א} הדינין והעבודות הטהרות והטמאות ועריות יש להן על מה שישמכו והן הן גופי תורה.

שאלת השאלה - מה שייך הסיפור של סיוחון שכבש את מואב כדי שיהיה לישראל מקום לגור, לגופי תורה - איזה מין גופי תורה יש כאן?!

באים חז"ל ומלמדים אותנו, שאם נבין את המסר הטמון כאן, נוכל גם להגיע למסקנה אילו גופי תורה מונחים בפס' הזה.

לאחר הפס' הזה, מגיע פס' שאמר אותו בלעם בן בעור - "על כן יאמרו המשלים באו חשבון ונתנה ותכונן עיר סיוחון": את הפס' הזה אמרו אבא ובן - בעור ובלעם בנו. היות וחשבון היתה עיר כ"כ מבוצרת ומואב היה בתוכה, חשש סיוחון שמא לא יעלה בידו לכבוש אותה - לכן מה הוא עשה? הזמין את בעור ואת בלעם בנו, לקלל את מואב כדי שיצליח סיוחון לנצח את המלחמה ולכבוש את חשבון - וזה מ"ש "על כן יאמרו המשלים" - הגיעו בלעם ובעור ועודדו את החיילים - "באו חשבון" -

זה האיש, הטילו אותו עד ארכבותיו והים עומד מזעפּו. נשאו אותו אצלם והים הולך וסוער, הטילו אותו עד טבורו והים עומד מזעפּו. נשאו אותו אצלם והים עומד וסוער, הטילו אותו [עד] צאורו וכו', עד שהטילו כולו שנאמר וישאו את יונה ויטלוה אל הים ויעמד הים מזעפּו.

אומר הנביא: "יומן ה' דג גדול לבלע את יונה ויהי יונה בעמית הדג שלשה ימים ושלשה לילות"

עומדים והאנשים על סיפון האנייה בתדהמה - מעולם הם לא ראו ולא שמעו דבר כזה; כל הרעש הזה, בגלל יהודי א' שמנסה לברוח מהקב"ה!

אומרים חז"ל - ראו המלאים את כל האותות והנפלאות שעשה הקב"ה עם יונה והשליכו איש את אלהיו, שנאמר {יונה ב, ט} משמרים הבלי שוא, וחזרו ליפו ועלו לירושלים ומלו בשר ערלתם, שנאמר {א, טז} ויראו האנשים יראה גדולה את ה' ויזבחו זבח לה' ויזבחו נדרים, וכי זבח זבחו, אלא ברית מילה שהוא כדם זבח, ונדרו איש אשתו ובניו וכל אשר לו לאלקי יונה ונדרו ושלמו ועליהם הוא אומר: "ועל גרי הצדק". נתרגם את הדברים לימינו אנו:

אתם שבעים נוסעי האנייה, מגיעים אל החוף ומספרים לכל מכריהם: "אל תשאלו מה קרה לנו בספינה! יהודי א' ניסה לברוח מהקב"ה - הקב"ה הביא זאת סערה, שבעולם איך שזרקנו אותו לים - הים נרגע!" - כמה קידוש ה', נרגם כתוצאה מזו!

השמועה הזאת מגיעה גם לתושבי ינונה; הם שומעים שהיה נביא שנשלח לינונה לעורר אותם בתשובה, אבל סירב ללכת.

לאחר שלשה ימים, פולט הדג את יונה "תתקס"ח פרסאות ליבשה"; פתאום רואים אנשי ינונה בנאדם שנחת אצלם בחוף. שאלו כולם: "זה אתה עם הסיפור של הספינה והדג???", "כן - זה אני!"

אומר הנביא: "ויחל יונה לבוא בעיר מהלך יום אחד ויקרא ויאמר עוד ארבעים יום וינהייה נפכת: ויאמינו אנשי ינונה באלהים ויקראו צום וילבשו שקים מגדולם ועד קטנם" - וכולם לבסוף חזרו בתשובה.

אומר הגאון ר' יוסף חיים זוננפלד - בוא ותראה, יונה חשב לברוח מהקב"ה - ומה עשה הקב"ה??? השתמש ביונה, כדי להפיק ממנו את רצונו! - "אתה לא רוצה להתנבאות על ינונה!? לא רק שאתה תתנבא, אלא מהבריחה שלך אני פיק את רצונו!", וזה מ"ש "ואתה מרום לעולם ה' - לעולם ידך על העליונה".

דוגמא נוספת, אנחנו מוצאים אצל "יוסף מוקיר שבת":

מספרת הגמרא (מסכת שבת ק"ט א, ב) - הוה הווא נכרי בשבבותיה (ליוסף מוקיר שבת) היה שכן נכרי נפשי נכסיה טובא שהו ל ו נכסים רבים. אמרי ליה כלדאי אמרו החוזים בכוכבים לאותו נכרי כולו נכסי יוסף מוקיר שבי אכיל להו כל נכסיה, יוסף מוקיר שבת עתיד לאכול, היינו, כל נכסיה יעברו אליו. הנכרי שרצה שלא יתקיימו דבריהם, אזל זבנינה לכולוה ניכסי הלך ומכר את כל נכשיו, זבן בהו מרגינתא וקנה תמורתם מרגלית יקרה מאוד **אותבה בסייניה** וקבע את המרגלית בכובע שעשה לעצמו, משובץ במשבצות של זהב שבהן קבועות מרגליות. בדרך זו חשב שיוכל לשמור על עושרו. **בהדי דקא עבר מברא** בזמן שהיה עובר במעבורת על הנהר **אפרחיה יוקא** הפריח הרוח את כובעו. **שדייה בנאי** הטילו למים, **בלעיה כוורא** דג בלע את המרגלית מאורח יותר. **אסקוה העלו** הדייגים דג זה, **אייתהא אפניא דמעלי שבתא** והביאוהו לעיר עם פנות היום סמוך לכניסת השבת, בזמן שכולם כבר קנו את צרכי השבת שלהם. **אמרי** הדייגים המאוכזבים: **מאן זבין** כי השתא מי יקנה דג בשעה מאוחרת כזאת? **אמרי** להו אמרו לדייגים: **זילו אמטויהו לגבי יוסף מוקיר שבי** לכו והביאוהו ליוסף מוקיר שבת **דרגיל דזבין** שרגיל הוא לקנות שכר כל מטעמים הבאים אליו. **אמטייה ניהלה** הביאוהו אצלו, **זבניה ואכן קנה** אותו. **קרעיה** כשרע את הדג להכינו לשבת, **אשכח ביה מרגינתא** מצא את המרגלית בתוכו. **זבניה בתליסר עיליתא דדינרי דדבהא** מכר לאחר מכן את המרגלית תמורת שלש עשרה עליות המלאות דינרי זהב, כלומר, תמורת הון עתק. **פגע ביה הווא סבא ואמר**: **מאן דזיזי שבתא פרעיה שבתא בעא מיני מי שלווה לכבוד שבת**, השבת פורעת ל את חובי! **אם ככה**, כאשר הקב"ה רוצה לתת עושר ליוסף מוקיר שבת, הוא מגלגל שברגע א' הגוי יחלום חלום, ימכור את כל רכושו ואת הכסף הוא ימיר לאבן יקרה, שאותה יבלע הדג, שאותו יקנה יוסף לכבוד שבת - והכל יגיע לו על 'מגש של כסף!' - **זמ"ש** "לעולם ידך על העליונה!"

אם ככה, זה מה שכתוב כאן בפרשה. כשהקב"ה רוצה לתת את המקום שנקרא 'חשבון' לעם ישראל - היות והוא מיועד לנחלת בני ג'ד, אומר הקב"ה לסיחון - "בוא ותכבוש את מואב", ולאחר שהוא יכבוש את מואב, הוא יביא את עם ישראל כדי שיכבוש את סיחון.

זהו המסר הראשון שמונה כאן בפרשה. אבל בנוסף, יש לנו גם מסר של 'גופי תורה' - ואלהים הייתי רוצה להגיע:

למי שמסתכל על המלחמות שהיו כאן, ויכל לשים לב שהמלחמות האלה מאוד מעניינות; בתחילה, כאשר יוצאים להילחם בבני אדום, אומרת התורה: "וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך אדום כה אמר אחיק ישראל אתה ידעת את כל התלאה אשר מצאתנו: וירדו אבתינו מצרימה ונשב במצרים ימים רבים וירעו לנו מצרים ולאבתינו: ונצק אל ה' וישמע קולו וישלח מלאך ויצאנו ממצרים והנה אנחנו בקדש עיר קצה גבולך: נעברה נא בארצך נא עבר בשדה ובכרם ולא נשתה מי באר דרך המלך נלך לא נטה ימין ומשאלו עד אשר נעבר גבולך ... ויאמר לא תעבר ויצא אדום לקראתו בעם כבד ובדי חזקה: וימאן אדום נתן את ישראל עבר בגבלו וישלח מלאך וימר יעליו" - עם ישראל לא נכנס לאדום, הוא ממשיך הלאה, ואז מגיעה הפרשה של סיחון; סיחון כובש את מואב - מבקשים רשות לעבור - סיחון מסרב, וכאן יוצאים למלחמה! מלחמה נוספת בפרשה, נמצאת לקראת סיום הפרשה - הולכים לכבוש את עוג מלך הבשן, ומשה רבינו חושש להילחם מולו; אומרת התורה: "ויאמר ה' אל משה אל תירא אתו כי בידך נתתי אתו ואת כל עמו ואת ארצו ועשית לו כאשר עשית לסיחון מלך האמרי אשר יושב בחשבון".

ישנה מלחמה נוספת, שמוסרת במילים - "כי עז גבול בני עמון"; "עמון" היה מקום נוסף שהיה ניתן להילחם בו. אבל עם ישראל בחרו שלא להילחם, כנראה מפאת חזקו.

לאחר מכן, אומרת התורה: "על כן יאמרו המשלים באו חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון"

נשאלת השאלה - מי אלו אותם "המושלים"?

אמרנו קודם, שעפ"י פשט הדברים, הכוונה לבלעם ובעור. אבל באה הגמרא ומביאה את דרש הדברים:

אומרת הגמרא (מסכת בב"ב עח, ב) - א"ר יוחנן: מאי דכתיב (במדבר כא-כז) על כן יאמרו המושלים וגו' המושלים אלו המושלים ביצרם בואו חשבון בואו וחשב חשבון של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה. תבנה ותכונן אם אתה עושה כן תבנה בעולם הזה ותכונן לעולם הבא.

אומר הרשב"א - לכאורה, הפס' הזה מיותר. מה זה מעניין אותנו שבלעם ובעור עודדו את החיילים של סיחון? אבל אם חז"ל מתייחסים לפס' הזה, זה אומר שטמון כאן איזוהו מסר עבורנו, והוא "בואו וחשב חשבון של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה".

אומר לנו ר' שמעון בן לקיש על הפס' הזה - "דע לך, שגופי תורה מונחים כאן!" **אם אלה הדברים, בואו נראה איך חז"ל מסתכלים על המלחמות האלה:**

למה עם ישראל לא נלחמו באדום?

הם מגיעים ומתחננים בפני אדום: "כי"כ הרבה תלאות סבלנו - תן לנו להיכנס!", אבל אדום לא מסכים בשום פנים ואופן - "לא תעבר בי פן חברב אצא לקראתך" - "אתה לא נותן להיכנס? אין בעיה?" - "ויט ישראל מעליו" - ולמה לא נכנסו? פשוט מאוד - כי הקב"ה אמר שלא להיכנס; הבטיח הקב"ה, שאת הר שעיר הוא נותן נחלה לאדום - ולמה ?

אומר התרגום וינתן בן עוזיאל, שאת הר שעיר הוא נתן לאדום כדי לשלם לו על מצות כיבוד אב שהיתה לו, שלא היה אדם שזכה לכבוד את אביו, יותר מעשו הרשע;

אומר המדרש (דברים רבה, פרשה א, אות טו) - **אמר רבן שמעון בן גמליאל**, לא כבד בריה את אבותיו כמו אני את אבותי, ומצאתי שכבד עשו לאביו יותר ממני. כיצד, אמר רבן שמעון בן גמליאל הייתי משמש את אבי בכלים צואים, וכשהייתי הולך לשוק הייתי משליך אותן הכלים ולובש כלים נאים ויוצא בהן, אבל עשו לא היה עושה כן, אלא אותן כלים שהיה לובש ומשמש בהן את אביו, הן מעלים.

אם ככה, היות ורשע שחייב ניתן לאדום בנחלה כתשלום לכיבוד אב שהיה לעשו, לא יכל ישראל להיכנס אליה.

מגיעים למואב - העיר חשבון שייכת לבני גד, ולכן צריך להילחם מול מואב. אבל אסור להילחם מולם - ולמה? כי ככה אמר הקב"ה "אל תצר את מואב ואל תתגרם במלחמה".

נשאלת השאלה - ולמה כך ציוה הקב"ה?

שתי סיבות בדבר. הא' היא, משום שרצה הקב"ה לשלם שכר ללוט, שלא גילה למצרים ששרה היא אשת אברהם ולא אחותו כפי שאמר להם אברהם. סיבה נוספת שמביאה הגמרא, בגלל שתי פרידות טובות שעתידות היו לצאת מהם - רות המואביה ונעמה העמונית.

אם ככה, למרות שהיה ניתן להילחם במואב, הקב"ה 'לקח' את שירותיו של סיחון ונתן לו להילחם כנגד מואב - לגרש אותם מאותו מקום שנקרא 'חשבון', שלאחר מכן ניתן כנחלה לבני גד.

יוצא א"כ, שלא נלחמו כנגד מואב, כיון שיצאה ממנו 'פרידה טובה' - רות המואביה. אבל אם נשים לב, גם מעמון יצאה 'פרידה טובה' - נעמה העמונית.

נשאלת השאלה - אם ככה, למה רק את מואב גרשו ממקומם? למה לא עשו את אותו הדבר גם לעמון?!

אומר המדרש לקח טוב - על הפס' "כי עז גבול בני עמון", עזה אהבה שאהב הקב"ה את העמונים יותר מן המואבים, במואב הוא אומר {דברים ב, ט} אל תצר את מואב, אבל עשות עם אנגריא מותר. אבל בעמון כתוב {שם ט} אל תצורם ואל תתגרם בהם, וכל כך למה? על שום המעשה, הבכירה קראה מואב בחציפות. אבל הצעירה קראה שם בנה בצניעות בן עמי, ללמדך ששכר שיחה נאה אין הקב"ה מקפח, כ"ש עם הצדיקים שעתידי ליתן להם שכר טוב על כל מצוה ומצוה ועל כל פסיעה ופסיעה ועל כל דבור ודבור, וכן הוא אומר {עמוס ד, יג} ומגיד לאדם מה שיחוו.

מגיע שבת קודש, אנחנו אומרים בהלל הגדול - "לסיחון מלך האמרי כי לעולם חסדו: ולעוג מלך הבשן כי לעולם חסדו"

כשהגיע משה רבינו למלחמה מול עוג - הוא פחד! אמר לו הקב"ה: "אל תירא ממנו"; **אומר תנא דבי אליהו** {פרק כה} - אין אומרים אל תירא, אלא למי שירא.

נשאלת השאלה - למה משה רבינו פחד ממנו?!

נכון, הוא היה גדול מאוד. הגובה שלו היה עצום - הכל בסדר גמור. אבל מי שידע להוציא נשמה ממטר שישים, יודע להוציא גם נשמה משש עשרה מטר; אין שום הבדל ביניהם, זה אותו גדול של נשמה.

אומרת הגמרא {מסכת נדה סא, א} - אמר [משה]: **שמה תעמדו** לו זכות של אברהם אבינו, שנאמר {בראשית יד-יג} ויבא הפליט ויגד לאברהם העברי. ואמר רבי יוחנן: זה עוג שפלו מדור המבול.

אומר המדרש (בראשית רבה, פרשה מב, אות ח) - ויבא הפליט (בראשית יד, יג), ריש לקיש בשם בר קפרא הוא עוג הוא פליט, ולמה נקרא שמו עוג שבא ומצא את אברהם יושב ועוסק במצות עוגות, הוא לא נתכונן לשם שמים אלא אמר אברהם זה קונין הוא, ועכשו אני אומר לו נשבה בן אחיק והוא יוצא למלחמה ונהרג ואני נוטל את שרי אשתו.

לבסוף אברהם יצא למלחמה ולא מת, וממילא שרה נשארה אשתו. אבל בכל זאת, לעוג נזקפה הצלתו של לוט - למרות שהוא לא נתכונן לשם שמים, ולמרות שאפילו נתכונן לדבר עבירה! - ובכל זאת, משה היה ירא ממנו!

אומרת המשנה באבות - חמשה תלמידים היו לו לרבן יוחנן בן זכאי, ואלו הן, רבי אליעזר בן הורקנוס, רבי יהושע בן חנניה, רבי יוסי הכהן, ורבי שמעון בן נתנאל, ורבי אלעזר בן ערך. הוא היה מונה שבחן. רבי אליעזר בן הורקנוס, בור סוד שאינו מאבד טפה. רבי יהושע בן חנניה, אשרי יולדתו. רבי יוסי הכהן, חסיד. רבי שמעון בן נתנאל, ירא חטא.

בא ר' חיים ויטאל, ומסביר מדוע משה רבינו היה ירא כ"כ מעוג מלך הבשן;
אומר ר' חיים ויטאל - דבועוג מלך הבשן היה ניצוץ של רבי שמעון בן נתנאל שמבואר עליו במשנה באבות פרק ב' שהוא הישן מחמשה תלמידי רבן יוחנן בן זכאי, ושהיה ירא חטא. ומרומנו זה בר"ת בש"ן [אותיות שמעון בן נתנאל], ושלקן היה משה ירא מלהרוג אותו עד שהוצרך הקב"ה לומר לו שלא ירא כדכתיב בפרשת דברים עיי"ש. והנה גם בזה יתכן דיש הקבלה דמה שהיה בו ניצוץ דירא חטא זה גרם אצל משה ענין היראה.

נסכם את מה שאמרנו עד עכשיו:

הרבה מלחמות יש לנו כאן בפרשה: עוג מלך הבשן, סיחון מלך האמורי, אדום, מואב, עמון. אבל אם נשים לב, מאחורי כל המלחמות האלה מסתתרות מצוות; נגד אדום לא נלחמים - לא בגלל שאין כוח, אלא בגלל שיש לו זכות של מצות כיבוד אב עד מעשו הרשע. נלחמים כנגד מואב ולא כנגד עמון, כיון שלעמון יש שכר שיחה נאה. נלחמים כנגד סיחון מלך האמורי, כיון שהוא היה שייך לאותם אמוריים שרצו לזרוק אבנים בנחל ארנון, וכעת מגיעים איתו לחשבון. ונלחמים בעוג מלך הבשן, כיון שנסתיימה הזכות שלו בהצלת לוט [שזכה לאריכות ימים מופלגת], לכן אפשר כעת להרוג אותו.

אם ככה, נמצאנו למדים את המסר בדברי חז"ל כאן בפרשה: חז"ל רוצים שנדע, שהפס' הללו נכתבו כי "הן הן גופי תורה" - אל תסתכל במלחמה כמלחמה; בכל מלחמה מונח 'גוף תורה' - אין מלחמה, מבלי שיש מאחוריה מצוה!

על כן יאמרו המשלים באו חשבון - תעשה את החשבון של אותם מלחמות, ותראה שכל המצוות סובבות על הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עבירה כנגד הפסדה; כל המצוות כולם, סובבות על ציר אחד - של זכות או לא זכות; יש זכות - לא נלחמים, אין זכות - נלחמים. הכל סביב למצוות!

אם אלה הדיבריים, הייתי רוצה לסיים בדבריו של הרב ניימן:

כותב הרב ניימן - במדרש רבה מובא: ולא יכלו אחריו לענות אותו. אבא כהן ברדלא אמר: אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום הדין, ואלו יכלו אחריו לענות אותו. אבא כהן ברדלא לעמוד בתוכחתה של אתונה, הו"ד: ההסכן הסכנתו לעשות לך כה ויאמר לא. יוסף קטן של שבטים היה ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו, הו"ד ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבזהו מפניו, לכשיבוא הקב"ה ויוכיח כל אחד לפי מה שהוא, שנאמר אוכיחך ואעריכה לעיניך על אצרת כמה וכמה.

רואים מזה איך שחז"ל הקדושים היה תמיד לפנייהם פחד ה' - ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, וכשלמדו הפסוק ולא יכלו אחיו לענות אותו ויחזרו בחשבון שלמלאהו אמרו: אוי לנו מיום הדין ולא יכלו מיום הדין, וכשהוא רגע אחד לא שכחו מזה ותמיד היתה לפנייהם חרדת ר' יוחנן בן זכאי [ברכות כ"ח] לכן כשהגיעו לפסוק של יוסף או של בלעם ותיכף עשאו חשבון שלהם.

שמעתי כי מרן הגאון ר' ישראל סלנטר זצוק"ל למד עם התלמידים את הגמרא בבא מציעא (דף י"ג) מצא שטר חוב אם יש בהם אחריות נכסים לא יחזיר, ומקשה הגמרא אם כשחייב מודה אמאי לא יחזיר? התייפח בבכי, התלמידים שאלו אותו: רבינו, מה יש כאן לבכות? וענה להם כי ישאל את קושיית הגמרא "אם חייב מודה אמאי לא יחזיר" וכן שגם הקב"ה ישאל אותו אם כשחייב מודה, ז"א אם אתה מודה שאתה חייב למה אתה לא מחזיר לי, "אם למה אתה אינך חוזר בתשובה? אעפ"י שהענין מדבר בדבר אחר לגמרי, אבל ר' ישראל סלנטר זצ"ל שתמיד היה פחד ה' לנגד עיניו ודאג על מה שהחסיר בעבודת ה', שמע בהגמרא עוד דבר, מה שאחרים שאין להם פחד ה' אינם שומעים כלום.

ובזה אפשר להבין מה שחז"ל הקדושים מבארים את הפסוקים על כן יאמרו המושלים - אלו המושלים ביצרם, באו חשבון - נעשה חשבון העולם, הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה, וראיתי בספר אהל יעקב להמגיד מדובנא שאומרו: וכבר צווחו קמאי איך היתה כזאת לדרוש במאמר ע"כ יאמרו המושלים בואו חשבון - ע"כ יאמרו המושלים ביצרם כי זה דבר רחוק מאוד? עיין שם לפי חקת. אבל לפי האמור אפשר לומר כי אין כוונת חז"ל להכניס את זה בפסוקים - אלא חז"ל הקדושים אשר תמיד היה דאגתם ופחדם מה שהם מקצרים בעבודת ה' ותמיד היה הדין וחשבון נגד עיניהם, כיון שראו בפסוק בואו חשבון אעפ"י שזה מדבר בענין אחר לגמרי, תיכף נזכרו בחשבון של הקב"ה, ואמרו אחד לחברו: בואו ונחשוב חשבוננו של עולם כמש"כ: אז נדברו ויראי ה' איש אל רעהו וגו'.

וידידי הרב הגאון ר' שמואל רוזובסקי הוסיף לי על זה, מה שאמרו חז"ל עה"כ אשרי אדם שומע לי - שכל שמועותיו לי, היינו שכל מה שהוא שומע הוא מקשר תיכף עם עניני שמים, והוא כשהאדם, כל מעיניו ורעיוניו דבוקים בה', אז כל מה שהוא רואה ושומע תיכף מקשר לה', וזהו שכל שמועותיו לי.

נכנסנו בשבוע שעבר בס"ד לחודש תמוז. יש אנשים שבי"ח או בלונה גל' או בלונה שפרי"ן - הם רק שומעים חודש תמוז, הם מיד מודמיינים את הטיולים. אבל יש אנשים שרק שומעים 'חודש תמוז', מתחילים להזיז בוחדי! - ולמה? כי אמרתי לנו חז"ל: תמוז ר"ת - 'זמני תשובה ממשמשים ובאים' - אז כל אחד שומע, מה שהוא רוצה לשמוע; אם ככה, יש ששומעים 'תמוז' מיד עולה להם בראש - זה הרבעון האחרון של השנה! עוד תשעים יום תקיעת שופר! עוד ששים יום מתחילים לומר סליחות!

באים חז"ל ואומרים לנו - "על כן יאמרו המשלים באו חשבון" - אתה יכול ללמוד את החשבון הזה, כמילות עידוד שנתנו בלעם ובעור לחיילים של סיחון. אבל אתה יכול ללמוד מהמילה 'חשבון' - דין וחשבון; השאלה היא איך אתה מחליט לשמוע! אומר לנו ר' שמעון בן לקיש - "הן הן גופי תורה!" - מונחים כאן גופי תורה. אבל השאלה היא, מה אתה רוצה לשמוע ומה אתה באמת רוצה להפיק מזה; האחריות

שלנו היא להבין את ערך המצוות לנצח, ואת ערכם של עבירות ח"ו לנצח. (ברוך שאמר)

ויבא העם אל משה ויאמרו חטאנו כי דברנו בה' וכן התפלל אל ה' ויסר מעלינו את הנחש ויתפלל משה בעד העם: ויאמר ה' אל משה עשה לך שרף ושים אותו על נס והיה כל הנשוך וראה אותו וחי:

גם לאחר שישבו בתשובה, וגם לאחר שהתפלל משה רבינו, לא החזיר הקב"ה את עניי הכבוד, ולא סילק את הנחשים ממהנה ישראל, הנחשים המשיכו לנשוך, אלא שכל מי שהסתכל על נחש הנחושת, וחי. ויעש משה נחש נחושת וישמחו על הנס והיה אם נשך הנחש את איש והביט אל נחש הנחושת וחי: והרי פרשה זו צריכה תלמוד. מה זה ועל מה זה היתה מדת הדין מתוחה על בני הדור החדש שבמדבר, לאחר שקצרה נפשם מרוב צרות תללות ופחדים? אם הראו להם את כל הצרות והשמדות שבגלות אדום, איך נענשו כ"כ על דיבור קל? איך נתפסו בשעת צער? ולא עוד אלא שבבעל הטורים כתבו: 'וחקצר נפש העם - מלמד שראו כל הצרות שיבואו בגלות אדום ואיך ימשך גלות אדום'. כלומר שפתח הקב"ה את עיניהם וראו את טיטוס ומחריבי הבית השני, אלפי אלפים הרוגים בצרה ההוא, ושוב ראו את המהפך הנורא, מסע הצלב הראשון השני והשלישי באשכנז וצרפת, ראו את האינקוויזיציה בספרד, ראו את גזרות ת"ח ות"ט בפולין, ראו את אושוויץ וכל מחנות המוות, וזה שכתוב 'לסבוב את ארץ אדום', שראו כל הצרות העתידים לסבוב בארץ אדום, עד היום האחרון. לא כתוב שהראו להם את הגאולה. רק את הצרות הקשות והנוראות ראו. הרי אמר האדמו"ר ר' חיים מברסלב זי"ע, שמי שעבר את אושוויץ יש לו חלק לעולם הבא אף אם הוא נכשל ומדבר וכו'. מי שאינו מדבר, ומקבל באמונה ודממה, הוא צדיק אמת ויולכים לנשק את ידיו ולתת לו קוויטלך. נס גלוי היה לו שלא עזב את האמונה אחר שראה צרות ושמדות כאלה. כי הדיבור במצב הקשה, הוא דבר טבעי ביותר. וכיון שראו אותו דור את כל הצרות של גלות ביחוד, מטיטוס ועד היטלר ימ"ש, כל ההרגיות והגזירות של בני ישראל, הרי האדם הנורמלי פשוט משתגע כשמעלה על דעתו צרות נוראות כאלה, איך יש עליהם טענה כשפתחו פיהם ודברו: והרי רש"י הק' כתב שקצרה נפשם, היינו שלא היה להם כח בנפשם לסבול כ"כ הרבה צרות. לא שהם אמרו שקצרה נפשם, אלא שהתהוה"ק מעידה עליהם שקצרה נפשם. איך הגיע להם שילוח נחשים השרפים? הרי המקרא צווח ואומר דרשני.

חז"ל למדנו שאין אדם נתפס על צערו, בשעה קשה של האדם אין טוענים על שמוציא מפיו דיבורים קשים. וכן נהגו רבוה"ק אחר שבאו פליטי המלחמה, אחד מעיר ושנים ממשפחה, ובאו ותינו את טעותיהם ובכיותיהם לפני כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע, ולפני כ"ק אדמו"ר מלקויונובורג זי"ע ולכל צדיקי הדור, לא דנו אותם לכף חובה, אלא הבינו את מר לבם, והשתדלו להרעיף עליהם דברי תחנונים שאין לנו שום הבנה והשגה בהנהגת ה', ובדודאי הכל לטובה. לפני מאה שנה כשלמדו את דברי בעל הטורים, עוד לא ידעו מה שראו בני המדבר באותה שעה שקצרה נפשם, היום אנו יודעים הרבה יותר מה שהם ראו באותה שעה, ראו את אושוויץ וכל מחנות השמד, געוואלד איך יש עליהם טענות כשדברו באלקים ובמשה, איך שולחים עליהם נחשים שרפים?

אדה"ר אומר 'האשה אשר נתנה עמדי', כאן כפר בטובה, שהתלונן גם על ההטבה וביאור הענין ע"פ מש"כ במס' ע"ז דף ה'. 'תנו רבנן מי יתן והיה לבבם זה להם, אמר להן משה לישראל כפויי טובה בני כפויי טובה בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לישראל מי יתן והיה לבבם זה להם היה להם לומר תן אותה, כפויי טובה דכתיב ונפשנו קצה בלחם הקלוקל, בני כפויי טובה דכתיב האשה אשר נתנה עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל'. וכשנתבונן באלים הראשון, בתחילה נתנו הקב"ה בגן עדן, היה לו שם כל טוב וטב, מלאכי השרת צולין לו בשן, אין לנו השגה בביאור הדבר, אבל החיים שלו היו בתכלית השלימות. אח"כ בא הקב"ה ואמר לו ילד טוב היות האדם לבדו, אדם הראשון לא הבין למה לא טוב, כמו שיש בחורים ששואלים מה חסר לי כאן בשיעור, יהודים טובים צולים לי בשן ונותנים לי כל טוב, הכל יפה ויש צורך עז. ואמרו חז"ל שהביא הקב"ה את כל בעלי החיים לפני אדה"ר והכיא שיש כלום בן עזר. וביקש שגם הוא צריך. לאחה שקיבל אדה"ר את הבת ז'ו, וביקש לו את הגהינם בעולם הזה, בעבורה נתקלל 'בזעת אפך תאכל לחם, בעצבון תאכלנה כל ימי חיך, עד שובך אל האדמה אשר ממנה לוקחת', בגללה צריך לכסות את הכרטיס אשראי כל חודש, ובגללה נשתלשלו כל צרות עוה"ו. כמבואר בספר הישר לרבינו תם מה שאדם עובר בעוה"ו, וכן אמורים בסליחות ערב ר"ה, אדם איך יזכה, בכל יום למות מחכה, והולך ומונה את המציאות המרה שעובר על האדם בעוה"ו, וכל זה מחמת חטא עץ הדעת, הכל בעבור שבקשה שיאכל מעץ הדעת. שהרי אדה"ר עצמו לא רצה לאכול, וכמבואר בבעל הטורים 'היא נתנה לי מן העץ', היינו שהכנה אותו במקל עד שהוכרח לאכול מעץ הדעת, וכל זה ממשבשה אנוכית שלא תמות היא וישא היא אחרת, אתה תרד עמי יחד לגהינם. אח"כ בא הקב"ה ושאול מדוע אכלת מעץ הדעת? אמר אדה"ר כמה מלים 'האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל', הרי אתה ידעת שלא היה חסר לי אשה כלל, נתת לי אשה והיא נתנה לי לאכול מעץ הדעת.

משה רבינו אומר לכלל ישראל, הנכם כפויי טובה בני כפויי טובה, מהי דוגמתו של כפוי טובה, זה מה שאדה"ר אומר להקב"ה 'האשה אשר נתת עמדי', והרי היא הביאה את 'אשוויץ' לעולם, וכמ"ס החת"ס איך קרא לה 'חווה' על שם שהייתה אם כל חי, הרי טוב היה לה שם המות משם החיים? והרי עד היום הזה היא מפרשת חלה ומדלקת נרות שבת על שכבתה נרו של עולם וחלתי שם עולם. האם כשאוטמים על אשה זו 'האשה אשר נתת עמדי', נקראים 'כפוי טובה'?

חסד גדול היה באכילת המן, שלא הוצרכו לנקביהם ארבעים שנה, ועל הטבה הזו התלוננו ונפשינו קצה' ומה אמרו הם, שקרא להם משה 'כפויי טובה בני כפויי טובה': 'נפשינו קצה בלחם הקלוקל ופרש"י שמפני שהיה המן נבלע באבריהם, קראו למן קלקל. שהוא קל ונבלע באבריהם. והוסף רש"י: והיא היתה להם טובה גדולה שלא הצריכם לטרוח ולצאת שלוש פרסאות לפנות'. כלומר, אף שבדרך כלל יצירת האדם היא בדרך של נקבים ונקבים חלולים, עם מערכה שלימה שמכרכים עליה בכל יום. ארבעים שנה לא הוצרכו לברך אשר יצר. והרי זה דבר נורא ונפלא. בגמ' מבואר שיצחק אבינו עשה חשבון עם הקב"ה על ימי חייו של יהודי, ואמר שחלק מימי חייו עוברים בבית הכסא. דבר המדבר היה להם טובה נוראה שלא הוצרכו ללכת לבית הכבוד. והרי מובן שנקרא 'בית הכבוד' בלשון סגי נהור, שיהודי עם נשמה אלקית צריך להכנס למקום כזה. אך הם קראו למן 'לחם הקלקל' עבור זה. ורש"י פ' בהמשך הפרשה כשהקב"ה שלח הנחשים השרפים 'בא נחש ויפרע מכפויי טובה'.

עפ"י נוכל לראות ישוב פרשה זו. הן אמת שבתורה שעה הראו להם ממשמה את כל הצרות והנוראות שבכל הגלות הארוך הזה, שסבבו בארץ אדום, כדי סיכויי הלוואות ראו עניניהם, ונכמ"ש רש"י שלא היה להם יכול להחיל צער נורא ואיום כזה, מעט הצלב, גירוש ספרד,

פרדיננד, פורטוגל, ברנן בלזן, עכ"ז יש לאדם יצר הרע נורא, שכשרע ומר לו מאד מאד, הוא מזלזל ומבזה אף את מעט הטוב שיש לו. כשאדם מתלונן על הרע, אי אפשר לטעון עליו שום טענה, שאין אדם נתפס על צערו, היוצא מאושוויץ ומתלונן על הצרות, אין מוֹחֵחַן אותו. אך אם מתלונן גם על הטובות, הוֹי כפיה בטובה.

פעמים שחבר אחד הטיב לך הרבה הטובות, ובסוף הצר לך והרע לך, דרכו של יצר הרע שכונס על חבר זה ככעס שלם, ומזלזל אפילו בהטובות שהייתה עמו, ויהיה מה שיהיה, הכל במל ובמטול, כאילו כולו רע מבקר רגל ועד ראש, ולא עוד אלא שמחפירהו אפילו על הטובות שעשה עמו. אילו היו בני ישראל בוכים באותה שעה על חסרון עניי הכבוד, על הנחשים ועקביים, על מיתת אהרן, ועל ראיית הגלות הארוך עם כל צרותיו הנוראות, לא היה עליהם שום טענה. אך הם כפו בטובה ובכו על 'הלחם הקלקל', תוך כדי הטענות מזלזלים גם בהטובות שהקב"ה עשה עמנו, זהו נגוע רע מאד, ומאד קשה לשוב בטובה עם פגם זה.

כן נתבאר ב'צמח צדיק' 'האדמו"ר מוויז'ניץ ז"ל, וכן נתבאר בהחם סופר, וכן באדרת אליהו' לכן איש חי. דכשבאו לפני משה רבינו ואמרו 'חסאנו כי דברנו בה' וכן, התפלל אל ה' ויסר מעלינו את הנחש', מדוע אמרו 'את הנחש' לשון יחיד, והרי ראו לפני עיניהם הרבה נחשים שרפים? וביארו שלושת הרועים הנ"ל, שהרגישו בלבונם שטענות אלו מקורם מאותו נחש הקדמוני, שכבר גרם לאדמ"ר לכפות טובה ולומר 'האשה אשר נתת עמדי', אף שאדמ"ר בעצמו ביקש בזה זוג, ונתן לו הקב"ה בת זוג, וכמ"ש ש"י שלא מצא מנוחה וכו' עד שבאת זוהי, וא"כ אסור להתלונן על האשה אשר נתת עמדי. כמו כן דברו העם באלקים ובמשה, 'ופנשנו קצה הלחם הקלקל', על זה יצא הקצף, לא על שבכו על שאר הצרות, רק על ד' מלים אלה, שבכו על הטובה שאין לה שום שיבות לכאבים ולצרות. זהו כפיות טובה. וכן כשיש ח"ו לאדם איזה צרה וטרדייה עם אחד מבניו, אם הוא מתחיל להתלונן גם על כל הילדים הבריאים והטובים שנתנו לו השי"ת, זהו כפיות טובה, שהוא עסוק רק עם הצרה שלו, ושוכח שנתן לו השי"ת אשה וילדים, עיניים ואוזניים, ראש ורגליים ומה לא. אין אדם נתפס על צערו כשכמכה את צערו, אך אדם נתפס על צערו שמתלונן על ענין טוב שאינו ממין הטענה כלל. הקב"ה מבדיל בין טוב לרע, ומייקר ומעריך מעט טוב אף שעמנו על הרע יסוד גדול זה נוגע בכל ימי חייו, כי בדרך כלל היחס שלנו כלפי אנשים הוא או לחיוב או לשלילה, קשה לנו להבדיל בין הטוב לרע, אדם שעשה לנו איזה צרה, באותה שעה אנו רגילים לשכוח את כל הטובות שעשה עמנו בכל ימי חייו, שוב אין הרגשת הכרת הטוב על החסדים שעשה, הכל מחמת צער אחד שגרם לו עתה.

התורה דורשת מאיתנו לזכור את האכסניה שנתנו לנו המצריים בשעת הדחק, אף שהם השליכו את בנינו ליאור. זהו חיוב הכרת הטוב, שהתורה דורשת מהאדם שילבש משקפיים כאלה שיכולים להבדיל לגמרי בין הטובה והרעה, להכיר בטוב של הטובה בשלמותה, ולא לשלול אותו לגמרי מחמת הרעה שעשה. וחז"ל אמרו לנו והלכת בדרכיו, צצריכים ללמוד מדרכי השי"ת איך שהוא מתנהג עם בריותיו.

אין בגמ' ב"ק דף י"ח ע"ב כדבר המצאנו שניהו מעשה אשר לא יעשו, אעפ"כ לא קיפא הקב"ה שכר הצעירה שאמר 'עמוון', ולא בגסות כאחותה הבכירה שאמר מואב, מאב, ולכן לא תצר את מואב ולא תתגר בו מלחמה', רק לא מלחמה ממש, אף מותר להתרגז, וכן בני עמוון שזידרה שיהיה נאה בדרך צניעותה, וכן להתרגז בהם כלל. הרי שאע"פ שעשו מעשה רע יש להם שכר שיחה נאה. וכן לאיך גיסא משום לילה אחת שקדמה בכירה לצעירה, וזתה שיצאה ממנו ורת המואבית. הרי שגם בתוך ה'עבירה' שעשתה, כיון שיש איזה מחשבה של טוב, תקבל שכר מה שהקדימה את אחותה הצעירה בליה אחת. הרי שהקב"ה בוחן את מעשה האדם בפרטוט, ונותן שכר על הטוב ומעניש על הרע. ואינו כולל את הכל למציאות אמתי גדולה חיובית או שלילית. הן איש חי כותב במס' שבת לב ע"א שהקב"ה משלם שכר טוב לגנב שהייתו לו מחשבה טובה בשעת הגנבה שיהיה לו מה לשלם שכר לימוד לתלמוד תורה של הילדים... עד כדי כך הוא מחלק את תנועה ותנועה, הטוב הוא טוב, והרע הוא רע, אין אחד נדבק מחבירו.

בשר ודם אינו יכול לראות נקודה של זכות בתוך מעשה של רע, אך הקב"ה אומר 'אם יש עלי ולא מליץ', אחד מן אלה; להגיד לאדם שירו. ויחננו ויאמר, פדעהו מורת שח מצאתי כפר'. ודרשו חז"ל אפילו 999 מלאכים אומרים עליו רע, ומלאך אחד יש בו אחד מני אלף שבו להליץ עליו טוב, אומר הקב"ה מצאתי כופר, שהקב"ה לוקח את הנקודה קטנה של לימוד זכות ומכיר לו טוב. אמרו חז"ל מפני מה זכה ירבעם למלוכות מפני שהוכיח את שלמה, ומפני מה נענש, מפני שהוכיחו ברבים. שלמה המלך עשה בית לבת פרעה ועמד ירבעם והוכיחו ביראה לשלמה, נתן לו הקב"ה שכר על התוכחה, ועונש על שהוכיחו ברבים, הרי שמעשה אחד מתחלק לטובה ולרעה.

והלכת בדרכיו, הקב"ה רוצה שנתך בדרכיו, לקחת מעשה אחד ולגלות את הטוב שבו, ולדחות את הרע שבו. מפני מה זכה בלק ויצאה ממנו רות, מפני שהקריב מ"ב קרבנות. אף שהקריב קרבנות שלו רק כדי לקלל את ישראל, וסופם שהרגו את בלק ואת בלעם על רשעונם, קיבל בלק שכר על מ"ב קרבנות שהקריב. גם ביום שנתנו לנו חובב את יהוה את הטוב ואכילתו עמו הרבה רעות אין בגמ' ובמדות על רבי חייה שאשתו הייתה מצערת אותו, רבי חייה שמלאכים ושרפים רועדים מפניו, כמה גדולים מעשי חייה, כתוב שהיה במדרגת שלוש אבות בדבור, אפילו רבינו הקדוש מתיירא ממדרגתו של רבי חייה, אעפ"כ נפש בעולם שלא הכירה מעלתו נשמתו, אשתו אינה מכבדת אותו.

ואילו הוא היה מכבד אותה, כל פעם שהיה מוצא משהו בחוץ היה עוֹטף ומביא הביתה כדי לכבדה, שאל אותה רב, דודי היקר איך אתה מכבד את האשה שמצערת אותך כ"כ. השיב לה רבי חייה 'דיינו שמגדלות את בנינו ומציאות אותנו מן החטא', אין הכי נמי שהיא עושה לי צרות יגון ואנחה, סוף סוף היא האימא של בני רבי חייה שהם גדולים כיצחק ויעקב אבינו, היא הולדה ולידה עליהם, ממילא יש לו הכרת הטוב כלפיה. אף שלא עזרה לו בלימוד התורה, ולא הורידה ממנו כל עלו שיוכל לעסוק בתורה, אלא הייתה מצערת אותו, אין זה סותר להכרת הטוב על הטוב שבה. כמה צריכים ללמוד ממעשיו של רבי חייה, ולא כדרך בני העולם שאף כשהאשה היא 95 אחוז בסדר גמור, ורק חמש אחוז היא צריכה תיקון, הוא מחפך ומבזה את כל מציאותה, ומתפלל איך אפשר לחיות עם בריה כזאת תחת קורת גג אחד. מי מדבר מהכרת הטוב וזר פרחים... זהו הגמור הקשה של כפויי טובה.

אשתו של אדם הראשון גם הייתה מצערת אותו, בעבורה נמדד עליו מיתה ועצרון הפרסה, וכמה מיני צרות יגון ואנחה, אעפ"כ יש טענה עליו שאמר עליה 'האשה אשר נתת עמדי', כאן כפר בטובה. שהיה לו להודות על הטוב שכן יש לו איזה ישוב הדעת על ידה. אל תבטל את כל מציאות 'האשה אשר נתת עמדי' כאילו כל כולה רק מציאות של רע.

כלל הדברים שאין אדם נתפס על צערו כשבוכה על הרע, אך נתפס על בכייתו על הטוב, אפילו שהטוב הוא רק אחוז אחד מני אלף. ועל זאת הוכיחנו משה רבינו בפרשת ואתחנן, כפויי טובה בני כפויי טובה, אדם הראשון שקיבל מאשתו חבילה של צרות, לא הכיר בטובה שבה, כך אתם ראינים את הצרות שבגלות אדום, שכחתם את הטובה שבמך ואמרם עליו 'לחם הקלקל', זהו עצת הנחש, 'ויסר מעלנו את הנחש הזה', שהוא מבלבל את האדם שיראה רק את חלק הרע וישכח את חלק הטוב שהקב"ה עושה עמו, וכן את הטוב שבאשתו ושבכל טוביו.

אדם שסבל כל הלילה מכאבי שיניים רח"ל, פעמים שמתוך כעסו הוא מתלונן על כל מוסד השיניים, כאן כפר בטובתו של הקב"ה. בכייתך על הצער, מתקבלת באהבה, התלוננות על הטובה, זהו פשע נורא. אדם הכופר בטובת ה', כמורד לגמרי רח"ל בפסוק 'וירד ה' לראות את בני האדם' בפרשת דור הפלגה, אמרו חז"ל: 'לראות את בני האדם, שמא בני חמורים וגמלים הם?' אלא מה אדם הראשון כפר בטובה ואמר 'האשה אשר נתת עמדי', אף אלו כפור בטובה למרוד במי שהשפיע עליהם טובה ומלטם מן המבול'. וצריך להבין שהרי כל אלו הם נכדי נח שנצלו מן המבול, ומרדו בה' לגמרי רח"ל, ואיך מייחסים אותם לאדם הראשון שלא מרד בה' אלא אמר דיבור על האשה, האשה אשר נתת עמדי? אלא שאם אדם יכול לכפור בטובה שנתן לו השי"ת, הרי הוא ממש דומה לזה שמורד לגמרי בהשי"ת. משל לחבר שעשה לו הרבה מאד טובות, ולא היה ברידה, היית חיב להכיר לו טובה, אף שלא הרגשתי נח בזוה, ובסוף צינר אותי צער גדול וכאן מילטם מן המבול'. וצריך להבין שהרי כל אלו הם רוצה לכפור גם בטובות שעשה לי מלפני זמן רב, אלא שלא הייתי יכול, ועכשיו אני שש ושמח על ההזדמנות שציער אותי, ותוך כדי כך אני כופר לגמרי בטובותי ח"ו, זהו מרד שלם, ולא רק כפוי טובה. שבעיקר הדברים לא היית רוצה להכיר לו טובה מעולם. כך ע"י שאמר אדמ"ר 'האשה אשר נתת עמדי', אחר שנתנה לו מה העץ היבש, סימן הוא שמעולם לא הכיר בטובה שנתנה לו חוה לאשה. ברגע שנתעב סיבה עמד וכפר בטובה.

הגמ' רבי לייב חסמן זצוק"ל כתב על המצוה 'לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו', וביאר ע"פ משל לאחד שהלך בדרכו ועבר ביער עבות באישון לילה, והיה מתיירא מן האריה והחיות רעות, לפתע ראה שני אנשים הולכים עם נר, והתחנן לפניהם שיראו לו מקום אכסניה כאן באמצע היער, והסכימו לקחת אותו איתם לביתם, ונתנו לו מיטה לישון. בבוקר אמרו לו שהם זולתים שודדי יער, ולא בעלי אכסניה, חיכך בתרוקן את כל מה שיש לך בכיסים, וכשתצילי להתנגד הכוהו מכה רבה, עד שהוכרח ללכת לא אשך לו בעד נפשו. מאד קשה לדרוש זאת מבשר ודם שייכר בטובתו של אלו, שנתנו לו מיטה נוחה לישון באמצע המדבר, ובזכותם ניצל מחיות הטרופות שבמדבר, שהרי בסופו של דבר הכיחו ולקחו ממנו כל כספו. לכן שאלו עבד על הגמדות האנושיות של אלה יי, היה להם לו שום הכרת טוב, רוב יקלל אותם במלוא פיו ולשונו, איהו שודדים אלה. מה היה במצרים, בני ישראל ירדו למצרים וקבלו את כל לא גורש, כי טוב ארץ מצרים היא. סבא יעקב היה לו י"י שנים טובות במצרים, לאחר שמת יעקב ויוסף וכל הדור ההוא, התחילו צרות יגון ואנחה, שעבדו אותנו, הכו בנו, השליכו את הזכרים ליאור, ופרעה רחץ בדם בנינו. איך באו הכתוב 'אל תתעב מצרי כי גר היית בארצו, בנים אשר יולדו להם דור שלישי, יבא להם בקהה השם', הרי שהקב"ה דרש מאיתנו הכרת הטוב על שהיה לנו אכסניה בעצמם אף שאח"כ היה פרעה שוחט ארבע מאות תינוקות בכל יום, הכניסו תינוקות בתוך בנינים כמו לבנים, אעפ"כ אומרים לנו 'לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו', צריך להכיר להם טובה. זהו דרכו של הקב"ה שאנו צריכים ללכת בדרכיו, להבדיל בין הטוב ובין הרע, ולא לכלול הטוב מן הרע, אם ראינים צרות של גלות אדום, אל תפתחו פה על הלחם מן השמים שעשה לכם טובה שאינכם צריכים ללכת לבית הכבוד שלוש פרסאות. הדור השני שמדבר מעולם לא ראה בית הכסא, אל תסויפו את זה בתוך הטענה והבכיה והתלונה. ומבואר בקדושת לוי על מה שיתר יעקב אבינו 'מעט רועים היו ימי חיי', שעלו אמר הנביא 'למה תאמר יעקב ותדבר ישראל', שעשה כן מפני שהוא אביהם של בני ישראל מכל הדורות כולם, וכללים בהם גם אנשים שיש להם טענות תמיד. אף שכתוב 'ותקצר נפש העם בדרך', על זה יש הבנה ולימוד זכות, מה שקצרה נפש על הצרות בצרות, אך לא על מה שהתלוננו על המן וקראוהו לחם הקלקל.

(הגמ' ר"י, רימון, יום ג' בלק תשע"ט)

❁ בדרך הדרוש ❁

יורב העם עם משה וגו' לא מוקם ורעה וגפן ורומן ומים אין לשתות. (ג, כ)

וי"ו י"ט ע"כ מעשיו כשמתו מרים וחכר להם מים מתרעמו על עניי הפירות. ועוד קשה מדוע אכן לא נעם משהו על נענת הפירות רק על טענת המים. וכ בפני אריה וזאת עפי"ד הגמ' בסנהדרין זו"ל על עירובי אי"ת ר"ת אשאי לדור בתוכה ר"ע אומר אף מיני פירות, שמיני פירות מאירין את העיניים. ואותו במדרש דמעשה שביחין בסוכה א' שירד לטבול, ונדמה לו בארה של מרים ומבטל ותרפא. ואיזה בא"ח ס' קצ"ט יש נודגו וכו' בדארה של מרים מתפשטת מנהרות במוצ"ש וכל מי ששונה ממנה מתרפא מכל החלואותיו. והוא כותב בני ישראל מה שנתאוו מיני פירות דוקא עכשיו אחר מיתת מרים. שכעת שנסתלקה בארה של מרים שהיתה מסוגלת לנו לרפואת כל התחלואים רעים ולמאירת עיניים א"כ אסורים אנו לדור במקום הזה שאין בה דברי רפואה ולא מקום ורע ודחינו ירק ואי' בעירובין נ"ה שעיר שאין בה ירק אין ת"ח אשת לדרו שם, ולא מקום תאנה וגפן ורימון שמיני פירות אלו מאירין את העיניים, והרי עתה מים אין לשתות אלא מים של מרים שהיתה מסוגלת לכל הרפואות ולמאירת עיניים וא"כ צריכין אנו מיני פירות הנ"ל ואם לא אסור לנו לדור כאן, ולכן כאשר חזר להם המים שוב לא נצטרכו את הפירות.

ואילו הוא היה מכבד אותה, כל פעם שהיה מוצא משהו בחוץ היה עוֹטף ומביא הביתה כדי לכבדה, שאל אותה רב, דודי היקר איך אתה מכבד את האשה שמצערת אותך כ"כ. השיב לה רבי חייה 'דיינו שמגדלות את בנינו ומציאות אותנו מן החטא', אין הכי נמי שהיא עושה לי צרות יגון ואנחה, סוף סוף היא האימא של בני רבי חייה שהם גדולים כיצחק ויעקב אבינו, היא הולדה ולידה עליהם, ממילא יש לו הכרת הטוב כלפיה. אף שלא עזרה לו בלימוד התורה, ולא הורידה ממנו כל עלו שיוכל לעסוק בתורה, אלא הייתה מצערת אותו, אין זה סותר להכרת הטוב על הטוב שבה. כמה צריכים ללמוד ממעשיו של רבי חייה, ולא כדרך בני העולם שאף כשהאשה היא 95 אחוז בסדר גמור, ורק חמש אחוז היא צריכה תיקון, הוא מחפך ומבזה את כל מציאותה, ומתפלל איך אפשר לחיות עם בריה כזאת תחת קורת גג אחד. מי מדבר מהכרת הטוב וזר פרחים... זהו הגמור הקשה של כפויי טובה.

אשתו של אדם הראשון גם הייתה מצערת אותו, בעבורה נמדד עליו מיתה ועצרון הפרסה, וכמה מיני צרות יגון ואנחה, אעפ"כ יש טענה עליו שאמר עליה 'האשה אשר נתת עמדי', כאן כפר בטובה. שהיה לו להודות על הטוב שכן יש לו איזה ישוב הדעת על ידה. אל תבטל את כל מציאות 'האשה אשר נתת עמדי' כאילו כל כולה רק מציאות של רע.

כלל הדברים שאין אדם נתפס על צערו כשבוכה על הרע, אך נתפס על בכייתו על הטוב, אפילו שהטוב הוא רק אחוז אחד מני אלף. ועל זאת הוכיחנו משה רבינו בפרשת ואתחנן, כפויי טובה בני כפויי טובה, אדם הראשון שקיבל מאשתו חבילה של צרות, לא הכיר בטובה שבה, כך אתם ראינים את הצרות שבגלות אדום, שכחתם את הטובה שבמך ואמרם עליו 'לחם הקלקל', זהו עצת הנחש, 'ויסר מעלנו את הנחש הזה', שהוא מבלבל את האדם שיראה רק את חלק הרע וישכח את חלק הטוב שהקב"ה עושה עמו, וכן את הטוב שבאשתו ושבכל טוביו.

אדם שסבל כל הלילה מכאבי שיניים רח"ל, פעמים שמתוך כעסו הוא מתלונן על כל מוסד השיניים, כאן כפר בטובתו של הקב"ה. בכייתך על הצער, מתקבלת באהבה, התלוננות על הטובה, זהו פשע נורא. אדם הכופר בטובת ה', כמורד לגמרי רח"ל בפסוק 'וירד ה' לראות את בני האדם' בפרשת דור הפלגה, אמרו חז"ל: 'לראות את בני האדם, שמא בני חמורים וגמלים הם?' אלא מה אדם הראשון כפר בטובה ואמר 'האשה אשר נתת עמדי', אף אלו כפור בטובה למרוד במי שהשפיע עליהם טובה ומלטם מן המבול'. וצריך להבין שהרי כל אלו הם נכדי נח שנצלו מן המבול, ומרדו בה' לגמרי רח"ל, ואיך מייחסים אותם לאדם הראשון שלא מרד בה' אלא אמר דיבור על האשה, האשה אשר נתת עמדי? אלא שאם אדם יכול לכפור בטובה שנתן לו השי"ת, הרי הוא ממש דומה לזה שמורד לגמרי בהשי"ת. משל לחבר שעשה לו הרבה מאד טובות, ולא היה ברידה, היית חיב להכיר לו טובה, אף שלא הרגשתי נח בזוה, ובסוף צינר אותי צער גדול וכאן מילטם מן המבול'. וצריך להבין שהרי כל אלו הם רוצה לכפור גם בטובות שעשה לי מלפני זמן רב, אלא שלא הייתי יכול, ועכשיו אני שש ושמח על ההזדמנות שציער אותי, ותוך כדי כך אני כופר לגמרי בטובותי ח"ו, זהו מרד שלם, ולא רק כפוי טובה. שבעיקר הדברים לא היית רוצה להכיר לו טובה מעולם. כך ע"י שאמר אדמ"ר 'האשה אשר נתת עמדי', אחר שנתנה לו מה העץ היבש, סימן הוא שמעולם לא הכיר בטובה שנתנה לו חוה לאשה. ברגע שנתעב סיבה עמד וכפר בטובה.

הגמ' רבי לייב חסמן זצוק"ל כתב על המצוה 'לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו', וביאר ע"פ משל לאחד שהלך בדרכו ועבר ביער עבות באישון לילה, והיה מתיירא מן האריה והחיות רעות, לפתע ראה שני אנשים הולכים עם נר, והתחנן לפנייהם שיראו לו מקום אכסניה כאן באמצע היער, והסכימו לקחת אותו איתם לביתם, ונתנו לו מיטה לישון. בבוקר אמרו לו שהם זולתים שודדי יער, ולא בעלי אכסניה, חיכך בתרוקן את כל מה שיש לך בכיסים, וכשתצילי להתנגד הכוהו מכה רבה, עד שהוכרח ללכת לא אשך לו בעד נפשו. מאד קשה לדרוש זאת מבשר ודם שייכר בטובתו של אלו, שנתנו לו מיטה נוחה לישון באמצע המדבר, ובזכותם ניצל מחיות הטרופות שבמדבר, שהרי בסופו של דבר הכיחו ולקחו ממנו כל כספו. לכן שאלו עבד על הגמדות האנושיות של אלה יי, היה להם לו שום הכרת טוב, רוב יקלל אותם במלוא פיו ולשונו, איהו שודדים אלה. מה היה במצרים, בני ישראל ירדו למצרים וקבלו את כל לא גורש, כי טוב ארץ מצרים היא. סבא יעקב היה לו י"י שנים טובות במצרים, לאחר שמת יעקב ויוסף וכל הדור ההוא, התחילו צרות יגון ואנחה, שעבדו אותנו, הכו בנו, השליכו את הזכרים ליאור, ופרעה רחץ בדם בנינו. איך באו הכתוב 'אל תתעב מצרי כי גר היית בארצו, בנים אשר יולדו להם דור שלישי, יבא להם בקהה השם', הרי שהקב"ה דרש מאיתנו הכרת הטוב על שהיה לנו אכסניה בעצמם אף שאח"כ היה פרעה שוחט ארבע מאות תינוקות בכל יום, הכניסו תינוקות בתוך בנינים כמו לבנים, אעפ"כ אומרים לנו 'לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו', צריך להכיר להם טובה. זהו דרכו של הקב"ה שאנו צריכים ללכת בדרכיו, להבדיל בין הטוב ובין הרע, ולא לכלול הטוב מן הרע, אם ראינים צרות של גלות אדום, אל תפתחו פה על הלחם מן השמים שעשה לכם טובה שאינכם צריכים ללכת לבית הכבוד שלוש פרסאות. הדור השני שמדבר מעולם לא ראה בית הכסא, אל תסויפו את זה בתוך הטענה והבכיה והתלונה. ומבואר בקדושת לוי על מה שיתר יעקב אבינו 'מעט רועים היו ימי חיי', שעלו אמר הנביא 'למה תאמר יעקב ותדבר ישראל', שעשה כן מפני שהוא אביהם של בני ישראל מכל הדורות כולם, וכללים בהם גם אנשים שיש להם טענות תמיד. אף שכתוב 'ותקצר נפש העם בדרך', על זה יש הבנה ולימוד זכות, מה שקצרה נפש על הצרות בצרות, אך לא על מה שהתלוננו על המן וקראוהו לחם הקלקל.

(הגמ' ר"י, רימון, יום ג' בלק תשע"ט)

אם ישראל לא האמינו בה' ולא בטחו בישועתו מ"מ ע"כ משה ואהרן לא נסתפקו בניעתה י' ולהם אין מוקפה ונולד יכיון שהוכן להם הוכן לכלל העדה ובעיניו נבואה אל הממון בעוה"ז הדוק"ב' אחר לבישה ודברת אל הסלע לעיניהם ופירש"י והוא באר להם של מרים שהם כמרי' במעשה ואו ישתו מעצמם הם ובעינים אם אך אדם יזדמן אותו הבאר וע"כ והוצאת להם מים הדיש' מן הסלע שאינו של מרים והו' להם נטולד שהם לא האמינו בה' אך והשקית אתה את העדה ואת בעינים כלומר שישתו על סמך שהוכן להם: והנה פירש"י כשאמר הנביא היה נוציא לכם מים והי' בארה של מרים יושב בין הסלעים ולסוף נודמן להם והכירוהו ומו"ר"ה לרוב ענותותו לא יכין לפנו לדרב' כן אדם אינכם מאמיני' ואני הוא המאמין שתו על סמך הכנה שלי לא הי' לו פנים לאמור כן ע"כ כששבו לו הסלע בין הסלעני' אמר שמענו של המורי' ואינם מאמיני' בה' המן הסלע הזה נוציא לכם מים הלא אסור לנו לנשתו ולא אמר שהוא מאמין ולכסוף כשנודמן להם אותו הסלע נעצמו כתי' ותשת העדה כי לא הצריכו להשקאות של מו"ר"ה מ"מ קצת ח"ה דבר שישיראל השבו שנב' הוא מסופק בהוצאת מים מסלע הדיש והי' את אשר לא האמנתם (תורת משה לחת"ס סופר)

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת חקת תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 439

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

מצות פרה

מעידה על התורה כלה

"זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמור דבר אל בני ישראל ויקחו אליה פרה אדמה תמימה" (יט ב) פרשה זו עוסקת במצות פרה המטוהרת את הטמאים, מדוע אם כן התורה פותחת אותה ב"זאת חקת התורה", ולא ב"זאת חקת הטהרה", וכפי שפתחה את פרשת הפסח ב"זאת חקת הפסח" (שמות יב מו)?

פרש האור החיים הקדוש:

קיום המצוות השכליות שיש להן טעם אינו מוכיח על היותן משעבדים לקיום מצוות התורה, שהרי גם גויים מקיימים מצוות כאלו. רק קיום מצוות שהן בגדר 'חק' שאין לו טעם, מראה כי אנו משעבדים לקיים את כל מצוות התורה. לפיכך פתחה התורה את פרשת פרה ב: "זאת חקת התורה", ללמדנו שהמקיים מצוה זו שאין לה טעם, מעלה עליו הכתוב כאלו קיים את כל התורה.

ביסוד זה באר הבאר משה מאוירוב את שאנו אומרים בחזקה בתפלת 'על הנסים': "כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל להשכיחם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך, התוצאה של "להעבירם מחקי רצונך" היא בהכרח "להשכיחם תורתך", שכן בבטול עשיית מצוות התורה רק משום שכן חקק הבורא, תשתכח תורה מישראל (באר משה' משפטים עמ' תשמו).

לכון 'על דעת הראשונים'

"זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמור דבר אל בני ישראל ויקחו אליה פרה אדמה תמימה" (יט ב) רש"י (ע"פ תנחומא ח) פרש שלשון הכתוב: "ויקחו אליה" בא ללמד שהבטיח הקדוש ברוך הוא למשה שמצוה זו תקרא לעולם על שמו - "פרה שעשה משה במדבר". ויש להבין: אחר שאלעזר בן אהרן הוא שעסק בשרפת הפרה ובהקנת אפרה, מה משמעות יש לכך שפרה זו נקראת על שמו של משה?

כך פרש זאת רבי אהרן שמואל קאיינדנברך בעל ה'תפארת שמואל' בשם 'הכם אחד': חכמי הקבלה כתבו שכיון שפיוש שאין בידינו היכלת לכון את הפגנות האמתיות בתפלת שמונה עשרה, ראוי ש'כיון האדם בתפלתו' על דעת הפגנות והסודות' שכוננו אנשי כנסת הגדולה כשתקנוה.

והנה, במדרש (במ"ר יט ו) הובא שאמר הקדוש ברוך הוא למשה: "לה אני מגלה

טעם פרה, אבל לאחרים - חקה". מכך נזכר להסיק שכל הכהנים שהתעסקו במעשה פרה אדמה במהלך הדורות, לא יכלו לכון כראוי בעשייתה, שהרי לא הבינו את טעמה, ומשום כך היה עליהם לכון בעשייתה 'על דעת הפגנות שכוון משה במדבר', ומהותו כך נמצא שלעולם - בכל הדורות - נקראה מצוה זו על שמו (ברכת שמואל' כי תשא).

עמלק שנה בין 'כסות' ל'לשוין'

"וישמע הכנעני מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל וישב ממנו שבי" (כא א)

רש"י פרש ש'הכנעני' שנלחם בישראל היה עמלק, והתורה מכנה אותו "הכנעני" לפי ששנה את לשונו ודבר בלשון כנענית כדי להטעות את ישראל שלא תפלו להנצל מהעם הנכון. אלא שמאחר שהוא לא שנה את לבושו, התעורר השדם של ישראל כי מדבר בתרמית, ולכן הם התפללו להצלתם מבלי להזכיר את שמו.

בעלי התוספות (ג א ד"ה וישמע) העירו על הדברים כי מלשון הפיטון ב'יוצרות' לפרשת זכור: "כסות ולשוין שנה, היות כמלך ערד", משמע שעמלק שנה הן את לשונו והן את לבושו.

ואולם המהרש"א (ח"א פס) באר שאין פגנת הפיטון שעמלק שנה את לשונו ואת כסותו, אלא אדרבה, ששנה בין לשונו לבין כסותו, וכפי שפרש רש"י שאף ששנה את לשונו לכנענית, נותר הוא לבוש בבגדי עמלקים.

לגרש את המחלות מהבית

"על כן יאמרו המשלים באו חשבון" (כא כז) "בואו ונחשב חשבוננו של עולם - הפסד מצוה כנגד שכרה" (ב"ב עב ב).

אמר פעם המשפיע רבי אליהו ראטה לתלמידיו שומעי לקוח:

"דעו לכם, כי על ידי עניית אמן פהגו, משפיעים אנו על עצמנו השפעות טובות בגשמיות וברוחניות ומגרשים המחלות מן הבית. כל אדם צריך לחשב חשבוננו של עולם, מה חשוב אצלו יותר - האם ללכת לדרש ברופאים או לענות אמן בקול? שהרי היא סגולה נפלאה להנצל מכל אלו ולהביא ישועה והצלתה בכל הענינים" (איש חסיד היה' תולדות רבי אליהו ראטה] עמ' רלא).

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

"אני מאמין באמונה שלמה"

האמונה היא יסוד חיי היהודי, ויסוד היהדות בכלל. האמונה היא ספק הכח המעניק לאדם את היכלת לעמד איתן מול גלים זעפים של נסיונות וקשיים הפואימים על רוחניותו ונשמתו.

מה לנו להאריך בפארש חז"ל בעצמם מעידים (מכות כד א): "בא חבקוק והעמידן על אחת שנאמר: 'וצדיק באמונתו יחיה'". הרמב"ם (בפרוש המשניות בהקדמה לפרק חלק במסכת סנהדרין) מונה את שלושה עשר עקרי האמונה, תוך שהוא מפציר בקורא: "חזר על דברי אלה פעמים רבות והתבונן בהם היטב".

מסתבר פי למטרה זו בדיוק נועדה מצות עניית אמן! את המלה העצומה הזו, שהיא שרש הבטוי 'אמונה', אנחנו משמיעים במענה לברכה, לתפלה ולכל דבר של שבח לבורא עולם. כך אנחנו מביעים את אמונתנו בהנהגת בורא עולם ובכל העקרין המסתעפים.

אין זה חדוש שלי, אלא דברים מפרשים שיצאו מקלמוסו של רבנו בחיי בפרושו הנודע לפסוק (שמות יד לא): "ויאמינו בה' ובמשה עבדו", וזה לשונו: "מפני שהאמונה יסוד כל התורה כלה תקנו לנו רבותינו זכרונם לברכה בתפלה ובברכות לענות אמן, שהוא נגזר מלשון אמונה..."

כן! בכל פעם שאנו שומעים יהודי המשבח את בוראו בברכה, ואנו משיבים לברכתו בעניית אמן, אנו מעמיקים ומבססים את שרשי האמונה בלבנו.

דגמה מציינת לכך היא עניית אמן אחר ברכות השחר, שכבר למדנו על החשיבות המרבה שיש לאמירתן ב'חברותא' דוקא. שהרי, בעניית אמן על ברכות השחר, מכריזים אנו על אמונתנו בכך ש'מלך העולם המנהיגו בהשגחה פרטית בכל עת ובכל שעה, הוא שמתחדש את כח הריאה, הוא הנותן בנו את היכלת להניע את איברינו, הוא מכין מצעדי גבר והוא "הגומל חסדים טובים לעמו ישראל".

כך גם בחזרת הש"ן, כשאנחנו מקפידים להאזין לכל ברכה ולענות עליה אמן, כצו ההלכה, בזאת אנו מכריזים ומבססים את אמונתנו בתחית המתים, בבאיאת המשית ובכל הדברים המזכרים בתפלה. הן הדברים בברכות ההניין, המצוות, וכל פיוצא בהן. ישמע חכם ויוסף לקח.

הודות לאלפי ורבות האמנים שאנו עונים הופכת האמונה על כל פרטיה לבשר משרנו, וכתוצאה ישירה מכך מתחזק כחנו לעמד בנסיונות התקופה ולהשאר דבוקים בה' יתברך בכל עת ובכל מצב.

נחזיק ב'אמן'. נתחזק באמונה. שבת שלום ומברך,

218 278 מחולקת 111

השורדים נשלחו משמים

"רבנו של עולם", בקעה כמאליה מלבו התפלה, "אנא עזר לי להפטר מהנטל הזה בדרך הקלה והמהירה ביותר מבלי שאצטרף להשקיע לשם כך כח וזמן".

בעוד שפתי רוחשות תפלה, לא שם לבו לשתי דמיות חשודות שהתקרבו לעברו בלאט. היו אלו שני כושים גברתנים שפראהו ההדור של הרב גרם להם להסיק את המסקנה המתבקשת, כי כפי הנראה הוא נושא ברשותו רכוש רב. המזודה הכבדה שעמדה למרגלותיו עוררה את תאבונם וגרמה להם לסחרור חושים...

באותן שנים היתה הרפכת הנזי יורקית מוקד משיכה לטפוסים מעין אלו, ובכל יום היו מתרחשים בה מאות מקרי גנבה ושד. גנבי הרפכת התחתית היו רגילים להמתין עד סמוך לרגע שלפני סגירת דלתות הרפכת ויציאָתה מהתחנה. בשניה זו היו הם עטים על טרפם ונמלטים מהרפכת כששיללם בידם.

גם צמד הגנבים שהתקרב לרב יונגרמן באותה שעה תכנן לנקט תכסיס זה; הרפכת עצרה בתחנה הקרובה ודלתותיה נפתחו, אנשים עלו וירדו, ובשניה שהפעמון צלצל והתריע על סגירת הדלתות, חטפו השנים את המזודה הכבדה ונמלטו מבעד לדלתות הנסגרות אל הרציף ההומה.

הרב יונגרמן ההמום הביט בהלם בשני ה'שלימזלים' המתרחקים במהירות מהמקום, כשחיוכם הרחב מסגיר את בטחונם בעשר הרב הצפוי להיות מנת חלקם, ורגע לאחר מכן פרץ בצחוק גדול. הנוסעים שעמדו לצדו והיו עדים להתרחשות נדו בראשם בפליאה. הם מעולם לא נתקלו באדם הפורץ בצחוק בתגובה לשדידת מטענו האישי...

בין כך ובין כך הגיע הרב יונגרמן ליעדו, והוא ירד ופנה לדרך, תוף ששפתותיו רוחשות הודאה לה' על הפתרון הפלאי שהמציא לבעיותו.

עד לסוף ימיו, כאשר היה הרב יונגרמן שח לצאצאיו את דבר ההתרחשות המפלאה שזכה לראות בעיניו, לא יכול היה הוא לכלא את שחוקו. המחשבה על מראה פניהם ההמומות של צמד הגנבים בשעה שגלו את מהותו של האוצר' שנפל לרשותם לא היתה יכולה להוביל לתוצאה אחרת...

נשמע מפי בני המשפחה

שמע קול חבטה עזה מכון החצר הקטנה שהפרידה בין ה'בייסמנט' לרחוב הסמוך. הרב יונגרמן עצר את למודו ויצא לחצר, ולנגד עיניו התגלה מחזה בלתי צפוי בעליל; גויתו של כלב גדול ממדים היתה משלכת על רצפת החצר.

מערכת הבריאות בעיר ניו יורק קבעה חקים נקשים בנוגע לפנוי גויות בעלי חיים. כפי הנראה, בעליו של הכלב המת שחפש להפטר מהגויה שברשותו, החליט לבחור בדרך הקלה ביותר ולהשליכו לחצר הראשונה שנקלעה בדרך.

הרב יונגרמן עמד אל מול האורח הבלתי קרוא כשהוא אובד עצות; להשאיר את הגויה בחצר עד לשובו מהנסיעה לא היה בא בחשבון מטעמים מובנים, גם האופציה להשליכה כמות שהיא לפח האשפה לא היתה קיימת, שכן בעיר ניו יורק מעשה זה נחשב עברה חמורה על החק הגוררת ענש כספי כבד.

היה עליו למצא במהירות מקום שומם שבו יוכל להשליך את הגויה, אלא שהאזור שבו שעה הוא אזור מישב בצפיפות, וזמנו של הרב יונגרמן היה דחוק.

משלא נותרה בררה אחרת ביזו, נאלץ לצרף אליו את הכלב המת לנסיעה, בתקנה שבמהלך הדרך ימצא פתרון לבעיותו; הוא מצא בירכתי המשך מזודה גדולת ממדים, ותוף שהוא מתאמץ לכלא את הבחילה שאחזה בו, דחק לתוכה את נבלת הכלב. אחר נטל את תיקו האישי ביזו ויצא במהירות לעבר תחנת הרפכת, גורר אחריו את המזודה הכבדה.

הרב יונגרמן מהר מאד. לארף הדרך הקצרה הוא הביט כה וכה כדי למצא מקום ראוי שבו יוכל להפטר מהנטל המעיק, אלא שהדרך המתה עוברי ארח. כך נאלץ הוא לעלות לרכבת כשהמזודה נגרת אחריו.

"אם לא אמצא פתרון אחר", הרהר הרב יונגרמן בעגמה, "הרי שאאלץ להמשיך עם הרפכת עד לתחנה הקרובה לחוף הים, אצמד אל החוף השומם, שם בודאי אוכל סוף להפטר מהנטל המעיק..."

היה זה הפתרון היחיד שעלה בדעתו, אלא שהוא היה פרוץ בבזבזו זמן רב ובמאמץ גדול.

חיו של הגאון רבי שלום מאיר יונגרמן זצ"ל, מיסדה של קהלת בני התורה בזכרון יעקב על שלל מוסדותיה המפארים, התחלקו בין שהות ממשכת בארצות הגולה לבין מגורים והרצת תורה בארץ הקדש; בארץ הקדש התגורר, בה נהל את מוסדותיו והרביץ תורה לעדרי תלמידים, ובארצות הגולה התרוצץ במאמצים עלאיים ממדינה למדינה ומעיר לעיר לשם גיוס כספים לקיום מוסדותיו הרבים ולהחזקת התלמידים הרבים שהגו בתורה

הרפכת עצרה בתחנה הקרובה ודלתותיה נפתחו, אנשים עלו וירדו, ובשניה שהפעמון צלצל והתריע על סגירת הדלתות, חטפו השנים את המזודה הכבדה ונמלטו מבעד לדלתות הנסגרות אל הרציף ההומה.

בית הפנסת 'אהל יעקב' במרכז העיר זכרון יעקב

בין פתליהם. בתקופות הארכות שבהן שהה בארצות הברית התגורר הרב יונגרמן ב'בייסמנט' [מרתף] צנוע ששכר בשכונת בורו פארק שבניו יורק העיר. הבייסמנט הקטן הכיל חדר ששמש בעבורו למגורים וחדרים נוספים ששמשו כמשך שבו התנהלה פעילותו הכספית הענפה בארצות אמריקה להחזקת מוסדותיו בארץ הקדש.

היה זה בשעת ערב מאחרת. הרב יונגרמן היה אמור לצאת באותו הלילה לנסיעה פנימית אל אחת ממדינות ארצות הברית. את הזמן שנותר לו עד ליציאתו הוא נצל כדי לשבת בחדרו ולהגות בתורה, ולפתע

ברכת 'את צמח דוד'

מהות הברכה

העקר השני עשר משלושה עשר עקרי האמונה שפנה הרמב"ם (פרוש המשנה סנהדרין הקדמה לפרק י) מחיב אותנו להאמין כי עתיד מלך המשיח שיהיה מזרע דוד ושלמה להתגלות ולבוא לגאולנו, כפי שהבטחנו בתורה ובנביאים.

המהר"ל מבאר שמשום כך איננו פותחים ברכה זו בבקשת: "תצמיח לנו את צמח דוד". שכן לשון זו היתה משתמעת כביכול איננו בטוחים חלילה בביאת המשיח וצריכים אנו לבקש על כך. אלא תקנו חכמים לפותחה במלים: "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", כלומר מאמינים אנו בצמיחת מלכות בית דוד, ואין אנו מבקשים אלא שיתרחש הדבר במהרה בימינו ('נתיבות עולם' נתיב התורה פרק יד).

הרמב"ם (מלכים יא א) כותב: "מלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד לישנה לממשלה הראשונה... וכל מי שאינו מאמין בו או מי שאינו מחכה לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבנו..."

הגר"י מבריסק מדיק מדברי הרמב"ם הללו שאין די להאמין בביאת המשיח אלא יש לחיות בצפיה תמידית לבואו, שהרי מי שפאמין באמונה שלמה שהמשיח יכול להתגלות לעינינו בכל רגע, יחכה תמיד לבואו. יסוד זה אף עולה מכך שמצהירים אנו בברכה זו: "כי לישועתך קוינו כל היום", לא "בכל יום", כי אם "כל היום" מש שזור בצפיה לגאולה (פניני רבנו הגר"י עמ' פה).

מקור הברכה

לדעת הירושלמי (ברכות ב ה, ע"פ תוספות ר"ד תענית יג א) לא תקנו אנשי כנסת הגדולה ברכה נפרדת על חדוש מלכות בית דוד, אלא כללו בקשה על כך בתוך הברכה על בנין ירושלים, ואף בפתומה כללו: "ברוך אתה ה' אלקי דוד ובונה ירושלים".

אולם מלשון הבבלי (מגלה יז ב) נראה שמלכתחלה נתקנה ברכה מיוחדת על חדוש מלכות בית דוד, והסמיכה לברכת 'בנין ירושלים' לפי שאחר בנין ירושלים ובית המקדש תשוב מלכות בית דוד.

יש שכתב שמתחלה לא תקנו אנשי כנסת הגדולה ברכה מיוחדת למלכות בית דוד, אלא כללו אותה בברכת בנין ירושלים. ואולם לאחר חרבן בית שני כאשר ראו חכמי ישראל שהתרבו בישראל משיחי שקר אשר נסו להטות את לב העם אחריהם, עמדו ותקנו את ברכת 'את צמח דוד', לאמר שאנו צריכים לצפות למשיח בן דוד שביא ויגאלנו, ואין לנו לנהות אחר אלו שאינם מארע דוד המכריזים על עצמם כמשיחים (תקון תפלה לסדור 'אוצר התפלות' הערה לשמ"ע דף קנב, בדעת המדרש במ"ר יח א).

מבנה הברכה

הברכה מתחילה במלים: "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", כדעת רבי יהושע בן לוי (ירושלמי ברכות ב ד) ששמו של משיח בן דוד הוא 'צמח', כפתוב (זכריה ו יב): "הנה איש צמח שמו ומתחתינו יצמח ובנה את היכל ה'" (עץ יוסף בפסדור 'אוצר התפלות').

בהמשך הברכה אנו מנמיקים כי את קרוב הגאולה מבקשים אנו בשכר הצפיה: "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח... כי לישועתך קוינו כל היום", וכפי שאמרו חכמים (ילקוט שמעוני תהלים תשלו) כי אפלו "אין ביד ישראל אלא הקווי, כדאי הו לגאולה בשכר הקווי". ולפי שהצפיה שבגינה זוכים אנו לגאולה היא רק צפיה הנובעת מתוך שאיפה לגאולה השכינה המצטערת עמנו בגלותנו, אומרים אנו "כי לישועתך קוינו כל היום" - "לישועתך" ולא לישועתנו ('צמח דוד' [לרבי יוסף דוד מסלונקי] ינח"י).

חכמים גלו לנו (שבת לא ב) כי כל יהודי עתיד להשאל בעמדו לפני בית דין של מעלה לאחר אחרית ימיו האם צפה לישועה. לאור זאת כתב בספר 'שער הפגנות' (דרושי העמידה דרוש ו): "במקרה כי לישועתך קוינו כל היום, תכון לצפות ולקוות בכל יום ויום לישועתו ותברך, כדי שלא תתביש בעת פטירתך כשיעמידוך לדיון וישאלוך: 'צפית לישועה?'"

לפעול את כל הישועות

המקבל רבי יעקב צמח כותב בספרו 'נגיד ומצוה' (עמידה) על פונה מיוחדת שנתן להוסיף ולכון באמירת "כי לישועתך קוינו כל היום", ואלו דבריו: "וגם אני מכוון לצפות לישועת ה' שעושה עמנו להצילנו מכמה פגעים רעים בכל יום ובכל רגע, ומצאתי תועלת גדול כמה פעמים לעתות בצרה בזה" (דבריו הובאו ב'שערי תשובה' אר"ח קיח א). כלומר, אף על פי שכונת תפלה זו היא על הצפיה לגאולה, הרי מהר"י צמח מוסיף ומכונן בה על צפיה לישועה פרטית שלה הרי זקוק באותה עת, עבדה שלדבריו הביאה לו תועלת רבה. הפלא יועץ! (ערך תשובה) מביא בשם האר"י שיש לנהג כך הלכה למעשה ומסים 'ויש בזה תועלת נפלא'.

בעל 'שומר אמונים' (מאמר הגאולה פרק ג) מבאר כי דוקא משום שהתפלה "כי לישועתך קוינו כל היום" מכוננת כלפי הגאולה השלמה, יכול האדם לפעול באמצעותה כל ישועה פרטית שהוא זקוק לה, כי הלא בגאולה השלמה כלולות כל הישועות.

כונת אמן

אמת שאהה תצמיח את ישועתנו והלואי שנוזכה לכך במהרה בימינו.

מצטרפים וזוכים.

להצטרפות למיזם דרך אמונה!

מתקשרים למוקד 'דרך אמונה'

03-91-7-91-91

• מקשיבים לכללי המיזם בשלוחה 1.
• נרשמים למיזם בשלוחה 2.

(בין השעות 20:00-22:00) וזכנסיים להגדלה.

אברך יקרי!

הצטרף גם אתה למיזם 'דרך אמונה' והקדם לבוא לבית הכנסת להשלים בעניית אמן את ברכות השחר של המתפללים.

הגדלת חדש תמוז תתקיים א"ה ביום שלישי הבא, ימא דהללאל של האר"י הקו, **10** **500** **מלגות** **כל אחת**

"האר"י הקדוש היה שומע ברכות השחר מפי המקריבים בבית הכנסת והיה עונה אמן אחריהם, אפלו אם היו מאה מברכים" (שערי תשובה אר"ח ו ד).

לתקן מחדש את המנהג שהשתכח

בשלהי שנת תש"ע התקיים בבני ברק כנוס 'בני אמונים' לחזק ענית אמן, בראשותו של בעל 'שבט הלוי'. בדברים שנשא בפני קהל המתכנסים התייחס למנהג אמירת ברכות השחר בחברותא, וכה אמר:

"מנהג ישראל קדום היה, שהיו אומרים כל ברכות השחר בצבור, גם סדר הברכות שלפני ברפת 'הנותן לשכוי בינה' ואילך. והיו כל הקהל מברכים הברכות בצותא חדא, האחד מברך וחברו עונה אחריו אמן, ואחר כך היו מתחלפים, זה מברך ומשנהו עונה על ברכותיו. מנהג זה נשתכח בתקופות האחרונות, וידידנו החשוב הר"ר יעקב דב מרמורשטיין הי"ו, זכה לאחז בעץ החיים של זפוי הרבים בפעלתו לחזק ענית אמן, ובכצונו להחיות וליסד מחדש מנהג קדום זה, בבחינת 'שכחום ונחזרו ויסדום'" (שבת קד א).

גורם לברך במתינות ובקול

מיסד ונשיא 'בני אמונים' רבי יעקב דב מרמורשטיין שליט"א אף זכה לקבל מכתב קדש מיחד, שכתב לו בעל 'שבט הלוי', ובו הוא מחזקו בפעילותו לבסוס ולחזק מנהג אמירת ברכות השחר בחברותא:

ב"ה, חדש הרחמים והסליחות תשס"ט לפ"ק,

שמעתי וישמח לבי כי כבוד תלמידי רב הפעלים לצדקה וחסד, הר"ר יעקב דב מרמורשטיין לאוי"ט, הגה ברוחו הטובה, ברוח של מצוה, לעורר ולהשריש בקרב צעירי הצאן והמוני עם, מנהג ישראל קדום לומר ברכות השחר ושאר ברכות בקול רם ומזכה את חברו בענית אמן. וכבוד תלמידי הנ"ל משקיע בזה הרבה מאד מהונו ואונו להרגילם למנהג טוב זה, ומקיים בעצמו 'האי מאן דבעי למהוי חסידא' - לקיים מילי דברכות.

והנה כבר מובא בחז"ל גדל ענית אמן והדברים עתיקים וידועים. ומה עוד שזה גורם לחנך את הצעירים לומר הברכות במתינות, בכונה ובקול רם. ועין מעשה נורא באור זרע"ח"ב בהלכות שבת סי' מב בענין זה.

על כן, אף גדי תכון עמו לחזקו ולעודדו ולהמשיך בזה, ואין מזרזין אלא לזרזין, ובזכות מצוה רבה זו ופעולותיו הגדולות לתורה וחסד, זכנו הוא וביתו להפקד בדבר ישועה ורחמים, ויצליחו בכל אשר יפנו לטובה.

רבו דורש שלומו באהבה,

(מ-קום החותם-)

למכבדי,

צות וכל מאמינים ואנשי בני אמונים, ובראשם הרב יעקב דב מרמורשטיין שליט"א,

בעלון פרשת נשא הובא שבאמירת כל ברכה מקימים שתי מצוות; האחת - עצם אמירת הברכה, ובנוסף - קיום מצות מאה ברכות. זו הארה נפלאה ומעוררת לב.

חשבתי לאור הדברים, שאף לדעה שתפלת ערבית רשות' (ראה ברכות כו ב), אין היא רשות' אלא ביחס לעצם חיוב תפלה, אך מצד חיוב 'מאה ברכות' היא חובה. ואכן כל הפוסקים, הראשונים והאחרונים שמנו את מאה הברכות, כללו את תפלת ערבית במנינם.

ואפשר שמשום כך פסק הרמב"ם (תפלה א ו): "אין תפלת ערבית חובה כתפלת שחרית ומנחה, ואף על פי כן נהגו כל ישראל בכל מקומות מושבותיהם להתפלל ערבית וקבלוה עליהם כתפלת חובה". כלומר, שאינה חובה מדין תפלה, אולם קבלוה כחובה לקיים מצות מאה ברכות בסדר היום.

החותם בברכות לרב,

ש. פרידמן,

מתושבי ארץ הנגב.

נתן לשלח מכתבים

לפקס שמספרו 08-9746102

או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

הרבי מגור הלב שמחה ז"צ

ה'לב שמחה' ז' בתמוז תשנ"ב

הרבי בעל ה'לב שמחה' מגור נולד לאביו בעל ה'אמרי אמת' בכ"ג בניסן תרנ"ח בעירה גור שבפולין. עם הסתלקותו של אביו בעל ה'אמרי אמת', קבל לידיו אחיו בעל ה'בית ישראל' את שרביט ההנהגה. רבנו התקשר אליו בלב ונפש, כחסיד מן השורה בהצנע לכת ובבטול גמור.

בשנת תשל"ז עם פטירת אחיו בעל ה'בית ישראל', והוא בשנתו השמונים, לא חפץ בהנהגה, אולם נעמו לבקשת העדה וקבל על עצמו את ההנהגה. אף על פי שכל חיו נסתר היה מעין כל, משחלה הנהגתו התודעו הכל אל 'אור עולם' המתהלך בקרבו. שפת פיו קצרה היתה, מדודה וחותרת, אך תביעותיו נוקבות ויורדות עד השיתין. עקר משנתו נסבה סביב צי אחד מרכזי - דבקות בה'.

בשנותיו האחרונות חלה, וביום הרביעי ז' בתמוז תשנ"ב נפטר והובא למנוחת עולמים במערת בית גור בהר הזיתים שבירושלים.

גדל הזכיה בענית אמן

"מובא במדרש (דברים רבה ז א): 'אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא יותר מאמן שישראל עונים; אולי צריך העולם להתעורר יותר, ולידע גדל חשיבות ומעלת ענית אמן, העולם אין יודעים במה זכו [וואס מ'פארמאגט], בדבר גדול כזה כענית אמן' (לב שמחה' כי תבא).

מאה ברכות כנגד מאה שערים

את חיוב מאה ברכות הסמיכו חכמים על הפסוק (דברים י ב): 'ועתה ישראל מה ה' אלמקיך שאל מעמך' - אל תקרי 'מה' אלא 'מאה'. הבטוי "שאל מעמך" נכתב דוקא לגבי מאה ברכות, שכן מדי יום נפתחים מאה שערי ברכה בזכות אמירת מאה ברכות (רמאנטי' תולדת). ולפי שהקדוש ברוך הוא חפץ להשפיע כל טוב לישראל, לפיכך הוא שואל ומבקש מישראל שיברכו מאה ברכות בכל יום, כדי שיזכו לקבל שפע זה (לב שמחה' תולדת).

ר"ת	יציאה	כניסה	
21:06	20:31	19:14	ירושלים
21:03	20:33	19:29	תל אביב
21:06	20:35	19:24	חיפה
21:04	20:31	19:32	באר שבע

בס"ד בר"ה חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

פרשת חוקת • ג' תמוז תשפ"ב • גליון 778

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד" ע"ש מוהר"ן מברסלב זיע"א

רח' שמואל הנביא 13 ים-ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

הרחבתי על כל זה בספרי "בגן האמונה", ואף על פי כן ברצוני לחדד את הדברים ולדבר איתך על שתי נקודות שהן יסוד באמונה שיינתנו לך מפתחות לעבוד ולקנות את האמונה ולחיות חיים בריאים בנפש בריאה.

הרעיון הוא פשוט מאוד: בשביל להתרפא חייבים להגדיר נכון את המחלה ולהגדיר נכון את התרופה.

הנקודה הראשונה היא להגדיר את המחלה: אם אתה מאשים מישהו או משהו בצער שלך ובסבל שלך, אפילו את עצמך - כאן המחלה ברורה.

זה ברור שאין לך אמונה, כי אין עוד מלבדו, ועל זה הארכתי בספר. אבל גם אם אתה כבר מבין ברוך ה' שכל צער נפשי שלך - שורשו בחוסר אמונה, ואתה אומר: "אני צריך לחזק את האמונה, אין לי מספיק אמונה, האמונה שלי חלשה" - גם זו טעות.

מדוע? כי זו הגדרה מעורפלת של המחלה, את המחלה חייבים להגדיר באופן הברור ביותר: אם יש לך סבל או צער מכל סוג שהוא, אם אין לך שמחה מלאה ומושלמת - **אין לך אמונה. זו כפירה.** תשעים אחוז אמונה - זה כפירה. אין מצבי ביניים, או אמונה או כפירה. או אושר בחיים או סבל.

וכשמגדירים נכון את המחלה - רק אז אפשר להשקיע את כל הכוחות בפתרון האמיתי. והפתרון האמיתי לכפירה הוא כמובן לקנות אמונה ולחיות אמונה באופן שמיד נסביר.

וכאן מגיעה הנקודה השנייה: להגדיר נכון את התרופה. כדי לזכות לאמונה ולחיות חיים טובים ומאושרים, חייבים להבין **מהי אמונה.** אם לא נדע מה נקרא להאמין, לא תהיה לך דרך לרפא את עצמך, כי הכוחות שלך יושקעו ויתבזבוזו במקומות הלא נכונים.

הזוהר הקדוש מגדיר מהי אמונה: **לדעת את הבורא ולהכיר אותו.** כדי להאמין בה' צריכים לדעת מי זה ה'; **מהן המידות שלו.** אם חושבים על הבורא דברים לא נכונים - גם אם נראה לך שיש לך אמונה, זו בעצם לא המשך בעמ' 3

מאמר ראש הישיבה

אגרת לחפצים בחיים

שהאושר שלך הוא בידיים שלך! אין לך בשורה טובה מזו. "כל סוג של סבל" זה אומר כל צער, כל עצבות, כל מרמור והתבכינות, כל חרדה, כל פחד, כל קנאה, כל שנאה, כל עין רעה, כל ייסורי הנפש והדיכאונות הקלים והקשים, כל הרדיפה העצמית וההאשמה העצמית, כל חוסר האמונה שלנו בעצמנו, כל התיקים הכבדים שאנחנו גוררים אחרינו, וכל האבנים הכבדות שיושבות לנו על הלב - את הכול אנחנו עושים לעצמנו ובידינו לשנות הכול ולחיות את החיים המאושרים שהבורא רוצה שנחיה.

כי יש לנו בחירה: להאמין בבורא ולחיות חיים מלאים אמתיים ומאושרים; או חלילה לא להאמין ולהמשיך לסבול.

המאמין בבורא באמונה שלימה - הוא תמיד שמח בלי שום עצבות, נקי מכל חרדה ודאגה, תמיד אופטימי ומאמין בעצמו, תמיד מוכן לקום ולנסות, להתחיל מחדש, תמיד שמח בחלקו, היחסים שלו עם בני אדם הם שלמים תקינים ובריאים, נקיים מקנאה שנאה ונקמנות.

הוא פשוט בריא בנפשו בשלימות.

היום, לצערנו, מחלות נפש אינן נחלת יחידים. כמעט כל אחד ואחת סובלים ממחלות נפש ברמה כזאת או אחרת. אנחנו נמצאים במתח ולחץ תמידיים ולא אחת כורעים תחת הלחץ.

וגם הלחץ הזה בעצמו הוא חוסר אמונה, שאדם חושב שהכול בידיים שלו בשליטה שלו.

המאמין לא מוותר על עשייה, הוא עושה הכול במרץ ובשמחה - רק בלי הלחץ ובלי הדאגה. ואדרבא, בגלל שהוא משוחרר מלחץ הוא הרבה יותר יעיל, הרבה יותר ממוקד.

בן ישראל היקר, בת ישראל היקרה, מה היית רוצה בשביל הילד שלך? אני מניח שהרבה מאוד דברים.

אבל הדבר העמוק והמשותף לכל הדברים הוא שהיית רוצה שיהיה להם טוב. אנחנו רוצים שילדים שלנו יהיה טוב, הכי טוב. זה הרצון העמוק ביותר שלנו.

אם נצטרך לבחור עתיד לילדינו ותהיינה לנו שתי אפשרויות: שיהיו עשירים ויהיה להם רע או שיהיו עניים ויהיה להם טוב - אין ספק שנבחר באפשרות השנייה.

כי הדבר החשוב לנו ביותר הוא שילדים שלנו יהיה טוב.

אפילו הבריאות היא רק האמצעי ולא המטרה. יש אנשים בריאים לגמרי בגופם ורע להם מאוד בחיים.

ברור לי שלא היינו מאחלים את זה לילדינו. לעומת זאת ישנם בעלי מחלות או מוגבלויות ל"ע שהם אנשים שמחים ומאושרים, טוב להם והם מיטיבים לכולם.

יש לדעת, שבורא עולם, שהוא אבא שלנו - הוא אוהב אותנו לא פחות ממה שאנחנו אוהבים את הילדים שלנו. הוא רוצה שיהיה לנו טוב לא פחות ממה שאנחנו רוצים בשביל הילדים שלנו.

הוא רוצה שנחיה חיים טובים ומאושרים. לשם כך, ורק לשם כך, הוא ברא אותנו: כדי שיהיה לנו טוב מושלם. וכל מה שהבורא עושה - זה אך ורק לשם המטרה הזאת.

לרבים נראה שהסבל הוא גזירת גורל, וממילא יוצא שהאושר שלנו לא תלוי בנו.

ברצוני לחדש לך, זה אולי יישמע קצת חריף, אבל זו האמת: **כל סוג של סבל בחיים שלנו - זה לא מהבורא, זה מה שאנחנו עושים לעצמנו. זו הבחירה שלנו.** אני לא מאשים אותך אלא אני נותן לך תקווה גדולה מאוד,

זמני תשובה ממשמשים ובאים

חודש תמוז

קרבה אל נפשי גאלה

"קרבה אל נפשי גאלה" זו לא רק כותרת, אל גם מציאות מוחשית, אין אדם שאין לו שעה! כך קבעו לנו חז"ל, ונסכו בנו עוצמות של תקווה ואור במשפט תמציתי זה.

לכל אחד מאיתנו יש תכנית שליטה של חיים, דמיון יצירי חלומי איך הוא רוצה, או איך הוא היה רוצה שיראו לו החיים, הן מבחינה גשמית, והן מבחינה רוחנית, כל אחד לפי השקפת חייו, ולפי שאיפותיו. הן בגדלות בתורה, הן בעבודת התפילה, והן בתיקון המידות, או ברכישה של מדרגות רוחניות נעלות ככל האפשר כראוי באמת.

והן מבחינה גשמית שיהיה לכל אחד מאיתנו אור ואושר, בני, חיי, ומזוני רווחי, ומה לא... כי הרי זוהי משאלת הלב של כל אחד מאיתנו לעצמו ולכל אחד מישראל אמן.

אלא שיחד עם זה רבים מאיתנו כבר הספקנו להתיימש מהרבה תוכניות שהיה לנו, ובעיקר ברוחניות, וכמו שאמרו חז"ל "אלף נכסים למקרא [ומהם] מאה למשנה, עשרה לגמרא ואחד יוצא להוראה"... והמציאות הזאת היא אמנם לא כל כך נעימה, אך אפשר לומר בצניעות שרבים מאיתנו או כמעט כולנו מתמודדים וחשים את ההתמודדות הזאת, כל אחד לפי מה שגזרה עליו יד ההשגחה.

אלא שמצד שני קובעים לנו חז"ל ידיעה עוצמה וברורה לא פחות והיא: "אין אדם שאין לו שעה" זה אומר לכל

אחד בעולם הזה נקבע את אותה הרגע, את אותה השעה שבה יתהפך עליו כל הגלגל סרע לטוב, ויפתח לפניו כל האושר והשפע הרוחני והגשמי שמיועד לו.

ואם נאמר את זה במילים פשוטות, לכל אחד מאיתנו יש את הרגע שבו הוא יזכה לכל סוגי השלמויות, הן ברוחניות והן בגשמיות, את הרגע, שעה הזו הגדיר הבעש"ט במשנתו כ"גאולה פרטית" שעליה נאמר "קרבה נפשי גאלה"!

אלא שעדיין אם נהיה מציאותיים, נראה שאמנם אנחנו מאמינים בכל דברי חז"ל הקדושים ודברי הבעש"ט הקדו' שכל דבריהם אמת וצדק, ודבר אחד מדבריהם לא ישוב ריקם, אלא שמשום מה רוב הפעמים לא רואים את אותו הרגע המיוחל של "קרבה נפשי גאלה".

והסיבה לכך: טמונה בעוד מאמר חז"ל מתוק והוא: "כל הדוחק את השעה השעה דוחקתו" שמשמעותו היא, אמנם השעה הזאת שבה יהיה לכל אחד מאיתנו גאולה פרטית היא קרובה מאוד, אלא שבדיוק כמו שעם ישראל היו רגע לפני כניסתם לארץ, וכבר אחרי כל הארבעים שנה במדבר, והיו צריכים להיכנס עם משה רבינו שהוא הגואל הראשון והוא הגואל האחרון לארץ ישראל, וממילא היה מכרית את כל העשר אומות, והיה בונה את בית המקדש שלא היה נחרב, והיה מגיע התיקון השלם והגאולה הן הכללית והן הפרטית.

אלא שרגע אחד של דחיקת השעה בהכאתו את הסלע במקום לדבר אליו, הרחיקה את אותו רגע מיוחל

מכולנו לעוד ועוד עד היום הזה, כל מה שהיה צריך לעשות משה רבינו זה "לדבר אל הסלע" היינו "שישפוך שיחו ותפלתו בתחנונים כדל וכרש, אל הסלע הינו לב העליון..." [ליקוטי מוהר"ן כ"א].

יש מקום למעלה שנקרא "לב העליון" מגלה רבי נחמן, ומשם נמשך כל השפע של הבריאה כולה, כל ביאורי התורה של כל נשמה, ובתוכה גם כל החיות של כל העולמות שהרי כולם נכללים בתורה וביאוריה, וכפי התחדשות בתורה בכמות ואיכות כך גודל השפע לכלל העולמות כולם. אלא שאת השפע הזה ממשיכים רק ברחמים!!! וללא דחיקת השעה. עד כדי כך שאומר רבי נחמן שם בהמשך דבריו "ובשביל זה אין לאדם לדחוק את עצמו על שום דבר, אלא יבקש בתחנונים, אם יתן לו השם יתברך יתן, ואם לאו לאו".

לסיכום: כל הבחירה של האדם סובבת סביב נקודה מרכזית אחת והיא התפילה להשם יתברך ברחמים ותחנונים על מה שהוא צריך הן ברוחניות והן בגשמיות. מי יודע כמה פעמים עשינו כל מיני דברים, ואפילו התפללנו בכל מיני צורות, וחשבנו שעל ידי פעולות אלו אנו מקרבים את הישועה שלנו, ולא ידענו שגרמנו רק להיפך...

הבה נקבל את הדעת הברורה של הצדיקים שמגלים לנו היכן נמצא האוצר, ובאיזה אופן גם נוכל לקבלו ולממשו בכל המובנים!!! [מיוסד על פי ליקוטי מוהר"ן תורה כ"א].

שו"ת של חסד
ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרדי: *3030

שאלות שנשאלו בקו ההלכה

שאלה: אני יוצא עם חברים לטיול, ובמשך הטיול אוכלים פיצוחים או סוכריות ושאר ממתקים, מתי חייבים לברך שוב פעם על מה שאוכלים או שותים?

בשלחן ערוך (סימן קע"ח סעיף ד') מבואר שהולכי דרכים ההולכים ממקום למקום, מכיון שלא קבעו מקום לאכילתם, מותרים להמשיך באכילתם אף אם יצאו ממקום למקום. הלכה ברורה (שם אות טז) ואפי' אם אינו רואה עתה את המקום שהיה בו בשעה שבירך על המאכל, ורשאי לעשות כך אף לכתחילה, לברך ביציאתו לדרך ולאכול ולשתות כאוות נפשו לאורך כל הדרך ללא ברכה. משנה ברורה שם (סעיף קטן ס"ב). ואינו צריך לחזור ולברך עד שנכנס למקום חפצו. ולכן מותר למהלך בדרך לברך ולאכול תוך כדי הילוכו מיני קטניות כגון גרעינים ובוטנים, או סוכריה שנתות בפיו, או ללגום מן המשקה בדרך הילוכו. הליכות עולם (חלק ב' ע"ב מא).

שאלה: הנוסע במכונית ובוירך על דבר מאכל, ויצא לטייל ושב אל המכונית, האם צריך לברך שוב על אכילתו?

אף אם התחיל לאכול במכונית כשהיא נוסעת ועצר ויצא ממנה לחוץ אפילו אינו רואה מקומו (המכונית) אינו חוזר ומברך. שו"ת בצל החכמה (חלק ו' סימן עב). וכן אם התחיל לאכול מחוץ למכונית יכול להמשיך ולאכול במכונית והוא הדין להיפך. שו"ת אור לציון (חלק ב' פרק י"ב הלכה ט"ו).

נטל ידיו על מנת לאכול יותר מכביצה לחם

וכשהתחיל לאכול הגישו לפניו בשר ודגים ושאר מאכלים עד שבסופו של דבר לא אכל אפילו כזית לחם, האם צריך לברך ברכה אחרונה על שאר המאכלים שאכל?

יש לברך ברכה אחרונה על שאר המאכלים, מכיון שאכל פחות מכזית לחם אין זו קביעות סעודה ולכן צריך לברך על שאר המאכלים. אגרות משה (חלק אורח חיים ד' סימן מ"א) יביע אומר (חלק י' חלק אורח חיים סימן י"ז).

אנו גרים באזור המרכז, וממש חם ולוהט במשך היום, מאד קשה עלי מצוות ציצית בימים אלו, האם יש מקום להקל בזה להסיר את הציצית

כשחם לי מאד?

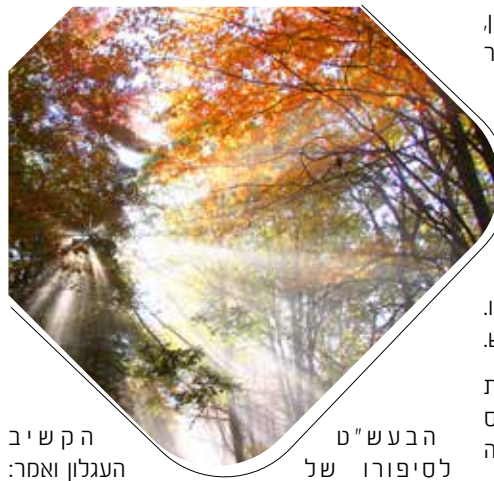
אף בזמן שקשה ללכת בטלית קטן כגון כשיש חום רב, יש להשתדל שלא להסיר הטלית קטן. אמנם מי שמצטער הרבה יכול להסיר את הציצית ואין איסור בזה. שו"ת אד נדברו (חלק ב' סימן נה). ובספר אשרי האיש (פרק ב' אות כג).

שאלה: אדם הרוחץ בים, האם צריך לברך על הציצית כשעולה מן הים או בריכה וכדומה?

הפושט הטלית קטן בעודו בים, בבריכה וכדומה, למנהג הספרדים אם שהה יותר מחצי שעה צריך לחזור ולברך. ומנהג האשכנזים לא לברך אלא אם כן שהה זמן רב יותר משעתיים. בן איש חי (פרשת בראשית אות י') שו"ת אור לציון (חלק ב' פרק מ"ד אות י') הליכות שלמה (פרק ג' אות ג').

עד שתגיע למקומו

יהודי עני ופשוט היה זאב, הוא עבד לפרנסתו כעגלון, ידיעותיו בתורה היום מעטות אך על קיום המצוות שמר מכל משמר.

באחד ממסעותיו הגיע יום שישי השמש כבר כמעט שוקעת והוא עדיין רחוק מכפרו ומביתו. במעשה ייאוש מצליף בגב הסוס הזקן שידהר מהר יותר שם ח"ו יאלץ לחלל את השבת.

הוא שלח מבט לשמיים וראה את השמש כבר במערב וליבו נחמץ בקרבו: שבת מה יהיה עליה? חשב לעצמו. אולי אשבות ביער לבד אך הבין שזהו סכנת נפשות ממש.

כשהגיע לעיירה כבר קבלת שבת הסתיימה בבית הכנסת וכולם היו בעיצומה של תפילת ערבית, נכנס לביתו כשהוא עצוב ומדוכה על שעבר עברה כ"כ חמורה וחילל את השבת הקדושה.

רעייתו השתתפה בצערו והכבד ורצתה לעודדו "אסור להיות בצער בשבת, הרי הייתה אנוס וזה חילול שבת בשוגג, בטוחני שיש על זה דרך תשובה. בצאת שבת תיגש לרב שייתן לך דרך תשובה"

העגלון התעודד מעט התלבש בבגדי שבת ועמד להתפלל תפילת ערבית בכוונה.

בצאת השבת מיד פנה לרב, בכניסה לחדרו של הרב כבר הרב הבין שקרה מקרה חמור מאוד.

רק מלראות את הצער העמוק על פניו, הרב שמע את כאבו של היהודי הפשוט והמיוחד הזה ואמר "חילול שבת זוהי עברה חמורה מאוד אך מאחר ועשית זאת בשוגג יש לך תשובה, וכדי לזכות בכפרה עליך לעשות משהו לכבוד השבת, תקנה נרות מיוחדים לשבת ותדאג להדליק אותם ביום שישי הבא בבית הכנסת, זהו יהיה כפרתך על חילול השבת."

ערב שבת קודש וזאב מגיע לבית הכנסת, בלב שמח לזכות בכפרה המיוחדת. הניח את הנרות בפמוטים על תיבת החזן והסתכל על הנרות בעיניים נוצצות. בית הכנסת היה ריק חוץ מחסיד אחד שראה את מעשיו של העגלון, שאלו החסיד לפשר העניין והעגלון סיפר לו על דרך התשובה שהרב נתן לו.

החסיד השתומם: "וכי על חילול שבת מכפרים במעשה כה פעוט?" באותו הרגע נשבה רוח מהחלון שכיבתה את הנרות וליבו של העגלון נפל בקרבו ראה זאת כסימן משמיים שלא קבלו את תשובתו.

שבור ומדוכדך חזר אל הרב לספר לו את דברי החסיד. הרב ניסה להרגיעו אך ללא הועיל לכן הציע לו לנסוע אל הבעש"ט הקדוש ולשמוע מפיו כיצד עליו לנהוג.

הבעש"ט לסיפורו של הרב הורה לך דרך תשובה מצוינת תחזור ותראה שבשבת הבאה אני מבטיח שהנרות ידלקו יפה ויתקבלו ברצון לפי הקב"ה".

העגלון התעודד ולפני צאתו ביקש הבעש"ט למסור איגרת לחסיד אשר פסל את דרך התשובה. החסיד קיבל את האיגרת בה נכתב כי הוא מוזמן לשבות את השבת הקרובה אצל הבעש"ט הקדוש.

כבר ביום חמישי בבוקר יצא החסיד לדרך. הנסיעה אמורה לקחת שעות בודדות בלבד אך פתאום קדרו השמים ומזג אוויר סוער תקף אותו בנסיעה, כך שערכה אותו בדרך. בין כך ובין כך גם הסתבך וטעה בדרכו. ירד הלילה בלית ברירה נשאר ללון ביער, מכיוון שלא ניתן היה להמשיך בנסיעה במצב זה. עם שחר יום השישי, מזג האוויר נעשה כבד יותר והעגלה המתבוססת בבוץ בקושי מתקדמת. הזמן עובר, השמש כבר עזבה את רום השמיים בדרכה למערב. מרחוק רואה החסיד את גגות העיר והרהר בחרדה האם חס ושלום יכשל בחילול שבת?! או יעשה את השבת לבדו ביער!?

ממש דקה אחת לפני התקדש השבת נכנס לעיר החסיד, כולו שבור ומדוכה עד עמקי נשמתו, בלי הכנות לשבת כראוי, בלי מקווה הגיע אל הבעש"ט הקדוש.

כל השבת עמד בפיתו עצוב ושבור ומיוסר לא העז לגשת לרבו להגיד שבת שלום וההעש"ט הק' לא כהרגלו התעלם ממנו כל השבת.

רק במוצ"ש הבעש"ט קרא לו ואמר לו: "כמעט הגעת לחילול שבת אך בתפילתי מנעתי זאת ממך, מהשמים רצו שתרגיש את כאבו של העגלון הפשוט!"

החסיד הזדעזע והבין את העניין, עתה למד כיצד להתייחס כראוי ליהודי אשר בשברו לב בא לבקש תשובה.

אמונה בבורא, אלא זו אמונה באיזושהי דמות שיצרת לעצמך. וגם אם יש לך שיחה עם ה' בכל יום או כל אפילו היום - זו לא שיחה עם הבורא, אלא עם אותה דמות שיצרת בדימיוןך.

זו לא האמונה שעליה אנו מדברים. זו אמונה טפלה, אמונה כוזבת.

יהודים אומרים לי: כבוד הרב יש לי אמונה, אני מדבר עם ה' כל היום, אני כל כך משתדל, אבל אני סובל מחרדות.

ואני אומר: איך זה יכול להיות? ממה יש לך לפחד? **שהבורא יעשה לך משהו רע!?**

אם יודעים **מי זה הבורא**, מבינים שזה לא יכול להיות, **אין זכאת מציאות**, כי הבורא הוא טוב והוא עושה רק טוב, הוא אוהב אותך ודואג לך כמו לבנו יחידו, אז איך יכול להיות שהוא יעשה לך רע? איזה מקום יש לפחד או לדאגה בחיים של המאמין?

וכך הוא היחס לכל הסבל הנפשי הרגשות השליליים - הכול נובע מחוסר אמונה, כלומר מכך שלא באמת מכירים את הבורא, ולכן מאמינים בדבר הלא נכון. זה אומר לקחת את הכוח הגדול ביותר שלך, שהוא כוח האמונה, ולהוציא אותו להבל ולריק. זה לא מרפא אותך, זה רק פוגע בך.

מסופר על תלמיד ישיבה שהתחיל להרגיש קשיים באמונה ורצה לפרוק עול. הוא ניגש לראש הישיבה ושיתף אותו בבלבולים שלו.

אמר לו הרב: ה"בורא" שאתה לא מאמין בו, גם אני לא מאמין בו. הרב למעשה אומר לו: "אתה לא מאמין בגלל שאתה לא מכיר את הבורא האמיתי, את טובו ואת אהבתו.

אם היית מכיר את הבורא שאני מאמין בו - גם אתה בוודאי לא היית מסוגל אפילו לחשוב לוותר על האמונה".

לכן כשמדברים על אמונה כתרופה לסבל הנפשי, לא מדברים על חיזוק במה **שנראה לך** שזו האמונה, אלא מדברים על לימוד וחיזוק **באמונה האמיתית**, באמונה הטהורה, באמונה בבורא ברוך הוא, שהוא לא רק זה שברא את העולם ושאין עוד מלבדו

אלא שהוא אב הרחמן, הטוב והמטיב, האוהב אותך תמיד ועושה רק את הטוב ביותר בשבילך, כל מה שעשה איתך עד היום היה רק הטוב ביותר בשבילך, ואפשר להיות רגועים כי בטוח שגם תמיד הוא יעשה רק את הטוב המושלם בשבילך.

בן ישראל היקר, בת ישראל היקרה, שימו את הדברים על לבבכם וייטב לכם.

הכותב לכם באהבה,

הרב שלום ארוש.

שומרים על קדושת ביהכ"ס - לומדים הלכה
אם היתה הדרך עוברת שם קודם שנבנה הבית כנסת מותר לקצר דרכו דרך שם ואפילו אם הציבור התחלף, ואפילו אם עובר שם בקביעות והמחמיר תע"ב (מתוך הספר: בית הכנסת כהלכה)

קל לעשות תשובה

התבודדות ומעלת התפילה
הספר של הרב שלום ארוש
052-2240696

זה טוב, זה לא רע. אין שום רע בעולם. הכל צודק. כשהאדם הולך עם היסוד שאין ייסורים ללא עוון, שה' צדיק וישר הוא, צורי ולא-עולתה בו, מנהיג את העולם בצדק וביושר, הכל נעשה טוב וצודק. וגם אם יש ייסורים, יעשה תשובה ויצא מזה. וכאמור, אין דבר קל יותר מתשובה. כי תשובה זה רק לדבר עם בורא עולם.

הרבה שואלים אותי: איך אני אדע על מה לעשות תשובה? התשובה היא, שדבר ראשון, צריך שתאמין באמונה שלמה, שאתה סובל בגלל העוונות שלך. אמונה שלמה! ותאמר: אני מאמין באמונה שלמה שאם אני סובל זה בגלל העוונות שלי, אין אפשרות אחרת! אין שום סיבה אחרת. לכן, דבר ראשון בסדר התשובה הוא לדעת בוודאות, שאם אני סובל, סימן שיש לי מה לתקן. ה' רוצה ממני משהו.

כשאדם מאמין ככה, במה זה מתבטא? שהוא מסוגל לעמוד שעות ולהתחנן לפני בורא עולם: "ריבונו של עולם! תראה לי מהו העוון שבגללו אתה עושה לי את הייסורים האלו". וכך שעות על גבי שעות: "תרחם עלי, תרחם עלי, שאני אדע מה עלי לתקן, ריבונו של עולם תרחם עלי, אני מתחנן לפניך, שאזכה לעשות רצונך, תראה לי מה באתי לתקן, למה אתה שולח לי את הייסורים האלה? מה אתה מעורר אותי? תראה לי, תרחם עלי, אני רוצה לעשות תשובה".

אנשים חושבים שלעשות תשובה זה קשה, אבל תשובה זה הכי קל. לא צריכים להיות טייס חלל - "לא בשמים הוא". ולא צריכים להיות שחיין או צוללן - "ולא מעבר לים". אלא - "בפיך ובלבבך לעשותו!" "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'!" כל שצריך האדם לעשות הוא לדבר עם בורא עולם, ובורא עולם מחכה לו שיעשה כן! קו הטלפון שלו פתוח בשביל כל אחד ואחד בפרטיות. רק יעמד ויאמר לבורא עולם: אבא שבשמים! יש לי ייסורים כאלו או כאלו, אתה צדיק על כל הבא עלי, אמת עשית ואני הרשעתי, תעזור לי לעשות תשובה, הרי אין ייסורים ללא עוון... כי היסוד ש"אין ייסורים ללא עוון", הוא היסוד של כל החיים האלה. שאדם יודע, שאין מציאות כזו שהוא סובל בחינם. פשוט אין דבר כזה שהאדם סובל אם אין לו מה לתקן. כל אדם: בין איש ובין אשה - יש לו מה לתקן. אז שיתקן - ויחייך. יחייך בעולם הזה, ויחייך בעולם הבא.

כי הכל צודק. והעולם הזה, כולו צודק. והדעת הזאת הנפלאה, עומדת על היסוד של "אין ייסורים ללא עוון". בלי היסוד הזה, העולם הזה נראה מכער מאוד, מלא עוולות וצער בלי סיבה. אבל עם היסוד הזה, העולם נראה יפה מאד, והכל ישר. אין רע בעולם. הכל טוב.

כי היכן יש איזה רע? מישהו סובל? שיעשה תשובה, וכבר לא יסבול. וביתיים עד שיעשה תשובה, הייסורים מכפרים לו.

רבי מנחם מנדל שניאורסון הרבי מליובאוויטש זי"ע ג' תמוז

לאורם נלך הילולא דצדיקיא

קו האמונה
02-6444250

יהדות וחסידות, והקימו עם השנים אלפי מוסדות חינוך וארגונים קהילתיים, בתי כנסת ומקוואות טהרה. בעשרות מדינות בעולם והכל מתוך תחושת שליחות לעם ישראל ובאהבת ישראל גדולה מאוד.

הרבי יזם פעולות ציבוריות שכנו על ידו 'מבצעים' הנחת תפילין ברחבי הארץ. חלק מה'מבצעים' קשור למצוות החגים והוא עונתי. כך לדוגמה, מדי שנה יוזמים חסידי חב"ד: הדלקת נרות חנכה בבתיים, בחנייות ובמרכזי הערים, תהלוכות ל"ג בעומר, דוכנים לנטילת לולב בסוכות, הקמת סוכות רבות ככל האפשר לזכות היהודים במצוות החג, חלוקת מצה שמורה לקראת חג הפסח, תקיעת שופר בראש השנה, לאלו שאינם מגיעים לבתי הכנסת, קיום ארבע מצוות הפורים ועוד.

הרב מרדכי אליהו התבטא עליו: "גאון הגאונים שלא היה לו אחר... בקי בשים ובפוסקים, שר ההלכה, בקי ברמב"ם ובטורים, שר בית הזוהר, שר בקבלה, שר בחסידות, שר בדרוש, שר בהנהגה, שר בהפצת התורה - כל זה בשיא הגדלות שכן אנוס מסוגל להגיע אליה". וכן "נשמה כללית של כלל ישראל... עוצם ביתו וחכמתו, גודל קדושתו וטהרתו באופן של פלאי פלאים... חסד עשה עמו הא-ל כאשר הוריד את האדם הגדול בענקים ל"דור יתום" שכזה... עיניים לו ורואה הוא את כל המתרחש בכל העולם כולו..." קרא ליהודים בכל מקום להישמע להוראות הרבי.

ב'ל בתמוז תשנ"ד נתבקש הרבי לישיבה של מעלה והשאיר אחריו מורשת עצומה בכל רחבי העולם שעד עצם היום הזה גודלת ופורחת במלא עוז ותעצמות זכותו יגן עלינו אמן.

רבי מנחם מנדל שניאורסון נולד ב"א בניסן תרס"ב, נולד בעיר מיקולאייב שבאימפריה הרוסית כבן בכור לרב לוי יצחק ולחנה שניאורסון. מצד אביו היה צאצא של הצמח צדק, האדמו"ר השלישי בשושלת חב"ד, שנות ילדותו ונערותו למד בעיקר מפי אביו. בגיל 7, עבר עם משפחתו לעיר יקטריוסלב, לאחר שאביו התמנה בה לרב. ושם למד מפי הרב שניאור זלמן וילנקין, בשנת ה'תר"פ התמנה לרב בית הכנסת באזור התעשייה של העיר יקטריוסלב. בחג הפסח ה'תרפ"ג נפגש לראשונה עם חותנו לעתיד רבי יוסף יצחק שניאורסון (המכונה הרי"צ), ב"ד בכסלו ה'תרפ"ט נשא לאישה את הרבנית חיה מושקה ביתו של האדמו"ר השישי מחב"ד הרבי הרי"ץ.

הרבי מחב"ד הרי"צ לא הותיר אחריו בנים רק בנות ולכן כשנסתלק לבית עולמו נוצרה שאלה מי ימשיך את הנהגת האדמו"רות מחב"ד ויעמוד בראש החסידות, השאלה הייתה בין שני נושאי בנותיו של הרבי, הלא הוא הרב שניאורסון, שסירב לקבל את התפקיד, או גיסו המבוגר יותר, הרב שמריהו גוראריה. החסידים חפצו מאוד ברב שניאורסון ובמוצאי "בשבת ה'תשי"א - יום השנה הראשון לפטירת חסיו, השמיע הרב שניאורסון מאמר חסידות שהחל בפסוק "באתי לגני אחותי כלה", ובכך החל לשמש באופן רשמי כאדמו"ר. גיסו הרב גוראריה קיבל על עצמו את מרותו המלאה החל משנת ה'תשי"ג, ומאז השתתף באופן קבוע ב"התוודעויות" של גיסו.

הרבי מליובאוויטש פיתח וביסס את מפעל שלוחי חב"ד, שפתחו בתי חב"ד במדינות רבות בעולם במטרה להפיץ

משלימים את תורת רבי חיים קנייבסקי

כל מי שלומד תורה לשמה, משפיע שלום בפמליא של מעלה ושל מטה, מגן על כל העולם כולו ומקרב את הגאולה.

(עפ"י ספר המידות, לימוד)

מארז ספרים

זה הסיפור!?

הדרך לאהבת ישראל
קלה מתמיד!

היישוב שלך מחכה לנציג
מתקשרים עכשיו: 052-7112793

כתב השמירה קדרי ביומרי!

זו השמירה האישית
שאתך לכל אדם, לכל ישועה,
ובכל זמן, להינצל
ולשמר מכל רע.

לוקחים חלק

בהחזקת התורה הקדושה
וזוכים לשמירה
עליונה ברוחניות ובגשמיות.
על ידי כתב קודשו של
הרב שלום ארוש שליט"א

כל הקודם זוכה, מאילי מצומצם!

02-5308000

זה הזמן לדבר עם הרב

02-5308000

תמימות

מדוע פותחת הפרשה במילים "זאת חוקת התורה" ולא כתוב "זאת חוקת תורה" או "זאת תורת הפרה" כמו שכתוב: "זאת תורת העולה". עונים חז"ל: לומר לך שכל התורה כולה הוקשה לפרה האדומה כדי שנלמד שכל המצוות הן חוק ואין לנו רשות להרהר אחריהן. וכן בכתוב בהמשך: "זאת התורה - אדם כי ימות באוהל" ודרשו חז"ל שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, דהיינו סמית את דעתנותו והולך בתמימות. ואומר רבי נתן שאי אפשר להבין את טעם המצוות באמת ואסור לנו להרהר בזה כלל כי באמת טעמי המצוות נעלמים ונסתרים ואנו צריכים לקיימם באמונה בלבד. ופרה אדומה היא הדוגמה לכך כי על מצווה זאת נאמר "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני" שהרי יש בה דברים תמוהים ביותר שהיא מטהרת את טמאים ומטמאת טהורים.

סיפר רבי אברהם יפה'ן מעשה בבחור טיפש וסכל שכולם ריחמו עליו ודאגו מה יהיה איתו ואיך יסתדר בחיים. באחד הימים מילא הבחור טופס הגרלה וזכה בחמשת אלפים רובלים, הון עתק בימים ההם. כשבירכו אותו במזל טוב, ענה ואמר: "זה לא מזל, אלא זו הארה משמים". ולתמיהת השומעים הסביר: "ראיתי בחלום את המספרים שבע עשרה, שמונה עשרה, שלוש מאות ושבעים. והבנתי שמראים לי משמייים את מספרי המזל!" "אבל היית זקוק למספר אחד בלבד", הם עדיין לא הבינו. "אכן, צריכים פקחות כדי להבין חלום", השיב, "צירפתי את המספרים והם עלו לארבע מאות וחמש עשרה וזה המספר הזוכה!" אך אחד השומעים חישב במהירות וטען כי הסכום יוצא ארבע מאות וחמש, "אה... ענה הבחור, "מזל שאיני יודע חשבון..."

מזה נלמד שאיננו יכולים לדעת מה טוב ומה רע, מה נכון ומה לא,

לעיתים החיסרון יכול להתברר כמעלה והמעלה כחיסרון. עלינו לסמוך על ה' שמנהיג אותנו בצורה הטובה ביותר. וזה מה שאמרו חז"ל על הפסוק: "אדם ובהמה תושיע ה'" - אלו בני אדם פיקחים שמשמיעים עצמם כבהמה שנמשכת אחר בעליה. הגמרא שואלת למה תוקעים בשופר בראש השנה. ועונה: מה השאלה?! למה תוקעים? כי התורה אמרה! ואמר על כך רבי אלימלך מליזנסק שפירוש הדבר הוא שעיקר הכונה צריכה להיות לעשות רצון הקב"ה כי כך הוא אמר.

מעשה בכומר צורר, מלומד ומשכיל וחכם להרע, ששכנע את המושל לקיים ויכוח פומבי עם היהודים על גשר הנטוי מעל נהר שוצף וגועש. וביקש שיעמידו שוטר, והראשון שלא יידע להשיב ישליכו השוטר אל הנהר בלי טענות ומענות. כששמע רב הקהילה את הגזירה, גזר יום תענית ותפילה. בעיצומו של היום הגיע יהודי כפרי לעיר למכור את תוצרתו, והנה רחובות היהודים ריקים והחניות סגורות. שם היהודי את פעמיו לבית הכנסת, ונחרד כולו: "אוי, היום חג ואני חיללתי אותו ברכיבה ובמשא!" לאחר ביורר עם אחד המתפללים נודע לו כי לא יום חג היום, אלא יום צרה וגזירה.

כששמע הכפרי על הגזירה אמר: "הביאוני אל הרב. אני מוכן להתעמת עם הכומר". הרב הזהירו כי הוא מסכן את חייו, אך הכפרי בשלו. כשראה הכומר את הכפרי צחק בבזו, ובגאווה נתן לו להיות השואל הראשון. פתח הכפרי ושאל: "אמור נא לי, מה פירוש המילות העבריות 'לא ידעתי פירושו' הכומר לא היסס וענה מיד בשפת הגויים: "איני יודע מה הפירוש". שמע השוטר, ומיד השליכו למים.

כשנשאל הכפרי מהיכן שאב את הרעיון, ענה על הפסוק "ועמוק אין מראה" אומר רש"י: "לא ידעתי פרושו", לא הבנתי את דבריו, הסתכלתי בתרגום והמתרגם מודה שאינו יודע, אמרתי בלבי אם המתרגם לא יודע, הכומר ידע?!

חיזוקון
מתחזקים בשמירת שבת

הפת
בסעודה

ישתדל
שלא לשהות
כל כך בין הנטילה
לברכת המוציא.
אבל אם אי אפשר
שלא לשהות,
כגון שהמסובים
רבים,
אין זה הפסוק
(בהלכה ובאגדה)

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

בשביל לגרש את החושך

זקוקים לאור האמונה

הרב שלום ארזי
הרב בהמלצת

הפטרון האמיתי
לרוגע
הנפשי והרוחני

הלימוד היומי לחיים מבורכים

ביטחון בהשם | אנרגיה חיובית | הרבה שמחה

להזמנות: 052-224-0696

רוצה לזכות בפרס? שלח לנו סיפור תודה בעל תוכן ייחודי ותזכה בפרס ללא הגרלה
al5308000@gmail.com | 02-5812252

היכן מצאנו מלאך שהוא בשר ודם?
תשובה לפרשת בהעלותך:

על הפסוק (במדבר י לו) "רָבִבּוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל" כותב רש"י: "מגיד שאין השכינה שורה בישראל פחותים משני אלפים ושתי רבבות".

זוכה לפרשת במדבר: דניאל עוזרי, רכסים.

al5308000@gmail.com | 02-5812252

כבוד הזולת | תמוז

דרגת השיא אליה יכול אדם להגיע בעולם, היא לעבור את העולם הזה מבלי לפגוע בשום אדם (א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים מחזקים - 052-6672221

אני מרימה את עיני ולא רואה את אחי אמרתי לחברותי שאני לא רואה את אחי הקטנים, האם הן מוכנות להירתם לחיפושים. הן הסכימו בשמחה התפזרנו, חיפשנו אך לא מצאנו. עליתי הביתה כדי להודיע לאמא על אבדן הילדים, למרות שלא רציתי להדאיג, אך זה היה מוכרח. אמא במהירות הבזק ירדה איתי לגינה שוב התחלקנו בחיפושים, אבל הפעם גם אמא הצטרפה לחיפושים.

כבר ממש דאגתי ולפתע נזכרתי בחוברת התודה המיוחדת של הרב ארוש ותוך כדי חיפושים אני אומרת: "ריבונו של עולם תודה רבה לך על כל על הטוב והשפע שאתה משפיע עלי וגם על מה שלא נראה טוב בעיני, תודה שאני לא מוצאת את אחי, תודה על האחים הנפלאים שנתת לי, וכעת איננו מוצאים אותם, תודה אבא שבשמים, הכל לטובה". תוך כדי שאני ממשיכה בתודות אני שומעת צחוק מתגלגל מוכר ואני רואה את אחי משחקים להם בפניה נסתרת בה חיפשתי כמה פעמים. נשמתי לרווחה! הקדוש ברוך רק חיכה לתודה ממני מעומק הלב ומיד מצאתי את אחי. אמרתי תודה ואחי נמצאו

אחים של תודה

שלום שמי טובי.

יום שגרתי אחד אחרי הצהריים לאחר שסיימנו את ארוחת הצהריים, שיעורי בית, הכנת מערכת ליום המחר והיינו מוכנים ליום המחרת, אימי ניגשה אלי ואמרה לי- טובילה מתוקה בואי קחי קצת את הקטנים לגינה ואני אוכל לארגן פה וללכת לנוח. הסכמתי ברצון ולאחר התארגנות קצרה לקחתי את אחי הקטנים לגינה. בדרך לגינה פגשתי חברה טובה מהכיתה שמחנה על ההזדמנות שנשעה ביחד בגינה אחרי הצהריים.

כשהגענו לגינה פגשנו חברה נוספת נחמדה מכיתתנו, נהיינו שלישיה. התיישבנו על ספסל והתחלנו לפטפט תוך כדי השיחה אני מדי פעם מסתכלת לראות שאחי אכן בגינה ושהכל בסדר.

באיזה שהוא שלב שקענו בשיחה עמוקה עד כדי כך שלא שמתי לב לאחי הקטנים. אחרי לא מעט זמן אני נזכרת שהגעתי לגינה על מנת לשמור על אחי כדי שאמא תוכל לנוח, ולא רק בשביל לפטפט עם חברות...

פתרונות יש לשלוח עד יום שני למייל: al5308000@gmail.com
או לפקס: 02-5812252 יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

עשורון

סודוקו

ע	ל	ס	ה						
ה						ת	ע		
כ			ע		י				ה
ל		ו							י
				י	ה	ו			ע
		ה		כ		ע			ס
	ס	א			ע	כ			ו
	כ				ו	ס	ה		
		ל						ה	י
			ה			ל	ו		ס
			ל	א					ו
							א	ל	ה

הסודוקו שלפנכם מרכיב חלק מפסוק מפרשת חוקת

פתרו את הסודוקו, ולאחר מכן השלימו את הפסוק (השורה המודגשת בורוד היא הצורה המסודרת של חלק מהפסוק)

הפסוק:

“ _____ ”

בדיחות הדעת

זקנה מחליטה לבלות לילה במלון מכובד בלונדון. היא מגיעה מאוחר לחדרה. ישנה ובבוקר מגיעה לשלם את החשבון. היא מופתעת לגלות שהחוב הוא של מאתיים חמישים דולר. היא דורשת את המנהל וזה מגיע לקבלה. היא שואלת: "איך אתה מסביר את החיוב הגדול הזה? בסך הכל באתי לישון כאן ללילה הזה". המנהל: "גברת, יש לנו במלון זה בריכה במודל אולימפי". "כן, אבל לא השתמשת בה?". "יש לנו כאן את האוכל הכי טוב בעולם". "גם בזה לא הייתי". "טוב, אבל דברים אלה נמצאים כאן ויכלת להשתמש בהם". הזקנה, מלאה כעס, מוציאה צ'ק ונותנת למנהל. המנהל רואה שרשום שם רק חמישים דולר ושואל מדוע הסכום נורא קטן. הזקנה: "חייבתי אותך במאתיים דולר על היעוץ שיעצתי לך". המנהל: "אבל לא יעצתי לך כלום" הזקנה: "חבל, אני יעצת בכירה. הייתי פה, אתה יכלת להתייעץ!"

**העלון מוקדש לע"נ
יפה בת אסתר ז"ל
ולהצלחת משפחת אליהו**

להקדשת העלון: 02-5308000

מתעוררות. כתבתו בעבר, שעיקר ההצלחה של הילד בלימודים היא לדביק את הפער בין המצוי לרצוי, עליו לדעת כי "תכנון הזמן" מגשר על הפער בין המקום בו אני נמצא עכשיו והמקום בו אני רוצה להיות בנקודה מסוימת בעתיד. למה הדבר דומה: לאדם העומד מצד אחד של התהום והיעד שלו הוא לעבור את התהום ולהגיע לצד השני, איך עושים זאת? "ע" תכנון, עליך לתכנן את האפשרות כיצד תוכל לעבור את התהום דרך כלשהיא לגישור על הפער, לעולם הרי לא תוכל להגיע ליעד הרצוי. לכן התכנון הוא סוד ההצלחה!

קדימה לעבודה

משפחה שתגיע אלי לקליניקה בנושא דומה, תקבל ערכת בדיקה. בבקשה, נבדוק את עצמנו היכן אנחנו נמצאים על הסקאלה של "עבודה עם תכנון". נחשוב ונבדוק האם הזמן שלנו מתוכנן, האם אנו עובדים בחיים האישיים עם תוכנית, האם הבית שלנו מתנהל לפי תוכנית חינוכית, ערכית, רגשית, לימודית מסודרת, או שאנחנו "זורמים" עם החיים... הבדיקה הזו, תכין אותנו לעבודה מסודרת עם מימד הזמן.

המשך בע"ה בשבוע הבא!

הרב אבוחצירא - יועץ, מאבחן ומטפל
לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

ניהול זמן וסדר יום

עלינו לדעת, כי הלימוד הראשוני שנוכל לקדם בבית שלנו בכל הקשר לניהול זמן הוא: "סדר יום קבוע" הרווח שנרוויח הוא כפול ומכופל וניתן להתרגל לחיות לפי סדר יום ללא הרבה מאמץ או שינוי הרגלים. הזכרנו במאמרים הקודמים על "סדר וארגון" כי סדר יום קבוע, תורם להתפתחות של תפיסת עולם מסודרת אצל ילדים. הידיעה של רצף ההתרחשויות הקבוע והחוזר בעקביות על עצמו, היא זו שמקנה להם תחושה של ביטחון. העובדה שהילד שותף לתכנון הזמן שלו ואחראי בעצמו על ביצוע הפעולות היומיומיות, מגבירה את המוטיבציה שלו לשתף פעולה, ונותנת לו תחושה של שליטה במצב, עצמאות, אחריות אישית ומגבירה את תחושת הערך ותחושת השייכות שלו למשפחה ולמערכת הלימודים.

תכנון הזמן!

נשיא ארה"ב לינקולן, אמר פעם: "לו היו לי שמונה שעות לכרות עץ, הייתי מקדיש שש מהן להשחזת הגרזן..." עלינו לדעת, שהדבר העיקרי ביותר בחינוך ושיפור ניהול הזמן הוא "תכנון הזמן" בכדי שנוכל ליצור סדר יום ברור, עלינו ללמוד לתכנן את זמננו. רובנו מסכימים ש"תכנון" הוא חשוב וחיוני. אם כן, מדוע איננו מקדישים יותר זמן לפעולה חשובה זו? התשובה המצחיקה היא: "שפשוט אין לנו מספיק זמן כדי לתכנן". יש לנו יותר מדי עבודות דחופות שצריכות להיעשות, והתכנון יכול לחכות ליום אחר והיום האחר הזה עדיין לא הגיע... הורים יקרים! עלינו לדעת כי אילו היינו מקדישים את הזמן הדרוש לתכנון סדר היום שלנו ושל ילדינו ותכנון לפעולות היומיומיות שלנו, היינו יכולים להרוויח יותר זמן לביצוע הפעולות שלנו ומכאן איכות הפעולות, הרוגע ורמת הסיפוק שלנו ושל ילדינו הייתה עולה.

סיכום ביניים:

אם אנחנו רוצים שבע"ה הבית שלנו יתנהל בנחת, ברוע, מתוך סדר יום וניצול הזמן כמו שצריך, אנו צריכים ללמוד לנהל את הזמן שלנו, בשביל ההתחלה עלינו להתחיל לתכנן. כי אם אנו רוצים שזמננו ינוצל היטב, הוא חייב להיות מתוכנן. ככל שנתכנן טוב יותר, כך יהיה לנו יותר זמן לניצול ההזדמנויות כאשר הן

לומדים להצליח פרק יח'

הזכרנו בשבוע שעבר, שכמעט כולנו, מנהלים מערכת יחסים מאוד מורכבת עם הזמן, המשפטים השגורים על לשוננו הם: "אין לי זמן", "אני לא מאמין איך שהזמן טס", "אני במרוץ נגד הזמן", "לא הספקתי היום כלום", ועוד... בעידן הנוכחי, של קצב חיים מהיר ותובעני, אנו נדרשים לעיתים קרובות, להילחם נגד הזמן בכדי שנוכל "לשרוד" את החיים ולא לשקוע בהם. עליו המבוגרים להספיק לעבוד מספיק שעות ביום בכדי לפרנס את המשפחה ולבדוק מבקביל להיות גם הורים וגם בני זוג מושלמים. אבא אחד אמר לי: "אתה מבקש ממני שעת איכות עם הילד, ומנהל הבנק מבקש ממני עוד 3 שעות עבודה כל יום" למי מהם אשמע. החוויה של רבים מאיתנו היא: שהזמן הוא משאב מצומצם ויקר, שדרושים מאמצים רבים להשגתו ולרוב הם מסתיימים בתסכולים ובתחושה של חוסר סיפוק. תוך כדי מרוץ החיים, חלקנו חיים בתחושה שכאילו "מישהו" מנהל אותנו, במקום שאנחנו ננהל את עצמנו ונחוש שליטה במצב. מבחינה זו, הפכנו לקורבנות של "מרוץ ההספק נגד הזמן".

זמן ילדות

מערכת היחסים שלנו עם הזמן, אינה מתחילה רק בהיותנו הורים, היא מתחילה הרבה הרבה "זמן" לפני שאנחנו באמת מבינים את המשמעות של המושג זמן. כתינוקות חוונו את התנהגות הורינו וחשנו את תגובותיהם, נימת קולם, הנינוחות והרוגע שלהם או הלחץ ואי השקט שלהם בהתנהלותם מול השעון המתקתק. חוויות ראשוניות אלה, השפיעו בוודאות על כל ההתייחסות שלנו לנושא "מימד הזמן" וזה הזמן להתחיל "לטפל" בתפיסה שלנו את הנושא. אחת הבעיות העיקריות היא: שלמעשה, מעולם לא לימדו אותנו להתנהל בצורה נכונה במסגרת של זמן. מיומנות של ניהול עצמי במסגרת של זמן, עשויה להחזיר לנו את תחושת השליטה שלנו על מהלך חייו ומכאן את האפשרות לארגן ולחנך את ילדינו לנהל את הזמן שלהם. במידה ואנו חיים במרוץ נגד הזמן, כמעט ואין סיכוי שנוכל לחנך את ילדינו ל"ניהול זמן" בצורה תקינה המזמינה אפשרות לניהול עצמי ולהצלחה בלימודים ולכן העבודה הראשונה שלנו היא עם עצמנו.

אהבת ישראל, זה באה לנו! לברקז פזמי נאיה לטף אומנו -
ניצד מתבטאת אצלך אהבת ישראל?

מלא בשורות ושלה לנו למייל:
al5308000@gmail.com

החברת שמעניקה כלים לאהוב.
052-2240696

עם ישראל מדובר אתנו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ג תמוז תשפ"ב: הדרוקט: ירושלים: 7:13 תל-אביב: 7:29 חיפה: 7:22 מוצאי שבת: ירושלים: 8:31 תל-אביב: 8:34 חיפה: 8:35 ר"ת: 9:05

פרשת חוקת

ניהום ועידוד לרעהו

"אורח חדש החל להגיע..."

כשראה הגאון רבי ביינוש פינקל זצ"ל (ראש ישיבת מיר) מיישהו עם סימני דכאון ויאוש, היה מנסה להקל מעליו סבלו ולהפניח בו רוח חיים.

סיפר יהודי: "אבי ז"ל היה עסקן עשיר ונדבן וביתנו היה מרכז פעילות. יום אחד התהפך הגלגל. תסבוכת משפטית וחקירות משטרה היו מנת חלקו. בין רגע הפך אבי מאדם נכבד לאדם מנודה. ידידים שהיו רגילים להכנס לביתנו, נעלמו..."

"רק אורח אחד חדש החל להגיע, היה זה רבי ביינוש פינקל. הוא הגיע מידי יום ביומו לשהות עם אבינו. ולא רק זה. הוא גם עזר לו להחליץ מהתסבוכת המשפטית וסייע להעמידו שוב על רגליו. באותה תקופה חשוכה, הוא היה המקור היחיד של אור וחום בתוך משפחתנו..."

בכל נפשך

דברי חיזוק ועידוד...

מעשה בבעל צדקה גדול שירד מנכסיו והיה מדוכא. הוא נכנס פעמים מספר לביתו של הגר"י קניבסקי-הסטייפלער זצ"ל לתנות צרותיו. בכל פעם שנכנס, היה הסטייפלער מעודדו ומחזק רוחו כשהוא מזכיר את עברו המפואר באומר:

"זוכר אתה את החסד שעשית עם פלוני ואת מה שתרמת לפלוני. את הדברים הטובים האלו שעשית, אף אחד לא יוכל לקחת ממך, וזהו העושר האמיתי..." הלה יצא מביתו בתחושה של עשיר גדול הבטוח בעושרו...

תולדות יעקב

לבכות ולרקוד...

חתן שעמד כשבוע לפני יום נישואיו, נכנס לביתו של רבינו הגרא"מ שך זצ"ל והחל לבכות כי מרגיש שאינו מוכן מספיק להכנס תחת החופה ולבוא בברית הנישואין.

הרב שך היה אז בערוב ימיו לעת זקנותו המופלגת והיה שרוי בחולשה נוראה. כאשר שמע את דברי החתן אמר לו הרב שך: "בצורה כזו אכן אי אפשר להכנס לחופה. תאמין לי שאין לי כח לזוז ממקומי, אבל אם אתה ממשיך לבכות כך, לא תהיה ברירה ואהיה מוכרח לקום ולהביא 'לחיים' ולרקוד איתך כאן..."

הלמות עמלים - ח"ב

לנחם ולעודד הזולת השרוי בצער ובדאגה ולחזק את רוחו!

נלמד מהפסוק: "קח את אהרן ואת אלעזר בנו" (פרק כ-כה) וכתב רש"י: "קח את אהרן - בדברי ניחומים. אמור לו אשריך שתראה כתרך נתון לבנך מה שאין אני זכאי לכך. עכ"ל. למדנו הנהגת מדותיו של הקב"ה עם אהרן לנחמו בשעתו הקשה. הנהגה זו מחייבת אותנו, מתוך חובת ההתנדבות במדותיו וההליכה בדרכיו של הקב"ה לעודד לחזק ולנחם את חברנו בשעה שדואג ומצטער. ואף זה נכלל במצוות הצדקה והחסד כמו שכתב החינוך (במצווה תעט).

וכך כתב החינוך: כלל במצות צדקה וחסד, כל המהנה את חברו בין בממון בין במאכל, בין בשאר צרכיו, או אפילו בדברים טובים דברי ניחומים, בכלל מצות הצדקה הוא ושכרו הרבה מאוד; ויכנסו דברי באזניך כי טובים המה.

ובאמת דברים אלו כבר לימדונו חז"ל עד כמה גדולה מעלת המנחם והמעודד את זולתו המודאג והמדוכא, בדברים. כמו שאמרו: הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות ואילו המפייסו בדברים מתברך בי"א ברכות. הרי שמעלת המפייס בדברים אף גדולה היא מהנתניה עצמה.

נוכל ללמוד זאת, בדרך רמז, מהפסוק בפרשת ויחי (פרק נ-כא) בו אמר יוסף לאחיו: "אנכי אכלכל אתכם ואת טפכם וינחם אותם וידבר על לבם". ולכאורה: מה פשר הוספת הפסוק שניחם אותם ודיבר על לבם, מה זו תוספת מעלה על מה שאמר "אנכי אכלכל אתכם ואת טפכם" שלכאורה אין טוב מזה ובכלל מאתים מנה?!

אלא בא ללמדנו, שבאמת ישנה מדריגה גבוהה יותר מן "אכלכל אתכם ואת טפכם" וזוהי המדריגה של דברי פיוס וניחומים. של "וינחם אותם וידבר על לבם" - בדברים המתקבלים על הלב. וזה שאמרו חז"ל ש"המפייס" את העני מעולה הוא מן "הנותן" לעני.

בהקשר לכך נציין את תשובתו של כ"ק האדמו"ר מגור בעל הבית ישראל לשאלתו של הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל ששאלו על לשון הפסוק (דברים טו-א) "כי לא יחדל אביון... על כן אנכי מצוך לאמר פתח תפתח את ירך..." ושאל הרב אברמסקי שלכאורה מלת "לאמר" מיותרת ואפשר בלעדיה?

והשיב לו הבית ישראל שניתן לבאר את הפסוק כך: כאשר הנך פותח את ירך לתת צדקה לאביון, אני מצווך "לאמר" - שתאמר לאביון דברי פיוס ועידוד שלא ידאג ממצבו הנוכחי, כי גלגל חוזר הוא בעולם, ועוד יגיע היום שהוא, האביון, יוכל לפתוח ידו לאחיו העני.

עלון השבוע פרשת חוקת הוקדש לעילוי נשמת
ר' אהרן יעקב בן ר' אליעזר קורנוזר ז"ל

נלב"ע ז' תמוז תשס"ב
ת.נ.צ.ב.ה.

להשכין אחוה ושלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו!

נלמד מהפסוק "ויבכו את אהרן שלושים יום כל בית ישראל" (פרק כ-כט)

ואילו במיתת משה רבינו נאמר: "ויבכו בני ישראל את משה" (דברים לד-ח). מדוע לא נאמר "כל בית ישראל" כשם שנאמר אצל אהרן: אלא, מפרש רש"י הטעם, משום שעל משה בכו בני ישראל - רק הזכרים, ואילו על אהרן, מתוך שהיה רודף שלום ונותן שלום ומטיל אהבה בין איש לרעהו ובין אשה לבעלה, בכו "כל בית ישראל". זכרים ונקבות.

שנינו במסכת אבות (פ"א משנה יב) "הלל אומר, הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום". מדוע התחיל התנא ב"אוהב שלום" ורק אח"כ "רודף שלום"? אלא ללמדנו שלפני שאתה רודף שלום אצל אחרים, עליך לדאוג שיהיה שלום בנפשך שכוחות הרע והטוב ידורו בשלום ולא יגברו כוחות הרע על הטוב, רק אז תוכל להשכין שלום גם אצל אחרים.

ואמרו חז"ל בגמרא (סנהדרין ו:): אהרן אוהב שלום ורודף שלום ומשים שלום בין אדם לחברו ובמסכת כלה אמרו: רודף שלום היכי דמי? כדתניא בקש שלום ורדפהו... בכל מקום בקש שלום ורדפהו. ובירושלמי (פאה א-א) מובא: "בקש שלום ורדפהו" - בקשהו במקומך ורדפהו במקום אחר.

על עצם הלשון "רודף שלום" הקשה רבינו יוסף חיים מבגדד ז"ל (בספרו בן יהודע-סנהדרין י:): הרי יש כאן ב' מובנים שסותרים זה את זה. כי "רודף שלום" מובנו להלחם נגד השלום ולסלקו? ותירץ, שפעמים כדי לעשות שלום בין ראובן ושמעון יש להלחם ולסלק את אותו אדם שמחרחח את הריב בין ראובן ושמעון. ובזה שנרחיקו נעשה שלום ביניהם.

החתם סופר ביאר את לשון המשנה באופן הבא: פעמים כאשר יש חילול ה' צריך לרדוף את השלום. וכמו שעשה פנחס בקנאו את קנאת ה' שהיה זה מעשה שלכאורה סותר את השלום ומסלק אותו, ודוקא מכך נוצר השלום האמיתי בין ישראל להקב"ה.

והגאון רבי ראובן כץ זצ"ל ביאר (בספרו דודאי ראובן) שפעמים צריך לדרוף את השלום במקום אחד בעולם כדי שיהיה שלום במקום אחר. וכגון מה שאמרו חז"ל (סנהדרין ע"א). "כינסו לצדיקים הנאה להם והנאה לעולם כינסו לרשעים רע להם ורע לעולם". וממילא, אם רוצים להטיב עם העולם יש להרחיק את השלום ולסלקו מבין הרשעים, ולפלג ביניהם. כי כל פיזור ופילוג בין הרשעים הוא ברכה לעולם. ובה בעת יש לאהוב את השלום בין הצדיקים. ולעשות הכל כדי שהשלום ישכון בתוכם, ובזאת תהיה ההנאה לעולם.

ואולם יש להבין מה הם פשר ג' לשונות השלום שאמרו על אהרן [אוהב שלום, רודף שלום, משים שלום]: וביאר המהרש"א שג' הלשונות האלו הם כנגד ג' מיני השלום שעושה הפרשה:

(א) לשון "אוהב שלום" נאמר כנגד השלום שבין הדיין לאביו שבשמים, שכן אם הדיין נוטל מבעל הדין ממון שלא כדין, גורם בכך למריבה בינו לבין הקב"ה (וכמבואר בגמרא ז). נמצא שע"י הפרשה שעשה אהרן מנע ריב זה.

(ב) לשון "רודף שלום" נאמר כנגד השלום שבין הדיין לבעלי הדין, שהרי בדרך כלל המתחייב בדין שונא את הדיין ומתרחק ממנו וע"י הפרשה שעשה אהרן נמצא שרדף אחרי בעל הדין וקירבו אליו.

(ג) לשון "משים שלום" נאמר כנגד הבעלי הדין עצמם שמשים שלום ביניהם ע"י הפרשה ומשדל אותם להתרצות זה לזה בפרשה וממילא נעשה שלום ביניהם.

פעם נודע למשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל על אחד התלמידים, בן עליה, שהרגיש פגוע מרובו והתנתק ממנו ופסק מלשוחח עמו בדברי תורה. שיגר אליו מכתב ובו כתב בין היתר בזה"ל: "מה מאד הייתי רוצה שיהיה שורר השלום בינו לבין הרב. ואל יאמר ידידי כי חלילה אין ביננו שום פירוד ומחלוקת, חלילה. כי היפך השלום הוא פירוד ומחלוקת, ושלום אין כאן".

"והנה התורה נתנה לו עצה ודרך איך להסיר מעל לב זולתו כל טינה והתרחקות, והוא ע"י כח הדיבור. שמא יאמר שקשה הדבר. ודאי קשה הוא. אבל הלא עיקר בריאת האדם הוא זאת, לשבור ולהסיר הערלה מעל לבו... זו עבודתו, ובזה יעלה מעלה מעלה!"

לוותר כדי להרבות שלום...

בעיר ברעזא נהגו לומר בראש השנה לפני התקיעות, בנוסף לפרק "למנצח לבני קרח מזמור", גם את פרק פט בתהילים. כאשר הגיע הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל לכהן כרב בעיר זו, הודיע כי בתור מרא דאתרא הוא מבטל מנהג זה, שאין לו יסוד בראשונים, ולא מהלכים בקהילות ישראל. ועליהם להסתפק באמירת שבע פעמים "למנצח" כנהוג, וכל הרוצה לומר בכ"ז את פרק פט יוכל לקרוא אחר התפלה.

למחרת שמע את זקני העיר מתרעמים: "האחד בא לגור וישפוט שפט". רב צעיר מבטל מנהג המקובל בידניו מדורות... כששמע זאת רבי יצחק אלחנן וברצותו למנוע מחלוקת, ועוד בעצם ראש השנה, עמד וביטל רצונו מפניהם ופייסם, בהתנצלו כי לא ידע כי הוא מנהג עתיק הוא בעיר, וכך נשאר המנהג שם לומר מזמור פט כל השנים.

נוהג היה רבי יצחק אלחנן לומר מידי יום ביומו חמשה מזמורי תהלים לפי סדר הפרקים. ובהגיעו לפרק פט מידי פעם, היה נזכר את אשר קרהו והיה מספר את המעשה לפני באי ביתו ללמדם עד כמה צריך לוותר על רצונו כדי להרבות שלום בישראל.

תולדות יצחק

שלא ליהפך ל"רודף"...

פעם ניסה החזון איש ליישב הדורים בין שני רבנים שהסתבכו במחלוקת. סח לו אחד מהם שהוא חושש מאוד מפני רדיפותיו של בר הפלוגתא שלו שידו תקיפה ולכן עליו לפעול...

נתן בו החזון"א מבט חודר והעיר: "צריך מר להשמר מאוד, כי מרוב פחד שמא יהיה לנרדף, עלול הוא ליהפך לרודף... המרחק בין נרדף לרודף הוא כחוט השערה, ואפשר להתחלף בתפקידים בכהרף עין. ומשהתגבר הנרדף ונהפך לרודף, מאבד הוא בו ברגע זכויותיו הקודמות, בורא העולם נעמד אז לימין הנרדף החדש, אפילו הוא רשע..."

פאה"ד

למען השכנת שלום בית...

מעשה שהגיע לביתו של רבינו הגרא"מ שך זצ"ל, מכתב נאצה מאדם פלוני. הדברים שנכתבו שם היו כה מגונים ומכוערים עד שא"א היה לקוראם. זה היה מזעזע! הרב שך נטל את המכתב בנחת והצניעו בארון.

מספר ימים לאחר מכן, הגיעה לביתו אשה שבורה ורצוצה, שתארה בפניו את הבעיות שיש לה בשלום בית עם בעלה. האשר התמוגגה בדמעות שלישי, הרב שך ישב נרעש וכואב כששמע את כל דבריה.

כאשר סיימה האשה להשיח את לבה, קם הרב שך ממקומו, ניגש לארון והוציא את המכתב האמור. הוא הראה לאשה את תוכנו באומרו: "את רואה, גם אני סובל בעולם הזה ממקטרגים הקמים עלי בנאצות וגידופים, ולמרות הכל אני ממשיך לעבוד את בוראי. גם את צריכה להתנהג כך. ובס"ד תראי שהכל יסתדר".

האשה יצאה מביתו של הרב שך כשהיא מחוזקת. ואכן התברר שמאז חזרו השלום והשלוה לשרור בבית זה, אותו מכתב שהציג הרב שך בפני האשה ברגע הנכון, עשה את שלו.

הלמות עמלים

המצער את חברו עליו לפייסו ולבקש סליחתו!

נלמד מהפסוק: "ויאמרו חטאנו כי דיברנו בה' ובך התפלל אל ה'... ויתפלל משה בעד העם" (פרק כא-ז)

וכתב רש"י: מכאן למי שמבקשים ממנו מחילה שלא היא אכזרי מלמחול. ואמרו חז"ל במדרש: "ידעו שדברו במשה ונשתטחו לפניו ואמרו התפלל אל ה' ויסר מעלינו את הנחש – "ויתפלל" – להודיע ענוותנותו של משה שלא נשתהה לבקש עליהם רחמים, ולהודיע כח התשובה, כיון שאמרו חטאנו מיד נתרצה להם שלא הוחל נעשה אכזרי. וכן הוא אומר "ויתפלל אברהם אל האלוקים וירפא אלוקים את אבימלך".

כתב רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים-כג): אבל עבירות שבין אדם לחברו, כגון חובל או מקלל או גוזל כיוצא בו, אינו נמחל לעולם עד שיתן לו מה שהוא חייב וירצהו. אעפ"י שהחזיר ממון שהוא חייב לו, צריך לרצות ולבקש ממנו שימחל לו. ואפילו לא הקניט את חברו אלא בדברים, צריך לפייסו ולהתחנן לפניו עד שימחל לו.

את הדין הזה שאף שנתן, עדיין אינו נמחל לו עד שיפייסו ויבקש ממנו מחילה, למדו חז"ל במשנה (ב"ק צב.) מהפסוק "ועתה השב אשת האיש"... עוד אמרו שם: ומנין שאם לא מחל לו שהוא אכזרי שנאמר "ויתפלל אברהם אל האלוקים וירפא אלוקים את אבימלך".

והקשה הפני יהושע (שם): הרי משמע מהמשנה שלאחר שביקש מחילה יצא ידי חובה לגמרי, ואם כן, מדוע הוצרך אברהם להוסיף ולהתפלל לרפואת אבימלך, הלא אחרי שביקש מחילתו ונתרצה לו, עשה בזה כל המוטל עליו, והיה ראוי להרפא גם ללא תפלת אברהם?

ותירץ הפני יהושע, שאף כי אמנם היה ראוי להתרפא גם ללא תפלת אברהם, אעפ"י כ הוצרכה תפלת אברהם כדי להראות לרבים שאברהם מחל לו, שידעו כי חיוב הוא מעיקר הדין למחול.

אכן, אפשר גם לתרץ בפשטות, שבכל עבירות שבין אדם לחברו יש גם פגם בין אדם למקום, וצריך כפרה לצאת ידי שמים. לפיכך הוצרך אברהם להתפלל. וכן מבואר מדברי הים של שלמה (יבמות פ"ח סימן כז) שיש ללמוד זאת מהנהגתו של דוד המלך כשפייס את הגבעונים ממה שעשה להם שאלו.

וכך כתב הים של שלמה: "מכל מקום אין הקב"ה מכפר כל כך אלא כשיתפלל המוחל עצמו עליו. ועל כן ראוי מי שמדקדק בדבר ויראת ה' על פניו ועשה לחברו ומפייסו, יבקש ממנו שיתפלל עליו, והמוחל גופו מצוה רבה שיעשה לו רצונו. וכך מצונו באברהם "ויתפלל אברהם על אבימלך". עכ"ל.

נתעוררה שאלה מעניינת מתוך מעשה שהיה, באדם שהוציא שטר חוב על חברו ותבע אותו בסכום הכתוב בשטר, אך הנתבע ניסה להתחמק מחובו בטענות שונות ומשונות, עד שהתובע כעס עליו כעס גדול, ומתוך כעסו הכריז התובע שלוש פעמים: "אני מוחל לך על כל החוב ואיני מבקש אפילו פרוטה אחת והוא לך השטר והנך רשאי לקרועו כרצונך".

ואולם אחרי כמה ימים חזר התובע לתבע את חובו בטענה שמחילתו היתה מחמת הכעס ולא מחל בלב שלם. ועתה השאלה היא נדון את המחילה הזו, האם נחשבת כמחילה באונס ולא הוי מחילה, או שהחוב מחול?

בשו"ת רע"א (חור"מ סי' ה) דן בשאלה זו, ולדעתו נחשב שהתובע מחל על החוב ואין בטענותיו כלום. כיון שאמר בפירוש שמוחל ואף אחד לא כפה אותו להגיד כן. ואמנם מצונו פלוגתא בנידון זה האם מחילה כעס נחשבת מחילה או לא. (עיין בשו"ת חתם סופר חור"מ סימן קל).

"אנא, מחול לי..."

יהודי ירושלמי (מהדור הקודם) שנזדמן פעם לחברו, סיפר: "היה זה בחול המועד סוכות, התפללתי שם תפלת שחרית וכשהקיפו עם הלולב והאתרוג, ניגש אלי הגאון רבי חיים הזקיהו מדיני זצ"ל (בעל השדי חמד) ורמז לי משהו ולא הבנתי כוונתו. הוא הגיש לי בתרעומת קלה את לולבו ואתרוגו. לקחתים מידו ועדיין לא הבנתי מה חפצו. או- אז הוציא משקפיו מנרתיקם והרכיבם לעיניו כשהוא מביט בי. הבנתי: היה עלי לקחת מידו את הלולב כדי שיוכל להוציא משקפיו.

לאחר התפלה ניגש אלי עם שמשו ועם אחד מתלמידיו ולתדהמתי אמר לי: "הריני מבקש מחילה ממך לפני שני עדים כדן, בלי משקפים חשבתי אותך בטעות למשמשי אליהו (שלא הגיע באותו יום) ולכן התרעמתי עלך שאינך מסייע בידי. אנא מחל לי..."

עפ"י אורות ממזרח

"כדאי לי למחול לו מיד..."

אירע פעם שאדם הכעיס מאד את כ"ק האדמו"ר רבי יעקב דוד מאמשינוב זצ"ל. ואולם האדמו"ר בגדלות נפשו הבלוג והכריז מיד כי הוא מוחל לו בלב שלם. לתמיהת מקורביו על כך, נימק להם בדברים הבאים:

"תארו לכם שהייתי מקפיד וכוועס על אדם זה ואף משיב לו כמדתי, שמא מאוחר יותר היו מתעוררים בי רגשי חרטה, מדוע עשיתי כך לאיש זה, אולי באמת הצדק עמו ולא עמי. ואני אצטרך לחפשו ולבקש ממנו מחילה. ופעמים לא אוכל למוצאו כי יסע הלה למרחקים, וכיצד אשיגו לבקש שימחל לי."

"ואולם אם אמחול לו מיד, אף שיתכן כי על פי דין איני מחוייב למחול לו, ואפילו אם אחטא בזה, הרי חטאתי להש"ת בלבד, והש"ת מלא כל הארץ כבודו וכבודו מלא עולם, ואם כן אוכל לבקש ממנו מחילה בכל מקום ובכל זמן על מה שחטאתי כנגדו בזה שמחלתי לאיש שלא הייתי צריך למחול לו..."

עפ"י "שיח שרפי קודש"

מחילה בפה...

סיפר הגר"א מן שליט"א: "צילצל אלי יהודי מבורו פארק שילדו בן העשר נטרפה דעתו לפתע, רח"ל. הרופאים טענו שאינם מכירים תופעה כזו. הוא התחנן ואמר: "עשיתי חשבון נפש ממה זה יכול לקרות, ונזכרתי שאני כמלמד תלמידים צעירים ביקשתי לעודדם ואמרתי ש"לא צריך להיות בעל כשרונות כדי לגדול ולהיות גדול הדור, הנה רבי חיים קניבסקי שלא היה כשרוני והיה לגדול הדור: אולי אין זה דרך ארץ לדבר כך ולכן נענשתי..." הוא התחנן שאבקש בשמו מחילה מרבי חיים... ביקשתי שישלח לי בפקס את פרטי המעשה במדוייק ושלח לי.

למחרת הקראתי בפני רבי חיים את הפקס. רבי חיים צחק מאוד ואמר: "יש לי ספר מאבא (הסטייפלער) ששם כתוב שהחזו"א היה בעל כשרון חלש בצעירותו, ואבא הגיה בצד: "זהו שקר הוצאת שם רע". והוסיף רבי חיים: "האיש הוא טעה לצד ימין, כי החזו"א היה בעל כשרון, ואילו האיש מאמריקה טעה לצד שמאל, שגם היום אין אני בעל כשרון... וא"כ אין לי על מה למחול..." ובירכו.

למחרת נכנסתי אצל הגרמ"י ליפקוביץ זצ"ל וסיפרתי לו את שאירע אתמול עם רבי חיים. אמר לי רבי מיכל יהודה: "בטח הוא צריך מחילה, שכן רבי חיים למד אצלי והיה בעל כשרון וכולם אהבוהו". והסכים רבי מיכל יהודה שעל רבי חיים להוציא מהפה שמוחל לאותו אדם.

למחרת נכנסתי שוב לרבי חיים וסיפרתי לו מה אמר רבי מיכל יהודה אודותי, ועוד לפני שסיימתי, קלט כוונתי והפסיק אותי באומרו בפה: "אני מוחל לאותו אדם במחילה גמורה..." מחמת יראת הכבוד לרבי מיכל יהודה, הבין שזו כוונתו ועשה כן לפני שהתבקש.

להפתעתי, צילצל אלי האבא מבורו פארק ובישר לי שבאותו היום הילד נהיה בריא והרופאים משתאים ולא מבינים כיצד חלה וכיצד הבריא.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

יש אור בקצה המנהרה! / הרב נפתלי וינברג

מורי ורבותי היקרים והנכבדים:

הרשו לי לשתף אתכם ברגע קטן שהתרחש אצלי לפני 27 שנה, ואשר מאז הפכתי ל"עוסק בצרכי ציבור" ומשתדל שזה יהיה גם "באמונה"...

ביום רגיל לגמרי צעדתי ברחוב, פגש אותי אדם "במקרה", שוחחנו במשך כמה דקות ספורות בלבד, וכך בעצם הוקם "מכון אהבת אמת", "עלון איש לרעהו", תוכנית חוברות הלימוד וכו'. יצאנו לדרך... מאז אני משתדל לפעול ולהפעיל בתחום שבין אדם לחבירו.

* * *

לפני שניגש לנושא החשוב הבא, חובה לחדד נקודה. הגישה התורנית הבריאה היא שְׂבִיחִים יש תמיד לראות את האור, ולא את החושך. להתמקד בחיובי ולא בשלילי. אמנם, כאשר נשאף לתקן עולם במלכות שכי, תהא זו תמימות יתרה לטעון שהכל טוב ויפה. גישה דמיונית זו תביא אותנו למסקנה שאין צורך לשנות כלום,

ולא היא!

כדי לרפא פצע רציני צריך להתעסק איתו ועם המוגלה שלו. זה לא נוה, גם לא נעים, אבל בלי שתבין את עומק הבעיה, לא תמצא את הדרך לריפוי!

כאשר נתבונן בעומק הפצע של מצבנו נגיע למסקנה ברורה: האנוכיות אוכלת בכל חלקה טובה. הכינויים לתופעה רבים, אגואיזם, אינטרסים וכו' אך התוצאה אחת, אנשים רבים מוגבלים - במודע או בתת מודע - במחשבה אחת: "מה יצא לי מזה".... זו לא מידה יהודית. זה נדבק בנו כתוצאה משנים ארוכות של גלות בין הגויים, אבל זה כבר נדבק בנו חזק. חזק מידי.

תעברו על רוב סוגי הבעיות עימם אנו מתמודדים, ותגלו שהאנוכיות היא הרעה החולה שניצבת במרכזן. כך זה בשידוכים, שלום-בית, בכלכלה ובפוליטיקה (אוטוטו כאוס חדש של בחירות...)

האם ניתן לשכוח ממצואות של רבבות!! בחורים ונערות בעולם היהודי כולו שלא מצליחים להתארס? והאם נתעלם מהעלייה באחוזי הגירושין רח"ל?

גם החינוך החרדי לא נמלט מכך. קשה לי מאוד לכתוב את זה, אבל אני מצוי בתחום מזה עשרות שנים. קשור עם מנהלים, מפקחים ומחנכים רבים והם מודים בפה מלא שזה המצב. הם זורמים עם המציאות העגומה, משום שהם לבדם חסרי-אונים לשנות הכל.

רשימת הבעיות ארוכה למדי, אך דומה שְׂדֵי במה שכבר הזכרנו כדי לעורר אותנו להודות שאנו סובלים מבעיה עמוקה - כזו שלא קל להיפטר ממנה.

* * *

הרעיון הבא נכתב לאחר התייעצות עם מומחים, משפיעים ואנשי ציבור. הבשורה היא שְׂיִשְׁנָה דרך שתוכל לגרום למהפך לטובה במצב. רבותי! יש אור בקצה המנהרה, אך בתנאי שנתאזר בכוחות לצעוד עד קצה המנהרה... יקח זמן לנצח - אבל זה יקרה!

המטרה היא לשנות את החשיבה, את המושכל-ראשון, מְגִישָה אגואיסטית לגישה אחרת. הדרך להגיע לכך היא באמצעות שינון שוב ושוב של משפט קליט אשר מוביל אותנו ליישום. עצם הרעיון כבר מבואר בספרי המוסר, ובעולם של תקשורת-המונים הוא מאוד מצוי, משפיע ומקובל. לשיטה הזו יש "קבלות" בדמות חברות שמגלגלות דרכו מיליארדים, ואין כל סיבה שלא ניישם אותה לעבודת השם.

בוא ניקח משפט כמו "מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך". כאשר המשפט הזה יהיה תלוי במקום בולט בכל בית, בית-ספר, בנין, מוסד, עיתונים, עלונים, שלטי-רחוב, הוא יחלחל בסופו של דבר לעומק הנפש וישפיע!

לא. זה לא יקרה ביום אחד. מדובר בתהליך מתמשך, אך הולך ומתעצם, עד שהוא יחדור למוח, ללב ולדם של כולנו. הגישה תלך ותשתנה, ומתוך כך גם המעשים ילכו וישתנו. תסמכו על עם-ישראל שברגע שהקמפיין רק יתחיל, כל אחד כבר ימצא לעצמו את הדרך כיצד להעצים בנפשו את ההשפעה. אחד יקפיד להוסיף את המשפט מידי בוקר לאחר 'מודה אני', והשני לפני 'קריאת שמע שעל המיטה'...

כך או כך כולם יתחילו לחיות את הנושא מחדש!

הרגל נעשה טבע - נתרגל כולנו לומר "מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך" - ובשם השם נעשה ונצליח.

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**

ליקוטים וסיפורים נפלאים - חוקת

"זאת חוקת התורה" (יט, ב)

"גזירה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה" (רש"י)
מסופר על הרה"ק רבי חיים מצאנז בעל ה'דברי חיים'
זיע"א, אשר מנהג מקודש היה נוהג הוא, לחתוך בעצמו
את הביצה והבצל למאכל שנהוג לאוכלו בסעודת צפרא
דשבתא.

מנהג זה לא היה מחוור לקהל החסידים, על מה ולמה
ינהג הרבי כן בעצמו ובעת הסעודה, אך סביביו נשערה
מאוד, ולא נודע מעולם פשר המנהג.

מעשה היה, ונקלע אל השולחן כפרי פשוט ותמים,
וכראותו את הרבי נוהג כן, בעת חיתוך הבצל, לא כבש את
תמיהתו ומיהר לשאול בקול רם: "רבי על מה ולמה? וכי
אי אפשר לחתוך את הבצל קודם הבאתו אל השולחן?"

ה'עולם' עצר נשימתו בדריכות, לדעת מה יענה הרבי, אך
הרבי אך חייך ואמר לאותו כפרי: "הרי כל מהות מאכל
הבצל היא החריפות שבו, וכי אם נחתכנו קודם לכן, מה
הועילו טבחים בתיקונם? הרי תאבד הוא כל חריפות
שבו..."

הכפרי נחה דעתו, ואולם החסידים המרוממים יותר,
הבינו שלא בכך סובב העניין...

לפרק זמן אחר התרחש מעשה שוב.

בא רב ודיין, בעל הלכה, להשתתף בשולחן הרבי, לחזות
בהיכלו, למרות שלא מן עדת החסידים הוא, וגם הוא
כקודמו תמה בלחישה, מאי אולמיה לבצל הנחתך בעת
הזאת ובעסק הזה?

הראה לו הרבי פנים שוחקות ואמר לו: "והלוא אתה
שבעל הלכה אתה, עליך לדעת היטב כמה איסורי שבת
עלולים להתרחש בחיתוך הבצל, אמנם הביצה לאו גידולי
קרקע היא לעניין מיעוכה, אך בחיתוך הבצל דק, עלולים
לעבור על טוחן, לש וכו', וממילא בכדי שהרבנית לא
תיכשל בהם חלילה", אמר הרבי, "מקפיד אני לחתוך
בעצמי בכדי שלא תבוא תקלה על ידי נשים צדקניות..."

נחה אמנם דעת הרב... אך קהל החסידים שוב ידע שלא
בזאת עסקינן, והלוא הרבנית בקיאה היטב בהלכות
הנודעות לתיקון מאכל בשבת, וכן ההתעסקות על
השולחן הטהור בעצמו גם לא ברורה...

חלפו השנים, והנה בא ונכנס אל חדר הרבי חסיד ישיש.
פונה הוא אל הרבי בזה הלשון: "רבי רחמיא, שנים רבות
עבדתך ולמדתי ממך רוב תורתך, שבכתב ושבעל פה,
נגלה ונסתר, ורק חסרתך דבר זה, על מה ולמה נוהג רבינו
כך בעת שולחנו הטהור בחיתוך האי בצלא?"

הסביר לו הרבי פניו ואמר: "ידוע
הדרוש המפורסם כי שבת
קודש, יום השביעי, הרבה מן
הנוהג בו הוא בגימטריא שבע,
אף הוא: 'נר' בגימטריא קטנה

שבע, 'יין' אף הוא שבע, 'דג' גם, 'מרק', 'בשר', הכול שבע,
עד שמגיעים לבוקר שבו מגיע הבצל שהוא בגימטריא
קטנה ארבע עשרה, ובכדי לתקן זאת, מקפיד אני בעצמי
לחותכו ל- שבע חתיכות.

למרות שפה קדוש אמר דבר זה, עדיין אמרו חסידים בעלי
דעת, שעדיין אין בזה בירור, והדברים נותרו צפונים
וחתומים...

אמרו דרשנים, אשר בכל זאת בשלוש התשובות אותן ענה
הרבי, נאמרו מהלכים שונים: בתשובתו לכפרי נרמז ענין
החריפות והדבקות בד' יתברך, בתשובתו לרב נאמר
הצורך הגדול בהלכות שבת בפרט, לדעת ולשלוט בכדי
לא לעבור על איסורים מפורשים מידי שבת, ובתשובתו
לחסיד הישיש נאמר, שלא להיות כנמשל כבהמות נדמו...
חשוב ודע את בוראך ותפקידך בעולמו.

אך הדברים נותרו חתומים כדבר שנאמר: "אמרתי
אחכמה והיא רחוקה ממנו", ולנו המורגלים על "אין לך
רשות להרהר אחריה, נותרה הזכיה, שאין השטן ואומות
העולם מונים אותנו לאמור 'מה העבודה הזאת לכם',
שאת רצון בוראינו נעשה תמיד, זאת חוקת התורה!"

(דרשו)

"זאת חקת התורה... ויקחו אליך פרה

אדומה" (יט, ב)

חז"ל דרשו על הפסוק "אמרתי אחכמה והיא רחוקה
ממני", שהכוונה היא על זה - פרה אדומה.

מה פירושם של הדברים? רבי משה הדרשן באר את טעם
המצוה: "תבוא האם ותקנח צואת בנה" - עם ישראל חטאו
בחטא העגל, תבוא אמו - הפרה, ותכפר על כך.

ולכאורה, אם קיים טעם למצוה, מדוע נחשבת היא
לחוקה?

על כך נאמר: "אמרתי אחכמה" - אני חשבתי לאמר את
הטעם למצות פרה אדמה, כפי שבאר רבי משה הדרשן,
אולם "והיא רחוקה ממני" - ומדוע? שהרי על מצות פרה
אדמה הצטוו כבר במרה, עוד בטרם חטאו בחטא העגל,
והחטא היה בגדר "רחוק ממני".

על כן נחשבת מצות פרה אדמה כ"חקת התורה" - מצוה
שאינן יודעים את טעמה.

(מהרי"א)

"זאת חקת התורה" (יט, ב)

על פרשת פרה אדומה אמר שלמה המלך בחכמתו
(קהלת ז) "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני!"

משל למה הדבר דומה? - אמר
המגיד מדובנא - לעשיר כפרי
אחד שרצה לנסוע עד סוף
העולם.

אמר ועשה! הכין מרכבה
רתומה לסוסים אבירים

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - חוקת

בסוף ימיו חלה רבי אהרן יהודה ונסע לזאמושטש כדי להתרפאות. כאשר שהה בזאמושטש לצורכי רפואתו - נפטר.

הגיע הגאון רבי יעקב קראנץ - המגיד הנודע מדובנא (שאף הוא מנוחתו כבוד בזאמושטש) - להספידו, ונשא את משלו, כהרגלו בקודש: צבי החליט לנסות את מזלו במסחר בשיריים של משי. חתיכות קטנות ולא אחידות שנותרו מגזירת הבדים וכדומה. השיג אותן צבי בפרוטות ומכר אותן ברווח מזערי למי שביקש להטליא את בגדי המשי שלו.

יום אחד פגש את צבי חבר. כששמע שמצב העסקים לא טוב, הגיב החבר: "בחרת לך למסחר את הכפרים הקטנים, בהם כמעט אין לובשי משי", ויעץ, "תעבור לעיר הגדולה ותראה כמה ביקוש יהיה לסחורתך".

אף הצדיקים כך - סיים המגיד מדובנא את משלו - אין הקב"ה חפץ שיסתלק צדיק כה גדול בכפר כה קטן ותהיה כפרה רק למעט אנשים, לפיכך מגלגל הקב"ה שיגיע הצדיק לעיר גדולה וחשובה למען תכפר מיתתו על כולם... (במחשבה תחילה)

"וימאן אדום נתון את ישראל עבור בגבולו ויט ישראל מעליו" (כ, כא)

קבוצת חסידים הגיעה לשינאווה, אל הצדיק בעל "דברי יחזקאל" זצ"ל.

חקר הצדיק כיצד עברה עליהם הדרך, סיפרו שהלכו רגלי ובכל כפר לנו בביתו של השוחט המקומי, כנהוג. רק בכפר פלוני נאלצו לחפש אכסניה, השוחט סירב להרשותם ללון בביתו.

שמע הצדיק, ושמר את הדברים בליבו. כעבור זמן קצר באו אנשי העיר הסמוכה לאותו כפר לבקשו שישבות בעירם, ונעתר להם. השמועה עשתה כנפיים, ומכל רחבי המחוז נהרו העירה לשבות בצילו של הצדיק, לשמוע את הרינה ואל התפילה. בין הנוהרים היה איש גבה קומה, בעל צורה, ציקלון מזונות בידו האחת ותיק טלית ותפילין בשניה. דרכו עברה באותו כפר.

כנהוג, שאל לביתו של השוחט ושם פעמיו לשם. אשת השוחט קידמה פניו: יום חמישי היום, והשוחט עורך סיבוב ביישובים סביב, לשחוט לכבוד שבת... "ברשותך", אמר האיש, "אחכה לשובו באסם".

האישה היססה: "בעלי אינו אוהב אורחים, חבל על ההמתנה ועל האכזבה.

ישאל כבודו לביתו של הפרנס, שם יארחוהו בכבוד". אבל האיש בשלו: "מסורת היא ללון בביתו של השוחט, אמתין באסם עד שובו".

וחזקים, אוכל וצידה לדרך. לאחר מכן עלו הוא ומשרתו למרכבה, ויצאו למסע אל סוף העולם... ביום הראשון לנסיעתו, נסע העשיר שלוש מאות פרסאות, ולעת ערב עצר כדי לנוח במלון.

במלון ישב העשיר על יד השולחן והשתתף בשיחת האורחים ובסיפורי מסעותיהם. כל אחד מהם תיאר באוזני חבריו את מטרת מסעו, כמה כבר נסע, וכמה עוד עליו לנסוע.

אני - קפץ העשיר ואמר - נוסע לסוף העולם, וכבר עברתי היום שלוש מאות פרסאות!

שוטה שכמוך - צחקו כולם - האינך יודע כי העולם הוא עגול? אין אתה מתקרב לסיום מסעך כלל, כי ככל שתרחיק ותסע, כן ירחק ממך סוף העולם...

כן הוא גם הנמשל - סיים המגיד - שלמה המלך חפץ להבין את סודות התורה, אולם, ככל שלמד, הבין כי התורה עמוקה מני ים. משום כך אמר: "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני!"

"זאת התורה אדם כי ימות באהל" (יט, יד)

הגאון רבי אפרים זלמן מרגליות, ידוע היה בגאונותו הגדולה בתורה. עם זאת, ניהל עסקים מסועפים, ונודע גם כעשיר מופלג - תורה וגדולה במקום אחד.

פעם אחת באו לביתו כמה סוחרים ובפיהם הצעת עסק. רבי אפרים זלמן ישב באותה שעה בחדרו, והיה עמל על דברי הגמרא, ומשום כך סירב להפגש עמהם.

הדבר אינו סובל דחוי - אמרו הסוחרים לרבנית - אמרי לרב כי אם לא יקבל אותנו לפגישה עכשיו, עלול הוא להפסיד ממון רב!

נכנסה הרבנית אל חדרו ומסרה לו את דבריהם. בפרשת חקת - השיב לה הרב - נאמר: "זאת התורה אדם כי ימות באהל", בשעה שאדם יושב ועוסק בתורה, עליו לשים עצמו כמת לגבי כל עניני העולם הזה, על כן אינו מוכן לפגוש בסוחרים אלה עכשיו!

הלכו הסוחרים לדרכם, ואמנם, מכיוון שלא קיבל את הצעתם, הפסיד רבי אפרים זלמן הפסד עצום של אלפי זהובים.

אשרי ואשרי חלקי - שמח הרב - על שזכיתי לשלם היום אלפי זהובים, תמורת דף גמרא...

"ותמת שם מרים" (כ, א)

"למה נסמכה מיתת מרים לפרשת פרה אדומה, לומר לך מה קרבנות מכפרין אף מיתת צדיקים מכפרת" (רש"י).

הגאון רבי אהרן יהודה קלוגר (אביו של הגאון רבי שלמה קלוגר מברודי) כיהן כרב בעיירה קטנה בשם 'קומרוב'.

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - חוקת

והלא שחיתת גוי פסולה"...
והוסיף: "כשתמצי לומר, יש לכך רמז בפרשת השבוע,
פרשת חוקת: "וימאן אדום נתון את ישראל עבור בגבולו -
ויט ישראל מעליו".

אם השוחט, ממזל מאדים, ממאן לתת ליהודי לעבור
בגבולו, ואינו מאזן את שפיכות הדמים במעשי חסד
והכנסת אורחים - "ויט ישראל מעליו", נוטשת אותו
הנקודה היהודית.

נאה הוא הסיפור, אך יחטיא את מטרתו אם נאמר
לעצמנו: אני איני שוחט, ואיני מגרש אנשים... יתבונן כל
אחד ויראה, שבלחץ החיים והטרדות נשחקים רגשות
ומופרים איזונים, וחובה עלינו לעמוד על המשמר. אם
ששת ימי המעשה מושכים לחומריות - נקדיש את השבת
לרוחניות. אם מנותקים הם מהמשפחה - תוקדש השבת
לחיוזק הקשר, ללימוד עם הילדים. תשיב אותנו אל
עצמנו, למשפחתנו, ותשיב את האיזון הנכון!
(וקראת לשבת עונג)

"קח את אהרן ואת אלעזר בנו" (כ, כה)

קח את אהרן - בדברי נחומים (רש"י)
מעשה באברך שנסע לקהילת פראנקפורט-דמיין
כשבכיסו כמה אלפים רובל כסף.
בדרך נכנס לביהכ"ס והניח את הכסף על הקורה שם
וביציאתו שכח מזה והמשיך בדרכו.
לפתע באמצע הדרך הרגיש שכספו בל עמו.
הוא נכנס לחרדה גדולה והחל לצעוק ולבכות ולרוץ
ברחובה של עיר בהסטריה בלי לדעת מה יעשה.
תוך כדי מרוצה עבר ליד ביתו של אב"ד פראנקפורט
הגאון רבי אברהם אביש זצ"ל.
כשראה הרב דרך החלון את אותו יהודי כשהוא מצעק
ובוכה, קראהו אליו ושאלו על סיבת בכייתו.
סיפר לו האיש על אסונו הגדול שאבד לו ממון רב. ואינו
יודע היכן להתחיל לחפש.
הרגיע אותו הרב ואמר לו: "אל תדאג, מעותיך הם אצלי
בשלימות. הרגע מעט ואכול ארוחת צהרים ואחר כך אתן
לך את כספך ותלך לשלום.
ויהי כאשר נרגע האיש, נח מעט וסעד את לבו, נתיישרה
עליו דעתו ונזכר שהניח את כספו על הקורה בביהכ"ס.
הוא יצא מבית הרב ורץ לשם ואכן מצא שם את כל כספו
כפי שהניחו.

כשחזר לבשר לרב, אמר לו רבי אביש: "הנה החזרת לך
את ישוב הדעת, וידעת
שתמצא את מעותיך.
(אוצר שיחות צדיקים)

דלת הבית נסגרה, והוא פנה לאסם.
ישב על אלומת קש, הוציא ספר מתיק הטלית והתפילין,
ומיד השתפך קול ניגונו הערב, שובה הלב.
צללי ערב נטו, אפלולית השתררה, ולפתע נפרצה דלת
האסם.

"מה מעשיך כאן?" רעם קולו של השוחט. "החוצה, משיג
גבול שכמותך!" הזור קם על רגליו. "ברשותך", הפציר,
"אם אינך מוכן לארחני בביתך, הרשיני לישון כאן,
באסם!"

"אין על מה לדבר", הקשיח השוחט ליבו.
הזור קיבל את הדין ויצא משער החצר.
שאל לביתו של הפרנס והתקבל בכבוד.
ערכו לפניו שולחן והציעו לו מיטה, ובבוקר נלווה אל
מארחו לתפילה.
גם השוחט היה שם, ושיחת הבוקר נסובה על בואו של
הצדיק הנערץ לעיר הסמוכה.
כל יהודי הכפר התעתדו לנסוע העירה לשבת, ושכרו
עגלה.

ברצון ניאותו לצרף אליהם את האורח נשוא הפנים.
לקבלת השבת היה בית הכנסת הגדול מלא מפה לפה,
ורבים גדשו את החצר והרחבה, מהם שמעו את קול
תפילתו של הצדיק שהתנשא כשאגת ארי.
לאחר התפילה הנרגשת עברו הכל על פניו, לקדם בשלום
ולהתברך בברכת שבת שלום.
גם יהודי הכפר עמדו בתור, ובהגיע תורו של השוחט
העיף מבט בפני הצדיק - והתעלף...
היה זה האורח אותו גירש בבזיון מחצרו, ואף לא הניחו
ללון באסם!

פרצה מהומה, היזו עליו מים.
בפיק ברכיים שב ועמד על רגליו מבווייש ונכלם, והצדיק
פתח ואמר: "אכן, התקשיתי להאמין למה שסיפרו
אודותיך, ובאתי לבדוק בעצמי.
לדאבוני, הוברר שצדקו..."

וכאן ודאי תשאל: האם תמיד, כששומע אני שיהודי אינו
נוהג כשורה, פונה אני לאמת את השמועה?
ודאי שלא, אך כאן, שונה הדבר, שכן נהגו שהשוחט
מארח את עוברי הדרכים, משום שהשחיטה עלולה
להקהות את רגשותיו לצער וחמלה.

והרי אמרו שקשורה היא במזל מאדים, מזל שפיכות
הדמים. ורגש הרחמים, מסימני היהדות הוא: שלושה
סימנים באומה זו, בישנים רחמנים וגומלי חסדים, ואם
חלילה, יאבד השוחט את
הסממן היהודי של
הרחמים ותחלחל לליבו
אכזריותו של עשיו,
כיצד נאכל משחיתתו?

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - חוקת

"קח את אהרן ואת אלעזר בנו" (כ, כה)

קח את אהרן - בדברי נחומים (רש"י)
סיפר הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל: כשזכיתי פעם לבקר אצל החפץ חיים, ראיתי שם אברך צעיר עומד ובוכה לפני החפץ חיים ומתאונן על מצבו הקשה.
שאל אותו החפץ חיים: "אילו היו אומרים לך שישנה גזירת שמים שאתה צריך לעבור תקופה קשה בחיך, ושואלים אותך מתי אתה בוחר לעבור את התקופה הקשה, האם בצעירותך או בזיקנותך, מה היית בוחר?
השיב האברך: "בוודאי הייתי בוחר בצעירותי, כי אז יש בכוחי לסבול יותר, גם הסבל נשכח כשבאים אחריו ימים טובים".

אמר לו החפץ חיים: "אם כן, נמצא שהקב"ה בחר עבורך בדיוק את מה שהיית בוחר לעצמך. א"כ, למה לך להתרעם כלפי מעלה?

הרי יותר ממה שגייע לך לסבול לא תסבול אפילו עוד רגע אחד, ועל ידי מה שאתה עובר כעת, אתה חוסך מעצמך צער ועוגמת נפש בעתיד, אם כן עליך להיות מאושר".
דברים אלו של החפץ חיים מצא האברך מרגוע לנפשו. (דרך אבות)

הרופא הנכרי שניתח את לבו הטהור של הגרי"ש אלישיב זצ"ל היה מלווה ברופא יהודי שהגיע עמו מארה"ב וסייע בידיו במהלך הניתוח הסבוך. יום הניתוח הגיע. הרופא הנכרי היה רגוע ושלו שכן עבורו מדובר בעוד ניתוח שיגרתו אף כי סבוך ומסוכן. לעומת זאת, הרופא היהודי, שהבין כי חייו של פוסק הדור בסכנה, היה אחוז חרדה. הרב אלישיב שהבחין בחרדתו, החל להרגיעו בדברים הבאים: "ראשית כל, ברצוני להודות לך כבר עתה על שהטרכת עצמך לבוא לטפל בי. מכיון שלאחר הניתוח אינני יודע אם יהיה מי שיוודה לך. מלבד זאת, אינך צריך לחוש אכזבה באם לא תצליח במלאכתך, ואין לך לחשוש שמא יאשימו אותך, משום שהכל בידי שמים, והדבר לא תלוי בך אלא בגזירת הבורא יתברך. (עמודו של עולם)

"ויבכו את אהרן שלושים יום כל בית

ישראל" (כ, כט)

ואילו במיתת משה רבינו נאמר: "ויבכו בני ישראל את משה" (דברים לד-ח).

מדוע לא נאמר "כל בית ישראל" כשם שנאמר אצל אהרן? אלא, מפרש רש"י הטעם, משום שעל משה בכו בני ישראל - רק הזכרים, ואילו על אהרן, מתוך שהיה רודף שלום ונותן שלום ומטיל אהבה בין איש לרעהו ובין אשה לבעלה, בכו "כל בית ישראל". זכרים ונקבות.

מעשה אדם שכלתו לא

ידעה לאפות לחם בתנור,

וכל לחם שהיתה אופה יצא שחור כפחם. ניסה האיש להשפיע על בנו לגרשה אך קודם לכן, באו האב ובנו לפני הגאון רבי משה זקן מאזוז זצ"ל (ראב"ד ג'רבא) וסיפרו לו כל הענין.

קבע להם הרבי להגיע אליו ביום פלוני אחר הצהריים, משהלכו ציוה הרב להכריז כי ביום המיועד תאפה לו לחם שחור כפחם ותעטפו יפה במפית.

כשהגיע היום, באו האב ובנו עם הכלה. עסק אז הרב בלימודו, ופתאום קראה לו אשתו לאכול. אמר לה הרב שתמתין מעט כי יש אנשים שממתינים לו.

אך האנשים מיהרו לומר כי יש להם זמן, וקודם יסעד הרב את ליבו.

הרבנית הגישה את האוכל והלחם.

ניגש הרב ליטול ידיו, הוציא את הלחם מהמפית ולנגד האב ובנו נגלה הלחם שחור כפחם, הרב אכלו לאיטו כאילו רגיל בו.

האב ובנו רואים ומשתאים. פנה האב לבנו ואמר: "אם הרב רגיל לאכול לחם כזה וסובל כך מאשתו, מה נאמר אנחנו". וביטלו את תכנית הגירושין.

"וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים..."

וימת עם רב מישראל ויבא העם אל משה

ויאמרו חטאנו כי דברנו בה' ובך" (כא, ו-ז)

מפני מה שלח ה' את העונש לעם ישראל, מבלי להודיע זאת למשה תחילה?

בני ישראל דברו לשון הרע על משה, אך ה' לא רצה לומר לו זאת, כדי לא לומר לשון הרע על עם ישראל, לכן נענשו עם ישראל, ומשה לא ידע את הסיבה לכך.

אבל לאחר מכן באו בני ישראל וסיפרו לו מעצמם על החטא, ואז התפלל עליהם.

"עלי באר ענו לה" (כא, יז)

בזכות מרים קיבלו ישראל את הבאר (כמבואר בתענית ט). ולאחר פטירתה של מרים הסתלקה הבאר וחזרה שוב עד שנכנסו ישראל לארץ, בזכות משה.

דבר זה, מבאר הגה"ק רבי יוסף חיים מבבל, בספרו 'אדרת אליהו', רמוז בפסוק: "אז ישיר ישראל את השירה... עלי באר", כששרו ישראל את שירת הבאר ביקשו ממנה להעלות להם מימיה, ביארו באיזו זכות יעלו לקראתם מי הבאר לאחר פטירת מרים: "ענו לה".

"ענו" אותיות "ענו", שבזכות משה הענינו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה - זכו שוב לבאר.

(במחשבה תחילה)

{ אז נדברו }

פרשת חוקת (בחר"פ: קרה) | תשפ"ב | לסדר: "זאת חוקת התורה" | גליון מס': 563

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

מתחילים מסכת כתובות!!! כל אחד מממש את זכותו הדמוקרטית!!!

שהחיינו וקיימנו... הסיום של מסכת יבמות בפתח... זה בהחלט מרגש מאוד... כי יבמות נחשבת למסכת הקשה ביותר בש"ס... וב"ה זכינו לכבוש אותה... כעת כל מי שהבטיח לעצמו טיול משפחתי במידה והוא מסיים את המסכת אז בבקשה!!! נא לקיים הבטחות... והפעם זה עקרוני!!! (אם אין כסף תתפלל על זה... אין בריה... לא עושים צחוק ממנוע גשמי שיכול להפעיל חיזוק בתורה...)

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם
בהוצאות הגדולות!!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא
(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת
להחזר מס (סעיף 46)

באשראי: "נדרים פלוס"
בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

ובכן: כאמור, כעת אנחנו מתחילים לחמם מנועים לקראת מסכת כתובות... והפעם אני מוכרח לשתף אותם בפלונטר אישי שיש לי כעת... **מסכת כתובות נקראת ההמסכת בה"א הידיעה!!!** יש מושג ידוע שמסכת כתובות היא ש"ס קטן... אם פעם כתבתי שמסכת יומא זה הש"ס קטן של סדר קדשים אז מסכת כתובות היא הש"ס קטן של כל הש"ס... יש התבטאויות מפליגות אודות הגישמאק המיוחד שיש במסכת כתובות ויודעי דבר טוענים שיש הרבה מה להאריך בנושא...

דא עקא!!! ש-לי באופן אישי יש בעיה אחת... אני כעת בולע את הרוק ומאוד מאוד מתבייש להישף... אבל אני... אני מעולם לא למדתי מסכת כתובות!!! מה אעשה... מה שנכון נכון... אין לי שמץ של מושג מה כתוב במסכת הזו!!! אני רק יכול להגיד לך שכתוב שם שצריך להיות "יהודים טובים..." (כנראה... מה יכול להיות...) ההיכרות היחידה שכן יש לי ממסכת כתובות זה מהעניינים הבורקות של התלמידי חכמים שכן בקיאים בה וזה נשמע מהם שזה ממש מגרה... אבל להתחיל כעת לכתוב לך על מסכת כתובות כאילו אני שט בה כדג במים... לא נעים... אני לא במקום הזה!!! (לפחות אהיה איש אמנה... "ישא ביום ההוא לאמר לא אהיה חובש ובבתי אין לחם ואין שמלה, עיין שבת קיט:) ותאמין לי... אני נורא מתבייש להודות בזה... סו"ס אני לא בחור בשיב"ק וגם כבר לא בן שלושים... ובגיל שלי לעמוד עם ראש מורכן ולהתוודות שאני לא יודע מסכת כתובות... אני לא מאחל לך בחור יקר את הביזיונות האלו... **בינינו**: לפני כמה חודשים כתבתי שאני לוקח ריטלין... ולא התביישתי בזה בכלל!! גם זה שבקרתי פעם אצל פסיכולוג לא איכפת לי לכתוב... סו"ס עזרתי לעצמי!! עשיתי מה שהייתי צריך לעשות... בן אדם שמזיז את עצמו ועושה מה שצריך הוא האחרון שצריך להתבייש... אבל לכתוב שאני בגיל העמידה ועדיין לא יודע מסכת כתובות זה באמת ביזיון אמיתי!!! זה מחדל אמיתי!!! **נו. אז אם זה כאלו ביזיונות אז למה בכל זאת ראיתי לנכון לכתוב את זה ולחשוף את קלוני לעיני כל???** כי אני רוצה לתת צ'אנס אחרון לכל מי שרוצה לצחוק עלי ו"לדרת" עלי על זה שאני לא יודע כתובות... זכותו המלאה...

אבל שיזדרז!!!!

כי... כי בשבוע הבא אני בעזה"ש ב"ל מתחיל מסכת כתובות עם כל המרץ... ואם ירצה ה' אשתדל ללמוד את זה ברצינות... ותוך ארבעה חודשים זהו... אתה תחמיץ את ההזדמנות לצחוק עלי שאני לא יודע כתובות... **ולכן: תזדרז!!!!** תנצל את ההזדמנות שיש לך עסק עם בור ועם הארץ שלא יודע מסכת כתובות!!! **אבל הנושא בטיפול!!!** אותו עם הארץ לא שוקט על השמרים!!! הוא עובד על זה בנחישות... וא"ה תוך כדי החודשים הקרובים אתה כבר לא תוכל לצחוק עלי...

כלפי מה הדברים אמורים??? יש כאלו שחושבים שעמארצת זו הגדרה איסטרטגית!!! יש בן אדם שכתוב לו על הגב עם הארץ... ויש אחד שהוא נקרא תלמיד חכם... **אז זהו שלא!!!**

מסתמא ברוב המקרים ההבדל בין עם הארץ לתלמיד חכם מתחיל ונגמר ברגע של החלטה!!! זה נטו עניין של אסרטיביות!!! אתה תמיד יכול להחליט בכל רגע נתון שאתה מעוניין לעשות סוף לבורות שלך ופשוט לפתוח גמרא ולהתחיל ללמוד... **זה בדיק מה שאני הולך לעשות עכשיו...**

עד עצם היום הזה לא ידעתי מסכת כתובות... לכן מה?? לכן כתוב לי על המצח שאני בור ועם הארץ?? בסיידר... נכון... אז עד השבוע זה היה כתוב על המצח והשבוע החלטתי שאני עושה סוף לחרפה הזו... סו"ס אל תשכח שאנחנו לפני בחירות... ושמאלני אחד פעם ישב והסביר לי שבחירות זה יום מאוד מיוחד!!! **זה יום שבו כל אחד יכול לממש את זכותו הדמוקרטית להשפיע...** אני משום מה מאוד התלהבתי מההגדרה המיופייפת הזו... החלטתי לאמץ אותה לכל השנה כולה... (בשביל מה יש פה כל שבועיים בחירות... אם לא בשביל להפנים את ההגדרה הזו...) אז הנה... אני כעת מממש את זכותי הדמוקרטית... ובדיק כמו שיכולתי להמשיך להנציח את המחדל המתמשך שאדון אז נדברו לא יודע מסכת כתובות... אז זהו שלא!!! אדון אז נדברו החליט לממש את זכותו הדמוקרטית והוא בחר בתקופה הקרובה להתמסר לרישית בקיאות במסכת כתובות... נא לא להפריע לי בתקופה הקרובה!! אני עסוק במימוש זכותי הדמוקרטית... **וכמובן!!!** שדמוקרטיה זו דמוקרטיה ואנחנו מכבדים כל החלטה... אני עוד יכול להחליט שאני יורד מזה... אני יכול גם להצטרף לאלו שהחליטו לא לממש את זכותם הדמוקרטית... אבל אנא... תשא בעדי תפילה שאני לא אסוג מהחלטה הנחושה שלי... שלא אפרוש מהמירוץ... ואזכה להגשים את משאלת הלב שלי... מה שבטוח... לעת עתה פתחתי פה מטה בחירות לטובת מסכת כתובות... מי שמעוניין גם הוא לצדק חברתי... להעמיד את האינטרס הלאומי לדמוקרטיה אמיתית ולא לתת למיעוט אופל לנהל את חיינו מוזמן לתפוס את עצמו לידיים... כל אחד בצומת הרוחנית שבה הוא נמצא בחיים ולבצע שינויים ולממש את זכותו הדמוקרטית כבעל בחירה להרים את עצמו עד השמים... כל זמן שהנר דולק אפשר עוד לתקן... (אבל בעזה"ש שבוע הקרוב אני מתכנן לשכור איזה הליקופטר שיעשה לי טיסה מעל שמי מסכת כתובות ויעניק לי תמונה אווירית וכך יתן ה' שאזכה גם הפעם לסרוק איזה הערכת מצב לקראת הכניסה רגלית לעומק מסכת כתובות... אמנם הפעם אני אסקור את זה כמו עיתונאי מבחין... לא כמו אחד שכבר נמצא בפנים... אבל עובדים על זה.) מי רוצה להיכנס יחד איתי לאתגר? יוצאים לדרך... שבוע הבא יום חמישי.

אין עלי!!! אין כמוני!!! אני הכי הכי בעולם!!!

קראת את הכותרת?? מה אתה אומר על זה?? איך אומרים היום... "עף על עצמו"??

אבל כן!!! היה מישו אחד ויחיד שהירשה לעצמו להתבטא ביטויים כאלו מפליגים על עצמו. היה זה לא פחות ולא יותר יוסף הצדיק... באותם רגעים הכי גורליים של הניסיון הכי קשה... לפתע יוסף מכריז על עצמו: **איננו גדול בבית הזה ממני!!!** אין יותר ממני!!! אני הכי גדול פה בבית הזה!!! ולכן אני עומד בניסיון.

כן... זה מה שנתן ליוסף את הכח לעמוד בניסיון... אני גדול!! ולא סתם גדול... אלא אין גדול יותר ממני... **איננו** גדול בבית הזה ממני!!! והיות ואני הכי גדול יש לי אחריות... אסור לי ליפול... כי אם אני חלילה אפול הכל יתרוסק... כן... יוסף הצדיק הוא בחינת יסוד!! כמו היסוד שעליו עומד כל הבית... ממילא אומר יוסף: איננו גדול בבית הזה ממני... היות ואני היסוד של כל הבנין אם אני זז... זה רעידת אדמה... כל הבית נופל...

ולא תאמינו... מישו הראה לי זוהר הקדוש מבהיל... הזוה"ק מדבר על הפסוק המפורסם: קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להינחם על בניה כי **איננו!!** שואל הזוה"ק: אם רחל מבכה על בניה (לשון רבים) היה צריך לכתוב כי "אינם..." למה כתוב לשון יחיד "כי איננו"?? אומר הזוה"ק: הכוונה היא ליוסף... שעליו נאמר: "**איננו** גדול בבית הזה ממני!!! רחל בוכה על אותו יוסף שפעם ידע והפנים את גודל מעלתו ש"איננו גדול בבית הזה ממני..." ובזכות שהוא זיהה שהוא היסוד שעליו עומד הכל... זה נתן לו כח להחזיק חזק ולשמור על עצמו... ובזכותו כל הבית עומד על תילו...

אבל ברגע שנחרב בית המקדש... רחל יודעת להצביע על שורש הנקודה... למה נחרב בית המקדש... רחל מבכה על בניה מאנה להינחם על בניה כי איננו!!! אומר הזוה"ק: רחל בוכה בכי תמרורים... איפה ה"איננו" שלי?? איפה היסוד שלי שפעם זיהה והבין ש"איננו גדול בבית הזה ממני"!! הוא ידע להכיר את רום ערכו... הוא ידע שהיסוד שעליו עומד כל הבנין והשיעור קומה של כנסת ישראל... מאנה להינחם על בניה כי איננו!!! מי איננו? אותו אחד שידע לומר איננו-- הוא איננו!!!

חז"ל אומרים: שכשיוסף עמד בניסיון הקשה... ה' הגיש לפניו את אבן השתיה שממנה הושתת העולם ואמר לו: אם אתה עומד בניסיון הזה מוטב... ואם לא אני מפורר את האבן הזו וכל העולם חוזר לתוהו ובוהו... וזה מה שיעקב אבינו מברך את יוסף: מידי אביר יעקב משם רועה אבן ישראל!!! שיוסף הוא האבן של ישראל... הניסיונות שהיו לו בקדושה הם למעשה אלו ששמרו על האבן שממנה הושתת העולם... ואיך? איך באמת יוסף הצדיק עמד בניסיון כ"כ קשה בו בזמן שהוא היה לבד???

נו... מה התשובה?? הנה!!! הוא פשוט הבין שעליו עומד כל העולם... הוא הבין היטב ש"איננו גדול בעולם הזה ממני" בטח... אם ה' מעמיד לפני את אבן השתיה ואומר לי שעכשיו כל היקום כולו בידיים שלי... נו... אז איננו גדול בבית הזה ממני! היסוד של כל הבנין עומד עלי... מי שמבין את זה מקבל כח לעמוד בניסיונות הכי קשים...

ועל זה!!! על זה רחל מבכה... איפה האיננו שלי... איפה הבחור הצעיר שלי שידע להעריך מה זה התגברות ועמידה בניסיון... איפה הרווק הדר בעיר ואינו חוטא לא רק בגלל שאסור אלא בגלל שהוא מבין ש"איננו גדול בבית הזה ממני"!! הוא מבין שקדושת ישראל שבו נוגעת בשאלטרים הכי רגישים בלוח הבקרה של אבן השתיה...

כן!!! יש מחסור חמור ב"איננו"!! דרושים בני עליה מתמודדים שידעו ומפנימים שגם ברגעים המבישים ביותר מול הניסיונות המחפירים ביותר ומול המחשבות הגרועות ביותר גם אז "איננו גדול בבית הזה ממני"!! בינינו לבין עצמנו... כשמגיע רגע של ניסיון... התחושה היא בעיקר "איננו קטון בבית הזה ממני"... עמלק מגיע רק ברגעים הכי שפופים שאתה מרגיש הכי קטן והכי לא שווה... ובינינו... יתכן... יתכן שהיום אתה באמת לא שווה... סו"ס בא נגיד שלא עשית כלום היום חוץ מלקרא עיתון... בא נגיד שבאמת בזבזת את הזמן ואין לך סיבה להרגיש שווה... אין בעיה!! אני בעד... אם לא עשית היום כלום תרגיש לא שווה... אבל פתאום הוא הגיע!!! עמלק הגיע והתחיל לזנוב... תקשיב... אתה לא שווה כלום... אז יאלה... בא נעשה צחוקים... בא נעשה מה שרוצים... הופה!!! בבת אחת אתה מחליף דיסק... בבת אחת אתה מתרומם בקומה זקופה ומכריז: איננו גדול בבית הזה ממני!!! אדוני היקר... עד לפני דקה באמת לא הייתי שווה... אבל מרגע זה ואילך אין כמוני!!! איננו גדול בבית הזה ממני... עלי עומד כעת כל העולם... אל תקרב אלי...

רגע... אבל לכאורה זה סוג של רמאות עצמית... אם עד לפני דקה הרגשתי כזה אפס מאופס... אז איך פתאום אתה רוצה שאני אחליף דיסק וארגיש שאין כמוני? מי פה הרמאי?

התשובה היא: זו בכלל לא סתירה!!! מסיבה פשוטה: תאר לעצמך שיום שלם אתה מסתובב מחוסר מעש ולא עושה כלום... כלום כלום... אתה הולך הלך חזור ברחוב שוב ושוב... נו... אתה אפס?? כן!!! אבל!! תחשוב שתוך כדי השיטוט ברחובה של עיר בחוסר מעש... לפתע עברת ליד איזה רכב... ובזווית העין פתאום שמת לב שיש פה תינוק לכוד ברכב ומראה סימני מצוקה... בשבריר שניה גילית תושיה... נפצת את השמשה... הגיע טיפול נמרץ וקבע נחוצות שאתה הצלת את חיי התינוק הזה ברגע האחרון... תגיד לי: אתה תרגיש פתאום שווה משהו? בטח!!! אה... אבל לפני עשר דקות הרגשתי גוש שעמום מהלך...

נכון!! עד לפני עשר דקות לא היה משהו מיוחד... ממילא הייתי סתם משועמם... אבל ברגע שנקלעה לפני סיטואציה שכזו שכמעט קרה פה אסון וברגע האחרון הצלתי חיי אדם בבת אחת כל התמונה השתנתה... ומגוש שעמום שלא שווה כלום נהפכת לכל המציל נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא... מה יש פה להבין? על אותו משקל: אם יום שלם הסתובבת מחוסר מעש... אתה באמת לא שווה... מה שנכון נכון... אבל ברגע שהיצר הרע הגיע וכמעט עשה פה מחספ... כמעט קרה פה אסון!!! ואתה ברגע האחרון גילית תושיה והצלת את המצב... בבת אחת "**איננו גדול בבית הזה ממני!!**" אדרבה... אם היצר הרע מגיע אליך ואומר לך אתה בלאו הכי לא שווה... עזוב אותך... תגיד לו: אתה צודק... עד הרגע לא הייתי שווה!!! אבל מעכשיו אני מתחיל להרגיש שווה!! אתה מצליח לעשות אותי שווה... הנה... אני מתגבר ומתגבר ולא נותן לך לבצע את המחספ... איננו גדול בבית הזה ממני!!! מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכל לפעולתך ושבנו בנים לגבולם... יש לנו בחורים בני עליה שמידי יום מכריזים מול יצרים: איננו גדול בבית הזה ממני...

הספר "מסולאים בפי" על התורה- לתשומת ליבכם! מהדורה זו נמכרת בחצי מחיר. בקרוב- כשיגמר המלאי בע"ה יעלה גם המחיר. למעוניינים-הקדימו לרכוש כעת.

מוקדי המכירה שברחבי הארץ:

ירושלים

רח' נהמיה 10 קומה ג'

גבעת שאול, רח' בן עזיאל- 054-8491554

בית וגן- משפחת נוישטט רח' הרב פראנק 29

הר נוף- 053-3148861

רוממה- המ"ג 29- 052-7682281

רמות ד'- רובין 47- 054-8419684

נוה יעקב (הר"ש)- 0527680281

מודיעין עילית

רחוב קצות החושן 14, 052-7174781

חפץ חיים 14- משפחת דרבקין- 089742750

פיצויה בראשית-ברכפלד בלבד: 0527137444

נתיבות המשפט 24- 052-7137444

גרין פארק 0527644795

אופקים- משפחת שפירא: 053-4112035

אחיסמך-שרגל 052-7171721 שבט אשר 9

אחיסמך שלב ב' 0534162979

אלעד- 03-9073067

אשדוד- הרב צור- 050-4120311

הד"ש באר שבע- משפחת חיון 0533162445

ביתר עילית- אזור רמי לוי- 054-8450998

בית שמש- נהר הירדן 9 ר"ב 058-3294147

הד"ש בית שמש רמה ד' 3- 0533119644

בני ברק- קיבוץ גלויות 9- 055-6728458

חזו"א 34 052-7117271

הד"ש אזור רח' הרב קוק- 0527603814

חיפה: פולק, גאולה 15, 052-7683095

טבריה- 054-8441354

נוף הגליל- 054-8431731

כרמיאל- משפחת שטיימן 052-7136165

נתיבות- משפ' עקיבא הר' גרשונובין 42

089934274

עפולה- 052-7686876

פתח תקוה- (מרכז העיר) 0504124235

צפת- 052-7181828

רהובות- 054-8423047

רכסים- 054-8415410

תל ציון- 052-7150166

תפרה- לימן- 055-6705003

נקודות הפצה בחו"ל:

ארה"ב:

מונסי: 914 879 6022

ברוקלין: 3475123254

ליקוווד: 347-675-6830

מקסיקו: 5512778074

אירופה:

לונדון: 07970287781

מי הן שתי המפלגות המובילות בשנה הבאה??

חודש תמוז בפתח... ואם בכל שנה כשמגיע חודש תמוז מקובל להזכיר את הר"ת שזמני תשובה ממשמשים ונבאים... הרי בשנה זו שנת השמיטה... חודש תמוז מזכיר לנו עוד דבר... **שמוצאי שביעית קרב ובא!!!** ואם כך צריך לקחת בחשבון אופציה שבשביעית מלחמות ובמוצאי שביעית בן דוד בא... **והשאלה הנצחית שכעת נשאלת:** האם ניתן כבר לסמן סופית ולזהות מי הוא אותו גוג ומגוג?? **תבין:** כשהנביא יחזקאל מתנבא על גוג ומגוג הוא מדגיש שבמשך אלפי שנים אי אפשר יהיה לזהות מי!!! מי זה אותו גוג ומגוג... ורק כשישראל יחזרו לאדמתם (שה קרה רק בעשרות שנים האחרונות) אז יופיע אותו אויב ורק אז נוכל להצביע ולזהות את הנה... עכשיו אנחנו יודעים שזה אתה... (כה אמר ה' אלוקים **האתה הוא אשר דברתי** בימים קדמונים ביד עבדי נביאי ישראל הנבאים בימים ההם שנים להביא אתך עליהם...) **השאלה היא:** האם אנחנו כבר בתוך "שביעית מלחמות" שאנחנו יכולים כבר לזהות סופית שהנה... גוג ומגוג זו כנראה האומה שנקראת רוסיה (כפי שמשמע בגמ' יומא)??

נ... מישהו יודע לענות על השאלה הזו??

אף אחד!!! ימים יגידו... אי אפשר לדעת... מה שבטוח אנחנו צריכים להיות מוכנים וערוכים... להמשיך להתפלל **בברכה השמינית** של שמו"ע "ראה נא בענייני וריבה רבנו וגאלנו..." שהגמ' אומרת שהיא כנגד השנה השמינית של מוצאי שביעית שאז בן דוד בא וברוך אתה ה' גואל ישראל...

אבל!!! גם אם אנחנו לא יודעים לזהות מי זה גוג ומגוג בעצמנו... יש לי מידע סודי שהוא דווקא מפורש בנביא!!! ולמרות שזה פסוקים מפורשים בנביא אשורית על הספר ובדיו... בכל זאת אני מתעקש לקרא לזה **מידע סודי**... וההוכחה שלי **שזה סודי** שעד לפני חודשיים לא ידעתי בכלל שיש כזו נבואה... וכמדומי שיהיו עוד כמה וכמה אנשים שאם תהיה לכם סבלנות לקרא את הנבואה שאני מצטט עכשיו... הרי מבחינתכם אני בעצמי הוא הנביא שמתנבא את זה כעת ועכשיו... לכן אנא... אל תסמכו עלי... תקראו את זה אתם בעצמכם בפנים...

ובכן!!! הנביא זכריה מתנבא (פרק י"ב): **הנה אנכי שלם את ירושלים סף רעל לכל העמים וגם על יהודה יהיה במצור על ירושלים**, מפרש רש"י במקום: "שהיו בית דוד מבפנים ועכו"ם יצורו עליהם ויבואו גם בני יהודה על כרחם לצור על ירושלים..."

כתוב כאן: שמלחמת גוג ומגוג זה לא כמו שאנחנו חושבים שיבואו גוים וילחמו נגד יהודים... לא!!! זה הולך להיות משהו הרבה יותר מסובך ורגיש... מה יש?? יהיה שלב מסוים שכלל ישראל בעצמו יתחלק לשני חלקים... **אנשי יהודה-- ואנשי ירושלים!** ואנשי יהודה יהיו לא פחות ולא יותר בצד של חיל גוג... הם בעצמם יהיו שותפים במלחמת גוג ומגוג להילחם נגד אנשי ירושלים.

הופה!!! אתה קולט מה כתוב פה??

זאת אומרת: אם קודם שאלתי בסקרנות מי זה אותו גוג ומגוג? האם רוסיה או איראן?? עזוב... מתברר שיש פה שאלה הרבה יותר קריטית... **מי אני??** כן... אני בעצמי... האם אני שייך לאנשי **יהודה** ששייכים לצד של חיל גוג... או שאני בצד של אנשי ירושלים... אני חושב שזו השאלה האמיתית! האם פוטיין זה גוג ומגוג... זו שאלה שאמורה להטריד בעיקר את פוטיין... אבל האם אני שייך לגוג... זו השאלה היותר מלחיצה??

אבל הלאה... זה לא נגמר בזה... הנביא ממשיך בנבואתו:

לאחר שאלופי יהודה יהיו בצד של חיל גוג ונלחמים נגד ירושלים...

לפתע תהיה מהפכה... ה' פתאום יעשה לאנשי ירושלים ניסים ונפלאות ויכה כל סוס בתמהון ורוכבו בשגעון... בקיצור: ה' יכה את חיל גוג באותות ומופתים ויעניש אותם על זה שהם נלחמו נגד אנשי ירושלים **ואז!!!** אנשי יהודה שעד כה היו שייכים לצד של גוג ומגוג... לפתע הם יראו במו עיניהם איך ה' עוזר ומושיע לאנשי ירושלים ומכה את חיל גוג...

אבל לא רק זה!!! אנשי יהודה ישימו לב לעוד דבר מאוד מעניין...

לא רק שה' מכה ומעניש את חיל גוג ומגוג (על זה שהם לחמו בירושלים) אלא הוא גם **לא מכה ולא** מעניש אותנו- את אנשי יהודה!!!

רגע... איך זה שהוא לא מעניש אותנו?? הרי אם אנחנו- אנשי יהודה בחרנו להיות בצד של חיל גוג... אז הוא אמור להעניש גם אותנו כי גם אנחנו יחד עם חיל גוג??? **אבל לא!!!** ה' אמנם יכה את חיל גוג... אבל **על בית יהודה אפקח את עיני וכל סוס העמים אכה בליחורן...** ואז יקרה התפנית!!! **ואמרו אלופי יהודה כלכם אמצה לי יושבי ירושלים בה צבקות אלוקיהם...** כלומר: ברגע שאלופי יהודה יפעמו מההשגחה הפרטית הכפולה הזו!!! איך שה' **מצד אחד** מעניש את חיל גוג ומצד שני אותם הוא לא מעניש... זה יגרום להם שיתעורר בליבם הניצוץ היהודי ופתאום הם יקלטו שלמייעשה אנחנו בכלל בצד של אנשי ירושלים... וכל הסיבה שעד כה היינו שייכים לצד של חיל גוג זה בגלל שהוא הצליח לכבוש אותנו (עוד לפני שהוא ניסה לכבוש את ירושלים) ולכן ממילא נהיינו אנשים שלו ושייכים לשורת החיילים שלו... ואז בבת אחת הלב שלהם יתהפך באהבה לאנשי ירושלים!!! הם יתהפכו מאויבים נגד ירושלים... לאוהבים ונלחמים בצד שלהם... ואז

ביום ההוא אשים את אלופי יהודה ככור אש בלענים וכלפידי אש בלעמי, ו"ישבו וילחמו עם אותם שהביאום שם..." (רש"י) בקיצור: אנשי יהודה ילחמו כאש להבה נגד אותו גוג ומגוג שעד לפני רגע הם היו חלק מהם... **עד כאן המבנה של מלחמת גוג ומגוג...**

ושבו: זו לא נבואה שלי... אל תבא אלי עם שאלות... זה הנביא זכריה...

ובכן: מה הפשט בזה?? מה העומק שטמון במלחמה הזו??

והכי הכי: אני בלחץ... איך אני יכול לדעת לאיזה צד אני שייך??

וחוץ מזה... באופן כללי יש מדרש שנקרא מדרש הלל שהוא מבאר באריכות את הנבואה הזו של זכריה ומובא שם בזה הלשון:

"עתידי גוג ומגוג לתפוס שבטו של יהודה ולאסור אותו בקולרין ולמסור כל אחד ואחד לשנים משלו, ואז יאמרו אנשי יהודה, יבואו אחינו שבידושים וישלטו בנו שנא' ואמרו אלופי יהודה אמצה לי יושבי ירושלים..."

אם תשים לב... יש במדרש הזה משהו מאוד תמוה: בתחילת הקטע זה נשמע עגום מאוד... זה נשמע כמו בשואה... שהנאצים מגיעים עם אקדחים וכלבים ושולחים יהודים חסרי ישע למחנות ריכוז בשלשלאות של ברזל... **אבל לא!!!** בהמשך אתה פתאום שומע מנגינה אחרת... לפתע אותו יהודי משבט יהודה אומר... **"יבואו אחינו שבידושים וישלטו בנו..."**

אני לא מבין: מישהו דיבר איתך?? מישהו שאל אותך את מי אתה מעדיף שישלוט עליך?? תחשוב שיהודי באושוץ היה אומר... הוי... אני מעדיף שהאמריקאים יבואו וישלטו עלי מאשר הגרמנים... מישהו שאל אותך מה אתה מעדיף?? גרמנים או אמריקאים? אתה כעת במחנה השמדה...

אז מה הפשט בזה?? מה פשר הדו שיח הזה שיהודי מצד אחד אזוק בשלשלאות של גוג ומגוג... ומצד שני הוא אומר... אוי... אני כבר מעדיף שאנשי ירושלים ישלטו עלי כאילו הוא באמצע לבחור מזגן של תדיראן או של אלקטרה?? עד כאן השאלות... וכעת ננסה לפתוח את הנושא...

ובכן: תרשה לי לומר על דרך הפשט או הדרש... זכותך לחלוק עלי ולומר אחרת... אבל איך שאני מבין מ-בין בתרי הדברים (ועוד כמה הוכחות בפסוקים ובמדרשים שלא רציתי להלאות את הקורא) **כתוב כאן כמעט בפרוש:**

שמלחמת גוג ומגוג הולכת להיות מלחמה הרבה יותר פנימית ועמוקה... מלחמת רוח ונפש... גוג ומגוג הולך אמנם להופיע בשער ירושלים עם שלשלאות של ברזל... אבל זה **לא** שלשלאות מהסוג של מסך הברזל של רוסיה... זה שלשלאות מסוג אחר... מסוג של **"והתמכרתם** שם לעבדים ושפחות ואין קונה..." זה השלשלאות של הרשת האלחוטית וכל ההולך ילך של המתירנות והרדידות והשפלות של ה"וישח אדם וישפל איש" של שנת 2022... יהודי מרצונו האישי הולך ומכניס את עצמו בתוך שלשלאות של ברזל וממכר את עצמו לרשת של חיל גוג ולאנשים האלו קוראים "אנשי יהודה... ואילו אנשי ירושלים זה אותם שרידים אשר ה' קורא... זה אלו שיחזיקו מעמד בניסיונות של המ"ט שערי טומאה **ולא יפלו ברשת!!!**

זכריה מפורש!!!

כתוב כאן שכעת ועכשיו יש "אנשי יהודה" שהם בצד של חיל גוג... ולעומת זאת יש "אנשי ירושלים" שהם ישארו נאמנים לה'... אבל אני חייב להוסיף סקופ קטן... עוד סוד כמוס שגם הוא מפורש בנביא זכריה...

זכריה מתנבא שאותו אחד מאנשי יהודה שיתפוס את עצמו ברגע אחד שלפני האחרון ויאמץ לעצמו את אנשי ירושלים... הנביא מתנבא:

והושיע ה' את אהלי יהודה בראשונה !! : למען לא תגדל תפארת בית דוד ותפארת יושב ירושלים על יהודה...

זה לשון רש"י: **'בטרם יבואו בני ירושלים ללכת מן העיר תהיה ללגנשי יהודה תשועה לשוב אל אהליהם ולא ביתם ואח"כ תבא תשועה לבני העיר ירושלים למען לא תגדל תפארת ירושלים להתפאר עליהם ולומר לא ניצלם אלא כשכילנו'**

כתוב כאן שאותו יהודי משבט יהודה שבטעות בחר ללכת אחרי חיל המון גוג... וקשר את עצמו בשלשלאות האלחוטיות של גוג... אם הוא יתפוס את עצמו בידיים ברגע האחרון!! ה' לא יתן לנו ללעוג לו... ה' לא יתן לי ולכל החברים שלי... כל אלו שמנהלים מאבק נגד האינטרנט... הוא לא יתן לנו "לרדת עליו". הנה... אמרנו לך שאתה לא צודק... הוא לא יתן להקניט אותו ולהגיד לו... הוי... אתה זוכר שפעם אמרת לנו כל הזמן שנצא מהחומות... ואתה רואה... הנה... דידן נצח!!! לא!! ה' לא יתן לנו להתנשא עליו... ולכן ה' יתן לו חיבוק ראשון!!! עדיין לא מאוחר...

אפשר תמיד לנתק את השלשלאות של ברזל ולחזור הבייתה ועוד לקבל חיבוק ראשון... והושיע ה' את אהלי יהודה בראשונה... אבל ברגע אחד שאחרי!!! אם אנשי יהודה יחמיצו את ההזדמנות האחרונה... לפתע ינעלו השערים וברגע שה' יופיע בהדר כבודו יבואו ימים אשר אין בהם חפץ... שאין בהם לא זכות ולא חובה... אי אפשר יהיה לא לחזור בתשובה ולא לתקן את המעוות... אשר על כן **עזוב נא בן אדם עזוב נא**... שערי ירושלים פתוחים... לא קל שמה!! חנוק!!! כן... קשה!! שלא תגיד שלא אמרו לך שזה קשה... אבל לא תמיד זה יהיה קשה וגם לא תמיד יהיה את הדרך חזור... בא נצל את השעות האחרונות... רגע לפני מוצאי שביעית שעדיין חיל המון גוג צובא על ירושלים והשערים פתוחים... ונסיים בדברי המדרש שמתאר את הקבלת פנים שאנשי ירושלים עושים לאנשי יהודה (תסביר אתה מה הפשט בזה) **אנשי ירושלים אומרים מבפנים: קול רנה וישועה באהלי צדיקים, ואנשי יהודה אומרים מבחוץ: ימין ה' עושה חיל.** אנשי ירושלים אומרים מבפנים: **לא אמות כי אהיה, ואנשי יהודה אומרים מבחוץ: ואספר מעשי י-ה...** אנשי ירושלים אומרים מבפנים: **ברוך הבא בשם ה' ואנשי יהודה אומרים מבחוץ: ברכנוכם מבית ה'...**

שמחוברים לרשת... כל אחד בתורו הוא פתאום מקבל רמזים עבים מה'... שיבין שהם בחר בצד הלא נכון... הרשת לאט לאט מתחילה לכרסם לו את החיים ולפרק לו את הבית מבפנים... כלשון המדרש: **עתידי גוג ומגוג לתפוס שבטו של יהודה ולאסור אותו בקולרין ולמסור כל אחד ואחד לשנים משלו...** אותו אחד מאלופי יהודה שטען כנגדי כל הזמן והסביר לי עד כמה שאין מנוס... אין ברירה... חייבים... צריך לפתוח ראש... אי אפשר להישאר מצומצמים בתוך חומות ירושלים... יום אחד הוא מתקשר אלי בקול רועד: לא... לא... אני מעדיף לחזור לתוך שערי ירושלים!!! הבית שלי כמעט התפרק... העיניים שלי נשרפו... החיים שלי כמעט נהרסו... ונכון!!! קשה לי לחזור שוב לתוך שערי ירושלים ולהינעל מבפנים... אבל **עוד יותר קשה לי** שחיל גוג תפוס אותי בשלשלאות האלחוטיות ולקוח לי עוד ילד וילדה ומחריב לי את הבית ועושק ממני את החיים ומרוקן אותי מבפנים... **כן... זה אולי הפשט במדרש...**

חיל גוג זה לא כמו הנאצי והרומאי שמגיע בכח הזרוע ולופת יהודים בשלשלאות של ברזל באכזריות!!! אצל חיל גוג הכל פתוח... הכל בחירה שלך... גם שערי ירושלים הנעולים הם לא באמת נעולים... הם נעולים בבחירה של אותם יהודים שבחרו לנעול את עצמם בהם... ומי שיצא החוצה להמונו של גוג זה נטו עניין של בחירה... וכעת ועכשיו!!! יש הרבה אלופי יהודה שבחרו ללכת אחרי חיל גוג... היה להם חנוק מידי להישאר בתוך חומות ירושלים... והנביא מכין אותנו מראש שיום אחד ויאמרו אנשי יהודה, יבואו אחינו שביירושלים וישלטו בנו שנא' ואמרו אלופי יהודה אמצה לי יושבי ירושלים...

לאנשי ירושלים תהיה הזדמנות בדקה התשעים להבין את התמונה ולקפוץ בחזרה ולהיבלע בתוך שערי ירושלים... לא כולם יעשו את זה!! יהיו כאלו שישארו עד הרגע האחרון מבחוץ ועליהם נאמר "ואשלם ניחומים לו ולאבליו..." אבל יהיו כאלו שיתפסו את עצמם ברגע האחרון ויקלטו את התמונה הנכונה... אוי... אני בסה"כ שבויו!!! שבויו אצל חיל המון גוג... ולא נותר לי אלא פשוט לקבל החלטה ש"יבואו אחינו שביירושלים וישלטו בנו..." כן... אני לא אוהב שחונקים אות... אני לא אוהב את הפלאפון הכשר... זה מחניק אות... (מי אוהב את זה?? תראה לי מישהו אחד שאוהב שחוסמים אותו??) וזה קשה!!! אבל אלופי יהודה בדקה התשעים שזה עכשיו!!! פתאום יקלטו שהשלשלאות של זהב של המונו של גוג הם הרבה הרבה יותר גרועים... כן... זה המון!!! יש המון דברים ברשת... כשאתה מחובר לחיל המון גוג... אתה מרגיש שיש לך ההכל... אבל למעשה אתה לא שם לב שזה בסה"כ שלשלאות של קולרין... כן- עתידי גוג ומגוג לתפוס שבטו של יהודה ולאסור אותו בקולרין ולמסור כל אחד ואחד לשנים משלו... (מה זה למסור כל אחד ואחד לשנים משלו?? אינני יודע מי זה השנים האלו... אולי אנשי יהודה שיחזרו הבייתה יסבירו לנו... אולי זה גוגל וג'ימל... אולי זה שני קבוצות וואצפ מסוימות שאתה לא יכול לחיות בלעדן... יש כל מיני אפליקציות אפטריות של "שנים משלו" שיכולים לקשור אותך בשלשלאות... לבחירתך...)

אפשר להאריך בנושא הזה הרבה... כי הנבואה הזו היא סוגיה ממש עמוקה ומרתקת... והכי הכי: מפורשת!! זה לא כתוב באותיות הקטנות של מדרשים חדשים שראו אור בכ"י... מדובר בנביא

כן... זה פסוק מפורש: "והיה כל אשר יקרא בשם ה' ימלט כי בהר ציון וירושלים תהיה פליטה כאשר אמר ה' ובשרידים אשר ה' קורא..." כתוב כאן שירושלים מייצגת את השרידים אשר ה' קורא שהם בורחים לתוכה... **והיו כאלו!!!** וברוך ה' יש כאלו... יש שרידים אשר ה' קורא שממשיכים להחזיק מעמד נגד חיל גוג... הם מחזיקים בשיניים ונועלים את עצמם בתוך שערי ירושלים ולא נותנים לשלשלאות של חיל גוג לחוג על נשמתם ולעשוק מהם את מערכת הנישואים עם ה'... ותכל'ס... שערי ירושלים למעשה לא נעולים לרגע!! אף אחד לא מפריע לך לצאת... (וכי מישהו מפריע לך כיום לקנות פלאפון ללא חסימה?? וכי יש קהילה אחת היום בכלל ישראל שמצליחה לאכוף לגמרי את עצמה הרמטית בתוך שערים נעולים שלא תכנס שם הרשת??)

אין!!! אין אפשרות למנוע... שערי ירושלים פתוחים לרווחה וכל מי שרוצה יכול לצאת... אבל השרידים אשר ה' קורא **בבחירתם ננעלים בתוכה!!!** לא יוצאים... ואילו חיל גוג עומד מבחוץ וכל הזמן מהדק את המצור... הוא מסביר לך מיום ליום יותר ויותר עד כמה אתה לא ריאלי... אי אפשר לחיות היום בלי אינטרנט... מה... אתה לא יודע... א"א להישאר בתוך החומות של ירושלים עם חיצים ובליסטראות... וחיל גוג הוא גדול ועוצמתי!! והוא אויב הכי עוצמתי ש-קם על ה'!!! כי ה' מסר בידיך את כככל המשאבים ללא יוצא מן הכלל... והוא כל הזמן יוכיח לנו בשם המציאות והעובדות שאי אפשר היום לעשות כלום בלי לצאת החוצה... להיחשף לעולם הרחב... וככל שנוקפים השנים והחודשים המצור מתהדק יותר ויותר... ויהיו הרבה יהודים שבהתחלה עוד החזיקו בשיניים בתוך שערי ירושלים... ו... ובשלב מסוים גם הם ערקו... ואז הם נהיו אנשי יהודה!!! הם הפכו להיות חלק כמעט בלתי נפרד מחיל גוג... בשלב מסוים אנשי יהודה אפילו יצרו על ירושלים יחד עם חיל גוג...

הם יעמדו מול אנשי ירושלים וגם הם יצטרפו למסע הלחץ והשכנועים והפתיונות תקשיבו אנשי ירושלים... אתם לא רלוונטים... תפסיקו להתבצר מבפנים... תצאו החוצה... אנשי ירושלים מצידם ינסו בשארית כוחותם להסביר לאלופי יהודה... תדעו לכם: כשאתם יוצאים מחומת ירושלים... אתם אוטומטית שטופים בחיל **המונו** של גוג... אתם מחוברים בעל כרחכם לאויב מספר אחד של הרבש"ע שכל מטרתו לנתק את בנו של ה' ממנו!!! מי שמחובר היום לרשת הוא לא מחובר לעצמו... לא מחובר לאלוקיו... אבא שבשמים מפסיד את בנו... ולכן המונו של גוג זה האויב הכי גדול של האבא הכי אוהב שבשמים... אבל מי מקשיב לאנשי ירושלים... הם בעצמם בקושי מצליחים להחזיק את עצמם בשיניים בחומה... ואל תשכח שסו"ס הם בעצמם לפעמים נאלצים להיעזר בחיל גוג... (לפחות לקבל ממנו סיוע הומניטרי... באמצעות מייל ואינטרנט מסונן לגמרי וכדו) אבל הם עדיין נשארים בקנאות ולא יוצאים מהחומה! לא להיחשף לרשת ויהי מה... (אני סומך על הקורא הנבון שמבין ש"אינטרנט" ו"רשת" זה הגדרות גלובליות על כל שאר פיתויי ההמוניות והסחף הערדי של דורנו... שהפתרון היחיד מולו זה להתבצר בחומת ירושלים ששעריה ננעלים בלילה ודינה כרשות היחיד...) ואז!!! יום אחד ה' יכה כל סוס בעיוורון... ה' יתחיל לטלטל את העולם... ויתחיל לאט לאט להראות שנשגב ה' לבדו ביום ההוא... אותם אנשי יהודה

המשך: שני בני הדודים... אחד כהן והשני עבד... איך קורה כזה דבר???

בשבוע שעבר סיפרנו על שני הילדים המעורבים שאחד כהן והשני עבד... על האמא המסורה שהחליטה לאמץ את שניהם באהבה ולא להפלות ביניהם ולא לשנות להשוות ביניהם... אבל לכל האמהות המזועזעות שזוענות בקנאות... מה... איך אפשר שלא לזהות בין שני ילדים מי שייך לי ומי לא?? אז... בשביל להפיס את דעתם... נשתף אתכם ברקע ההיסטורי היותר קדום...

ובכן: אם שבוע שעבר פגשנו את התנא ר' בנימין הכהן ורעייתו הרבנית... אז זהו!!! שאמנם כולם מכירים את ר' בנימין... כולם מעריכים אותו... כזו אישיות נוצלת... איזה גדלות בתורה ובענווה... אבל לר' בנימין יש גם אחי!!! לאח שלו קוראים מוטי!!! ובניגוד לאחיו מוטי לא עשה כבוד גדול למשפחה... היו עליו כל מיני שמעות קצת מפוקפקות... בפעם הראשונה זה שהיה כשהתעורר עליו חשד כבד שהוא גורם למומים בבכורות בשביל לקבל אותם (בלי לטרוח להעלות אותם לירושלים להקריב... שהרי בכור תמים הכהן מקבל ומעלה לירושלים ואוכל אותו בתורת שלמים ואם הבכור בעל מום הכהן מקבל אותו לאלתר ואוכל אותו בבית)... יום אחד הגיעו שני עדים וסיפרו שהם ראו כמו עיניהם איך שמוטי כהן נכנס בלט בעלות השחר לדיר העיזים של השכן והדביק חתיכת בצק לאוזן של העז הבכור שנולד לפני חודשיים ושלאחר כמה שעות "משום מה" העז חזר עם אוזן סדוקה ונקובה... מסתמן שהשכן הבטיח למוטי שבתום השלושה חודשים (שהבעלים צריך לטפל בו שלושה חודשים ורק אז נתנו לכהן) הוא יתן לו את הבכור כדי שהוא יעלה אותו לירושלים להקריב... ותכל'ס השלושה חודשים התקרבו לקיצים ולמוטי "לא כ"כ התאים" כעת לעלות לירושלים... יותר 'התאים לו' להישאר כאן ולאכול את הבכור יחד עם המשפחה... לכן הוא החליט לחסוך את הנסיעה הארוכה... חמש דקות של פחד... מדביקים איזה פיתיון לאוזן של הבכור... יגיע איזה כלב ויעשה שם איזה משהו וזהו... הבכור נשאר כאן יחד איתו... תכל'ס... המבצע לא הוכתר בהצלחה כי בדיוק באותה שעה ישבו שם ר' קלמן ור' פייביש בשדה המופקרת שלהם ועסקו בתורה והם ראו את מעשיו של מוטי ומיד הלכו והעידו... מוטי הזומן לשימוע בבית הדין והודיעו לו חד משמעית שהוא לא זכאי לקבל את הבכור הזה... (הפעם הוא לא קיבל מלקות בגלל שזה גרמא... כך לכאורה) אבל זה עוד הסיפור ה"עדיין"... כי היו עוד כמה סיפורים מפוקפקים שהתגלגלו כאן בעירייה ותמיד ידו של מוטי היתה במעלה... אבל זה לא סתירה שאחיו ר' בנימין נחשב כאן לצורבא מורבן מופלג בו בזמן שאחיו מכבדו ככה ברחוב בכל איזה פרשיה מסתורית... עד שיום אחד יצא המרצע מהשק... לאחר גל גנבות משמעותי בכפר שלנו... יום אחד נתפס מוטי כשבידו שני עגלים בדרך למכור אותם בשוק... תוך כדי המעקב הוא נתפס במחסן גדול של גנבות שאת חלקם הוא מכר ואז הוא הזומן לבית דין והייתה שם תביעה יוציאה על רשימה ארוכה של גנבות שלבסוף הוא הודה על הכל... אבל תכל'ס... לא היה לו כסף לשלם כי את הכל הוא כבר הספיק למכור ולאבד את הכסף... ובקיצור: לא היתה ברירה... והוחלט למכור אותו לעבד עברי!!! (ולא על התשלומי ד' וה' אלא על הקרן עצמה...)

בי"ד כבר קבעו יום להעמיד אותו בצורה מכובדת למכירה לשש שנים... אלא שכאן התגלתה אישיותו האצילית של אחיו ר' בנימין!!! במקום לעזוב את השטח... במקום להתנער מאחיו שלא גומר לשפוך בוץ ולהחתיים את השם של המשפחה (ועוד משפחת כהנים מיוחסת...) האח ר' בנימין החליט להתייצב לצידו אחיו ועד הסוף!!! הוא השתתף בכל הדיונים של בית דין... ספג את העלבונות יחד איתו והיה שם איתו ברגעים הקשים של גמר הדין... וברגע שבי"ד החליטו למכור אותו לעבד... ר' בנימין היה נחוש... **אני!!! אני קונה אותו לעבד עברי!!!** הוא יהיה עבד שלי... אני פורש עליו **חסות**... זה אח שלי... הוא זרע אהרן הכהן... ור' בנימין סגר את כל העניינים מול בי"ד... שילם על אחיו טבין ותקלין ובכך החזיר את כל החובות שלו לאנשים... ואז לקח את מוטי הבייתה והתחיל איתו מסע שיקומי!!! ר' בנימין הרגיל את מוטי לחיים נורמליים... הוכיח לו בצורה נעימה שאפשר לחיות טוב גם בלי ללכת סחור סחור... אפשר להתפרנס גם בלי לעקוץ אחרים... אפשר להרוויח כסף גם דרך הדלת ולא רק בקפיצה מהחלון בשאון ליל... במקביל ר' בנימין החזיק את האשה והילדים האומללים של מוטי... ילדים שהתרגלו לחיות בצל אבא שעד כה לא שימש להם כמודל לחיקוי... ואז הגיע אחד הרגעים הקשים... התעורר צורך למסור למוטי שפחה כנענית!!!

ר' בנימין בתחילה התקשה להשלים עם זה... הוא היה שבור עד עמקי נשמתו... מה... איך יכול להיות שאחי מוטי מזרע אהרן ימסר לשפחה כנענית... הרי שפחה זו אחת מפסולי כהונה... אבל אין ברירה... עושים מה שצריך!!! והיות ומותר ומשורת הדין הרי עבד עברי אפילו אם הוא כהן מותר בשפחה כנענית... אז ר' בנימין נאלץ למסור לאחיו שפחה כנענית... ואז!!! קרה מה שקרה... התחילה המלחמה... וכאן אנחנו מגיעים למשנה שדיברנו עליה שבוע שעבר "כנת שנתערב ולדה בולד שפחתה..." למעשה: שני הילדים המעורבים שאחד מהם כהן והשני עבד... **סו"ס הם בני דודים!!!** יש להם באמת דימיון אחד לשני... סו"ס האבות הם אחים... אבל!!! עדיין... למרבה האבסורד למען האמת הם בכלל בכלל לא בני דודים... אפילו לא בצחוק... כי ברגע שמדובר בשפחה הרי חוק בל יעבור ש"האשה וילדיה תהיה לאדוניה..." הבנים של שפחה לא מתייחסים בכלל לאביהם אלא לאמא השפחה שהיא בעצמה מתייחסת לאדון ממקום של שפחה... כך שהבן שלה הוא עבד לכל דבר!!! אין לו שום זיקה של כהן למרות שאבא שלו כהן מיוחס...

ותכל'ס... שש שנים עברו ביעף... ומוטי דווקא עשה חיל בביתו של אחיו ר' בנימין... ו... וכשהתקרב התאריך של "ובשביעית יצא לחפשי חינם..." יום אחד נישש מוטי לאחיו ר' בנימין ואמר לו: תקשיב... אני שוקל להישאר... אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי... חיין אליו ר' בנימין בחיוך עגום ואמר לו: מוטי... אני מצטער מאוד... אתה לא יכול להישאר אצלי!!! כי... כי אתה כהן!!! ובשביל להישאר אצלי צריך לרצוע לך את האוזן... ורציעה זה מום... בקיצור: מתברר שלא רק את האוזן של העז אסור לפגום... גם את האוזן של הכהן צריך לשמור ללא מום... אין לי ברירה... גם אני אהבתי אותך... אבל אני יותר אוהב אותך אם תחזור לשקם את הבית שלך ותחזור לחיים תקינים... טוב... מוטי נאלץ לבלוע את הגלולה והתחיל להיערך להיפרד מאשתו השפחה ומבניו... אבל הוא בדיוק למד דף היומי ושם עלה לו רעיון... הוא נישש שוב לאחיו... תקשיב ר' בנימין... מה דעתך לשחרר את ג'אמלה השפחה... כך היא תהפוך להיות יהודיה ואז אני אוכל להמשיך לחיות איתה כדת משה וישראל... (עבד עברי שהשתחרר לא יכול לישא שפחה כמו שכתוב "האשה וילדיה תהיה לאדוניה והוא יצא בגפוי" ר' בנימין שוב חיין בעגמומיות ואמר למוטי... צר לי... הפתרון הזה הוא טוב רק לישראל!!! לישראל מותר לישא גירות או שפחה משוחררת... אבל לכהן אסור להתחתן גם עם שפחה משוחררת... אין לך ברירה מוטי!!! במקום לסבול כל הזמן מזה שאתה כהן... בא תחליט שאתה לוקח את זה כתנופה... נשא את ראש בני לוי מתוך בני ישראל!!! תחליט שאתה מתחיל לחיות חיים מרוממים של משרת לדר במעון... סו"ס ה' לא שאל אותך... הוא בחר בך בעל כרחך להיות לו לעבד ה'... אז בא תאהב את זה... זה לא היה קל אבל בסוף זה קרה!!! בסוף כשמוטי יצא בשביעית... הוא לא יצא בגפו! הוא יצא עשיר בהנה ובדוממות על הזכות שלו להיות כהן משרת... עד כאן סיפורים מהחיים... כן... מסכת יבמות זה סיפורים מהחיים... לא תמיד זה סוגה בשושנים... מותר לדעת... אשרינו שזכינו לסיים יבמות... בעזה"ש משבוע הבא נשתדל לעסוק בסיפורים יותר משמחים.

אם אתה זוכר... לפני ארבעה חודשים...

כשהתחלנו מסכת יבמות הבאתי כאן שאלון מראש!!! שעל השאלות האלו אתה אמור לענות בסוף המסכת... אבל הבאתי את זה כבר בהתחלה שיעמוד לפנינו במשך הלימוד... לטובת העניין אני רוצה להזכיר ולהעתיק את השאלון... כעת תענה לעצמך על השאלות...

השאלה הראשונה: איזה הדרף היה לך הכי קשה במסכת יבמות??? (לי דף י"ט כ"ו כ"ח כ"ט וכמובן נ', קשה לי לבחור ביניהם)

השאלה השנייה: מאיזה דף ואילך הרגשת שנכנסת לשיווג והתחברת בכל נימי נפשך ליבמות??? (לי מפרק ארבעה אחין שמה באמצע)

שאלה שלישית: האם אתה יודע להצביע על דפים מסוימים במסכת שנושאת אליהם ופשוט לא יכולת לסגור את הגמ' מרוב גישמאק???

(תתפלא לשמוע... אבל אצלי דווקא הדפים הכי קשים... בהתחלה היה קשה... מדי פעם נכשלת במידת הכעס... אבל בסוף הם הכי גישמאק)

שאלה רביעית: באיזה דף או דפים במסכת יבמות... היה לך בדיוק יום קשה או שבוע שבועיים קשה... והיה לך קשה מאוד לעזוב הכל וללכת ללמוד ובכל זאת התאמצת והרי הדפים האלו הם בגדר תורה שלמדתי באף?? אני מתכוין לדפים האלו שאתה רק רואה אותך... זה מצויף לך איזה נוסטלגיה עמוקה של תורה שלמדתי באף (כידוע: אין דבר נוסטלגי יותר מדף גמ'... אין דבר שיכול להחזיר אותי לתחושות כמו מפגש עם דף גמ' מהעבר... הדרף שלמדתי בלי ל"ג בעומר בשעה 2.00 בלילה... לנצח זה יחרת אצלי ברקע של הסיונות והמסוקים של קרבנות מירון... ופרק ראשון של שבת לנצח יחרת אצלי עם ריח של אלג'ורל... או זהו... שאני מתכוין לזה...)

שאלה חמישית: איזה דפים מבחינתך היו לך הכי קלים במסכת??

שאלה ששית: איזה דפים במסכת יצא לך ללמוד כביטואוויז יוצאת דופן... אם זה ברכבת, או בהמתנה בקופ"ח, או באמצע הסקנדל של ערב פסח, או בשכרות של 4.00 לפני בוקר לאחר החתונה של... או בשכרות של פורים וכו' וכו'... בקיצור: תציין דפים שאותם למדת לא כ"כ "בשבתך בביתך" אלא יותר "ובלכתך בדרך..."

שאלה שביעית: תציין את ימי השפל של מסכת יבמות... שהתחלת לדפדף בחוסר עניין ולראות מתי כבר גומרים... ומתי זה חלף לך??

שאלה שמינית: איזה דף ממסכת יבמות זכית לחזור עליו הכי הרבה פעמים... או במקביל: איזה דף אתה הכי זוכר אותו??

או הנה!!! אלו הם השאלות שנכתבו כאן בגיליון בפרשת ויקרא לפני ארבעה חודשים... וכעת הגיע יום המבחן הפומבי!!!

תנסה לענות על השאלות האלו... (אני באמצע לשקוד עליהם...)

זה שבטוח שלמרבית האבסורד... בסופו של דבר דווקא המסכת הכי קשה... בסוף היא יוצאת הכי קלה!!! כי ככל שהיא יותר קשה זה אומר שיש פה עקרון מסוים שאם הבנת אותו אתה בפנים ולגמרי בפנים וזה רץ... ואם לא הבנת אותו אז אתה לגמרי בחוץ ולכן זה נקרא קשה!!! זה לא קשה אלא זה לא!!! לא מובן...

זה על משקל "ועתה ישראל מזה ה' אלוךך שואל מעמך..." והז'ל דורשים אל תקרי מזה, אלא מאה... וזה כמובן תמוה: כי לכאורה זה הדין הגמור... פירוש המילה "מה ה' אלוךך שואל מעמך" זה... זה מה בכך... זה קצת... וברגע שזו"ל אומרים אל תקרי מזה אלא מאה... מאה זה המון!!! אלא מאי???

הז'ל באו לומר לנו שאם אתה בפנים... אם אתה מחובר לה' ויש לך קשר איתו... אז לדבר איתו מאה פעמים זה כלום... ואם אתה לא בעניין... אם אתה לא מחובר... אז גם חמש ברכות זה עומס דת... אנוהו נבחר את הבהירה הנכונה ונחליט להיות מחוברים למסכת כתובות... הדרך עלך מסכת יבמות...

גיליון מס' 479 פרשת חקת
תשפ"ב שנה עשירית

לעילוי נשמת סבתי
מרת הדסה דינה
בת הרב ר' יצחק ע"ה
תנצב"ה

דברי שי"ה

ממון רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

נקור שי"ח

אדם כי ימות באהל

ביום שישי האחרון סמוך לשבת, פנה אליי ידיד וביקשני היות ואני גר בסמיכות לציון רבינו הק' ע"ה, אם אוכל להתחסד עמו וללכת להזכיר חולה אחד הזקוק לרפואה, וב"ה קיימתי מבוקשו ונקווה שישוב לאיתנו לאוי"ט.

א. והנה לילך לקברים אחר חצות ביום שישי שמעתי מרבינו ז"ל שי"א שראוי להימנע מזה כיון שע"פ הקבלה אין הנשמות נמצאות שם בשבת וכבר בחצות ע"ש מתחיל התנוצצות השבת, אמנם ע"פ דין כתב רבינו (בס' תשובות הגר"ח ח"ב עמ' תתל"ד) **אין בזה איסור** ואם נזדמן לו יכול להיכנס.

ב. עוד שמעתי מרבינו זצ"ל שאין כדאי לילך לבית קברות באופן תדירי שכן הגר"א כ' דהמזיקים שולטים שם, [לשון הגר"א באגרת: ותשמור שלא תלך לבית הקברות כלל וכלל כי שם מתדבקים הקליפות באנשים וכל שכן בנשים, וכל הצרות והעוונות באים מזו, ועי' עליות אליהו סקצ"ו] והרוצה להתפלל יתפלל בבית הכנסת כמו שאמרו חז"ל, וכ"כ נכדו בס' אלא ד' אמות (פרק פ"ד סי"ט) וז"ל: באופן כללי, מרן לא הלך כמעט להתפלל על קברי צדיקים. וגם על קברי אבותיו ורבותיו הצדיקים הולך רק ביום היארצייט וגם בזה אינו רואה חיוב לעלות על קברם. אך כמה פעמים בנסיעותיו הזדמן לו להיות בקברי צדיקים ראשונים כמלאכים. פעם כשבתו היתה חולה תיכף מיהר לאביו זללה"ה ואח"כ משם הלך לקבר החזו"א והתפלל שם כמה רגעים ושב לביתו (מעדות בנו ר"ש שליט"א). (וכ"כ במג"א סי' תקנ"ט סקט"ו ע"פ האר"י).

ג. ואמר רבינו זצלה"ה שמרן החזו"א הורה שלא ילכו נשים לבית החיים לעולם כמש"כ הגר"א באיגרתו, והוסיף רבינו שאין להתיר אף לקבר רחל שהוא מלפני הדיבור דבתו (ב"ב נ"ח א') כתבו דקבר אברהם אבינו מטמא דכתיב אברהם האדם הגדול בענקים, ומסתמא ה"ה לכל האבות והאמהות. [וכ"כ בת' זית רענן יו"ד סי' כ"ו בשם הגר"ש סלנט זצ"ל]. ונדה לא תלך לביה"ק [כמבואר במ"ב סי' פ"ח סק"ז] ואף ב"א צ' שרגילה לילך בכל שנה. ואמר שמנהג העולם שלא תלך אשה מעוברת לביה"ק. ובס' כל משאלותיך (עמ' רט"ז) שאל מרבינו: כל שנה בעשרת ימי תשובה תלמידות הסמינר בבאר יעקב נוסעות לכותל והשנה משום מה לא נוסעים האם לקחתן לקברו של הרב דשם הרב יעקובזון זצ"ל שהיה מיוחס ומנהל הסמינר? נשים לא ילכו לבית הקברות. מהו חוץ

לגדר או חוץ לד' אמות דקברים כמו כהנים? רק חוץ לגדר. אשה שלא הולכת לקברים או לגבי נדה שיותר חמור מסתם נשים בעלמא מהו לגבי מירון בקבר רשב"י או בקבר רחל? **שלא תלך אלא תעמוד בחוץ**. הבעיה היא שבקבר רחל לעמוד בחוץ זו סכנה מה לומר לה לגבי שתהיה בתוך האהל אבל חוץ מד' אמות? **שלא תלך**. השאלה האם בחוץ זה נחשב כמעלת תפילה בקבר רחל והרשב"י? **בודאי**. ובס' שמענו כן ראינו (עמ' רפ"א) כתב שכשהרב היה בצפת ראוהו יושב וקורא תהילים במרפסת הדירה וכששאלוהו על הנהגה זו השיב הרי אילו כל המקום היה מלא באנשים מהקברים עד פה וכי באופן זה לא היה נחשב כמתפלל על הקבר וא"כ ה"נ כשהמקום פנוי מאדם לא גרע וגם זה חשיב כמתפלל על הקבר.

ד. עוד אמר רבינו זללה"ה שאין לילך אצל הקברים בלילה, ואחר חצות אפשר להקל. ובשיח התורה (ח"ג עמ' שנ"א) שאלה שמעתי בשם כגת"ר שאין לילך על הקברים בלילה דאז אין הנשמות מצויות שם, האם יש לזה מקור בחז"ל תשובה **כ"כ ע"פ קבלה**.

מדור זה מוקדש לע"נ א"מ הרבנית מ' ברכה רבקה רוזנברג ב"ר שלמה אריה ע"ה

היומן

תמוז תשע"ח

אחד נכנס ושאל בדבר בחור בן שבע עשרה שהתחיל לפתע לגמגם דיבורו, איזו עצה יש שיסדר או מה יקבל על עצמו.

השיב מרן "שידבר הרבה תורה", והסביר הכונה שילמד הרבה בהתמדה ובזכות זה יתפארו כמו שאמרו חז"ל בקידושין דף ל' "ושנתם, שיהיו דברי תורה מחודדים בפיה, שאם ישאל לך אדם דבר אל תגמגם ותאמר לו אלא אמור לו מיד".

אחד שאל, האם כאשר יוצא באמצע הלימוד מהחדר רק בכדי לקחת ספר, האם צריך לסגור את הספר? והשיב מרן שכדאי שיניח על הספר איזה דבר שלא יהיה פתוח כאשר נמצא בחוץ.

שאל... ששולח שלש בחורים להבחן ב... היום ושתיים רק יתקבלו במי להשקיע יותר אחד מהבחורים הוא וכל משפחתו עלו מחו"ל במסי"נ אבל הוא לא כ"כ טוב האם להשקיע בו. מרן: כן מגיע לו, אח"כ שאל למה שלא יקבלו את כולם ונשאר בצ"ע.

בצילו

הופיע ויצא לאור חוברת מיוחדת ממויטב התמונות של הצלם החרדי שוקי לרר מתוך מה שזכה לתעד במשך השנים אצל מרן רבינו שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל. 160 עמודי כרוזו צבע מלא מלווים בסיפורים מיוחדים ואלפי תמונות מיוחדות.

ניתן להזמין בכמויות בלבד החל ממאה יחידות למוסדות וארגונים במחיר מיוחד לרגל ההוצאה.

להזמנות: 053-3145900

להתפלל

מתוך ספרו של רבינו "אורהות יושר"
ט. כשאומר עוטר
ישראל בתפארה
ימשמש בתפילין.

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ. לרפואה ולהצלחה וכו'. נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מְדוּר שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - לַשְּׁבֻעוֹת הַבָּאִים בַּעֲזַה"י

פְּרֶשֶׁת בַּלֵּק - ראש ישיבת חברון הג"ר חיים סרנא (ה' תמוז) **פְּרֶשֶׁת פִּנְחָס** - בעל ה'פרדס' רבי אריה ליב אפשטיין (י"ג תמוז)
פְּרֶשֶׁת מִטּוֹת - הגאון הגדול רבי חיים שאול קרליץ (כ' תמוז) **פְּרֶשֶׁת מוֹסְעֵי** - ראש ישיבת פּוֹנְבִיז' הגאון רבי שמואל רוזובסקי (כ"ז תמוז)
נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

הגאון הגדול רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל

מיכל יהודה כדי לשבח בכך את מעלת החתן ולדרבן אותו לגמור את השידוך. [הערה: העירו - איך העביר מכתב פרטי לאדם אחר, והלא ידוע חרם שגזר רבינו גרשום (מובא גם בגליון באר הגולה יו"ד סימן של"ד) שלא לקרוא כתב חבריו ששולח אליו בלא ידיעתו.

וכמדומה שרבינו סבר, שמכתבים הנשלחים אליו, השולח כותב על דעת שרבינו יעשה בהם מה שהוא מחליט, וממילא רשאי להראותו למי שרוצה, היות ועל דעתו נשלח. ויש להעיר עוד שיתכן שרבינו גרשום לא דיבר על מכתבי תורה, אלא על ענינים שבין אדם לחברו, וע"י. וסיפר עוד, שבימים שטרם סגירת השידוך, היה איזה ענין בין הצדדים שהיה צריך את התערבות רבינו, ומכיון שהיתה זו שעת ערב מאוחרת, רבינו כבר נח במיטתו אחרי שבירך ברכת המפיל, אך כששמע במה הענין, שתק, ונרדם, ואחרי כמה רגעים שהתעורר אמר 'מכיון שישנתי מעט מותר כבר לשוחח', וקם בזריזות לשוחח עם הצדדים, וכך השידוך קם והיה.

איך נתנו לו לעלות

סיפר בן רבינו, הגאון רבי יצחק שאול קניבסקי, כי פעם אחת רבי מיכל יהודה חפץ לדבר עם רבינו זצ"ל בענין מסוים ועלה אליו לעליית הגג לחדר לימודו. לאחר שיצא, אמר רבינו זצ"ל כמה פעמים בצער רב: "איך נתנו לו לעלות למעלה, למה לא אמרו לי, הייתי יורד אליו". הייתה לו עגמת נפש כה גדולה ולא יכול היה להירגע מכך (רשימות הגר"ג הוניהסברג).

יוצר אור

בערוב ימיו קרא הגרמ"י לרבי יצחק שאול ואמר לו שהוא נוהג מאז היותו צעיר, לעמוד בתפילת שחרית באמירת ישתבח, עד אחרי אמירת ברכת 'יוצר אור', ורק בהמשך 'המאיר לארץ' וכו' מתיישב, ואינו יודע מדוע נוהג כן ושישאל את רבינו אם יש טעם לכך (ולמעשה הגר"ש לא הספיק לשאול, אך ראה בספר אדיר במרום סעיף קל"ז שכך נהג).

בשמחת נכד משותף לרבינו ורבי מיכל יהודה, נראה עומד ביניהם: רבי יצחק שאול קניבסקי

יכלה הדף מלהביא את כל הזכרונות והעובדות שהיו בין רבינו לבין הגרמ"י זצ"ל, והיות והרבה מהם כבר פורסם בספר הנפלא מאורם של ישראל - תולדות הגרמ"י זצ"ל, ובספרים שהו"ל הג"ר רבי גדלי' הוניהסברג, לכן אמרנו להביא כאן מעט דברים שלא ידועים עדיין.

הידידות הוותיקה

קשר של עשרות בשנים היה בין רבינו להגאון רבי מיכל יהודה זצ"ל, עוד מאז היותו תלמיד בפני רבו בישיבת לצעירים 'תפארת ציון', ובשנים שלאחר מכן עת השיא את בן זקוניו רבי יצחק שאול עם נכדתו של רבי מיכל יהודה, בת חתנו הגאון רבי בנימין בינוש קורלנסקי, ואחרי כן נעשה עמו שוב מחותן בנישואי הנכד הגאון רבי אליעזר שטינמן (בן בת רבינו הרבנית חנה ע"ה שטינמן) עם בתו האחרת של רבי בנימין בינוש קורלנסקי.

משתתף בבר מצוה לנכדו של רבי מיכל יהודה, בן לבנו רבי משה דוד

תלמידו בישיבת תפארת ציון

וסיפר אודות הימים בהם למד אצל רבי מיכל יהודה: כשהגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ נהיה חתן אצל הגאון ה'ז'בינקער' רבי אברהם יצחק גרשנבוץ זצ"ל, שהיה ראש ישיבה בישיבת תפארת ציון, מינה אותו חמיו לר"מ בישיבה, ובאותה עת למדתי בישיבה, ואני הייתי מתלמידיו הראשונים בשנה ראשונה של שיעור ו'. ומאד נהנו משיעוריו. למדתי אצלו שנה: זמן אחד חצי השני של כתובות, וזמן אחד פעמיים מסכת נדרים מתחילה ועד סוף.

והי' דרכו שתמיד היה מכניס דברי מוסר באמצע השיעור ומדבר מה שראה צורך לדבר (דרך שיחה ח"א, ואתחנן, וח"ב עמוד שמה ומציון לספר נפש החיים ש"ד פ"ז ד"ה וכן באמצע הלימוד).

עוד סיפר כי 'בסיום השנה באתי להיבחן אצל רמ"י עם הבחור החשוב נפתלי טפלי זצ"ל, שבשבת קודש, על כל מסכת נדרים, הוא ישב עמנו כמה שעות ובחן אותנו מסוגיא לסוגיא.

ראשו בשמים

מספר אחד מתלמידיו של רמ"י: פעם שאלתי על בעייה רפואית מסוימת בשידוכין, וענה לי שאין לו קבלה בזה ושלחני אל רבינו שדומה שיש לו קבלה מאביו מרן זצ"ל בענינים אלו, עשיתי כהוראתו, שאלתי לרבינו וענה מה שענה, כשסיפרתי לרמ"י את תשובתו התפעל מאוד ואמר: ר' חיים ראשו בשמים, אפשר לסמוך עליו בהכל (דרכי החיים ח"ב עמוד צ"ו)

משך את בת רבו עם גיסו

סח גיס רבינו, הגאון רבי בנימין אלישיב, שהשדכן שלו היה רבינו, שהציע לבתו של מורו ורבו רבי מיכל יהודה, ומכיון שבאותם שנים התכתב רבי בנימין עם רבינו בדברי תורה, נטל רבינו כמה מהמכתבים והראה לרבי

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי 'קהילות' ו'נדרים פלוס' בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה 1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה 4310